SBÍRKA VZOROVÝCH ÚLOH Z PŘIJÍMACÍCH TESTŮ (JPZ, 8LETÁ GYMNÁZIA)

Český jazyk 01 – Porozumění textu

Práce s výchozím textem, A/N tvrzení, vyhledání informace

Celkem úloh z ostrých testů: **240** · roky 2017–2026, všechny varianty

Každá úloha pochází z reálného přijímacího testu Cermat. U každé je uveden **zdroj** (rok, termín, varianta, číslo úlohy), **zadání** (včetně výchozího textu, je-li třeba), **správná odpověď** a – pokud je k dispozici oficiální řešení – i **vysvětlení**. Úlohy jsou seskupené podle podtémat.

Ano/Ne tvrzení k textu (99) · Obsah a co z textu vyplývá (88) · Vyhledání informace v textu (50) · Porovnání dvou textů/zdrojů (2) · Porozumění textu (1)

Ano/Ne tvrzení k textu

99 úloh

C5PAD17C0T01 · 2017 – 1. řádný termín (A) · úloha 7 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

V pravěku obývali krajinu Moravy lidé, jimž archeologové dnes říkají lovci mamutů. **Vedla je k tomu naleziště spousty mamutích ostatků v těsné blízkosti pravěkých osad.** Výzkumy naznačují, že nikde jinde nebyli lidé se srstnatými obry tak spjati.

Lovci mamutů zakládali svá sídliště vždy poblíž nějakého říčního toku. **Pravěká obydlí izolovaly proti chladu drny vyplňující stěny příbytků.** Kostra staveb byla ze dřeva a mamutích kostí. Uvnitř obydlí bylo ohniště. Topilo se nejen dřevem, ale i mamutími kostmi a tukem.

Na lov mamutů se lidé vydávali jen dvakrát do roka. Pravěcí lovci si záměrně vybírali mladé kusy, které měly měkčí maso. K zabití mamuta používali těžký oštěp. Velkým problémem však bylo, že mamuti časem pochopili souvislost mezi přítomností lidí na určitém místě a smrtí svých druhů. Proto když nalezli na lovišti zbytky mamutích těl, už na takové místo nikdy nevkročili. Mamutí ostatky se tedy musely vždy odstranit, aby lovci i nadále mohli lovit. **Snad právě proto vznikly u táborů ohromné zásoby kostí.**

Mamutí maso se tepelně upravovalo, aby bylo lépe stravitelné. Naporcované kusy masa se obvykle udily v kouři nad ohništěm. Maso se také mohlo péct nebo vařit v tzv. varných jámách.

Mamut byl zvířetem nejen loveným, ale i uctívaným. Kosti se využívaly jak k výrobě předmětů denní potřeby, tak k účelům obřadním. Archeologové našli v Brně hrob pravěkého muže, který byl nejspíš šaman. Spolu s cennou figurkou z mamutoviny se v jeho hrobě našlo i několik mamutích kostí. Díky objevu hrobu víme o životě lovců mamutů zase o něco víc.

(Živá historie 3/2016, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):

7.1 Lov na mamuty se pořádal pravidelně jednou za půl roku.

7.2 Lovci mamutů využívali mamutí kosti jako topivo i stavební materiál.

7.3 Mamuti se naučili vyhýbat místům, kde našli ostatky svých ulovených druhů.

7.4 Aby bylo mamutí maso poživatelné, muselo se hned po naporcování uvařit ve varných jámách.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

7.1 – N

7.2 – A

7.3 – A

7.4 – N

VYSVĚTLENÍ

7.1: text uvádí jen, že se na lov vydávali „jen dvakrát do roka" – nepíše, že to bylo pravidelně po půl roce, takže to z textu jednoznačně nevyplývá. 7.2: kosti sloužily k topení i jako stavební materiál (kostra staveb). 7.3: text výslovně uvádí, že mamuti místa s ostatky přestali navštěvovat. 7.4: text říká, že se maso mohlo péct nebo vařit, nebylo to povinné.

C5PAD17C0T01 · 2017 – 1. řádný termín (A) · úloha 13 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(1) Děti se posadily na Lucinčinu postel a zadívaly se na obraz s lodí, který visel na protější stěně. Loď se právě vyhoupla na nádhernou vlnu. Ujížděla po moři asi opravdu rychle a mírně se nakláněla k levoboku.
(2) „Není to ještě horší," zeptal se Edmund, „dívat se na narnijskou loď, když se tam nemůžeme vrátit?" „Rozhodně je to lepší než nic," řekla Lucinka. „Á, pořád si hrajete na to samé? Vy tomu snad vážně věříte?" ozval se Eustác, který až dosud poslouchal za dveřmi a nyní vcházel do pokoje. Už dříve se mu podařilo nepozorovaně vyslechnout, že se bavili o Narnii, a teď je s tím strašně rád otravoval. Pochopitelně se nikdy nezmohl na jiný názor, než že si Narnii vymysleli.
(3) „Na tebe tady nikdo není zvědavej," odsekl Edmund. „Vůbec si ho nevšímej, Lucinko. Když budeme mlčet, snad odsud vypadne." Většina kluků by po takovémhle přijetí buď vyklidila pole, ***** se dopálila. Eustác ale ne. Chvilku tam okouněl a pak začal znovu: „Vám se ten obraz vážně líbí?" „Moc," řekla Lucinka, „ta loď vypadá, jako by opravdu jela. A voda vypadá, jako by opravdu byla mokrá."
(4) Eustác se na obraz zadíval a spatřil, že vlny skutečně vypadají, jako by se vlnily. Když se na ně díval, vybavil si, jak se mu kdysi na skutečné lodi udělalo špatně, a začal se cítit stejně jako tehdy. Vtom se věci na obrazu daly do pohybu. Všechny tři děti vykřikly. Z obrazu jim rovnou do obličeje vyšplouchla slaná voda a promočila je až na kůži.
(C. S. Lewis, Letopisy Narnie III – Plavba Jitřního poutníka, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

13.1 Jedno z dětí zpochybňovalo existenci Narnie.

13.2 Obraz vyvolal v Eustácovi nepříjemnou vzpomínku.

13.3 Loď na obraze se rozjela tak rychle, že se málem převrhla.

13.4 Edmund zakázal Lucince mluvit s Eustácem a Lucinka ho poslechla.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

13.1 – A
13.2 – A
13.3 – N
13.4 – N

VYSVĚTLENÍ

13.1: Eustác se domníval, že si Narnii vymysleli. 13.2: pohled na vlny mu připomněl mořskou nemoc. 13.3: loď se jen nakláněla, o převrhnutí se nemluví. 13.4: Edmund říkal, aby si ho nevšímala, ne aby s ním nemluvila, a Lucinka Eustácovi odpovídala.

C5PBD17C0T02 · 2017 – 2. řádný termín (B) · úloha 7 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Když Átrej konečně přišel k sobě, drak Falco ještě stále spal. Z malinké jeskyňky opodál proudilo světlo. Átrej se sklonil a uvnitř uviděl laboratoř plnou baněk a zkumavek. V křesílku seděl zabraný v knihách malý mužíček. Z další místnosti se přištrachala malá ženuška. „Ženo," řekl mužíček popuzeně, „rušíš mě ve studiu."

„Čert aby vzal to tvé studium!" odpověděla choť. „Ti dva venku hlavně potřebují, aby se můj léčivý elixír dovařil."

„Ti dva venku," opáčil podrážděně mužíček, „potřebují daleko víc mou radu."

(**2**) Znenadání si oba skřítci všimli chlapce. Mužíček na něj mrkl: „Buď zdráv, Átreji. Jmenuji se Engywuk. Když se chceš dostat za Uyulálou, nikde nenajdeš lepšího rádce, než jsem já. Pojď, něco ti ukážu."

Hned se vydali na cestu. Na vrcholku skály Engywuk podal Átrejovi dalekohled. Átrej se do něj podíval a uviděl skalní bránu, kterou střežily dvě sfingy. **Tlapy** měly lví, na zádech orlí perutě a **hlavy** lidské. Výraz jejich tváří však člověka nepřipomínal. Nedalo se poznat, zda prožívají radost, žal nebo jsou lhostejné.

(**3**) Engywuk spustil: „Za skalní bránou, kterou vidíš, následují ještě dvě brány. Teprve za tou třetí bydlí Uyulála. První brána se jmenuje Brána velké hádanky. Pokud mají sfingy otevřené oči, nikdo bránou neprojde. Druhá je Brána kouzelného zrcadla. V něm lidé nevidí svůj zevnějšek, ale své pravé nitro. Jen málokdo je ale potěšen tím, co v zrcadle vidí. Mnozí naopak s křikem prchají před příšerou, která se na ně šklebí ze zrcadla. Třetí je Brána bez klíče. Čím víc chceš dovnitř, tím pevněji dveře drží. Jen když přestaneš cokoli chtít a na vše zapomeneš, dveře se otevřou."

„Nesmím už ztrácet čas," řekl Átrej a vykročil směrem ke skalní bráně.

(M. Ende, Nekonečný příběh, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

7.1	Átrej viděl dalekohledem skalní bránu, za níž se nacházela Brána velké hádanky.
7.2	Když Átrej nahlédl do laboratoře, uviděl v ní spícího Falca a skřítka Engywuka.
7.3	Brána bez klíče se otevře pouze tomu, kdo se soustředí jen na to, aby se dostal dovnitř.
7.4	V kouzelném zrcadle, které je součástí druhé brány, se každému člověku ukáže rozšklebená nestvůra.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

7.1 – N; 7.2 – N; 7.3 – N; 7.4 – N

VYSVĚTLENÍ

7.1: Skalní brána, kterou Átrej viděl dalekohledem, je sama první branou – Bránou velké hádanky; za ní následují teprve Brána kouzelného zrcadla a Brána bez klíče. 7.2: Falco spal venku, ne v laboratoři. 7.3: Brána se naopak otevře, když přestaneš cokoli chtít. 7.4: Jen mnozí (ne každý) prchají před příšerou.

C5PBD17C0T02 · 2017 – 2. řádný termín (B) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Les byl doslova nasáklý vodou, takže nohy zanechávaly krátery v mechovém porostu. Najednou jsem něco zahlédl za balvany. Zvíře v podivném maškarním úboru. Na vlhké černé kůži ohnivě plály žluté nepravidelné skvrny. Mlok skvrnitý v plné kráse. A odevšad vylézali další a další. Kdo vyslal tak početnou armádu mloků a kam? Z jejich podzemních úkrytů je vylákal déšť. Zatímco jindy by lovili jen v noci, dnes vylezli už za soumraku hledat žížaly a larvy hmyzu.

I když mlok k životu potřebuje vlhkost, vodu jako takovou vyhledává jen na jaře. Tehdy samice klade čtyřnohé larvy do pomalu tekoucích potoků či studánek. Taková mločí maminka může mít v ojedinělých případech najednou až sedmdesát dětí. Larvy mloků jsou světlejší než dospělí jedinci, mají žábry a dlouhý ocas lemovaný ploutvičkou. Zvolna se plíží vodou a tlamičkou lapají vodní hmyz. Brzy dospějí – ztmavnou, žábry za jejich hlavami zcela zmizí stejně jako ocasní lem. Pak mladí mloci opustí vodu.

Mlok na svou obranu používá jed, kterým může některé menší živočichy i zabít. Ještě před sto padesáti lety se proto mnoho lidí mloků bálo. Někteří je dokonce považovali za čarodějná zvířata. Alchymisté mloky zabíjeli kvůli přípravě lektvarů. Dnes už ovšem víme, že výměšek mloka je sice jedovatý, ale pro člověka příliš nebezpečný není. Vezmeme-li však mloka do ruky, musíme si dát pozor, aby se nám jeho jed nedostal do očí, způsobil by nám totiž nepříjemné pálení.

(K. Patočka, Náš les, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým v TEXTU 1 (A), nebo ne (N):

18.1 Na jaře kladou samice mloka nejméně sedmdesát larev.

18.2 Larvy mloků se od dospělých jedinců liší pouze zbarvením kůže.

18.3 Před sto padesáti lety lidé věřili, že mloci produkují jed, tuto domněnku ale současná věda vyvrátila.

18.4 Výměšky mloků byly důležitou přísadou lektvarů, proto se alchymisté začali věnovat chovu těchto živočichů.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 N, 18.2 N, 18.3 N, 18.4 N**

VYSVĚTLENÍ

18.1: text říká „až sedmdesát“ (maximum, ne minimum); 18.2: larvy se liší i žábrami, ocasem a ocaním lemem; 18.3: text říká, že jed je skutečný, jen pro člověka není příliš nebezpečný; 18.4: alchymisté mloka zabíjeli, text nezmiňuje chov.

C5PAD18C0T01 · 2018 – 1. řádný termín (A) · úloha 8.1 · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Za nejslavnějšího rodáka italských Benátek bývá považován Marco Polo, středověký kupec a cestovatel. Jeho cesta do Číny je vylíčena v cestopise Milion, po staletí považovaném za seriózní dílo. V současnosti však mezi některými odborníky panuje názor, že Marco si vše vymyslel. Jaká je tedy pravda?

Víme, že roku 1298 se odehrála námořní bitva mezi janovským a benátským loďstvem. Janované tehdy zajali kapitána jedné benátské galéry, jistého Marca Pola. Marcův spoluvězeň si písemně zaznamenával jeho **zajímavé** vyprávění o cestě do Číny. Když byli zajatci propuštěni, Rustichello da Pisa své zápisy z vězení vydal knižně a **slavný** cestopis byl na světě.

(**2**) Podle knihy se sedmnáctiletý Marco vypravil do Orientu. Dostal se až ke dvoru chána Kublaje, který si prý Marca velmi oblíbil. O životě na chánově dvoře si pak nadšeně četli čtenáři Milionu. Fascinovalo je líčení Kublajovy armády, popis čínské módy nebo používání pro Evropana tehdy neznámého paliva, v němž dnes poznáváme uhlí.

Někteří odborníci ale upozorňují na to, že Marcův popis Kublajovy říše má řadu trhlin. V cestopise je například uvedeno, že Číňané trupy svých pětistěžňových lodí utěsňovali pomocí smoly zvané chunam. Archeolog Daniele Petrella však zjistil, že toto slovo je perské, nikoli čínské. Navíc Kublajovy lodě neměly víc než tři stěžně. Petrella se proto domnívá, že Marco se dostal maximálně na pobřeží Černého moře. Tam se mohl setkat s perskými námořníky a jejich zážitky z Číny pak vydávat za **vlastní**. O tom však neexistují **jasné** důkazy. S Petrellou nesouhlasí třeba čínský historik Tang Pao-chaj, který v Milionu objevil zajímavé detaily. Ty patrně mohl znát jen člověk pohybující se v chánově těsné blízkosti.

Pozn. galéra – válečná loď; chán – titul asijského vládce

(www.magazin2000.cz, upraveno)

Rozhodněte, zda tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):

8.1 V roce 1298 padl Marco Polo do benátského zajetí.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **N)**

VYSVĚTLENÍ

Z textu vyplývá, že Janované zajali Marca Pola (kapitána benátské galéry), tedy byl v janovském, nikoli benátském zajetí.

C5PAD18C0T01 · 2018 – 1. řádný termín (A) · úloha 8.2 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
8.2 Evropané začali používat uhlí, protože si o něm přečetli v Milionu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N)

VYSVĚTLENÍ
Text uvádí, že Evropané v popsaném palivu dnes poznávají uhlí, avšak příčinná souvislost s Milionem z textu nevyplývá.

C5PAD18C0T01 · 2018 – 1. řádný termín (A) · úloha 8.3 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
8.3 Milion vydal Rustichello da Pisa, kterému tento cestopis předal spoluvězeň Marca Pola.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N)

VYSVĚTLENÍ
Z textu vyplývá, že Rustichello byl spoluvězeň Marca Pola sám – vydal svůj vlastní záznam, nebylo to předáno od třetí osoby.

C5PAD18C0T01 · 2018 – 1. řádný termín (A) · úloha 8.4 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
8.4 Podle archeologa Petrelly používali Číňané při utěsňování trupů svých lodí jiný materiál, než o jakém se píše v Milionu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N)

VYSVĚTLENÍ
Petrella zpochybnil pravost slova chunam (je perské, ne čínské) a počet stěžňů, ale tvrzení o jiném materiálu přímo z textu nevyplývá.

C5PAD18C0T01 · 2018 – 1. řádný termín (A) · úloha 19 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Kopyto s Mňoukem přilákali kozu až k výtahu a pak ji strčili do kabiny. Sotva se výtah dal do pohybu, začalo zvíře zuřit. Když zastavil v přízemí, vyrazila koza dveře kabiny a vyběhla na ulici. Skočila na střechu škodovky a dupala po ní tak, že vypadala, jako by ji přejel tank. Pak zdemolovala ještě dvě motorky a zamířila ROVNOU k hradu. Kopyto a Mňouk ji pronásledovali. Cestou sbírali pampelišky, aby na ně kozu nalákali, křičeli na ni, ale vše marně. Koza úplně zešílela. Na nádvoří porazila kastelána a letěla jako namydlený ***** přímo proti hladomorně, u níž postával pan učitel Pěnička. Stále ještě se nevzdával naděje, že objeví **plánek** hradního podzemí, který kdysi nakreslil rytíř Mikuláš Crha. V tu chvíli si učitel neuvědomoval, že se na něho řítí šílené zvíře.

(**2**) „Pozor!" vykřikli vyděšení Kopyto a Mňouk.

Pěnička konečně zpozoroval hrozící **nebezpečí**. Vyjekl a v posledním okamžiku se vrhnul stranou. Koza prosvištěla kolem něho a strašlivou silou trkla do zdi. Hladomorna se zachvěla v základech a koza rovněž. Z místa, do něhož narazila, spadly na zem dva kameny a další dva se začaly viklat. Učitel je vyňal a vtom se objevil zvláštní výklenek. Mňouk z této tajné skrýše vytáhl krabici. Kopyto na ni koukal jako tele na nová .

(**3**) „Plán Mikuláše Crhy!" zajásal učitel Pěnička. Vzal krabici z Mňoukových rukou a pravil pohnutě: „Milí žáci, v té krabici je zajisté rytířův plán. **Tajemství** podzemních chodeb konečně vyjde na povrch!"

Když Pěnička otevřel krabici, spatřil stočený **pergamen**. Vyndal ho a třesoucím se hlasem četl: „Nebuď zvědavej, budeš brzo starej! Mikuláš Crha."

(M. Švandrlík, Neuvěřitelné příhody žáků Kopyta a Mňouka, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):

19.1 Hradní podzemí vybudoval rytíř Mikuláš Crha. A N

19.2 Tajná skrýš obsahovala krabici, z níž Mňouk vytáhl stočený pergamen. A N

19.3 Když Pěnička vyndal ze zdi hladomorny čtyři kameny, objevila se tajná skrýš. A N

19.4 Cestou od výtahu na nádvoří hradu koza poničila celkem tři motorová vozidla. A N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 19.1 N, 19.2 N, 19.3 N, 19.4 A

VYSVĚTLENÍ

19.1 – text zmiňuje jen plán, ne stavbu podzemí; 19.2 – nevyplývá: Mňouk ze skrýše vytáhl krabici, ale stočený pergamen z ní vyndal až učitel Pěnička; 19.3 – nevyplývá: dva kameny spadly samy a Pěnička vyňal jen další dva, ne čtyři; 19.4 – škodovka + dvě motorky = tři motorová vozidla.

C5PBD18C0T02 · 2018 – 2. řádný termín (B) · úloha 7 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) U stolu zaraženě seděli loupežníci z Mattisovy bandy, sám Mattis běhal po síni jako vzteklý medvěd. Ronja pochopila, že bude lepší zeptat se Pleška, co se vlastně stalo.

„Takoví lumpové jako Borka by se měli věšet," povídá jí Plešek. „**Číhali** jsme s Mattisem u Loupežnické skály. Vtom se na cestě objevili **obchodníci** s hromadou peněz. O všechny jsme je obrali. Sotva jsme to naložili na koně, když tu se přižene Borka s tou svou **sebrankou** a že mu z té kořisti taky něco patří. Začali po nás hned střílet, darebáci. Lamželeza trefil šíp rovnou do krku."

Když to Ronja uslyšela, rozběhla se za Lamželezem.

„Neboj se o mě," zašeptal jí **zraněný** loupežník.

Celé tři dny byl na tom Lamželezo zle. Spalovala ho tak vysoká horečka, že upadl do bezvědomí. Lovisa mu dávala obklady z bylin. Ke všeobecnému údivu Lamželezo čtvrtý den vstal. ***** ho **rána** stále bolela, byl veselý jako dřív. Všichni **loupežníci** měli radost. Ronja se ale dál rmoutila, spor mezi jejím otcem a Borkou jí ztěžoval život. Jednou už to nevydržela a zeptala se otce: „Proč se z tebe a Borky stali nepřátelé na život a na smrt?"

(**2**) „Zeptej se Borky," zabručel Mattis. „On to všechno začal. To on vystřelil první šíp."

Lovisa se do toho vložila: „Naše dítě má víc rozumu, než máš ty, Mattisi! Tohle může skončit jen krveprolitím. K čemu to bude dobré?"

Mattis marně přemáhal vztek: „K čemu? Že Borka konečně vypadne z mého hradu!"

„A to se do té doby chcete všichni pozabíjet?" ptala se Ronja se slzami v očích.

(**3**) Mattis začal zuřit: „Když jsi tak chytrá, tak najdi jiný způsob, jak vyhnat Borku z Mattisova hradu."

(A. Lindgrenová, Ronja, dcera loupežníka, upraveno)

TEXT 2 (k úloze 10)

Souhláska je **slabikotvorná** pouze tehdy, když společně s jednou nebo více souhláskami tvoří slabiku, která neobsahuje žádnou samohlásku. Ve slově PŘIKÝVL je slabikotvornou souhláskou L (třetí slabika neobsahuje samohlásku).

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N):

7.1	Ronja byla očitým svědkem přepadení obchodníků u Loupežnické skály.
7.2	Na část peněz ukradených obchodníkům u Loupežnické skály uplatňoval nárok Borka.
7.3	Od chvíle, kdy Lamželeza trefil šíp, byl loupežník celé tři dny nepřetržitě v bezvědomí.
7.4	Za to, že mezi Borkou a Mattisem panuje nepřátelství, je podle Mattise zodpovědný Borka.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **7.1 NE, 7.2 ANO, 7.3 NE, 7.4 ANO**

C5PAD19C0T01 · 2019 – 1. řádný termín (A) · úloha 7a · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Vynález dánského truhláře znají díky souhře zvláštních náhod lidé po celém světě. S jeho barevnými stavebnicemi si totiž hrají miliony dětí.

Ole Kirk Christiansen se vyučil truhlařině u svého bratra, poté pracoval jako truhlář několik let v Německu. Po návratu do Dánska si Christiansen otevřel truhlářství, které se **zprvu** zabývalo především výrobou praktického nábytku z kvalitního dřeva. V roce 1924 ale celá jeho dílna shořela. Požár zavinily dvě jeho děti, které si v ní hrály s hoblinami. Než Ole Kirk obnovil provoz truhlářství, poptávka po běžných dřevěných produktech klesla. Aby zachránil obchod, nabídku svých stávajících výrobků rozšířil o dřevěné hračky. Firma **tehdy** dostala název LEGO, což je zkratka vzniklá spojením dvou dánských slov „leg godt" (tj. „hraj si dobře"). **Zanedlouho** už firma vyráběla desítky druhů hraček.

V roce 1947 Ole Kirk Christiansen zakoupil velmi drahý vstřikovací lis na plasty a pustil se do výroby plastových hraček. O dva roky později si mohli zákazníci poprvé koupit spojovatelné kostky LEGO. Ole Kirk a jeho syn Godtfred stavebnici dál vyvíjeli. Roku 1954 přišli na to, jak do staveb z kostek LEGO lépe zabudovat dílky ve tvaru oken a dveří, časem také rozšířili výrobu kostek – k původním čtvercovým a obdélníkovým dílkům plastové stavebnice přibyly další tvary (kulaté či rohové). Postupně vznikl jakýsi nekonečný hračkový systém, s jehož pomocí se vytvářelo velké množství modelů.

O patent na spojovací systém kostek zažádala firma LEGO v lednu 1958. Na jaře téhož roku bohužel Ole Kirk Christiansen zemřel a vedení firmy se ujal jeho syn Godtfred. Od svého vzniku se stavebnice LEGO **stále** těší nesmírné oblibě. Ročně se vyrobí neuvěřitelných dvacet miliard kostek.

(S. Herman, Building a History: The LEGO Group; www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

7.1 Ole Kirk Christiansen se truhlářské řemeslo naučil od bratra, který si jako truhlář vydělával v Německu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **N**

VYSVĚTLENÍ

Z textu vyplývá, že Christiansen se vyučil u bratra a sám pak pracoval v Německu; to, zda bratr pracoval v Německu, text neuvádí.

C5PAD19C0T01 · 2019 – 1. řádný termín (A) · úloha 7b · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

7.2 Firma LEGO začala vyrábět kulaté dílky plastové stavebnice později než čtvercové.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A

VYSVĚTLENÍ

Z textu vyplývá, že k původním čtvercovým a obdélníkovým dílkům přibyly teprve časem další tvary včetně kulatých.

C5PAD19C0T01 · 2019 – 1. řádný termín (A) · úloha 7c · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

7.3 Jedenáct let poté, co bylo možné koupit si první spojovatelné kostky LEGO, Ole Kirk Christiansen zemřel.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

VYSVĚTLENÍ

První spojovatelné kostky šlo koupit v roce 1949, Christiansen zemřel na jaře 1958 – tedy 9 let (nikoliv 11) po uvedení kostek. Správná odpověď je N – tvrzení neodpovídá textu (1958 − 1949 = 9 let, nikoli 11).

C5PAD19C0T01 · 2019 – 1. řádný termín (A) · úloha 7d · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

7.4 Od doby, kdy firma LEGO zažádala o patent na spojovací systém kostek, do současnosti vyprodukovala tato firma celkem dvacet miliard kostek.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí, že ročně se vyrobí dvacet miliard kostek – jde o roční produkci, nikoli celkovou od roku 1958.

C5PBD19C0T02 · 2019 – 2. řádný termín (B) · úloha 7.1 · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

V roce 1847 byl americkému Kongresu předložen návrh na výstavbu první transkontinentální železnice na světě. Měla být spojnicí mezi západním a východním pobřežím USA. Uvažovalo se o třech trasách – jižní, střední a severní. Budoucí prezident Abraham Lincoln prosadil trasu střední, vedoucí středem země. Protože v té době již byla na východě země železniční síť částečně vybudována, hlavním úkolem bylo postavit železniční trať propojující vnitrozemí se západním pobřežím.

Stavba chybějící železniční trati započala 8. ledna 1863 v Sacramentu, městě ležícím na západě USA, a postupovala směrem do vnitrozemí. Stavitelé čelili mnohým obtížím, jednou z nich byla doprava materiálu. Vše potřebné, např. kolejnice a vagóny, se muselo přepravovat po moři. Další překážku představovalo zrádné pohoří Sierra Nevada. Trať zde musela vést náročným terénem ve výšce až 2 100 metrů nad mořem.

V červnu roku 1865 byla ve městě Omaha zahájena druhá etapa stavby, a to ze středu kontinentu směrem k Sacramentu. Počáteční kilometry této části trati přibývaly pomalu. Vše se ale změnilo v říjnu s příchodem Grenvilla Dodge. Bez jeho skvělého vedení by dělníci sotva zvládli položit sedmdesát pět kilometrů kolejí za pouhý měsíc.

Cílevědomý projekt měl bohužel i stinné stránky. V prériích vyrostla stanová města pro stavební dělníky. Hlavní zábavou zde byly především hazardní hry. Na **dočasná** obydlí dělníků také **často** útočili bojovní indiáni, většinou z válečného kmene Siouxů. Železné obludy uhánějící prériemi totiž ohrožovaly jejich **tradiční** způsob života. I přes zjevné nesnáze se ale oba úseky k sobě přibližovaly. Stavba železniční trati spojující Sacramento a Omahu byla dokončena 10. července 1869. **Brzy** byly dostavěny i zbývající kilometry železnice, a tak nadšení Američané konečně mohli přejet vlakem celý kontinent.

Rozhodněte, zda následující tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
Tři varianty trasy, kudy by mohla vést transkontinentální železnice, předložil americkému Kongresu budoucí prezident Abraham Lincoln.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **N**

VYSVĚTLENÍ

Z textu vyplývá, že Kongresu byl předložen návrh na výstavbu; Lincoln prosadil pouze střední trasu, nikoli předložil tři varianty.

C5PBD19C0T02 · 2019 – 2. řádný termín (B) · úloha 7.2 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda následující tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
Alespoň část železniční trati, která se stavěla ze Sacramenta směrem do vnitrozemí, vedla ve výšce 2 100 metrů nad mořem.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí, že trať musela vést náročným terénem ve výšce až 2 100 m n. m. přes pohoří Sierra Nevada.

C5PBD19C0T02 · 2019 – 2. řádný termín (B) · úloha 7.3 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda následující tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
Prvních sedmdesát pět kilometrů úseku vedoucího z Omahy směrem na západ se postavilo za pouhý měsíc.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí, že po příchodu Dodge dělníci zvládli položit 75 km kolejí za měsíc, nehovoří o tom, že šlo o prvních 75 km.

C5PBD19C0T02 · 2019 – 2. řádný termín (B) · úloha 7.4 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda následující tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
Stavba železniční trati, která propojila města Sacramento a Omaha, trvala více než šest let.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A

VYSVĚTLENÍ

Stavba začala 8. 1. 1863 a byla dokončena 10. 7. 1869, tedy trvala více než šest let.

C5PAD20C0T01 · 2020 – 1. řádný termín (A) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Anglické souostroví Farne je domovem více než 170 000 vodních ptáků, třeba papuchalků severních či kormoránů chocholatých. Svá hnízda zde staví také 2 000 párů rybáků dlouhoocasých. Tito drobní opeřenci, vážící pouhých 100 gramů, patří mezi stěhovavé ptáky. Jsou vytrvalými letci a **právem** jsou považováni za šampiony v dálkových přeletech. Jejich migrační cesta (migrace je přesun živočichů z jedné oblasti do druhé) vede ze severní polokoule Země na polokouli jižní a zpět.

(**2**) Britští vědci se rozhodli o rybácích hnízdících na souostroví Farne získat podrobnější informace. Vybavili proto 53 rybáků měřicím zařízením a sledovali jejich let. Celkem 47 z nich se ze svého zimoviště vrátilo zpět na Farne. Zde se tito ptáci uhnízdili nejspíš na stejném místě jako předtím. Data **dále** ukázala, že Indický oceán rybáci přeletěli bez přestávky. Svou běžnou potravu lovili za letu.

Vědcům se podařilo shromáždit důkazy o ohromujících výkonech ptáčků, kteří váží méně než průměrný mobil. V odborném článku zveřejnili také detaily o nejdelší zaznamenané ptačí migraci. Jeden sledovaný rybák dlouhoocasý totiž zdolal při přesunu z Farne do antarktického zimoviště a zpět neuvěřitelných 96 000 kilometrů. Tento ptačí rekordman započal svůj tah 25. července 2015, na pobřeží Antarktidy se dostal 3. listopadu téhož roku. Po třech měsících pobytu v této oblasti Antarktidu opustil a vydal se na zpáteční cestu. 10. dubna se ocitl na cípu jižní Afriky, **pak** pokračoval na sever a na Farne doletěl 4. května 2016. Rybáci dlouhoocasí se dožívají až třiceti let. Někteří tedy mohou za svůj život nalétat tolik kilometrů, že by to vystačilo **skoro** na čtyři zpáteční cesty na Měsíc.

(www.sciencedaily.com; avifauna.cz; www.idnes.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1 Na souostroví Farne hnízdí celkem 2 000 rybáků dlouhoocasých.

18.2 Od chvíle, kdy ptačí rekordman opustil Antarktidu, do chvíle, kdy 10. dubna 2016 přistál na cípu jižní Afriky, uběhlo více než 5 měsíců.

18.3 Termín migrační cesta se používá výhradně v souvislosti se živočichy, kteří se přesouvají ze severní polokoule Země na polokouli jižní a zpět.

18.4 Trasu dlouhou 96 000 km překonal jeden rybák dlouhoocasý díky tomu, že jako jediný z tohoto druhu ptáků měl menší hmotnost než průměrný mobil.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 N) 18.2 N) 18.3 N) 18.4 N)**

VYSVĚTLENÍ

18.1 – Text uvádí 2 000 párů, tedy 4 000 jedinců. 18.2 – nevyplývá: rekordman dorazil do Antarktidy 3. 11. 2015 a po třech měsících pobytu ji opustil (tedy kolem 3. 2. 2016), do 10. dubna tak uběhly zhruba dva měsíce, ne více než pět. 18.3 – Definice migrace v textu se týká přesunu z jedné oblasti do druhé obecně. 18.4 – Všichni rybáci váží pouhých 100 gramů, tedy méně než průměrný mobil.

C5PAD21C0T01 · 2021 – 1. řádný termín (A) · úloha 8 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Té noci jsem byl doma sám. **Stále** jsem musel myslet na Eliáše Glocka, tajuplného starého vetešníka, o němž mnozí lidé z Vltavína soudili, že je čaroděj a svou duši upsal ďáblu. Musím se ke Glockovi vypravit a zjistit, jestli je to pravda.

Dveře zchátralého vetešnického krámku byly otevřené. Opatrně jsem vkročil do šeré chodby a šel za světlem, vycházejícím ze sklepení. Záhy jsem se ocitl v síni s mramorovou podlahou a klenbou vykládanou drahokamy. **Uprostřed** té nádhery ležel na divanu Eliáš Glock, oblečen do hedvábného županu. Poslouchal překrásné tóny, jež vydávaly flétny a loutny sedmi líbezných otrokyň. Náhle jeho zrak spočinul na mně. Zatroubil na velký zahnutý roh a vzápětí jsem stál v jakémsi nuzném pokoji. V lenošce seděl Eliáš Glock, na sobě jako obyčejně svůj otrhaný kabát.

S úžasem jsem zvolal: „Vy jste skutečně čaroděj! **Vždycky** jsem to říkal. Můj strýc tomu ale nevěří, stejného názoru je také pan doktor Tulipus, pan radní Rubín, varhaník Brum a písař Brk, dokonce i má půvabná sestřenka Serafína. A ještě pan Gram z lékárny."

Eliáš Glock se hrůzostrašně zasmál: „Ale uvěří, až je do skla zakleji!" Opět zatroubil na kouzelný roh a vmžiku držel skleněnou láhev, v níž byli nějací pidimužíci. Vzápětí jsem poznal, že to jsou všichni ti, jež jsem zmínil. Glock mi to potvrdil: „**Tady** je máš, všechny ty pošetilce! Půjdou do světa, Davide! V láhvi procestují tři sféry: sféru vzduchu, země a vody. Musí se mnohému naučit!"

„Pane Glocku, nechte mě jít s nimi!" vyhrkl jsem.

Glock se mě dotkl ebenovou hůlkou a já jsem cítil, jak se scvrkávám. Spustil mě k ostatním a poté láhev vymrštil vzhůru do nebeského prostoru. Opsala oblouk mezi souhvězdími a pak s námi rychle padala dolů. Za chvíli už ležela na dně moře.

Vysvětlivky: vetešník – obchodník se starým opotřebovaným zbožím; divan – pohovka

(K. Dewetter, Neuvěřitelná dobrodružství Davida Damiána, upraveno)

TEXT 2

Když se tvoří 2. pád množného čísla podstatných jmen skloňovaných podle vzoru žena, odstraňuje se koncová samohláska (např. knihy – knih). Pokud se na konec slova dostane obtížně vyslovitelná skupina souhlásek, vkládá se mezi tyto souhlásky tzv. **vkladné e** (např. bitvy – bit**e**v).

(CZVV)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

8.1 Eliáš Glock byl vltavínským soudem odsouzen za to, že se spolčil s ďáblem.

8.2 V Davidově přítomnosti Eliáš Glock použil ke kouzlení více než jeden předmět.

8.3 Když David poprvé promluvil na Eliáše Glocka, měl na sobě tento čaroděj hedvábný župan.

8.4 V síni s mramorovou podlahou se nacházely půvabné otrokyně, z nichž každá hrála na dva hudební nástroje současně.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **8.1 – N; 8.2 – A; 8.3 – N; 8.4 – N**

VYSVĚTLENÍ

8.1 – Text říká jen, že lidé *soudili*, že je čaroděj, nikoli že byl odsouzen. 8.2 – Glock použil roh i ebenovou hůlku. 8.3 – Když David poprvé promluvil, Glock seděl v otrhaném kabátě. 8.4 – Otrokyně hrály na flétny a loutny, ale text neuvádí, že každá hrála na dva nástroje.

C5PAD21C0T01 · 2021 – 1. řádný termín (A) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Viktorie královská, jihoamerická vodní rostlina, právem vzbuzuje obdiv. Její obrovské listy, plovoucí na hladině, mají 2,5 metru v průměru a unesou i větší dítě (jeden list totiž snese zátěž až 45 kilogramů). Rostlina je dokonale přizpůsobena vodnímu prostředí, například každý list pokrývá ochranná vosková vrstva. ***** listy při vlnobití nezalévala voda, mají zvednuté okraje. Voda, jíž se listy plní za deště, postupně odtéká speciálním odtokovým kanálkem. Spodní strany listů jsou vybaveny ostrými ostny, patrně na obranu proti zubům některých živočichů.

(**2**) Pohled na rozkvétající viktorii je úchvatný. Sněhobílý květ se začíná poprvé otevírat krátce po západu slunce. Jakmile se rozvine, láká opylovače (nejčastěji brouky) svou vůní, která údajně připomíná ananas, a také teplem. Uvnitř květu je totiž přibližně o deset stupňů Celsia více než v jeho okolí. Z vyhřáté jídelny broučci nespěchají. Ráno se ale květ zavře a malincí vězni nemohou ven. Od dopoledne okvětní plátky mění barvu z bílé na sytě růžovou a také dochází k uvolňování pylu. Večer se květ opět otevře a osvobozený hmyz prchá na další, dosud bílé květy i s nákladem pylu na těle. Růžový květ pak za svítání definitivně uvadne.

(**3**) Viktorii královskou objevil v roce 1801 český badatel Tadeáš Haenke při výpravě do amazonských pralesů. Své současné jméno však tato vodní královna získala až v roce 1837, a to díky vědci Johnu Lindleymu.

V Evropě rostlina volně neroste, ale pěstuje se v botanických zahradách. ***** v noci bývají zahrady již zavřené, možnost sledovat kvetoucí viktorii se přece jen občas naskytne. Některé botanické zahrady totiž kvůli této podívané pořádají i noční prohlídky. (www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

A. 18.1 Jeden list viktorie královské váží 45 kilogramů.
B. 18.2 Viktorie královská je masožravá rostlina, která se živí lapeným hmyzem.
C. 18.3 Od doby, kdy se květ viktorie královské začne poprvé otevírat, do doby, kdy tento květ definitivně uvadne, uběhne více než 24 hodin.
D. 18.4 O tom, že je viktorie královská přizpůsobena prostředí, v němž žije, svědčí mimo jiné ochranná vosková vrstva na listech této rostliny.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 18.1 – N; 18.2 – N; 18.3 – A; 18.4 – A

VYSVĚTLENÍ

Text říká, že list *snese zátěž* až 45 kg (neváží tolik); hmyz je uvězněn a pak propuštěn, není sněden; květ se otevírá po západu slunce a uvadne až příští svítání – tedy více než 24 hodin.

C5PAD21C0T01 · 2021 – 1. řádný termín (A) · úloha 27 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

V jihočeském okrese Prachatice, konkrétně na hranicích s Bavorskem (jednou ze zemí Spolkové republiky Německo), **leží** velmi zajímavé místo. *****
Původně zde byla jen malá dřevařská osada, založená na konci 18. století. Roku 1910 byla zprovozněna železnice z Čech do německého Pasova. Trať vedla i přes Nové Údolí, které tehdy mělo 271 obyvatel, z toho 259 bylo německé národnosti. Po roce 1948 byly ale koleje na české straně vytrhány, vstup do oblasti byl zakázán a osada zanikla.
Čechy s Německem se opět propojily až po roce 1989. Na místě bývalé pohraniční osady vybudovalo několik nadšenců nádražíčko, přes státní hranice byly znovu položeny koleje. Vznikla nejkratší železniční trať na světě – **vzdálenost** mezi českým nádražím a **konečnou** v Bavorsku je pouhých 105 metrů.
Provoz na trati zajišťuje třímetrová napodobenina parní lokomotivy, do pohybu ji ovšem **uvádí** výhradně lidská síla. Dokonalou iluzi parního stroje dotváří kouř, vznikající spalováním sena.
Železnice v Novém Údolí není jen hojně navštěvovanou kuriozitou, ale také nám připomíná smutné časy nesvobody. (www.noveudoli.eu, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

A. 27.1 Většina obyvatel, kteří v roce 1910 žili v osadě Nové Údolí, byla české národnosti.
B. 27.2 Když se člověk sveze vlakem z Nového Údolí na zastávku v Bavorsku a zase zpět, ujede celkem 105 metrů.
C. 27.3 Jihočeský okres, v němž se nachází část nejkratší železniční trati na světě, sousedí se Spolkovou republikou Německo.
D. 27.4 Po trati z Nového Údolí do Bavorska jezdí parní lokomotiva, která se vzhledem podobá lokomotivě poháněné lidskou silou.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **27.1 – N; 27.2 – N; 27.3 – A; 27.4 – N**

VYSVĚTLENÍ

27.1: 259 z 271 obyvatel bylo německé národnosti (většina tedy německá, ne česká). 27.2: 105 m je vzdálenost jedním směrem, cesta tam a zpět = 210 m. 27.3: plyne přímo z textu (Prachatice, hranice s Bavorskem). 27.4: lokomotiva je *napodobenina* parní lokomotivy poháněná lidskou silou – nejde o skutečnou parní lokomotivu.

C5PBD21C0T02 · 2021 – 2. řádný termín (B) · úloha 9 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Až teď, ve svých dvanácti letech, se dozvídám, že mým tátou je bůh moře a že potřebuje mou pomoc. Podíval jsem se na Cheiróna. „Vy už **dávno** víte, že jsem syn mocného Poseidóna, že? Není mi jasné, proč jste mi to zatajil•"

„Nebyl jsem si jistý," odpověděl Cheirón, „měl jsem jen podezření, Percy."

„Tak si to shrňme. Zeus, vládce oblohy, se hněvá. Někdo mu totiž ukradl nejmocnější zbraň ve vesmíru. Já mám jít do podsvětí, střetnout se s vládcem mrtvých, najít tu zbraň a vrátit ji **zpět** na Olymp do letního slunovratu, který bude už za deset dnů. Když se mi to povede, dokážu, že tím zlodějem nebyl můj otec."

„Správně," potvrdil moje slova Cheirón.

Otočil jsem se na Grovera: „Co ty na to?"

„Mírumilovní satyrové a podsvětí, to přece nejde **dohromady**," řekl dost vystrašeně.

(**2**) „Nemusíš chodit se mnou," snažil jsem ho uklidnit.

ZAVÁHAL, ale pak odpověděl: „Zachránil jsi mi život, Percy! Neopustím tě."

Ulevilo se mi. Netušil jsem, jestli satyr něco zmůže proti mrtvým, ale cítil jsem se líp, že do toho nepůjdu sám. Obrátil jsem se na Cheiróna: „A kde je ten vstup do podsvětí•"

„Občas se stěhuje. Teď je v Los Angeles."

„Takže skočíme do letadla a pak…"

„Ne, musíš cestovat po zemi!" přerušil mě Cheirón. „Nejsilnějším soupeřem tvého otce je Zeus. Letadlem proto letět nesmíš. Ocitl by ses v království tohoto boha a dolů by ses živý nevrátil!" Nad námi udeřil blesk a ZABURÁCEL hrom. „Na cestě tě budou doprovázet dva společníci," pokračoval Cheirón, „ten druhý už brzy přijde."

Vzduch se zachvěl a **náhle** se v místnosti zjevila Annabeth, dcera bohyně moudrosti.

„Dohlídnu na to, abys to nezpackal," řekla.

„Trojice," zamyslel jsem se nahlas. „To snad půjde."

Vysvětlivka: Satyr je bájná bytost s částečně lidskou a částečně zvířecí podobou.

(R. Riordan, Percy Jackson, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

9.1 Cheirón podezříval Percyho otce z toho, že se svému synovi dvanáct let úmyslně vyhýbal.

9.2 Navzdory určitým obavám se Grover nakonec rozhodl, že Percyho do podsvětí doprovodí.

9.3 Cheirón zakázal Percymu a jeho přátelům letět do Los Angeles letadlem, protože se obával o svůj život.

9.4 Na cestu do podsvětí má Percy vymezeno deset dnů, během dalších deseti dnů se musí vrátit zpátky na Olymp.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

9.1 – N; 9.2 – A; 9.3 – N; 9.4 – N

VYSVĚTLENÍ

9.1: Cheirón měl jen podezření ohledně Percyho původu, nikoli ohledně vyhýbání se. 9.3: Zákaz letět se týkal Percyho bezpečnosti (vstup do Diova království), nikoli obav Cheiróna o sebe. 9.4: Text říká jen, že musí splnit úkol do deseti dnů, nikoli že má dalších deset dnů na návrat.

C5PBD21C0T02 · 2021 – 2. řádný termín (B) · úloha 19 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Daman, jemuž čeští přírodovědci kdysi říkali tlustoš, není na první pohled nijak zajímavý. Tento podsaditý živočich se vzhledem i velikostí podobá běžnému králíkovi. Daman je sice **nenápadný**, jeho příbuzného ale přehlédnete jen stěží. Je to totiž zvířecí obr – slon. Ačkoli je příbuznost damanů a slonů těžko uvěřitelná, dokládá ji řada společných znaků. Pro slony jsou charakteristické kly, tedy dva **pořádně** velké zuby vyčnívající ven z tlamy. Také damani mají dva dlouhé horní řezáky, které jim často vykukují z tlamičky. Jak sloni, tak damani mají na končetinách nehtová kopýtka, shodné znaky najdeme i na kostře obou těchto býložravců.

(**2**) První damani obývali Zemi už před mnoha miliony let, někteří z nich tehdy dosahovali téměř velikosti dnešního koně. Od té doby se ale stále zmenšovali. Dnes damani žijí hlavně v Africe. **Obratně** skáčou po stromech, překvapivě snadno se pohybují i po hladkých skalách. Na nohou totiž mají žlázky vylučující lepkavou tekutinu, díky které jejich chodidla fungují jako jakési přísavky. Organismus damanů šetří vodou, jejich moč je proto rosolovitá. Na vzduchu spolu s trusem damanů vytváří černou hmotu, která kupodivu příjemně voní. Podle některých, ne zcela spolehlivých zdrojů se tato hmota po staletí používala jako přísada do určitých typů parfémů.

(**3**) Damany znali už starověcí féničtí mořeplavci. Když při jedné ze svých plaveb po Středozemním moři přistáli u **neznámé** pevniny, uviděli velké množství králíků. Tyto živočichy ovšem Féničané vůbec neznali, a tak se domnívali, že je to nějaký nový druh damanů. Pevninu proto nazvali I safan (Země damanů). Z tohoto názvu za nějaký čas vzniklo pojmenování Hispánie, označující Pyrenejský poloostrov.

(www.temata.rozhlas.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

19.1 Někteří damani žijící před mnoha miliony let na naší planetě byli větší než dnešní damani.

19.2 Damani a sloni patří mezi býložravce a navzdory rozdílné velikosti jsou prokazatelně příbuzní.

19.3 Když starověcí Féničané poprvé spatřili damany žijící na Pyrenejském poloostrově, pokládali je za králíky.

19.4 Existují zdroje, které uvádějí, že do některých parfémů se po staletí přidávala černá hmota obsahující trus damanů.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **19.1 A; 19.2 A; 19.3 N; 19.4 A**

VYSVĚTLENÍ

19.3 N – Féničané zaměnili králíky za damany (ne damany za králíky); Pyrenejský poloostrov byl neznámou pevninou, damani tam nežili.

C5PBD21C0T02 · 2021 – 2. řádný termín (B) · úloha 27 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Když přijíždíte do španělského městečka Guadix, upoutá vás zvláštní věc: komíny trčící přímo ze země. Zdejší lidé totiž nebydlí jen v běžných domech, ale i pod zemí. Jak je to možné? ***** Toho se využívalo už na konci 15. století. Tehdy si zde lidé vybudovali první podzemní obydlí, protože z těch nadzemních byli kvůli své víře vystěhováni. Dnes už ale jeskynní příbytky neslouží jako útočiště pro pronásledované. Jsou to moderní byty, vybavené vodovodem, elektřinou i internetem.
(**2**) Pokoje sice postrádají okna, zato mají dokonalou klimatizaci. V jeskynních bytech se totiž celoročně drží stálá teplota 18–20 stupňů Celsia (v zimě se přitom venkovní teploty v této oblasti blíží k 0 stupňům Celsia). Podzemní obydlí jsou tedy nejlepším úkrytem jak před spalujícím letním sluncem, tak před nepříjemným zimním chladem. V 60. letech 20. století se řada lidí odstěhovala z jeskynních příbytků na pobřeží, dnes se ale do podzemí život vrací. Zrekonstruované byty často slouží i jako ubytovací zařízení. Turistům se tak nabízí možnost strávit noc v jeskyni, aniž se vzdají pohodlí.
(www.hedvabnastezka.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

27.1 Na místě, kde dnes leží městečko Guadix, existovala podzemní obydlí již koncem 15. století.

27.2 Jediné, co člověk vidí při příjezdu do městečka Guadix, jsou komíny vyčnívající nad povrch země.

27.3 V jeskynních bytech, které se nacházejí v městečku Guadix, je v zimním období přesně o 2 stupně Celsia chladněji než v létě.

27.4 Všechny podzemní příbytky v městečku Guadix, z nichž se v 60. letech 20. století lidé odstěhovali, byly přestavěny na ubytovny pro turisty.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **27.1 A; 27.2 N; 27.3 N; 27.4 N**

VYSVĚTLENÍ

27.2 N – text říká, že komíny upoutají pozornost, ne že jsou jediným viditelným prvkem. 27.3 N – teplota 18–20 °C platí celoročně, nelze z toho vyvodit rozdíl přesně 2 °C. 27.4 N – text říká pouze, že zrekonstruované byty „často" slouží jako ubytování, ne že byly všechny přestavěny.

C5PCD21C0T03 · 2021 – 1. náhradní termín (C) · úloha 8 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Události dnešního dne mě utvrdily v mém rozhodnutí. Musím stůj co stůj zjistit, zda se ve vesničce opravdu skrývá netvor. Emma, Bronwyn a Enoch se rozhodli mě na této tajné výpravě doprovodit. Millard, jehož neviditelnost by se nám hodila, s naším plánem ale nechtěl mít nic **společného**. Dokonce jsme ho museli podplatit, aby nás nepráskl ředitelce Peregrinové.

(**2**) Po večeři jsme se s Emmou sešli u schodiště v posledním patře sirotčince. Po žebříku jsme vylezli na půdu a odtud jsme se větrací šachtou dostali na střechu. Tam už na nás čekali Enoch s Bronwyn. Právě jsem se jich chystal zeptat, jak se dostaneme na zem, **vtom** jsem ale spatřil Olivu, jak se vznáší podél střechy. Okolo pasu měla omotaný provaz. Zvědavě jsem se naklonil přes střechu, abych zjistil, k čemu je přivázaná. Uviděl jsem Fionu, jak s provazem v ruce sedí v okně svého pokoje. Velice mě potěšilo, že máme dva komplice.

„Běž první, Jacobe," řekl mi Enoch.

Nervózně jsem couval od okraje střechy: „Součástí **plánu** nebylo, že si zlomím nohy."

„Nezlomíš! Chytni se Olivy a skoč," přikázala mi Emma, „je to legrace, uvidíš. Dělala jsem to už mockrát."

Dobrá, budu jí věřit. Zamířil jsem k Olivě, ona natáhla ruce, objala mě a já jsem se zavřenýma očima vykročil do prázdna. Za okamžik jsem pod nohama ucítil zem. Oliva mě pustila a řítila se zpět na střechu s Júúúúú! na rtech. Ostatní na ni zasyčeli, ať je zticha. Pak ji jeden po druhém objali a ona je **snesla** dolů.

Když jsme byli všichni pohromadě, opatrně jsme se začali plížit k temnému lesu. Fiona s Olivou nám z okna mávaly. Štěstí nám zatím stále přálo. Když se stihneme vrátit před večerkou, Peregrinová nic nezjistí.

(R. Riggs, Sirotčinec slečny Peregrinové pro podivné děti, upraveno)

TEXT 2

Souvětí typu A: v první větě souvětí je podmět nevyjádřený, např. Stále nevím, proč to udělal (kdo, co neví? – nevyjádřený podmět já).

Souvětí typu B: podmět první věty souvětí je vyjádřen celou následující větou, např. Stále se neví, proč to udělal (kdo, co se neví? – podmět proč to udělal).

(CZVV)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

1. 8.1 Členové tajné výpravy věděli, kde má netvor z vesničky svůj úkryt.
2. 8.2 Emma jako jediná ze všech dětí byla na podobné tajné výpravě už několikrát.
3. 8.3 Členové tajné výpravy opustili budovu sirotčince v čase mezi večeří a večerkou.
4. 8.4 Seskok ze střechy domu všichni členové tajné výpravy přežili jen díky své schopnosti létat.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **8.1 N; 8.2 N; 8.3 A; 8.4 N**

C5PCD21C0T03 · 2021 – 1. náhradní termín (C) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Člověk není jediným inteligentním tvorem žijícím na Zemi. Co se inteligence týče, největšími konkurenty člověka jsou delfíni. Delfíní mozek je neobyčejně velký, dokonce větší než ten lidský. Inteligenci ale určuje množství závitů na povrchu mozku a také poměr mezi hmotností mozku a celkovou hmotností živočicha. Pokud vezmeme v potaz tento poměr, pak největší mozek má člověk. Hned na druhém místě žebříčku jsou delfíni. V tomto směru předčí i šimpanze, našeho velmi blízkého příbuzného. Přitom tento zástupce lidoopů **rozhodně** není žádný hlupák.

(**2**) Delfíni se lidem podobají také tím, že mají svou vlastní řeč. Voda, v níž žijí, je pro jejich komunikaci prostřednictvím zvuků **daleko** příznivější než vzduch. Vodou se totiž zvuk šíří **rychleji** a na delší vzdálenost než ve vzduchu. Delfíni si tak mohou klidně popovídat i na dálku, aniž se přitom vidí. Delfíní řeč se skládá ze široké škály různých cvakavých zvuků, některé z nich ale lidé vůbec nejsou schopni sluchem vnímat. Každý delfín se ohlašuje zvláštním zvukem. Když ostatní delfíni chtějí svého kamaráda přivolat, jeho specifický zvuk, který funguje jako jméno, napodobují. Dalšími speciálními zvuky se delfíni navzájem upozorňují na blížící se nebezpečí, jakým jsou třeba rybářské lodě či žraloci. Ve svém „slovníku" mají delfíni také plácání ploutvemi do vody, dokonce se dorozumívají i vypouštěním bublin. Vědci zkoumali, zda by se lidé mohli naučit řeč delfínů a zda by delfíni mohli porozumět lidským slovům. Řeč delfínů nám ale zní podobně, jako kdybychom si nějakou zvukovou nahrávku pustili velmi rychle. Naopak delfíni vnímají naši řeč, jako bychom mluvili hodně zpomaleně. S delfíny si tedy **patrně** hned tak nepopovídáme. (www.temata.rozhlas.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1	Delfíni si dokážou předat informaci, že jim hrozí nebezpečí.
18.2	V poměru k hmotnosti těla má delfín menší mozek než šimpanz.
18.3	Některé ze zvuků, které vydávají delfíni, jsou lidským sluchem nezachytitelné.
18.4	Aby lidé porozuměli řeči delfínů, musí si zvukové nahrávky zachycující komunikaci těchto živočichů pustit zrychleně.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 ANO, 18.2 NE, 18.3 ANO, 18.4 NE**

C5PCD21C0T03 · 2021 – 1. náhradní termín (C) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(1) Sen stát se aspoň na chvilku vikingem si bez obav můžete splnit na jihu Švédska poblíž města Malmö. Na břehu moře zde stojí přesná kopie vikingské vesnice. Skupina nadšenců tu před pár lety vybudovala obytná i hospodářská stavení ze dřeva, kamenů a hlíny. Někteří z nich zde dokonce žijí trvale a provozují stejná řemesla jako jejich dávní předci, drsní severští válečníci. Když se totiž vikingové zrovna neplavili po moři a nepodnikali loupeživé výpravy, živili se jako farmáři, rybáři, tesaři či kováři.
(2) V novodobé vikingské vesnici nejsou k dispozici žádné moderní přístroje, používají se zde pouze napodobeniny tehdejších nástrojů. Například místní kovář Lukasz Szczepanski má ve svém dřevěném domku prostou dílnu, kterou tvoří jen malá železná kovadlina na dřevěném špalku a ohniště z jílu a kamenů. Navzdory tomuto skromnému vybavení však jeho zručné ruce dovedou vyrobit vše potřebné.
Ve vesnici jsou vítáni návštěvníci ze všech zemí. Každoročně sem přijíždějí například jedni čeští manželé. Vyrábějí zde předměty z kůže, zejména boty, a jejich výrobky jsou ve vikingském světě velmi ceněné. I vy si můžete třeba o letních prázdninách vyzkoušet drsný život vikingů. Nejen že zažijete dobrodružství, ale také se naučíte něco nového. (Týdeník Rozhlas 49/2016, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1	Novodobá vikingská vesnice leží u moře, které omývá břehy jižního Švédska.
25.2	Jedni čeští manželé vyvážejí ze své vlasti kožené výrobky, které prodávají v novodobé vikingské vesnici.
25.3	Novodobou vikingskou vesnici může navštívit člověk z kterékoli země, výhradně však během letních prázdnin.
25.4	Lidé trvale žijící v novodobé vikingské vesnici se v přestrojení za drsné válečníky pravidelně vydávají na loupeživé výpravy.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 ANO, 25.2 NE, 25.3 NE, 25.4 NE**

C5PDD21C0T04 · 2021 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Bojuje s kunou ležela v týpí a kouřovým otvorem se dívala na **jasné** hvězdy. Vtom se u vchodu pohnula plachta. Dívka sebou leknutím trhla, ale pak si v duchu vynadala. Je jí přece už dvanáct let. Nejspíš se jen vrací maminka.

„Mami?" zašeptala Bojuje s kunou.

„To jsem já, Kuno, tvůj dědeček. Nevzbudil jsem tě?"

Dívka radostně vykřikla. Dědeček jí určitě bude před spaním něco vyprávět. Když se posadil k ohništi, poprosila ho: „Povídej, jak jsem dostala své jméno."

(**2**) Dědeček začal vyprávět: „Byla jsi, Kuno, na světě čtvrté léto, když do naší vesnice přijel bílý obchodník. Měl **malé** štěňátko, které si tě oblíbilo. Tehdy jsi byla dost divoká a s tím pejskem jsi už vůbec nebyla k udržení. Shazovali jste ze stojanů sušící se maso, ničili pasti na králíky. Po několika dnech vašeho řádění musel náčelník Pět medvědů říct tvé matce, ať tě zklidní. Okamžitě tě poslala i se štěnětem k potoku, abyste už nemohli nic **vyvést**. Lehli jste si na břeh pod dutou vrbu, a protože bylo velké horko, usnuli jste. V dutině stromu ale měla doupě kuna.

(**3**) Před polednem nás vyděsil tvůj zoufalý křik. Probudil tě pejsek, když se ti celý zkrvavený snažil schovat v náručí. Zuřivě na něj dorážela kuna. Sotva jsi ale **spustila** ten svůj jek, zmizela ve stromě. Popadl tě hrozný vztek. Ihned ses začala dobývat do jejího doupěte. Než jsme k tobě doběhli, už jsi ji držela za krk. I když tě kousala do rukou, nepustila jsi ji. Křičela jsi, že ji utopíš, a táhla ji k potoku. Ani jsme ti nestihli říct, že kuny umějí plavat. Jak se dalo čekat, ve vodě se ti kuna vysmekla a uplavala. Od toho dne se jmenuješ Bojuje s kunou."

(O. Balík, Děti prérie, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.1 Dívka spící na břehu potoka se probudila později než štěně, které tam bylo s ní.

8.2 V době útoku kuny na štěně bylo dívce, která dostala jméno Bojuje s kunou, méně než pět let.

8.3 Když se plachta týpí pohnula, Bojuje s kunou se lekla, protože se bála příchodu své matky.

8.4 Ten den, kdy kuna zaútočila na štěně, hovořil náčelník Pět medvědů s jedním z rodičů dívky, která dostala jméno Bojuje s kunou.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

8.1 – A; 8.2 – A; 8.3 – N; 8.4 – A

C5PDD21C0T04 · 2021 – 2. náhradní termín (D) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Pro většinu lidí je binturong živočichem zcela neznámým, příliš toho o něm nevědí ani odborníci. Z chovů v zajetí ***** znají vzhled těchto živočichů, ***** o jejich životě ve volné přírodě mají informací velmi málo.

Binturongové jsou stromové šelmy žijící v pralesích v jihovýchodní Asii. Kvůli kácení pralesů však jejich počet stále klesá, v odlesněné krajině totiž nepřežijí. Tělo těchto živočichů je přizpůsobeno životu v korunách stromů. Šplhání jim umožňují tlapy s **ostrými** drápy a dlouhý chápavý ocas, za nějž se mohou pověsit na větve nebo se jich přidržet. Chápavý ocas je typický pro některé druhy opic, u šelem je však vzácný. Kromě binturonga má takový ocas jen jediná šelma na světě – jihoamerický kynkažu.

(**2**) Binturong není žádný drobeček: může vážit přes 20 kg (v zajetí dokonce až 30 kg). Vedle drobných obratlovců se binturong živí i rostlinnou stravou, zejména sladkými fíky. S některými druhy fíkovníků ho pojí oboustranně prospěšný vztah: stromy mu poskytují potravu a on zase zajišťuje šíření jejich semen. V jeho trávicím ústrojí se **tvrdá** svrchní vrstva semen změkčí a jen díky tomu mohou semena obsažená v trusu posléze vyklíčit a vyrůst.

Na skoky mezi stromy je binturong moc **těžký**. Když se chce dostat na sousední strom, musí sestoupit na zem. Tam ale číhá nebezpečí: jednak pytlácké pasti nastražené na jinou zvěř, jednak obávaní lovci. Ti binturongy loví pro maso nebo je prodávají na trhu s exotickými zvířaty jako **domácí** mazlíčky. V některých oblastech jsou binturongové oblíbenými společníky, protože jsou přátelští a dají se snadno ochočit.

Binturongy bychom rozhodně měli chránit. Každý zachráněný binturong totiž znamená mimo jiné i spoustu „vysázených" fíkovníků. (www.abicko.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1 Když se binturong dostane do zajetí, vždy přibere 10 kilogramů.	A / N
18.2 Ze všech binturongů, které uloví lovci, se stanou domácí mazlíčci.	A / N
18.3 Binturongové žijící ve volné přírodě stráví celý život v koruně jednoho stromu.	A / N
18.4 Alespoň některé fíkovníky vyrostly ze semen, která prošla trávicím ústrojím binturonga.	A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 NE, 18.2 NE, 18.3 NE, 18.4 ANO**

C5PAD22C0T01 · 2022 – 1. řádný termín (A) · úloha 8 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Kočky obdivovali již staří Egypťané. Bezmezně **je** uctívali, neboť věřili, že právě ony mají boží dar ochránit **je** před zlem. Také v Evropě se kočky po staletí těšily všeobecné oblibě. Na začátku 13. století se však postoj Evropanů k těmto živočichům zásadně změnil: ze symbolu štěstí se rázem stala stvůra s očima planoucíma pekelným ohněm. Papež Řehoř IX. černé kočky dokonce označil za ďáblovy spojence a prohlásil, že tyto tvory doma chovají jen čarodějnice.

Takovým hloupostem v dnešní době snad už nikdo nevěří, nicméně pravda je, že kočky nás svými skoro až magickými schopnostmi občas úplně ohromí. Například díky svým citlivým tlapkám s měkkými polštářky dokážou zaznamenat i nepatrné záchvěvy země. *****

Kočka ovšem není jen dobrý věštec, ale také vynikající lovec. Tiše se připlíží ke kořisti a trpělivě číhá na vhodný okamžik, aby zaútočila. Při lovu využívá svůj skvělý sluch: nejenže slyší vyšší tóny než člověk, ale dokáže také přesněji určit, odkud zvuk přichází. K její lovecké výzbroji, obdivuhodné v mnoha směrech, patří i výtečný zrak. Některé barvy, které vnímá člověk, sice kočka nerozezná (třeba červenou), ve tmě však vidí daleko lépe než my. Její zornice, za světla stažené do úzkých štěrbinek, se v šeru rozšíří. Kočičí oči pak získají typický zlatozelený svit a díky němu jsou v noci za příznivých podmínek vidět až ze vzdálenosti 80 metrů.

Kočka je zvídavá a nebojácná, a proto se často ocitá v nebezpečných situacích. Ne nadarmo se ale o ní odedávna říká, že má devět životů. Může totiž přežít třeba pád z velké výšky, dokonce i ze šestého či vyššího patra. Je to zkrátka mimořádné stvoření.

(S. Starikovič, Proč má bílý pudl černý nos?, upraveno)

TEXT 2

Slovní tvar typu A: ze samotného tvaru slova (tzn. bez okolního textu) **nelze** určit, ve kterém čísle je slovo užito, např. jablka (je to třeba tvar 2. pádu čísla jednotného nebo tvar 1. pádu čísla množného).

Slovní tvar typu B: ze samotného tvaru slova (tzn. bez okolního textu) **lze** určit, ve kterém čísle je slovo užito, např. jablku (je to buď tvar 3. pádu, nebo tvar 6. pádu, v obou případech však čísla jednotného).

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

8.1 Lidé žijící v Evropě začali mít kladný vztah ke kočkám teprve ve 12. století.

8.2 Zlatozeleně svítící kočičí oči jsou za určitých okolností vidět ze vzdálenosti 80 metrů.

8.3 Ačkoli má kočka výborný zrak, všechny předměty, na kterých se vyskytuje červená barva, jsou pro ni neviditelné.

8.4 Pokud v době, kdy byl papežem Řehoř IX., byla nějaká žena viděna poblíž černé kočky, byla veřejně prohlášena za čarodějnici.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

8.1 N, 8.2 A, 8.3 N, 8.4 N

VYSVĚTLENÍ

Pravdivost/nepravdivost tvrzení dokládají konkrétní pasáže TEXTU 1; tvrzení 8.1, 8.3 a 8.4 jsou zkreslením nebo přeháněním toho, co text skutečně uvádí.

C5PAD22C0T01 · 2022 – 1. řádný termín (A) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Dne 23. března 1865 letěl nad Tichým oceánem balon, stržený vzdušným vírem. „**Ven** se vší zátěží!" zaznělo ve čtyři odpoledne. Pod koulí naplněnou plynem se ještě dlouhé hodiny zmítal koš s cestujícími. Uragán se zklidnil až ráno. V dohledu ale **stále** žádná země, všude kolem jen rozbouřené moře. Vtom balon začal prudce klesat. Trhlinou v jeho plášti totiž unikal plyn. Situace vypadala **beznadějně**. Když už byli vzduchoplavci napůl ponořeni ve vodě, zahlédli neznámý ostrov. Splasklý plášť se náhle prohnul v jakousi kapsu a balon byl větrem hnán jako loď směrem k pobřeží. Na písčitém břehu si všichni **zhluboka** oddechli.

Od té doby uběhlo již půl roku. 24. září se šel Pencroff podívat na pasti, které nalíčil. V jedné z nich sebou házel malý pekari. To bude výtečná hostina, zaradoval se námořník.

(**2**) Pečené selátko skutečně všem chutnalo. Pencroff zrovna hltal už druhou porci, když vtom zaklel. „O něco jsem si zlomil zub!" vykřikl. Pak vyňal z úst předmět, který ho připravil o část stoličky. Byla to olověná kulka! Ani zjevení nadpřirozené bytosti by trosečníky nerozrušilo víc. Při průzkumech ostrova totiž na člověka nenarazili, žádný kouř přítomnost lidí neprozrazoval.

(**3**) „Neříkal jste, Pencroffe, že ten pekari byl asi tři měsíce starý•" zeptal se inženýr.

„Přesně to jsem říkal, pane Smithi," odpověděl mu námořník, „vždyť to bylo mládě!"

„Z toho tedy vyplývá, že nedávno byla na ostrově vypálena rána z pušky."

„A že kulka," doplnil logicky uvažujícího Smithe Spilett, „zasáhla toto zvíře."

(**4**) „Buď je tedy ostrov obydlen," pokračoval Smith, „nebo tu někdo tajně přistál. Nevíme, zda to jsou přátelé, či nepřátelé• Musíme znovu prozkoumat ostrov a zjistit, jestli jsou ještě tady!"

Vysvětlivka: pekari – drobný sudokopytník podobný prasatům

(J. Verne, Tajuplný ostrov, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1	Vzduchoplavci ztroskotali na neznámém ostrově dne 23. března 1865.	A / N
18.2	Pekari zemřel na následky střelného poranění, které mu způsobil Pencroff.	A / N
18.3	Do rozhovoru o olověné kulce se zapojili celkem čtyři lidé: Smith, Pencroff, Spilett a jakýsi inženýr.	A / N
18.4	Nález olověné kulky trosečníky znepokojil víc než předchozí setkání s nadpřirozenou bytostí.	A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 18.1 N; 18.2 N; 18.3 N; 18.4 N

VYSVĚTLENÍ

Všechna čtyři tvrzení jsou nepravdivá: vzduchoplavci neztroskotali (přistáli); Pencroff kulku nevypálil; Smith je inženýr (nejde o čtyři různé osoby); trosečníci s nadpřirozenou bytostí dříve nesetkali.

C5PAD22C0T01 · 2022 – 1. řádný termín (A) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Závodníci jsou seřazeni na startu. Diváci na tribunách i statisíce fanoušků sledujících přenos na kanálu YouTube se už nemohou dočkat. Ne, tohle není reportáž ze závodů formule 1. Je to popis šílenství, jež **se strhlo** kolem závodů skleněných kuliček.

Profesionální závody, v nichž mezi sebou soupeří skleněnky, se konají od roku 2013. Závodní kuličky musí splňovat například předepsanou velikost i hmotnost, před startem je proto rozhodčí zkontrolují a případné hříšníky ze závodu vyloučí. Nemyslete si však, že skleněnky jsou úplně stejné: liší se barvou či vzorem.

(**2**) Největší popularitu ze všech závodů si získala soutěž Marble Rally, při níž jsou skleněnky vypuštěny na **náročnou** trať vyrytou v hliněném či písečném kopci. V některých místech se trať větví do více cest, diváci ale nemůžou předem odhadnout, která z nich kuličku dovede do cíle nejrychleji. Prvek překvapení nabízejí také nejrůznější skokánky a záludné tunely. Sledování Marble Rally je skutečně **napínavé**. Tento závod byste si neměli nechat ujít, rozhodně **stojí** za to.

(www.abicko.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1	Závody skleněných kuliček sleduje na kanálu YouTube víc fanoušků než závody formule 1.	A / N
25.2	První část trati závodu Marble Rally vede po povrchu pokrytém hlínou, druhou část trati pokrývá písek.	A / N
25.3	Některé úseky trati závodu Marble Rally jsou vyhrazeny jen pro skleněné kuličky pohybující se nejvyšší rychlostí.	A / N
25.4	Pro profesionální závody skleněných kuliček jsou stanoveny určité podmínky včetně předepsané hmotnosti závodních skleněnek.	A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 N; 25.2 N; 25.3 N; 25.4 A**

VYSVĚTLENÍ

Pouze tvrzení 25.4 jednoznačně vyplývá z textu (zmínka o předepsané hmotnosti); ostatní tvrzení text nepodporuje nebo přímo vyvrací.

C5PBD22C0T02 · 2022 – 2. řádný termín (B) · úloha 8 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Narval jednorohý, který žije v mořích blízko severního polárního kruhu, je jedním z nejpozoruhodnějších kytovců. Jeho mláďata jsou skoro černá, dospělí jedinci mají šedobílou barvu. Samci narvala jsou vždy mohutnější než samice: na rozdíl od dospělé samice, jež váží nejvýše 1 000 kilogramů a dorůstá délky maximálně 5 metrů, dospělý samec váží i 1 600 kilogramů a dlouhý může být klidně 6 metrů. Narval se živí zejména rybami, nepohrdne ale ani měkkýši. Od lovu ho neodradí ani souvislá ledová vrstva. K dýchání využívá díry v ledu, jako každý savec totiž potřebuje dýchat vzduch. Bez nádechu vydrží pod hladinou až 30 minut.

Narvalovi se přezdívá mořský jednorožec. Slavný roh, kvůli němuž přezdívku získal, je ale ve skutečnosti kel, tedy extrémně dlouhý zub vyčnívající ven z tlamy. Zatímco pravý horní špičák samcům zpravidla zakrní a dál neroste, jejich levý horní špičák měří přes 2,5 metru. Pouze v ojedinělých případech mají samci narvala dva plně vyvinuté kly.

Odborníci dlouho pátrali po tom, k čemu narvalovi jeho kel slouží. Někteří vědci se dříve domnívali, že samci používají kel jako zbraň při boji o samici. Nedávné výzkumy ale prokázaly, že kel má zcela jinou funkci: funguje jako citlivé čidlo, které samcům třeba pomáhá zjistit teplotu vody či její hloubku a poskytuje jim také další informace nezbytné pro orientaci pod vodou.

Kdysi býval narval častým terčem chamtivých lovců. Někteří lidé byli totiž ochotni zaplatit za narvalí kel nehorázné sumy, neboť byli přesvědčeni, že má magické vlastnosti, např. údajně ochraňoval před jedy. V současnosti zájem o lov těchto živočichů už naštěstí trochu opadl.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.1 Vědci nedávno vyvrátili, že samci narvala jednorohého mezi sebou bojují o samice.

8.2 Existují samci narvala jednorohého, kterým ven z tlamy vyčnívají dva extrémně dlouhé zuby.

8.3 Když narval jednorohý loví pod ledem, vyplouvá nad hladinu v pravidelných třicetiminutových intervalech, aby se nadechl.

8.4 Každý dospělý samec narvala jednorohého je jednak o 600 kg těžší, jednak o 1 metr delší než dospělá samice tohoto kytovce.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

8.1 N; 8.2 A; 8.3 N; 8.4 N

VYSVĚTLENÍ

--ENDITEM--

C5PBD22C0T02 · 2022 – 2. řádný termín (B) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Už jako malého chlapce mě fascinovaly záhady v chování živočichů. Třeba takoví chrobáci. Vytvoří z kravského hnoje kuličku a pak se ji snaží někam přemístit. Jak ji ti brouci **dokážou** uhníst tak dokonale kulatou? Proč **se** s tou kuličkou vůbec **dělají**? A kam ji valí?

(**2**) Jednou jsem proto lezl po zahradě za párem chrobáků, valících před sebou s nesmírným zaujetím kuličku hnoje. Po dlouhé době dorazili znavení brouci k malé hromádce kypré půdy pod živým plotem. Všiml jsem si, že na vrcholu HROMÁDKY je vyhloubena nějaká JAMKA. Valit kuličku do kopečka byl pro chrobáky vskutku mamutí úkol. Několikrát se špatně trefili nožičkou a kulička se jim skutálela dolů. Když ji konečně **dostali** nahoru, jeden z nich **se rozběhl**, slezl do jamky a zuřivě gestikuloval předníma nožkama, zatímco ten druhý s vypětím všech sil dovalil kuličku k němu. Vzápětí kulička i brouci zmizeli v hlubinách země.

(**3**) To mě dopálilo. Jak teď zjistím, co se s tou kuličkou děje? Když jsem se na to při obědě zeptal rodiny, zprvu se rozhostilo zaražené ticho.

„Asi se jim k něčemu hodí," váhavě mi za chvilku řekla maminka.

„Ať tě ani nenapadne propašovat je sem," zděsil se Larry, „odmítám žít v domě plném chrobáků a kuliček hnoje!"

„Něco takového by tvůj bratr jistě neudělal," upokojila ho maminka.

„Třeba se tím zahřívají," pronesl Leslie, „hnůj je přece úžasně teplý."

„Výborně, toho můžeme v zimě využít při vytápění domu," jízlivě podotkla maminka.

„Možná ty kuličky jedí," napadlo mou sestru Margo.

„Nemluv o takových věcech u oběda," napomenula ji maminka a zvolila jiné téma.

Biologické znalosti mé rodiny mě opět naprosto zklamaly.

(G. Durrell, Ptáci, zvířata a moji příbuzní, upraveno)

TEXT 2

Při tvoření **zdrobnělin typu A** dochází buď ke zkrácení samohlásky v kořeni slova (např. ze slova m**í**sa vznikla zdrobnělina m**i**ska), nebo k prodloužení samohlásky v kořeni slova (např. ze slova kop**y**to vznikla zdrobnělina kop**ý**tko).

Při tvoření **zdrobnělin typu B** se žádná samohláska v kořeni slova nezkracuje ani neprodlužuje (např. ze slova kočár vznikla zdrobnělina kočárek).

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

18.1	U oběda bylo přítomno minimálně pět osob.	A / N
18.2	Larry byl jedním z těch, kdo vyslovili svůj názor na to, k čemu chrobákům slouží kulička hnoje.	A / N
18.3	Kulička hnoje se po celou dobu, kdy chlapec pozoroval chrobáky, pohybovala stále stejným směrem.	A / N
18.4	Kvůli Leslieho poznámce o teplotě hnoje se maminka rozhodla začít v zimě vytápět dům jiným způsobem než dosud.	A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 A; 18.2 N; 18.3 N; 18.4 N**

VYSVĚTLENÍ

18.1 A – u oběda mluví minimálně maminka, Larry, Leslie, Margo a vypravěč (5 osob). 18.2 N – Larry odmítal chrobáky doma, ale nevyslovil názor k funkci kuličky. 18.3 N – kulička se někdy skutálela dolů (zpět). 18.4 N – maminčina poznámka byla jízlivá, nikoli vážné rozhodnutí.

C5PBD22C0T02 · 2022 – 2. řádný termín (B) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Na světě jsou města, kde se některé problémy řeší hravou formou **pomocí** tzv. šťouchů. To jsou nenásilná postrčení, která vás motivují k lepšímu chování. ***** Jak?
Tak třeba nikdo nemá rád, když se na chodnících válejí odpadky. Jenže co s tím? Varovné cedule, vyšší pokuty… anebo chytrý šťouch jako v Londýně. Organizace Hubbub umístila do zdejších ulic průhledné odpadkové koše s dvěma přihrádkami označenými jmény. Tím, že jste do jedné z nich vhodili nedopalek, jste **zároveň** hlasovali pro svého oblíbeného fotbalistu – Ronalda, nebo Messiho. Vítězem se stal Ronaldo, **daleko** důležitější je ale to, že počet nedopalků na chodnících se opravdu snížil.
Londýnským šťouchem se inspirovala i další města: v Římě třeba můžete za plastovou láhev vyhozenou do speciálního koše získat lístky na metro, ve Stockholmu zase najdete hrající schody, které podporují zdravý pohyb. Je sice pravda, že šťouchy náš svět nespasí, **rozhodně** však mají své výhody: zpravidla skoro nic nestojí, jsou zábavné a život nám nepochybně zpříjemní.
(www.nazory.aktualne.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1	Za jakoukoli láhev od nápoje vyhozenou do zvláštního koše člověk dostane lístek na římské metro.	A / N
25.2	Princip šťouchu byl využit minimálně ve třech různých městech, z toho alespoň jednou k podpoře zdravého pohybu.	A / N
25.3	S nápadem řešit pomocí šťouchů problémy s odpadky přišli pracovníci firmy Hubbub, která vyrábí průhledné odpadkové koše.	A / N
25.4	Cílem londýnského šťouchu bylo zjistit, zda je mezi fanoušky fotbalisty Ronalda více kuřáků než mezi fanoušky fotbalisty Messiho.	A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 N; 25.2 A; 25.3 N; 25.4 N**

VYSVĚTLENÍ

25.1 N – text uvádí jen plastovou láhev; 25.2 A – Londýn, Řím, Stockholm (Stockholm = hrající schody = zdravý pohyb); 25.3 N – text neříká, že Hubbub koše vyrábí; 25.4 N – cílem bylo snížit počet nedopalků, ne zjišťovat kuřáctví fanoušků.

C5PCD22C0T03 · 2022 – 1. náhradní termín (C) · úloha 8a · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Dávný bůh Moloch vyžadoval lidské oběti, proto se slovem moloch obvykle označuje něco strašného, co ničí člověka. Moloch ovšem není jen symbol krutosti. Je to i drobný ještěr dorůstající 20 centimetrů, který žije v australských písčitých pouštích.

Moloch ostnitý, podivný tvor pokrytý ostny a kožními růžky, sice vypadá děsivě, pro člověka je však zcela neškodný. Je to potravní specialista, tedy živočich živící se výhradně jedním živočišným druhem. V případě molocha jsou to mravenci – uvádí se, že za minutu jich spořádá až 45. Požírat tento hmyz malou, částečně srostlou tlamičkou sice moloch zvládne, nabrat vodu přímo do tlamy však nedokáže.

(**2**) Přesto žízní rozhodně nikdy netrpí. Šupinatá kůže molocha ostnitého totiž ukrývá jakousi síť zavlažovacích kanálků, slabších než lidský vlas. Když si po občasném dešti moloch stoupne do kaluže, jeho kůže začne nasávat vodu, ta se dostává dál do těla a končí v jeho tlamě. Vodu ještěr nakonec spolkne. Funguje to podobně, jako kdybyste kostku cukru postavili do loužičky modrého inkoustu: po kontaktu s tekutinou se kostka začne směrem vzhůru barvit modře. Moloch je schopen nasát dostatečné množství vody také z písku nasáklého rosou: stačí, že si na něj třeba lehne bříškem nebo si ho nožičkama hodí na záda. *****

(**3**) **Moloch** je ale fascinující **živočich** i z jiných důvodů. Například zbarvení jeho těla není stále stejné: v teple je tento **ještěr** světle žlutý s načervenalými skvrnami, v chladu ztmavne. Díky tomu moloch snadno splyne se svým okolím. Knoflíkovitý výrůstek na jeho týlu, který připomíná druhou hlavu, slouží k oklamání nepřátel. Případné útočníky odradí i nebezpečně vyhlížející ostny. Moloch ostnitý je zkrátka důkazem, že se živočichové umí přizpůsobit i extrémním podmínkám.

(www.zoommagazin.iprima.cz; www.abicko.cz, upraveno)

TEXT 2

Souvětí typu A je jednoznačné, zájmeno který totiž odkazuje pouze k jednomu podstatnému jménu, např. Učili se o symbolech České republiky, která vznikla ve 20. století.

Souvětí typu B je nejednoznačné, zájmeno který totiž může odkazovat k více podstatným jménům, např. Učili se o vlajce České republiky, která vznikla ve 20. století.

Rozhodněte o tvrzení 8.1, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

8.1 Zbarvení těla molocha ostnitého se mění v souvislosti se změnou okolní teploty.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **A)**

C5PCD22C0T03 · 2022 – 1. náhradní termín (C) · úloha 8b · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 8.2, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
8.2 Ačkoli je pro molocha ostnitého nemožné nabrat vodu přímo do tlamy, voda se do jeho těla dostane jiným způsobem.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

C5PCD22C0T03 · 2022 – 1. náhradní termín (C) · úloha 8c · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 8.3, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
8.3 Moloch ostnitý byl pojmenován po nelítostném bohu Molochovi, protože oba ztělesňují něco krutého, co ohrožuje člověka.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N)

C5PCD22C0T03 · 2022 – 1. náhradní termín (C) · úloha 8d · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 8.4, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
8.4 Všichni potravní specialisté se živí pouze jedním živočišným druhem a tím jsou stejně jako v případě molocha ostnitého mravenci.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N)

C5PDD22C0T04 · 2022 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8a · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Želvy se řadí mezi nejstarší plazy, na Zemi se totiž objevily před více než dvěma sty miliony let. V současnosti jich na světě žije více než 350 druhů, většina z nich jsou želvy suchozemské a sladkovodní. Mořských želv je dnes pouhých sedm druhů.

Mořské želvy jsou bezesporu úžasní živočichové. Když ze slzovodů umístěných v oblasti očí vylučují slanou vodu, může to někomu připomínat lidský pláč. Jejich krunýř je svým tvarem přizpůsoben životu pod vodou. Kromě kožatek mají všechny mořské želvy kostěný krunýř, jehož vnější část je tvořena destičkami z keratinu (keratin je látka nacházející se např. i v lidském nehtu). Pomocí ploutví, připomínajících křídla ptáků, mořské želvy elegantně plují oceánem. Za potravou, kterou tvoří medúzy, mořské houby či rybky, se potápějí do opravdu velké hloubky (například kožatka velká, jeden z nejlepších potápěčů v živočišné říši, se umí ponořit až do hloubky přes 1 200 metrů). Když nadejde čas rozmnožování, mořské želvy vylezou na pláž a tam do hnízd, která v písku šikovně vyhloubí zadními končetinami, nakladou vejce.

(**2**) Přestože mořské želvy plní v mořích velmi důležité role (např. na korálových útesech požírají mořské houby, jež by pro korály mohly být smrtící), člověk svým chováním odpradávna ohrožuje jejich existenci. Již staří Řekové lovili želvy kvůli krunýřům, z **nichž** vyráběli šperky a hřebeny. K zásadnímu poklesu želví populace později přispělo i to, že lidé začali více konzumovat maso těchto živočichů. ***** Další nebezpečí představují pytláci, kteří želvám kradou vejce. Ochránci želv ale využívají moderní technologie, například falešná vejce se skrytým lokátorem. Díky **němu** je snadné pytláka vystopovat.

(www.abicko.cz; National Geographic 10/2019, upraveno)

Rozhodněte o tvrzení 8.1, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.1 Stejně jako člověk vyjadřují i mořské želvy své city slzami.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

NE

C5PDD22C0T04 · 2022 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8b · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 8.2, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.2 Existují mořské želvy, jejichž krunýř obsahuje stejnou látku jako lidský nehet.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

ANO

C5PDD22C0T04 · 2022 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8c · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 8.3, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
8.3 Kožatka velká je mořská želva, která se dokáže potopit do hloubky větší než 1 200 metrů.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:
ANO

C5PDD22C0T04 · 2022 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8d · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 8.4, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
8.4 Na planetě Zemi se v současné době vyskytuje sedm druhů mořských želv a celkem 343 druhů želv suchozemských a sladkovodních.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:
NE

C5PDD22C0T04 · 2022 – 2. náhradní termín (D) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1 (příběh o třídní fotografii): Dneska jsme se měli fotit na školním dvoře. Když jsem tam dorazil, paní učitelka právě nadávala Augustýnovi, že přišel převlečený za Marťana. Augustýn má totiž hrozně bohatého tatínka, který koupí, nač si jeho jedináček vzpomene. Augustýn **trval** na svém, že chce na fotografii vypadat jako Marťan.

Paní učitelka pak řekla fotografovi, ať si pospíší, abychom nepromarnili celou hodinu matematiky. Celestýn, mazánek paní učitelky, prohlásil, že to by byla škoda, jelikož on má matematiku rád. Albín mu chtěl dát ránu, jenže Celestýn nosí brýle, takže ho nemůžeme fackovat, kdy nás napadne.

Fotograf nám řekl, ať se rozdělíme do tří řad. První bude sedět na lavičkách, druhá se postaví za ni a třetí řada bude stát na bednách. Měl to **fakt** dobře promyšlené.

Pro bedny jsme šli do sklepa. Nebylo tam moc světla, protože lampa byla rozbitá. Byli jsme tam sami, a tak jsme si užili dost legrace. Viktorín si dal na hlavu pytel a začal si hrát na ducha a houkat: „Hú, hú, hú!" Pak ale přišla paní učitelka. Tvářila se nespokojeně, a tak jsme všichni urychleně vynesli bedny na dvůr. Jenom Viktorín tam zůstal. Neviděl totiž, co se děje. Pořád vykřikoval, že je duch! Rozzlobená paní učitelka mu musela pytel z hlavy sundat.

Když se pak oba vrátili ze sklepa na dvůr, paní učitelka pustila Viktorínovo ucho a zděšeně zvolala: „Vždyť jste celí černí!" Jak jsme totiž ve sklepě dělali špumprnákle, trochu jsme se umazali. Kromě Celestýna měl **čistý** obličej jen Augustýn s marťanskou helmou na hlavě. „Vidíte," řekl učitelce, „kdyby všichni přišli oblečení jako já, bylo by to bez problému." Paní učitelka ho chtěla vytahat za uši, ale na helmě se neměla zač chytit. To marťanské oblečení je **vážně** výhodné!

TEXT 2: Když se tvoří tvar 2. pádu množného čísla podstatných jmen skloňovaných podle vzoru žena, odstraňuje se koncová samohláska (např. kniha – knih). Pokud se na konec slova dostane obtížně vyslovitelná skupina souhlásek, vkládá se mezi tyto souhlásky tzv. **vkladné e** (např. bitva – bit**e**v).

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

R. Ve sklepě se v jednu chvíli nacházely pouze dvě osoby. A / N

R. Augustýnův zámožný tatínek koupí vše, co si jeho jediné dítě zamane. A / N

R. Albín chtěl praštit Celestýna, protože mu vadilo, že tento oblíbenec paní učitelky nosí brýle. A / N

R. Protože se chlapci vrátili ze sklepa umazaní, paní učitelka uznala, že Augustýnův nápad fotit se v marťanském převleku je rozumný. A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1: ANO, 18.2: ANO, 18.3: NE, 18.4: NE**

C5PDD22C0T04 · 2022 – 2. náhradní termín (D) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Novozélandské město Christchurch mělo dlouhá léta svého oficiálního kouzelníka. Ian Channell, kterému je nyní už **skoro** devadesát let, se začal věnovat kouzlení na veřejných prostranstvích již během prvních měsíců svého několikaletého pobytu v Austrálii. V této činnosti pokračoval i po roce 1976, kdy se **natrvalo** usadil ve městě Christchurch.

Místní radní **zprvu** nebyli z jeho netradičního řemesla nadšení a chtěli mu provoz této činnosti zakázat, ***** veřejnost si kouzelníka oblíbila a proti zákazu se vzbouřila. Channell nakonec získal funkci oficiálního kouzelníka Nového Zélandu. Náplní jeho práce bylo **třeba** zaříkávat profesionální ragbyové týmy, ***** začaly vyhrávat, žehnat lidem při různých událostech nebo pomáhat zemi v obdobích sucha tím, že vykonával dešťové tance.

Uznávaný kouzelník dostával od města za své služby v přepočtu 250 tisíc korun ročně. V roce 2021 však městští radní smlouvu s čarodějem, který za své zásluhy dokonce převzal vyznamenání od královny Alžběty II., nečekaně rozvázali. Důvod jejich rozhodnutí není znám. Vzhledem k čarodějově velké popularitě je nicméně možné, že veřejnost si jeho služby opět vynutí.

(www.aktualne.cz; www.denik.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

Y. Ian Channell se začal zabývat kouzlením dříve než v roce 1976. A / N

Y. Ve funkci oficiálního kouzelníka Nového Zélandu se Ian Channell věnoval různým činnostem včetně vykonávání dešťových tanců. A / N

Y. V roce 2021 se radní města Christchurch rozhodli z neznámých důvodů vzít Ianu Channellovi ocenění, jímž ho vyznamenala královna Alžběta II. A / N

Y. Za celou dobu svého působení ve funkci oficiálního kouzelníka Nového Zélandu si Ian Channell vydělal v přepočtu dohromady 250 tisíc korun. A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1: ANO, 25.2: ANO, 25.3: NE, 25.4: NE**

C5PAD23C0T01 · 2023 – 1. řádný termín (A) · úloha 8 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Vážky patří k nejnápadnějším zástupcům hmyzu v okolí vod nejen kvůli své velikosti, ale především kvůli své křehké kráse. Na Zemi se objevily v závěrečné fázi prvohor, a to zhruba před 300 miliony let. Jako jedni z prvních živočichů opustily vodní prostředí, dodnes jsou však na něm závislé – voda je pro jejich vývoj nepostradatelná.

Dospělé vážky jsou krásně zbarvené, mají štíhlé protáhlé tělo a dva páry křídel (největší rozpětí křídel je kolem 19 cm). Jejich schopnosti je řadí k nejdokonalejším letcům z hmyzí říše. Umí letět kolmo nahoru i dolů a na krátkou vzdálenost dovedou vyvinout rychlost větší, než kdy během závodů zvládl nejrychlejší muž světa Usain Bolt.

Vážky mají dvě velké složené oči (složené oko je tvořeno tisíci maličkých oček), pomocí **nichž** si jako mozaiku skládají obraz toho, co vidí. Zrak je pro ně důležitým smyslem: nevidí sice příliš ostře, zato mají velké zorné pole a ve své blízkosti ZACHYTÍ sebemenší pohyb. Jsou to predátoři, tedy živočichové živící se dravým způsobem: kořist, jíž je v případě dospělých vážek létající hmyz, uloví a sežerou. Vážky nelítostně pronásledují svou oběť, zpravidla ji dostihnou za pár sekund. Polapený hmyz poté nohama přitáhnou rovnou ke kusadlům.

Vážkám se kdysi dávaly různé přezdívky – třeba Evropané **je** nazývali ďáblovými létajícími jehlami a strašili jimi zlobivé děti. Asie naopak ve vážkách vždy viděla symbol krásy, štěstí a odvahy. Například ve Vietnamu je vážka tradičně spojována s úspěchem a její dokonale vyvážené modely si mohou turisté zakoupit v mnoha zdejších obchodech se suvenýry.

(www.national-geographic.cz; www.abicko.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.1 Maximální délka jednoho křídla dospělé vážky je 19 cm.

8.2 Závěrečná fáze prvohor trvala na Zemi přibližně 300 milionů let.

8.3 Predátoři jsou živočichové, kteří se živí výhradně lovem létajícího hmyzu.

8.4 Ve Vietnamu se vážky tradičně loví za účelem jejich prodeje v obchodech.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

8.1 N; 8.2 N; 8.3 N; 8.4 N

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí největší *rozpětí křídel* (19 cm), nikoli délku jednoho křídla; 300 milionů let je stáří vážek na Zemi, ne délka trvání fáze prvohor; text definuje predátory obecněji než jen lovem létajícího hmyzu u dospělých vážek; ve Vietnamu se prodávají modely vážek, ne živé vážky.

C5PAD23C0T01 · 2023 – 1. řádný termín (A) · úloha 19 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Chyběla hodina do půlnoci a obě děti napjatě čekaly v pokoji 213. Alžběta se dívala do kukátka, zatímco Freddy listoval v černé knize. **Zčistajasna** ho něco napadlo: „Hele, není zvláštní, že kniha o šifrách zmiňuje i klíče, které odemykají jakési tajemství?"

Alžbětě se vybavila podivná písmena, která pro ni zůstávala hádankou, a tak požádala Freddyho: „Najdi tu stránku s těmi dvěma stříbrnými písmeny. Co asi znamenají?"

„Nevím, o čem mluvíš," odpověděl Freddy.

(**2**) „Ukážu ti to," řekla a natáhla se pro černou knihu. Jakmile do ní nahlédla, nevěřila svým očím. Uprostřed stránky totiž nyní bylo KLÍ. Alžběta zbledla: „Koukni na to stříbrně napsané KLÍ! Včera tady bylo jenom KL a předevčírem dopoledne jsem tady viděla jen jedno stříbrné písmeno."

Freddy ale zavrtěl hlavou. „Nic stříbrného tu není. Já vidím jen rok a jméno autora."

„Možná se musíš na ta písmena dívat z určitého úhlu!"

Freddy stránku pozorně zkoumal, nakonec ale pokrčil rameny: „Pořád nic."

(**3**) Najednou do pokoje **dolehly** kroky z chodby. Alžběta se vrátila ke kukátku. „Už jde Norbridge," špitla. Chvilku přemýšlela a pak řekla: „Počkáme deset minut a vyrazíme za ním do knihovny."

„Víš, už si nejsem jistý, že ho chci špehovat," zaváhal Freddy.

Alžběta se ale nedala **odbýt**: „Máme spolu dohodu. Tak pojď!"

Zakrátko se ocitli v chodbě, na jejímž konci byla knihovna. Freddy zašeptal: „Vážně si myslím, že bychom se měli vrátit."

„Nebuď strašpytel a důvěřuj našemu plánu. Nic jsme přece neponechali náhodě," řekla Alžběta, zastavila se přede dveřmi vedoucími do knihovny a vzala za kliku.

(**4**) Vtom se ozval tichý hlas: „Půlnoc – to je tedy dost zvláštní doba na návštěvu knihovny!" Alžběta leknutím **málem** zaječela. Přímo za ní stála Selena Hiemsová.

(B. Guterson, Hotel Winterhouse, upraveno)

TEXT 2

Součástí souvětí jsou různé věty, např. věty typu A nebo typu B.

Věta typu A je smysluplnou odpovědí na otázku, kterou pokládáme pomocí příslovcí odkdy, dokdy, kdy. Příklady: Bude ho hledat, dokud ho nenajde. (DOKDY ho bude hledat? → Dokud ho nenajde.); Když se setmělo, šli spát. (KDY šli spát? → Když se setmělo.)

Na **větu typu B** se **nelze** zeptat pomocí příslovcí odkdy, dokdy, kdy. Tato věta je totiž smysluplnou odpovědí na otázku, kterou pokládáme pomocí zájmen. Příklady: Přinutil je, aby se usmířili. (K ČEMU je přinutil? → Aby se usmířili.); Zda Eva nakonec přijde, vůbec netušil. (CO vůbec netušil? → Zda Eva nakonec přijde.)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

19.1	Alžběta vypočítala, že cesta z pokoje 213 do knihovny trvá přesně deset minut.	A / N
19.2	Na rozdíl od Alžběty znal Freddy nejen jméno autora záhadné knihy, ale i rok jeho narození.	A / N

19.3	Freddy začal listovat v knize, aby pomocí šifer v ní obsažených vyřešil jednu Alžbětinu hádanku.	A / N
19.4	Alespoň chvilku se Alžběta nacházela mezi dveřmi vedoucími do knihovny a Selenou Hiemsovou.	A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **19.1 N; 19.2 N; 19.3 N; 19.4 A**

VYSVĚTLENÍ

19.1 N – Alžběta jen řekla „Počkáme deset minut", nevypočítávala dobu cesty. 19.2 N – Freddy viděl rok a jméno autora, text neuvádí, že jde o rok narození. 19.3 N – Freddy listoval v knize dříve, než Alžběta vůbec o šifrách mluvila. 19.4 A – Alžběta stála přede dveřmi do knihovny a Selena za ní.

C5PAD23C0T01 · 2023 – 1. řádný termín (A) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Jako děti jste jistě trávili čas na prolézačkách a měli rádi hru na babu. V roce 2014 **propojení** těchto dvou aktivit vznikl nový sport – Chase Tag. Netradiční sport vzbudil takový zájem, že se již o dva roky později konalo první mistrovství světa. Dnes se Chase Tag hraje v šesti různých **variantách**.

Mezi **nejzajímavější** patří hra Chase-Off, jejíž podstatou jsou souboje (duely). Na hřiště s překážkami vyšle každé ze dvou soupeřících družstev jednoho hráče: útočník se snaží dát honěnému babu (tj. dotknout se ho), honěný se před ním snaží utéct. Babu lze dát na **jakoukoli** část soupeřova těla, ovšem výhradně dotekem ruky. Body se přidělují pouze za vítězství v duelu, a to podle principu 1 vyhraný duel = 1 bod. Útočník zvítězí, pokud dá svému protihráči v duelu babu do 20 sekund. Když to v daném limitu nestihne, bod získává honěný. Po skončení duelu poražený hráč opouští hřiště a následujícího duelu se neúčastní, vítěz zůstává na hřišti v roli honěného. ***** Při jednom zápasu v Chase-Off se uskuteční celkem 16 duelů, celý zápas vyhrává družstvo s více body.

Chase Tag nabízí atraktivní podívanou plnou vzrušujících momentů. Není tedy divu, že videa z některých zápasů mají na YouTube až 11 milionů zhlédnutí.

(www.idnes.cz; www.lidovky.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1	Při jednom zápasu v Chase-Off může jedno družstvo získat maximálně 16 bodů.	A / N
25.2	Mistrovství světa ve sportu zvaném Chase Tag se koná pravidelně jednou za dva roky.	A / N
25.3	Chase Tag je divácky natolik atraktivní sport, že každý zápas zhlédne na YouTube kolem 11 milionů lidí.	A / N
25.4	Útočník, který se v duelu hry Chase-Off do 20 sekund rukou dotkne nohy svého protihráče v tomto duelu, získá bod.	A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 A; 25.2 N; 25.3 N; 25.4 A**

VYSVĚTLENÍ

25.1 A – 16 duelů, max. 1 bod za duel = max. 16 bodů. 25.2 N – text neuvádí pravidelnost. 25.3 N – text říká „některá videa", ne každý zápas. 25.4 A – babu lze dát na jakoukoli část těla dotekem ruky.

C5PBD23C0T02 · 2023 – 2. řádný termín (B) · úloha 10a · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Veverka obecná, menší hlodavec žijící v hlubokých lesích i na sídlištích velkoměst, patří k nejoblíbenějším živočichům. Není divu, je to totiž opravdu roztomilé zvířátko.

Veverky se chlubí pestrou škálou odstínů srsti: od světle rezavé přes **sytě** hnědou až po černou. Na světě zřejmě nenajdete dvě zcela stejně zbarvené veverky. Jediné, co mají v tomto směru všechny veverky společné, je bílé bříško. Jejich huňatý ocas, dlouhý až 20 cm, má několik funkcí. Veverky se do něj například zabalí, když se spustí **hustý** déšť nebo jim je zima, a také díky NĚMU udržují rovnováhu při skákání po stromech.

Veverky nemají své příbytky v dutinách stromů, jak se mylně domnívá řada lidí, ale splétají si z větévek hnízda, připomínající svým tvarem míč na ragby. Jejich vnitřek bývá vycpán suchým lýkem, mechem či trávou. *****: letní jsou jednodušší a méně zateplená než hnízda zimní nebo doupátka určená pro uložení novorozeňat.

Protože se veverka neukládá k zimnímu spánku, musí si předem sehnat dostatečné zásoby potravy, KTERÉ jí umožní přečkat zimu. Hledáním potravy, kterou tvoří například semena jehličnanů či oříšky, veverka stráví 15 až 19 hodin denně. Zásoby **pečlivě** zahrabe do země nebo je uloží do dutin stromů. Říká se, že si veverka nepamatuje, kde má své spižírny, ve skutečnosti však má o svých úkrytech dokonalý přehled. Stává se ale, že si část zásob nevyzvedne, jelikož si jich schová víc, než je **nutné**. Dříve se veverky lovily kvůli kožešině a masu. Dnes už veverka obecná patří mezi chráněné živočichy, a to jak v České republice, tak ve většině dalších evropských států.

(Epocha 14/2022; www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

TEXT 2

Slovo typu A vzniká spojením dvou celých slov, a proto ho **lze** rozložit na smysluplné slovní spojení. Např. slovo vlastizrada lze rozdělit na slovní spojení zrada vlasti.

Slovo typu B vzniká buď spojením základů dvou slov (např. slovo vodoměr vzniklo ze základů slov voda a měřit), nebo spojením základu slova a celého slova (např. krupobití vzniklo ze základu slova kroupa a ze slova bití). Slova typu B **nelze** rozložit na smysluplné slovní spojení.

Rozhodněte o tvrzení 10.1, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

10.1 V průběhu roku každá veverka postupně postaví celkem tři hnízda, z nichž poslední je určeno pro mláďata.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **N)**

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí typy hnízd (letní, zimní, pro mláďata), ale nepíše, že je každá veverka staví postupně v daném počtu.

C5PBD23C0T02 · 2023 – 2. řádný termín (B) · úloha 10b · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 10.2, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
10.2 Mezi mnoha lidmi je rozšířen mylný názor, že veverčí hnízda jsou svým tvarem podobná míčům na ragby.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N)

VYSVĚTLENÍ

Text říká opak: míčům na ragby se hnízda podobají skutečně, mylný názor se týká bydlení v dutinách stromů.

C5PBD23C0T02 · 2023 – 2. řádný termín (B) · úloha 10c · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 10.3, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
10.3 V současnosti je veverka obecná chráněným živočichem ve většině evropských států včetně České republiky.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

VYSVĚTLENÍ

Text explicitně uvádí: „veverka obecná patří mezi chráněné živočichy, a to jak v České republice, tak ve většině dalších evropských států."

C5PBD23C0T02 · 2023 – 2. řádný termín (B) · úloha 10d · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 10.4, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
10.4 Shromáždit dostatečné množství semen jehličnanů trvá veverce o čtyři hodiny méně než sehnat dostatečné množství oříšků.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N)

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí celkovou dobu hledání potravy (15–19 hodin denně), ale nerozlišuje dobu pro jednotlivé druhy potravy.

C5PCD23C0T03 · 2023 – 1. náhradní termín (C) · úloha 8 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Liška polární obývá severní oblasti tří světadílů: Evropy, Asie a Ameriky. V extrémních podmínkách tohoto prostředí, **jimž** se velmi dobře přizpůsobila, má liška oproti jiným živočichům mnoho výhod. Její tělo je pokryté hustou srstí, která **ji** nejen chrání před nízkými teplotami, ale v zimě dokonce mění barvu z hnědé na bílou, což lišce umožňuje dokonale splynout se sněhem. K přežití jí pomáhá také zvláštní systém oběhu krve v tlapkách, který zabraňuje ztrátě tělesného tepla.

(**2**) Lišky polární si postupně vyvinuly speciální způsob lovu. Díky svému vynikajícímu sluchu dokážou najít potravu i pod silnou vrstvou sněhu – jakmile kořist vypátrají, vyskočí obloukem do vzduchu a proboří se sněhem přímo ke své oběti. Při lovu mají velmi vysokou úspěšnost, ***** v zimě trpí nedostatkem potravy. Z tohoto důvodu se některé lišky vydávají v zimním období za stády sobů a přiživují se na tělech uhynulých kusů. Jiné se zatoulají až na moře a ledové kry je odnesou daleko od jejich domova. I tehdy si ale liška dovede poradit: stopuje lední medvědy a dojídá po nich zbytky jejich kořisti.

(**3**) Na jaře se lišky vracejí zpět ke svým norám, které se většinou nalézají na vyvýšených místech. Nory se v liščích rodinách zpravidla dědí, některé lišky polární žijí v norách starých i desítky let. Hrabání ve zdejší zmrzlé půdě je totiž namáhavé, vyhloubit novou skrýš ***** není úplně jednoduché. Vědci nedávno zjistili, že poblíž liščích nor dochází k významné změně prostředí. Je to dáno tím, že zbytky kořisti, které lišky nesežerou, i liščí trus obohacují půdu o živiny, což podporuje růst travin. Zatravněná místa pak přilákají býložravce. Lišky polární by se proto daly s nadsázkou označit za zvířecí zemědělce. (www.stoplusjednicka.cz; www.abicko.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.1	Existují lišky polární, které žijí v norách vyhloubených před desítkami let.	A / N
8.2	Když se lišky polární ocitnou daleko od svého domova, začnou lovit společně s ledními medvědy.	A / N
8.3	Lišky polární mají mimořádný sluch, díky němuž jsou schopny nalézt potravu i pod vrstvou sněhu.	A / N
8.4	Lišky polární nechávají u svých nor zbytky nesežrané kořisti, aby na ně přilákaly živočichy, které chtějí ulovit.	A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **8.1) ANO**
8.2) NE
8.3) ANO
8.4) NE

C5PCD23C0T03 · 2023 – 1. náhradní termín (C) · úloha 19 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Stařík a dívka vešli na dvůr. Pod oknem stavení se v šeru rýsovala postava jakéhosi **mohutného** tvora, který v tlapách svíral kýtu a soustředěně ji ohlodával. Starý muž přistoupil blíž a zvolal: „Jorku Byrnisone, můžeme si promluvit?"

Medvěd pustil kýtu na zem a po všech čtyřech vyrazil ke dvojici. Pak se nečekaně vztyčil v celé své velikosti – měřil snad přes tři metry – a zaburácel: „Co chcete? Kdo jste?" Jeho **hluboký** hlas jako by otřásal zemí.

„Já jsem Farder Coram a tahle dívka je Lyra. Chceme ti nabídnout práci," řekl muž.

„Já práci mám. Spravuju porouchané stroje a zvedám těžké věci," odpověděl staříkovi Jorek. Zvědavost mu ale nedala: „O co teda jde?"

„Míříme na sever," vysvětlil Farder, „chceme najít místo, kde jsou drženy unesené děti. Musíme je osvobodit ze zajetí a přivést zpátky. Hodila by se nám tvá pomoc."

„Vím, co je to za lidi, kteří to mají na svědomí," pokýval hlavou medvěd, „předevčírem byli ve městě a odvezli další děcka." Pak se zeptal: „A jak platíte?"

„Jestli žádáš zlato, dostaneš ho, Jorku," nabídl Farder.

„To je mi k ničemu," zavrčel medvěd.

„Odpusť, že se ptám," vyzvídal Farder, „ale co tě zde drží? Mohl bys přece vést **svobodný** život na pláních nebo bojovat za dobrou věc. To je úkol **hodný** medvěda!"

Lyře se ve tváři zračilo zděšení. Obávala se, že tato poněkud drzá poznámka by zvíře mohla rozdráždit k nepříčetnosti, a tak nechápala, kde stařík bere odvahu říct ji nahlas.

„Trčím tady proto, že mi sebrali brnění," povzdechl si smutně Jorek, „bez něj nemůžu válčit. Moje cena je tedy taková: přidám se k vám, jestliže najdete moji zbroj."

(P. Pullman, Zlatý kompas, upraveno)

TEXT 2: Neslabičné předložky mívají v některých případech pro snazší výslovnost slabičnou podobu. Třeba ve spojení Z KOLA použijeme neslabičnou předložku Z, ale ve spojení ZE STRANY použijeme její slabičnou podobu.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

19.1 Nečekaný pohyb třímetrového medvěda měl za následek otřesy půdy.

19.2 Jorek dal najevo, že pokud bude splněna určitá podmínka, připojí se k Farderovi a Lyře.

19.3 Lyra se Jorka začala bát, když si uvědomila, že ho Farder svou přidrzlou poznámkou rozčílil.

19.4 Na rozdíl od Fardera znal medvěd jak únosce dětí, tak přesnou polohu místa, kde se unesené děti nacházejí.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 19.1 NE; 19.2 ANO; 19.3 NE; 19.4 NE

C5PCD23C0T03 · 2023 – 1. náhradní termín (C) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Když se před hokejovým fanouškem zmíníte o podvodním hokeji, nejspíš na vás bude koukat _____. K údivu ovšem není důvod – tento sport skutečně existuje, a dokonce začíná být populární po celém světě. Podvodní hokej se hraje v bazénu o délce 25 metrů, šířce 15 metrů a hloubce minimálně 2 metry. Při utkání spolu soupeří dva šestičlenné týmy, **dodržování** pravidel hlídají jeden rozhodčí na okraji bazénu a dva přímo ve vodě. Utkání je vždy rozděleno na dva poločasy: čistý čas každého z nich je 15 minut. Cílem hráčů je dostat pomocí malé hokejky puk do soupeřovy branky **umístěnou** na dně bazénu. Vyhrává tým, který dá více gólů. Puk používaný při podvodním hokeji je zpravidla olověný, díky tomu nevyplouvá na hladinu. Jeho povrch je potažený gumou, která pomáhá hladšímu skluzu po dně bazénu.

Podvodní hokej vypadá na první pohled jednoduše, to je ovšem jen zdání. U hladiny hráč dýchá pomocí šnorchlu, k jakémukoli **posouvání** puku se ale musí potopit. Hráči proto musí umět šetřit vzduchem i pohybem. Jelikož jde o týmový sport, ponory spoluhráčů by měly být sladěné. Netypické prostředí bazénu navíc ztěžuje orientaci i komunikaci, taktiku je tedy nutné mít **naplánovanou** dopředu.

(www.czechfinswimming.cz; www.redbull.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Čistý čas jednoho utkání v podvodním hokeji je půl hodiny.

25.2 Během jednoho utkání v podvodním hokeji se v bazénu pohybuje celkem dvanáct osob.

25.3 Guma, kterou je potažen puk používaný při podvodním hokeji, usnadňuje klouzavý pohyb puku po dně bazénu.

25.4 Při utkání v podvodním hokeji má každý tým k dispozici jeden šnorchl, který si během hry spoluhráči mezi sebou půjčují.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 ANO; 25.2 NE; 25.3 ANO; 25.4 NE**

C5PDD23C0T04 · 2023 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8.1 · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Kapustňáci jsou velcí býložraví savci, kteří žijí v pobřežních vodách i v ústích řek. Vzhledově se trochu podobají tuleňům, oproti **nim** ale kapustňáci mají výraznější, mírně zploštělou hlavu. Dospělí jedinci dorůstají délky 2,5 až 4,5 metru a váží 200 až 600 kilogramů. Jejich potravu tvoří především mořské trávy a řasy. Díky tomu získali přezdívku mořské krávy, ačkoliv s kravami, které se pasou na loukách, příbuzní rozhodně nejsou. Kapustňáci se vyvinuli před více než 50 miliony let ze čtyřnohých suchozemských savců a společné předky mají – poněkud překvapivě – se slony.

Pokud vezmeme v potaz poměr mezi hmotností mozku a celkovou hmotností živočicha, pak kapustňák má menší mozek než většina savců. To ale neznamená, že je hloupý. Podle vědců jsou kapustňáci v URČITÉM směru srovnatelní s delfíny, považovanými za jedny z nejinteligentnějších tvorů ve zvířecí říši. Kapustňáci mají malé oči, nicméně zrak jim slouží docela dobře. Aby se ale podívali směrem, kterým potřebují, musí otočit celé tělo. Místo 7 krčních obratlů, což je počet obvyklý u savců, jich totiž kapustňák má pouze 6 (stejně jako lenochod krátkokrký). Co se týče zubů, mohli bychom kapustňákům závidět. Člověk totiž PROJDE přirozenou výměnou chrupu jen jednou za život, zato když kapustňákovi vypadne zub (většinou následkem konzumace stravy se zrnky písku), vždy **mu** doroste.

Kapustňáci jsou zdatní plavci – mají velký silný ocas, který jim USNADŇUJE pohyb ve vodě. Nad hladinu se vynořují zpravidla každých 5 minut, i když pod vodou vydrží bez nádechu až 20 minut. Nemají silnou vrstvu podkožního tuku, a tak dlouhodobě nejsou schopni snášet nižší teploty. *****

Kapustňáci jsou velmi přátelští tvorové. V současné době však jejich počty z dosud neznámých důvodů stále klesají. Byli proto zapsáni na seznam OHROŽENÝCH živočišných druhů.

(www.epochaplus.cz; www.national-geographic.cz, upraveno)

Rozhodněte o tvrzení 8.1, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.1 Hmotnost každého dospělého kapustňáka, který měří 4,5 metru, činí 600 kilogramů.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

C5PDD23C0T04 · 2023 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8.2 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 8.2, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

8.2 Po dvacetiminutovém pobytu pod vodou se kapustňák musí na 5 minut vynořit nad hladinu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

C5PDD23C0T04 · 2023 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8.3 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 8.3, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
8.3 Jak kapustňák, tak lenochod krátkokrký mají menší počet krčních obratlů, než je u savců běžné.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A

C5PDD23C0T04 · 2023 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8.4 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení 8.4, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
8.4 Vezmeme-li v potaz poměr mezi hmotností mozku a celkovou hmotností živočicha, pak většina savců má větší mozek než kapustňák.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A

C5PAD24C0T01 · 2024 – 1. řádný termín (A) · úloha 9 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Už odpradávna velbloud vláčí těžký náklad pod žárem nelítostného slunce. Ne nadarmo se mu říká koráb pouště. Tento mohutný býložravec dokáže zázraky: bez vody vydrží prokazatelně přes dva týdny a po dlounou dobu (údajně dokonce pět týdnů) přežije i bez jídla.

Velbloud je rychlý a vytrvalý běžec: za 12 hodin uběhne až 175 km. Řadí se mezi mimochodníky (stejně jako např. žirafy či sloni). To jsou čtyřnozí živočichové, kteří při chůzi používají současně vždy dvě nohy na stejné straně těla (tj. buď na levém, nebo na pravém boku). Když tedy například vykročí oběma levýma nohama, obě pravé spočívají na zemi.

Na světě žijí velbloudi, kteří se pyšní dvěma hrby, a velbloudi jednohrbí (zvaní též dromedáři). Ti jsou sice o jeden výčnělek na hřbetě chudší, přesto mají v určitém směru nad těmi dvouhrbými navrch – tvoří totiž naprostou většinu světové velbloudí populace. Říká se, že v hrbech si velbloudi nosí vodu na dlouhou cestu. To je ale jen pověra. Mají v **nich** totiž uložen tuk (o hmotnosti až 35 kg), který slouží jako zásobárna energie pro horší časy. Velikost hrbů se mění v závislosti na množství uloženého tuku: *****.

Pro život v drsných podmínkách jsou velbloudi skvěle vybaveni. Klidně odpočívají na horkém písku, a přesto se nespálí. Ztvrdlá kůže, kterou mají na kolenou (a dromedáři navíc také na hrudi), totiž funguje jako ochrana před popáleninami. Velbloudi se ani příliš neboří do písku, a to díky specifickému tvaru nášlapné části nohy. Nelehké putování pouští **jim** usnadňují i tři víčka na každém oku a husté řasy: během písečných bouří tato výbava zmírňuje negativní vliv písku a silného větru na oči. Nehostinné prostředí pouště zkrátka pro tyto živočichy nepředstavuje žádný problém.

(Epocha 12/2023, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

9.1 Na světě žije méně velbloudů dvouhrbých než dromedárů.

9.2 Když má velbloud při chůzi pravou přední nohu ve vzduchu, levou zadní má na zemi.

9.3 Mezi živočichy označované jako mimochodníci patří kromě velbloudů třeba žirafy a sloni.

9.4 Ztvrdlá kůže, kterou má dromedár například na části svého trupu, má ochrannou funkci.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **9.1 A; 9.2 A; 9.3 A; 9.4 A**

VYSVĚTLENÍ

9.1 vyplývá (dromedáři tvoří naprostou většinu světové populace); 9.2 vyplývá (mimochodníci zvedají současně obě nohy na jedné straně: je-li ve vzduchu pravá přední noha, je tam i pravá zadní, a levá zadní noha tedy stojí na zemi); 9.3 a 9.4 přímo vyplývají z textu.

C5PAD24C0T01 · 2024 – 1. řádný termín (A) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Serafina se probudila a pořádně se rozhlédla po ztemnělém sklepení. Zkoumala, zda nějaké krysy nebyly natolik HLOUPÉ, aby sem vlezly, zatímco spala. Tady, v rozlehlém sídle Biltmore, byly VŠUDE. Tohle je slibná noc pro lov, pomyslela si dívka a potichu se vykradla do přízemí. Ve dne bylo plné služebnictva, teď ale místnosti osiřely. Serafina tu znala každou SKULINU. Občas při svých nočních výpravách proklouzla z přízemí i do horních pater. V noci byl totiž celý dům její.

(**2**) Když bylo Serafině deset let, zeptala se tatínka, jestli i ona má v domě nějakou práci. „Ovšem, a moc důležitou!" odpověděl. „Jsi HCHK Biltmoru. Hlavní chytačka krys!"

Serafina si i teď, po více než dvou letech, vybavovala, jakou tehdy pocítila hrdost. Skutečně měla vrozený talent na chytání těch prohnaných škůdců. Ze vzpomínek ji ale najednou vytrhl zvuk ozývající se z nedaleké chodby. Někdo chodí po domě!

Serafina se přitiskla ke zdi. Vzápětí spatřila muže v černém plášti. V jedné ruce držel lucernu a druhou vlekl holčičku ve žlutých šatech. Prošli jen kousek od Serafiny. Vtom se dívenka vytrhla ze sevření a rozběhla se do sklepení. Muž ji začal pronásledovat. Co teď? Serafina by nejradši utekla. Jenže ta holčička… Serafina usilovně přemýšlela. **„Jsem jediná, kdo pro tu chudinku může něco udělat," řekla si nakonec.** A vydala se za nimi.

(**3**) Na kamenné podlaze nejhlubší části sklepení ležela rozbitá lucerna. V pohasínající záři Serafina viděla, že holčička ve žlutých šatech bojuje o život. „Za chvíli už bude konec," pronesl zloduch. Náhle mužův černý plášť vzlétl vzhůru a pak jeho záhyby obtočily tělo vzlykající dívenky jako chapadla hladové chobotnice. Na okamžik ještě Serafina zahlédla vyděšený obličej té malé bojovnice. Záhy však pláč utichl a po děvčátku nezůstalo nic než černota pláště. Nadobro zmizelo.

TEXT 2

Podstatné jméno typu A označuje osobu rodu ženského a je příbuzné se svým mužským protějškem, kterým je podstatné jméno rodu mužského životného. Příklady:

podstatné jméno typu A / jeho mužský protějšek
svědkyně / svědek
královna / král

Podstatné jméno typu B (např. dcera, žena) označuje osobu rodu ženského. Podstatná jména tohoto typu mužský protějšek se stejným kořenem nemají.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

18.1 Serafinu vzbudily krysy pobíhající po sklepení sídla Biltmore. A N

18.2 V době, kdy holčička ve žlutých šatech zmizela ze sklepení, bylo Serafině minimálně dvanáct let. A N

18.3 Těsně předtím, než Serafina spatřila muže v černém plášti, se setkala s otcem a hovořila s ním o své práci. A N

18.4 Tu noc, kdy holčička ve žlutých šatech bojovala o život, šla Serafina ze sklepení přes přízemí do horních pater domu a pak se vrátila do sklepení. A N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

18.1 N; 18.2 A; 18.3 N; 18.4 N

VYSVĚTLENÍ

Text neuvádí, že ji vzbudily krysy; Serafině bylo více než dvanáct (10 + více než 2 roky); setkání s otcem bylo vzpomínkou, ne těsně před; text neříká, že šla i do horních pater té noci.

C5PAD24C0T01 · 2024 – 1. řádný termín (A) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Nápad vytvořit hrající silnici se zrodil v Dánsku. Její princip je jednoduchý: povrch vozovky se naruší **drážkami**, a když po takto upraveném úseku jede auto, začne hrát hudba. To, které tóny zazní, závisí na několika **faktorech**, např. na hloubce drážek.

Zpříjemnit si jízdu tímto způsobem můžete už v několika zemích. Třeba známá americká silnice Route 66 má úsek dlouhý několik set metrů, který vyhrává píseň Amerika je krásná. Na blížící se hudební zážitek zde upozorňuje značka, která nabádá řidiče, aby najeli na zdrsněný pruh. Podle místních úřadů by tato inovace mohla řidiče přimět k pomalejší, a tedy i bezpečnější jízdě. Pokud totiž na tomto úseku pojedete rychleji než 45 mil za hodinu (jen pro představu – vzdálenost 45 mil odpovídá asi 72 km), silnice nebude hrát čistě.

Ne vždy ale tvůrcům jejich záměr VYJDE. Například v kalifornském městě Lancaster měla jedna silnice hrát předehru k opeře Vilém Tell. Tóny však byly falešné, i když jste dodrželi povolenou **rychlostí**. Kvůli chybě ve výpočtu byly totiž drážky špatně umístěny. Hrající pruh silnice na severu Nizozemska zase musel být odstraněn záhy poté, co byl vybudován. **Obyvatelům** nedaleké vsi totiž neustálé opakování stejné písně vadilo.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Úsek o délce jednoho kilometru je kratší než úsek o délce jedné míle. A N

25.2 Silnice nazývající se Route 66, jejíž úsek hraje píseň Amerika je krásná, má celkovou délku několik set metrů. A N

25.3 První silnici s hrajícím pruhem vybudovali v Dánsku a zatím poslední taková silnice byla postavena v Nizozemsku. A N

25.4 Falešné tóny, které vydávala jedna silnice v kalifornském městě Lancaster, byly způsobeny nesprávným umístěním drážek. A N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

25.1 A; 25.2 N; 25.3 N; 25.4 A

VYSVĚTLENÍ

45 mil ≈ 72 km, tedy 1 míle > 1 km (25.1 A); text uvádí délku hrajícího úseku, ne celé silnice (25.2 N); text nezmiňuje, zda Dánsko bylo první ani Nizozemsko poslední (25.3 N); chyba ve výpočtu způsobila špatné umístění drážek → falešné tóny (25.4 A).

C5PCD24C0T03 · 2024 – 1. náhradní termín (C) · úloha 8.1 · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Labutě byly odjakživa považovány za symbol krásy a věrnosti. Kvůli jejich eleganci si je oblíbili šlechtici, a proto je často chovali jako okrasné ptáky, kteří byli ozdobou jezírek v zámeckých parcích. Ve **volné** přírodě se ale u nás začaly labutě častěji vyskytovat teprve nedávno – v druhé polovině 20. století.

Labuť velká, nejrozšířenější druh labutě v Česku, má bílé peří a typické černé **zbarvení** okolo zářivě oranžového zobáku. Není to žádný drobeček: dospělý jedinec má rozpětí křídel něco přes dva metry a vážit může více než 12 kilogramů. Labuť velká je býložravec (její jídelníček se skládá převážně z vodních rostlin či rostlin rostoucích na břehu), občas si ale stravu zpestří i malými vodními živočichy. Lidé často labutě krmí rohlíky či chlebem, to však odborníci nedoporučují. Větší množství pečiva totiž může labutím (i jiným živočichům) způsobit zdravotní problémy.

Labutě jsou tažní ptáci. Ty, které žijí v České republice, ovšem poslední dobou do teplých krajů neodlétají, ale **mírnou** zimu zpravidla přečkávají na našich **nezamrzajících** řekách. Zimovat k nám přilétají i labutě ze severní Evropy, takže v tomto ročním období se u nás zvýší počet labutí až na čtyři tisíce.

Labutě žijí v menších hejnech, která opouštějí jen během hnízdění. Jejich námluvy jsou skutečnou podívanou a vzniklý labutí pár si bývá obdivuhodně věrný: obvykle spolu stráví zbytek života. V období od dubna do června samička snese 4–7 vajec, mláďata se vylíhnou zhruba za 40 dní. *****, rodiče se o ně společně starají ještě několik měsíců.

Co se hlasového projevu týče, labutě velké nejsou vyhlášení zpěváci. Před svou smrtí prý ale každá labuť zazpívá svou nejkrásnější píseň. Proto se spojení labutí píseň někdy používá pro označení mimořádného výkonu, jímž umělec ukončí svou kariéru.

(www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

Jedno křídlo dospělé labutě měří o něco více než dva metry.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: NE

C5PCD24C0T03 · 2024 – 1. náhradní termín (C) · úloha 8.2 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

Labuť velká patří mezi býložravce, někdy ale tento pták sežere i potravu živočišného původu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: ANO

C5PCD24C0T03 · 2024 – 1. náhradní termín (C) · úloha 8.3 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
Na území České republiky ročně přilétá zhruba 4 000 labutí ze severní Evropy, aby zde strávily zimu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: NE

C5PCD24C0T03 · 2024 – 1. náhradní termín (C) · úloha 8.4 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
V období hnízdění, které začíná v dubnu a končí v červnu, samička labutě snese minimálně 4 vejce měsíčně.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: NE

C5PCD24C0T03 · 2024 – 1. náhradní termín (C) · úloha 19 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1:

(**1**) Krisa byla zoufalá. Přece ten revolver, který jí svěřili kluci z Gangu, včera ráno důkladně ZAHRABALA pod stromem. Jak to, že teď tam není? Zamyšleně se podívala na Prcka: „Potřebuju s něčím píchnout. Někdo mi šlohnul tamtu věc."

Už se stmívalo, když se Krisa s Prckem vydali do lesa hledat revolver. Náhle zahlédli jakousi stařenu. Krisa ZASYČELA: „To je ta divná bába. **Včera tady sbírala byliny – tu věc má určitě ona.**" Opatrně se začali za ženou plížit, když vtom se otočila. Vzápětí se s nimi rozhoupal svět a pak se ponořili do tmy. Probírali se hrozně ztěžka. Co se sakra stalo? Kde to jsou? Hustý les jim připadal úplně cizí. Vyrazili na cestu, ale neměli ani ponětí, kam jdou. Po nějaké době začaly stromy konečně řídnout. Děti se s úlevou rozběhly k chatrči na kraji lesa.

(**2**) Ve dveřích stanula ženská postava. Prcek strnul zděšením. Tuhle osobu přece zná. „Vy jste nás začarovala!" vykřikl. „Šli jsme za váma a najednou jsme byli jinde!"

„Já čarovat neumím," zasmála se babka.

„Určitě jo! Řekni, Kriso, jak to bylo s tim kamenem," naléhal Prcek.

„Jedna holka," vysvětlovala jeho parťačka neochotně, „po vás včera hodila kámen. Prolít skrz vás."

„Říkáte, že se vám dějí divné věci? Tak to jste se jistě dotkli kamene z Oblázkové hory! Ale to je vlastně nesmysl, vždyť se ho dotkla ta holka, a ne vy," mrkla na ně šibalsky žena.

Prcek se opatrně zeptal: „A co kdybysme se ho dotkli?"

„Tak by se vám začalo plnit to, co jste si nejvíc přáli," odvětila žena.

„Ale my jsme si nic nepřáli!"

„Stačí, že má člověk nějaké přání v hloubi duše. Ale děti," zvážněla stařena, „jestli vám mám pomoct, nesmíte přede mnou nic tajit. Tak jak to bylo doopravdy?"

(B. Dočkalová, Tajemství Oblázkové hory, upraveno)

TEXT 2:

Slovesa typu A mají předponu za-, která u těchto sloves vyjadřuje, že děj trval jen krátkou dobu, např. pes krátce zavrtěl ocasem × pes delší dobu vrtěl ocasem.

U **sloves typu B** předpona za- nevyjadřuje, že děj trval jen krátkou dobu, ale má jiný význam, např. místnost se zalidnila (předpona za- má zde význam zaplnit nějaký prostor).

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

19.1 Na příkaz kluků z Gangu schovala Krisa revolver pod strom.

19.2 Kámen z Oblázkové hory plní pouze ta přání, která jsou vyslovena v duchu.

19.3 Krisa s Prckem se během plížení za starou ženou tak unavili, až oba omdleli.

19.4 Od chvíle, kdy Krisa ukryla revolver, do chvíle, kdy se Krisa s Prckem začali plížit za stařenou, uplynulo více než 24 hodin.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **19.1: NE; 19.2: NE; 19.3: NE; 19.4: ANO**

C5PCD24C0T03 · 2024 – 1. náhradní termín (C) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Nekorunovaným králem stolních her procvičujících paměť a soustředění je pexeso. Za jeho autora je považován Zdeněk Princ. Tento výtvarník zprvu vymyslel Obrázkovou mozaiku, která se hrála se sadou čítající celkem 64 obrázkových kartiček (každý obrázek byl v sadě obsažen dvakrát). Jeho nápad **nakladatelům** hned učaroval, trvali ***** na tom, že se hra musí jmenovat atraktivněji.

V Československé televizi se tehdy vysílala soutěžní hra Pekelně se soustřeď a právě z počátků slov jejího názvu vzniklo slovo pexeso. První pexeso bylo vydáno v roce 1965 v nákladu 10 tisíc kusů a obsahovalo 32 párů kartiček s obrázky slavného náčelníka Vinnetoua a dalších hrdinů z filmu Poklad na Stříbrném jezeře. Tento filmový snímek z roku 1962 se promítal ve více než šedesáti **státech** a okouzlil malé i velké diváky. Není ***** divu, že pexeso na jeho motivy bylo vmžiku vyprodané. Záhy následovala další pexesa, například s postavičkami z večerníčků.

Dnes existuje nepřeberné množství verzí této hry. Oblíbená jsou třeba pexesa, kde hráči místo shodných obrázků hledají tematické dvojice, například přiřazují fotbalistu k jeho týmu nebo písničku k notám. Mezi nejzajímavější se řadí krychličky obsahující různé chrasticí náplně – hráč musí najít druhou část páru jen podle zvuku.

(magazin.aktualne.cz; plzen.rozhlas.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Název soutěžní hry Pekelně se soustřeď je starší než slovo pexeso.

25.2 Hra Obrázková mozaika, jejímž autorem je Zdeněk Princ, obsahovala dvakrát víc kartiček než první pexeso.

25.3 Na kartičkách prvního vydaného pexesa byly obrázky hrdinů z filmu Poklad na Stříbrném jezeře, a to včetně Vinnetoua.

25.4 Pexesa, v nichž se hledají dvojice skládající se z fotbalisty a jeho týmu, jsou oblíbenější než pexesa, v nichž se hledají shodné obrázky.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1: ANO; 25.2: NE; 25.3: ANO; 25.4: NE**

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8a · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Pralesničky jsou malé žáby žijící v tropických pralesích Střední a Jižní Ameriky. Obvykle je najdeme v podrostu 1–2 metry nad zemí. Známých je asi 170 druhů pralesniček: většina z nich měří zhruba 2 centimetry, jen několik druhů dorůstá délky 6 centimetrů.

Tito obojživelníci umí **přitáhnout** pozornost svým vzhledem. Mezi jednotlivými druhy sice existují **značné** rozdíly (některé žabky jsou citronově žluté, jiné **křiklavě** červené, další zase zářivě modré), jejich společným znakem je ale velká intenzita barev. Dechberoucí zbarvení má ovšem funkci varovnou, nikoli okrasnou. Jde o signál určený predátorům: nejez mě, jsem jedovatá. Ze své překrásné kůže totiž žabky snadno **vyloučí** prudký jed.

Pralesničkám se často říká šípové žáby. Je to kvůli tomu, že američtí indiáni jejich jedem natírali šípy nebo hroty šipek do foukačky a pak otrávené střely používali při lovu. Některé indiánské kmeny v Amazonii zase pomocí jedu pralesničky barvířské přebarvovaly ptákům peří, které původně mělo zelenou barvu. Když indiáni potřeli zředěným jedem místa po vytrhaných perech, narostlo ptákům peří žluté či oranžové. Z různobarevných per si pak vyráběli čelenky.

Svůj jed pralesničky získávají zejména z potravy, např. z mravenců či termitů, kteří se živí jedovatými rostlinami. Zvláštní jídelníček žabkám nijak neublíží. Získaný jed umějí využít tak, aby jim POSKYTOVAL OCHRANU před nepřítelem. Skoro to vypadá, že DOKÁŽOU ZÁZRAKY. Pro člověka však pralesničky zpravidla nebezpečí nepředstavují. Výjimkou je pralesnička strašná: jed z jedné této žabky by usmrtil více než 10 lidí!

Za pralesničkami rozhodně nemusíte cestovat přes oceán, prohlédnout si je můžete také v zoologických zahradách. Například pražská zoo uspořádala v roce 2019 unikátní výstavu, na níž bylo v teráriích k vidění 30 druhů těchto pestrobarevných obojživelníků.

(www.stoplusjednicka.cz; www.zoopraha.cz, upraveno)

TEXT 2

Slovní spojení typu A (např. provádět sběr) lze ve větě nahradit spisovným slovesem se stejným či podobným významem (např. sbírat), které má stejný kořen jako podstatné jméno v daném slovním spojení. Při náhradě je někdy nutné v dané větě použít některá slova v jiném tvaru, než ve kterém byla původně, např. Prováděl sběr bylin → Sbíral byliny.

Slovní spojení typu B nahradit jedním slovesem tak, jak je popsáno výše, **nelze**.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

8.1 Potravou termitů, jimiž se živí pralesničky, jsou jedovaté rostliny.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **A**

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8b · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
8.2 Pomocí jedu pralesničky barvířské dosáhli indiáni toho, že původní barva peří ptáků se změnila na zelenou.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8c · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
8.3 Pralesničky žijí v tropických pralesích, ovšem výhradně na místech, kde rostliny dorůstají do výšky maximálně 2 metry.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8d · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
8.4 V roce 2019 se v pražské zoologické zahradě konala výstava, na níž bylo možné zhlédnout různé druhy obojživelníků v celkem 30 teráriích.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

C5PAD25C0T01 · 2025 – 1. řádný termín (A) · úloha 7 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Aru se probrala na podlaze v Síni bohů. Vzápětí spatřila své spolužáky. Vypadali, jako když se film zastaví uprostřed bojové scény. Byli ztuhlí v čase. Aru se postavila a opatrně se jich dotkla. Kůži měli teplou, na krku jim **tepala** krev, na těle žádné zranění. SAKRA, co se to stalo? pomyslela si.

Náhle se odněkud zvenčí ozval jakýsi skřípot. Znělo to jako otevírání dveří. Aru se rozběhla ke vchodu. To, co před Síní bohů objevila, jí vůbec nedávalo smysl. Máma s očima plnýma paniky měla obě nohy nad zemí, jako by zmrzla ve skoku. Kamenný slon, jenž stál v muzeu desítky let, zvedl chobot a znovu vydal ten skřípavý zvuk.

(**2**) Vystrašená Aru se pokoušela stáhnout mámu na zem a přitom křičela: „Mami, dělej něco! Ten slon je posedlý!" Jenže máma se ani nepohnula.

Vtom z nitra **oživlého** slona zaburácel hluboký a drsný hlas: „Slyšte všichni! Jak se opovažujete rozsvítit lampu?" Vzápětí slonovi cosi vylétlo z tlamy. Byl to… holub.

„Kde je ten prastarý válečník, který rozsvítil lampu z Bháratu?" zjišťoval pták.

Dívka bez přemýšlení vyhrkla: „Jak to, že teď zníš jinak?" Předtím byl holubův hlas temný jako bouře, teď jí ale připomínal jejího matikáře s pisklavým hlasem.

Holub nafoukl hruď: „Něco se ti nezdá na mé mluvě, lidská holko? Buď ráda, že se s tebou vůbec bavím. Měla bys vědět, že jsem schopný napáchat velikou zkázu! Kdekdo se mě bojí!"

(**3**) „A co je na tom dobrého?"

„Na tom je něco mocného," odfrkl si pták, „a když si můžu vybrat mezi dobrem a mocí, vždy zvolím to druhé. Ale k věci. Lampa byla rozsvícena. Rozsvítit ji **zvládne** jen ten, kdo má mimořádné schopnosti – Pánduovec. Jeho role je nyní zcela **zásadní**!"

Aru zvedla bradu: „Tu lampu jsem rozsvítila já."

Holub dočista zkoprněl: „HERNAJS, tak to se můžeme se světem rozloučit."

(R. Chokshi, Aru Šah a konec času, upraveno)

TEXT 2

Výraz typu A: i bez okolního textu **lze** určit, o který slovní druh jde, např. domy (je to vždy podstatné jméno).

Výraz typu B: bez okolního textu **nelze** určit, o který konkrétní slovní druh jde, např. stát (může to být buď podstatné jméno, nebo sloveso).

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

7.1 Holub prohlásil, že v případě možnosti volby pokaždé upřednostní moc před dobrem.

7.2 Jakmile se holub dostal z nitra slona, holubův původně pisklavý hlas nabyl na síle a důraznosti.

7.3 Protože hrozilo, že blížící se kamenný slon zašlápne Aruinu mámu, Aru se snažila dostat ji na zem.

7.4 Přestože holub vyhrožoval Aru, že ji postihne neštěstí, dívka se mu i nadále vysmívala kvůli jeho mluvě.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **7.1 A; 7.2 N; 7.3 N; 7.4 N**

VYSVĚTLENÍ

Pravdivost/nepravdivost tvrzení dokládají pasáže přímo z TEXTU 1 (holub říká „vždy zvolím to druhé" = moc; původní hlas byl temný/drsný, ne pisklavý; slon mámu nezašlapával; holub Aru pouze varoval, nevyhrožoval konkrétním neštěstím).

C5PAD25C0T01 · 2025 – 1. řádný termín (A) · úloha 19 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(1) Hrad Houska, ležící necelých 60 kilometrů severně od Prahy, patří k vyhledávaným turistickým cílům. V prostorách i okolí tohoto hradu se prý dodnes děje cosi podivného.
Odpradávna se říká, že se na Housce nachází brána do pekel. ***** Možná to není tak nesmyslné, jak by se na první pohled mohlo zdát. Někteří lidé totiž tvrdí, že název hradu pochází z keltského výrazu gosca (česky brána). Zlem prosáklá puklina by měla být v místech, kde dnes stojí hradní kaple.
(2) O Housce kolují i jiné děsuplné zkazky. Pod hradem se údajně nacházejí tajemné chodby, v nichž jsou kostry „nelidí" a další hrůzostrašné věci. Traduje se také, že po Housce se v noci prochází postava v černém hábitu. Přítomnost nadpřirozených úkazů na Housce se ale nikdy nepotvrdila.
Podle historiků založil tento hrad český král Přemysl Otakar II., a to v první polovině 13. století. Za dobrou obranyschopnost vděčil hrad především své poloze: kdysi se k němu dalo dostat pouze z jihu. Dobře opevněné sídlo bývalo domovem mnoha šlechtických rodů. Pro širokou veřejnost Houska své brány otevřela teprve v roce 1999.
(3) Kromě klasické prohlídky tohoto hradu, za niž osoby starší 15 let zaplatí 180 Kč a děti do 15 let o 50 Kč méně, zde můžete zažít i něco netradičního. V prostorách, kde byly kdysi zaparkovány panské kočáry, najdete expozici nazvanou Peklem – mechanický model pekla o délce 12 metrů. Jeho konstrukci i všech 94 figurek vyřezaly z lipového dřeva šikovné ruce českých řezbářů. Expozice zahrnuje celkem jedenáct výjevů: například v jedné scéně ďábel rozdmýchává oheň v kotli, z něhož trčí nohy, hned vedle stojí pekelník, který mele hříšné duše. Vstupné do expozice Peklem činí 80 Kč za osobu.
(hradhouska.cz; www.novinky.cz; www.peklem.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

19.1	Podle některých lidí vzniklo z keltského výrazu gosca české slovo brána.	A	N
19.2	Hrad Houska byl pro širokou veřejnost zpřístupněn zhruba o 650 let později, než byl postaven.	A	N
19.3	V expozici Peklem, obsahující jedenáct výjevů, se nachází celkem 94 figurek vyřezaných z lipového dřeva.	A	N
19.4	K hradu Houska, jehož zakladatelem je podle historiků Přemysl Otakar II., byl kdysi možný přístup pouze z jedné světové strany.	A	N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **19.1 N; 19.2 N; 19.3 A; 19.4 A**

VYSVĚTLENÍ

19.1: Text říká, že název *hradu* pochází z gosca (česky brána), nikoli že české slovo brána pochází z gosca – tvrzení nevyplývá. 19.2: nevyplývá – hrad vznikl v první polovině 13. století a veřejnosti se otevřel v roce 1999, uplynulo tedy zhruba 750 a více let, ne 650. 19.3–19.4 vyplývají přímo z textu.

C5PAD25C0T01 · 2025 – 1. řádný termín (A) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Mnoho živočichů je velmi vnímavých. Třeba policejní psi jsou při pátrání po drogách či výbušninách třikrát spolehlivější než jakýkoli rentgen. Jiní psi jsou zase vycvičeni, aby uměli pomoct člověku, který dostal epileptický záchvat. Někteří z takto vycvičených psů ale mají i další dovednost, kterou je nikdo nenaučil: předem vytuší, že záchvat začne.

Na počátku 20. století se všude psalo o zázračném koni Hansovi. Když se ho jeho majitel třeba zeptal „Kolik je sedm a pět?", Hans dvanáctkrát poklepal kopytem o zem. Výsledek některých úloh označoval podupáním na příslušný znak ve speciální tabulce.

Hansovy schopnosti vzbudily zájem odborníků. Psycholog Oskar Pfungst pomocí řady experimentů nakonec v roce 1907 prokázal, že Hans počítat neumí. Celý případ popsal v knize Chytrý Hans, vydané roku 1911. Zjistil, že kůň se kvůli pamlskům, které dostával za správnou odpověď, naučil rozpoznávat jemné signály, jež tazatelé nevědomky vysílali. Když ale dotyční položili otázku z místa, kam Hans neviděl, jeho odpověď zpravidla správná nebyla.

Hans se tedy do jisté míry podobal psům ***** epileptický záchvat. Rozhodně nebyl géniem: své neuvěřitelné schopnosti **nabyl** proto, že se dokázal **neobvykle** silně propojit s člověkem. A to **nesporně** o nějaké inteligenci **svědčí**.

(T. Grandinová, C. Johnsonová, Zvířata v překladu; www.dotyk.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1	Poslední experiment s koněm Hansem provedl Oskar Pfungst v roce 1911.	A	N
25.2	Kůň Hans v případech, kdy neviděl na tazatele, většinou na zadanou otázku odpověděl chybně.	A	N
25.3	Policejní psi dosud vypátrali trojnásobné množství drog a výbušnin, než se kdy podařilo odhalit pomocí rentgenu.	A	N
25.4	Správnou odpověď kůň Hans nejprve označil poklepáním kopytem o zem a posléze vždy podupáním na speciální tabulku se znaky.	A	N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 N; 25.2 A; 25.3 N; 25.4 N**

VYSVĚTLENÍ

25.1: rok 1911 je datum vydání knihy, nikoli poslední experiment (ten byl 1907). 25.2 vyplývá přímo. 25.3: text říká, že psi jsou třikrát spolehlivější, ne že vypátrali trojnásobné množství. 25.4: Hans poklepával kopytem i podupával, ale ne vždy obojí – záviselo na typu úlohy.

C5PBD25C0T02 · 2025 – 2. řádný termín (B) · úloha 7.1 · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Jednoho zářijového rána byly na dvoře všechny děti z Vratiče – tak se jmenoval náš dětský domov. Byl totiž úklidový den. Vytřepávali jsme polštáře, deky a prostěradla. Náhle přijel listonoš ze **vsi** a zdálky mával obálkou. Gerd, ředitelka Vratiče, si převzala dopis, a když ho dočetla, zašeptala: „Za dva týdny sem přijedou inspektoři: zkontrolují hygienické podmínky a přepočítají děti." Přelétla nás neklidným pohledem, jako by nás počítala. To ale nemusela. Věděli jsme, že ve Vratiči je padesát jedna dětí, tedy přesně o jedno víc, než povoluje úřední nařízení.

(**2**) Zrovna jsme se chystali odnést lůžkoviny dovnitř, když na PŘÍJEZDOVOU cestu vjelo zrezivělé volvo. Zaparkovalo a dveře auta se otevřely. Nejdřív se vynořila obrovská noha porostlá černými chlupy, poté s hekáním vylezla celá řidička. Byla dva metry VYSOKÁ a břicho měla jako **sud**. Rozhostilo se hrobové ticho. Před námi totiž stála Gorila! Ostatní děti se rozběhly do domu, já jsem ale dočista zkameněla. Teprve když se mé a Goriliny oči střetly a ona se zasmála, přičemž ODHALILA své ohromné tesáky, jsem vystřelila pryč. Pádila jsem do pokoje. Bylo tu nebývale rušno.

(**3**) Aron na mě šibalsky mrknul: „Jonno, viděla jsi to obrovský břicho? Je úplně jasný, proč sem přijela. Adoptovat dítě je levnější než si kupovat maso v obchodě."

„Ty jsi ale hloupej. Přestaň si vymýšlet," odsekla jsem mu.

Chvilku jsme se popichovali, když vtom do pokoje vstoupily Gorila a Gerd.

„Nástup!" rozkázala šéfka Vratiče. Postavili jsme se do řady a Gorila si nás začala prohlížet. U mě se zastavila.

„To je Jonna – naprosto beznadějný případ," posteskla si Gerd.

Gorila ale nečekaně prohlásila: „Já si tu holku vemu."

Rozbušilo se mi srdce a bylo mi na zvracení. Gerd ještě vzala Gorilu do kanceláře VYPLNIT nějaké údaje do formulářů o adopci a zanedlouho už volvo opouštělo Vratič. Já jsem seděla na sedadle spolujezdce.

(F. Nilsson, Gorila a já, upraveno)

TEXT 2

Slovní tvar typu A: napíšeme-li v daném tvaru podstatného jména nad jednu souhlásku háček, získáme spisovný tvar slovesa (např. vázu → vážu).

Slovní tvar typu B: napíšeme-li v daném tvaru podstatného jména nad jednu souhlásku háček, získáme spisovný tvar jiného podstatného jména (např. bankou → baňkou).

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

7.1 Ze zrezivělého auta vystoupily dvě osoby – hekající řidička a Gorila.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **N**

VYSVĚTLENÍ

Z textu vyplývá, že řidička a Gorila jsou táž osoba – z auta vylezla jen jedna žena, označovaná jako Gorila.

C5PBD25C0T02 · 2025 – 2. řádný termín (B) · úloha 7.2 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
7.2 Aron jako první zjistil, že Gorila pojídá místo masa z obchodu adoptované děti.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

VYSVĚTLENÍ

Aron si to jen vymyslel (žertoval), není to fakt z textu; Jonna ho rovnou odbyla „Ty jsi ale hloupej. Přestaň si vymýšlet."

C5PBD25C0T02 · 2025 – 2. řádný termín (B) · úloha 7.3 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
7.3 Když Jonna poprvé navázala oční kontakt s Gorilou, zděsila se natolik, že se chvilku nemohla ani pohnout.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

VYSVĚTLENÍ

Jonna „dočista zkameněla“ už předtím, než se její oči střetly s Gorilinýma (když se ostatní děti rozběhly do domu). Až oční kontakt a Gorilin smích ji naopak donutily vystřelit pryč – tvrzení tedy z textu nevyplývá.

C5PBD25C0T02 · 2025 – 2. řádný termín (B) · úloha 7.4 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
7.4 Jakmile Jonna odjela s Gorilou, byl počet dětí nacházejících se ve Vratiči v souladu s úředním nařízením.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A

VYSVĚTLENÍ

Ve Vratiči bylo 51 dětí (o jedno více, než povoluje nařízení); po odjezdu Jonny zbývalo 50 dětí – přesně povolený počet.

C5PBD25C0T02 · 2025 – 2. řádný termín (B) · úloha 19 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Nad mořem se shromáždí hejno ptáků. Vzápětí se všichni řítí dolů a s hlasitým šplouchnutím rozrazí hladinu. Za chvilku se vynoří, v zobáku ale žádnou rybu nenesou. Francouzští rybáři, kteří byli svědky podobné scény, kdysi tomuto ptákovi dali jméno Fou de Bassan (blázen z Bassanu). Usoudili totiž, že je extrémně nešikovný, protože se z lovu vždy vrací s prázdnou. Opak je ale pravdou – terej bílý (tak zní jeho pravé jméno) je zdatný lovec, jenž potravu polyká pod vodou.
Terej bílý je největší mořský pták Evropy. Dospělý jedinec má dlouhá křídla (jejich rozpětí může být i 190 cm) a jeho hmotnost se většinou pohybuje mezi 2,8 a 3,2 kg. *****
(**2**) Je-li pro **tereje bílého** něco příznačné, pak je to jeho způsob obstarávání **potravy**, jemuž se říká **střemhlavé potápění**. Při lovu mu pomáhá ostrý zrak. Jakmile ve vodě spatří kořist, vrhne se klidně i z výšky 30 metrů dolů a hladinu **moře** protne neuvěřitelnou rychlostí. Prudký náraz jeho těla na hladinu způsobí, že menší ryby v **okolí** jsou omráčeny, či dokonce usmrceny. Možná vás **zajímá**, jak takový kaskadérský kousek může terej vůbec přežít. Snadno – díky pevnému zobáku a tvrdé lebce. Vy ale **podobné věci** nezkoušejte. Člověk by totiž skok do vody z třicetimetrové výšky patrně nepřežil.
(**3**) Terejové bílí jsou velmi společenští: hnízdí v početných koloniích na skalních útesech. Na začátku minulého století panovala obava, že tito ptáci pravděpodobně skončí na seznamu ohrožených živočišných druhů. V roce 1913 totiž na světě žilo jen 100 000 jedinců, a to v méně než dvaceti koloniích. O necelých 60 let později už ale celková populace terejů bílých vzrostla (dokonce dvojnásobně) a tento trend zatím trvá. V současné době se největší kolonie terejů bílých nachází na kanadském ostrově Bonaventura: v roce 2021 zde sídlilo více než 60 000 párů.
(www.national-geographic.cz; www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

19.1	Minimální hmotnost dospělého tereje bílého činí 2,8 kilogramu.	A	N
19.2	V roce 1973 bylo na světě dvakrát více kolonií terejů bílých než v roce 1913.	A	N
19.3	Je pravděpodobné, že člověk by následkem skoku do vody z výšky 30 metrů zemřel.	A	N
19.4	Přezdívku Fou de Bassan získal terej bílý po nešikovném francouzském rybáři, jehož lov byl vždy neúspěšný.	A	N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **19.1 N; 19.2 N; 19.3 A; 19.4 N**

VYSVĚTLENÍ

19.1: nevyplývá – hmotnost se „většinou“ pohybuje mezi 2,8 a 3,2 kg, takže 2,8 kg nemusí být minimum. 19.2: populace vzrostla dvojnásobně, ne kolonie (a rok 1973 není přesně uveden). 19.3: „patrně nepřežil" = pravděpodobně zemřel. 19.4: jméno pochází od francouzských rybářů, kteří ptáka považovali za nešikovného, ne po konkrétním rybáři.

C5PBD25C0T02 · 2025 – 2. řádný termín (B) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Když se ponoříme do čtení příběhů, zpravidla nás příliš nezajímá, co náš hrdina snídá nebo svačí. Některé pochutiny z imaginárních světů však **naši** pozornost přitahují.

Fanoušci **proslulá** díla Pán prstenů si jistě hned vzpomenou na elfí chléb zvaný lembas – tenké, světle hnědé oplatky z mouky. Než se elfové vydali na výpravu, balili tento pokrm do listů bájného stromu, aby vydržel co nejdéle čerstvý. Malý kousek lembasu zasytil i největšího jedlíka a dodal mu sílu na další dlouhé putování. Tajemství receptu na výrobu těchto výživných a zároveň chutných oplatek elfové přísně střežili.

V knize Karlík a továrna na čokoládu se setkáme s **mnoha** neobvyklými laskominami. Třeba věčné zavřihubky jsou bonbony, které se nikdy nezmenší, když je cumláte, a zhruba jednou týdně mění nejen příchuť, ale i barvu.

Zapomenout nelze ani na Bertíkovy fazolky ze série o Harrym Potterovi. Vystihuje je slogan „riziko s každým soustem": v sáčku se totiž skrývají ***** lahodné kousky, tak i ty vysloveně **odpuzující**. Některé chutnají třeba ***** ušní maz či zkažené vejce. Bertíkovy fazolky se dostaly i do obchodů v reálném světě. Malý balíček těchto cukrovinek pořídíte do 100 Kč. Počítejte ale s tím, že při mlsání můžete narazit i na příchuť žížaly nebo mýdla.

(Nový prostor č. 617, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1	Kromě lembasu elfové vyráběli také výživné, dobře chutnající oplatky, jejichž recept velmi tajili.	A	N
25.2	Lembas se musel ihned po upečení zabalit do listů bájného stromu, protože jinak by se rychle zkazil.	A	N
25.3	Bonbony zvané věčné zavřihubky přibližně po sedmi dnech změní příchuť a po dalších sedmi dnech změní i barvu.	A	N
25.4	Každý balíček Bertíkových fazolek, který lze koupit za méně než 100 korun, obsahuje alespoň jednu cukrovinku s příchutí žížaly.	A	N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 N; 25.2 N; 25.3 N; 25.4 N**

VYSVĚTLENÍ

Všechna tvrzení jsou nepravdivá: lembas sám je výživná oplatka (ne další druh); text říká „aby vydržel čerstvý", ne že se musel balit ihned; zavřihubky mění příchuť i barvu najednou jednou týdně; text nezaručuje příchuť žížaly v každém balíčku.

C5PDD25C0T04 · 2025 – 2. náhradní termín (D) · úloha 7 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Strýček Jindřich seděl na zápraží a pozoroval oblohu, jež byla šedivější než obvykle. Vedle něj stála Dorotka s pejskem Totem v náručí. Odkudsi ze severu k nim dolehlo zakvílení větru a vysoká tráva se začala vlnit.

„Pozor, blíží se vichřice, Emo," zavolal Jindřich na svou ženu, „jdu se podívat do stájí na dobytek." Když se teta Ema podívala ven z okna chalupy, ihned pochopila, že jim hrozí velké nebezpečí. Bylo jasné, že se všichni musí schovat do větrného sklepa – jámy vyhloubené v zemi pod chalupou. „Dorotko, honem!" vykřikla Ema, zvedla poklop v podlaze a slezla po žebříku dolů.

***** Chalupa se zatřásla tak silně, že Dorotka spadla. Toto jí zakňučel u nohou. Náhle se dům třikrát otočil dokola a zvedl se do výše. Vichřice ho unášela pryč, jako by to bylo pírko. Uběhlo několik hodin a chalupa s oběma cestujícími stále letěla. Už byli na míle daleko od rodného kraje. Dorotka se nakonec doplazila do postele a tvrdě usnula. Toto se přitulil k ní.

(**2**) Probral je prudký náraz. Chalupa nehnutě stála a **dovnitř** proudilo sluneční světlo. Když Dorotka vyšla před dům, úžasem naprosto oněměla. Dívence připadalo, že snad prožívá nějaký sen. Ocitla se **uprostřed** překrásné krajiny. Všude kvetly cizokrajné květiny, na stromech seděli pestrobarevní ptáci, opodál bublal třpytivý potůček. Náhle dívka zpozorovala, že k ní kráčí skupinka velmi podivných lidí. Dorotku překvapilo, že všichni čtyři jsou velcí jako ona, ale vypadají **daleko** starší. Bez většího zaváhání přistoupili k dívence a hluboce se jí uklonili.

(**3**) Jediná žena v hloučku promluvila: „Buď vítána v zemi Mlaskalů, vznešená čarodějko. Jsme ti vděčni, že jsi zabila Zlou kouzelnici a osvobodila náš lid z poddanství."

Dorotka se rozpačitě usmála: „To bude nějaký omyl. Já jsem nikoho nezabila."

„Ale tvoje chalupa ano. Podívej se," usmála se stařenka.

Dorotka se ohlédla a strnula. **Zpod** chalupy vyčnívaly dvě nohy ve špičatých botách.

(L. F. Baum, Čaroděj ze země Oz, upraveno)

TEXT **2**

Rozdíl mezi krátkými a dlouhými samohláskami (a × á, e × é, i × í atd.) může mít zásadní vliv na význam slova, např. žití × žíti, pravém × právem.

Slovní tvar typu A: změníme-li v daném tvaru délku každé samohlásky, získáme spisovný tvar jiného ohebného slova.

Slovní tvar typu B: změníme-li v daném tvaru délku každé samohlásky, získáme spisovné neohebné slovo.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

7.1	Když Dorotka spala v letící chalupě, zdál se jí sen o jakési překrásné krajině.
7.2	Silný otřes chalupy zapříčinil, že Dorotka upadla na pejska Tota a ten bolestí zakňučel.
7.3	Když strýček Jindřich s Dorotkou byli na zápraží, nacházeli se severně od blížící se bouře.
7.4	Teta Ema byla ve chvíli, kdy si v souvislosti s varovnými slovy svého muže uvědomila hrozící nebezpečí, uvnitř chalupy.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **7.1: NE; 7.2: NE; 7.3: NE; 7.4: ANO**

C5PAD26C0T01 · 2026 – 1. řádný termín (A) · úloha 7 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Tom se otočil k sestře: „My jsme v minulosti, že jo? To je paráda!" Stela ho objala: „Máš pravdu, je to báječné. Teď se ale vraťme domů." Tom souhlasil, a tak se oba vydali k tomu zvláštnímu stromu. Začali šplhat nahoru. Vtom se ozvalo: „Vy se před někym schováváte?" Zespoda na ně zíral ušmudlaný kluk. „Co nás otravuješ?" houkla Stela. Pak křikla na Toma: „Lez dál. To je ten zloděj stříbra." Sourozenci zrychlili. Předpokládali, že se co nejdřív zanoří do tmy tunelu času, jímž se vrátí do své doby. Jenže místo toho se nad nimi objevilo **jasně modré** nebe.

(**2**) „Ten tunel tu není!" vykřikla Stela. „Musíme dolů!" Bác! Přistání na zem bylo **tvrdé**. „Vypadá to, že jsme všichni v **pěkný** bryndě," řekl ten cizí kluk. „V bryndě jsi jen ty!" odsekla Stela. „Víme, že jsi zloděj. Ti lidé v zahradě nám to řekli." Chlapec si vzdychl: „Ale já přece nekradu! A mimochodem: jsem Janek." Pak jim vyprávěl smutný příběh. Jeho otec Jakub pracoval pro Gladstonovy. Když před pár lety z domu zmizelo nějaké stříbro, jeden sluha falešně obvinil Jakuba z krádeže a Jakub skončil ve vězení. Teď už je sice na svobodě, ale nemůže sehnat práci, navíc jeho nářadí zůstalo ve sklepě u Gladstonových. Janek se proto vplížil do domu, aby to nářadí získal zpět. „Bez práce táta dlouho nevydrží. Umře na zlomenou duši, nebo kvůli hladu. Tím jsem si jistej," řekl sklesle Janek. Za chvilku pokračoval: „Takže zrovinka vcházím zadníma dveřma do kuchyně, když zaslechnu divnej zvuk. Tak se schovám za skříň v chodbě. Vtom z jednoho pokoje vyjde sluha Gruber, strčí si něco pod bundu a zmizí v zahradě. Začnu ho pronásledovat, ale najednou vyběhne ven půlka domu a žene se za mnou." Když to dovyprávěl, Stela se cítila **pod psa**, že ho předtím nazvala zlodějem.

(K. Inglisová: Tajné jezero; upraveno)

TEXT 2

Někdy je skutečnost vyjádřena **přímo**, což znamená, že slova jsou užita v základním významu. Příkladem jsou věty *Na nebi zářily hvězdy* nebo *Právě čtu Čapkovu povídku*. Někdy je ale skutečnost vyjádřena **pomocí přenesení významu**, a to: na základě podobnosti (např. ve větě *Na nebi zářily diamanty* slovo *diamanty* není užito ve svém základním významu, tzn. neoznačuje drahokamy, ale hvězdy); na základě věcné souvislosti (např. ve větě *Právě čtu Čapka* slovo *Čapek* není užito ve svém základním významu, tzn. neoznačuje spisovatele, ale jeho knihu).

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (7.1–7.4), zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

7.1 Podle svých slov se Janek vkradl do domu Gladstonových, aby získal zpět nářadí svého otce.

7.2 Jankův otec brzy zemře kvůli hladu, protože od doby, kdy ho propustili z vězení, nic nejedl.

7.3 Janek se skrýval za skříní v domě Gladstonových po celou dobu, kdy byl sluha Gruber uvnitř jednoho pokoje.

7.4 Když Stelu s Tomem oslovil ušmudlaný kluk, právě šplhali na zvláštní strom, protože se tunelem času chtěli vrátit zpět do minulosti.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **7.1 A; 7.2 N; 7.3 N; 7.4 N**

VYSVĚTLENÍ

7.2: Janek říká, že otec *může* umřít, text netvrdí, že nic nejedl. 7.3: text uvádí jen, že se schoval, než Gruber vyšel, ne že čekal po celou dobu. 7.4: chtěli se vrátit do své doby (přítomnosti), ne do minulosti.

C5PAD26C0T01 · 2026 – 1. řádný termín (A) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Roku 1961 světově uznávaný chemik Otto Wichterle doma sestavil ze stavebnice Merkur přístroj známý pod názvem čočkostroj a vyrobil první použitelnou sérii gelových kontaktních čoček. *****

Jejím předchůdcem je stavebnice Inventor, kterou v roce 1920 začal v Polici nad Metují vyrábět Jaroslav Vancl. Kovové díly Inventoru se spojovaly kovovými háčky. Daný spojovací systém ale dětem připadal příliš složitý, navíc umožňoval sestavit jen malé množství modelů. Inventor proto nebyl přijat moc kladně. V roce 1925 Vanclova firma **přechází** na jednodušší spojovací systém: kovové části nové stavebnice, která dostala název Merkur, byly k sobě spojovány maticemi a šroubky. Díky tomu bylo možné sestrojit mnohem víc modelů.

(**2**) Zájem o Merkur rychle **rostl**. Postupně přibývaly nové díly a vznikly také nové řady s elektrickými modely. Do slibného vývoje ale zasáhla druhá světová válka, další velkou ránu Vanclovi zasadili komunisté. Poté, co v únoru 1948 **převzali** moc, Vanclovu firmu (stejně jako řadu jiných) zrušili. Stavebnici Merkur tedy začal nově vyrábět státní podnik, v němž Jaroslav Vancl pracoval na pozici běžného dělníka. Časem se ale stali vedoucími dílny jeho dva zeťové, a protože všichni tři mohli částečně ovlivňovat výrobu, produkt si zachoval svou kvalitu. V období 1962–1989 Československo vyrobilo přes 5 milionů stavebnic značky Merkur, tři čtvrtiny této produkce však byly vyvezeny do zahraničí.

(**3**) Od roku 2006 má Merkur své muzeum v Polici nad Metují. K oblíbeným exponátům patří vláčky, replika Wichterleho čočkostroje či obří Ocelové město, soustava budov inspirovaná stejnojmenným románem Julesa Verna. Stavebnici dodnes **využívají** při výuce mnohé školy. Možná už brzy bude Merkur znovu stát u zrodu velkého vynálezu.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (18.1–18.4), zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

A. 18.1 Komunisté po převzetí moci zrušili řadu firem včetně Vanclovy firmy vyrábějící stavebnici Merkur.

B. 18.2 Jules Verne se při psaní svého románu Ocelové město inspiroval modelem vystaveným v muzeu stavebnice Merkur.

C. 18.3 V roce 1961 byl zahájen prodej nové řady Merkuru, která umožnila zákazníkům vyrobit si doma přístroj zvaný čočkostroj.

D. 18.4 Většina ze všech stavebnic značky Merkur, které byly v Československu vyrobeny v období 1962–1989, byla vyvezena ze země svého původu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 18.1 A; 18.2 N; 18.3 N; 18.4 A

VYSVĚTLENÍ

Tvrzení 18.2 je nepravdivé – muzeum vzniklo až v roce 2006, kdežto Verne žil dříve. Tvrzení 18.3 je nepravdivé – Wichterle sestavil čočkostroj ze stavebnice Merkur, nevznikla k tomu nová řada.

C5PAD26C0T01 · 2026 – 1. řádný termín (A) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Deskovou hru Člověče, nezlob se zná asi každý. Hráči při ní posouvají barevné figurky po hrací desce, přičemž počet kroků určuje hrací kostka. Málokdo ale ví, že Člověče, nezlob se má svůj původ ve staré indické hře Pačísí, známé už v 7. století. Indové ovšem tehdy Pačísí nehráli s hrací kostkou, ale s mušlemi kauri, kdysi rovněž používanými jako platidlo. Počet kroků se řídil množstvím mušlí, které na hrací plochu dopadly otvorem vzhůru.

Když se hra Pačísí poprvé dostala do Evropy, neujala se zde. Uběhly stovky let, než se koncem 19. století v Evropě objevila podruhé. Přivezli ji sem Angličané. Po úpravě pravidel byla na evropský trh uvedena v roce 1896 pod názvem Ludo, ani tehdy ale úspěch nesklidila.

Vše se začalo měnit až o 18 let později, kdy německý obchodník J. F. Schmidt zahájil sériovou **výrobu** hry s názvem Mensch, ärgere dich nicht (česky Člověče, nezlob se). Během první světové války Schmidt poslal 3 000 kusů své hry do lazaretů, aby vojáci zranění měli zabavit se během léčby čím. Pozitivní ohlasy od zotavujících se pacientů byly vskutku skvělou **reklamu**, a tak se hra brzy rozšířila po celém světě. Některé zdroje uvádějí, že dodnes se této hry prodalo přes 60 milionů kusů.

Vysvětlivka: lazaret – dočasná nemocnice pro vojáky, kteří byli zraněni v boji

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (25.1–25.4), zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

A. 25.1 Hra Pačísí se poprvé dostala do Evropy dříve než v 19. století.
B. 25.2 Mušle kauri se v historii používaly minimálně ke dvěma různým účelům.
C. 25.3 Německý obchodník J. F. Schmidt začal hru Mensch, ärgere dich nicht sériově vyrábět ve 20. století.
D. 25.4 Během první světové války vyrobil J. F. Schmidt celkem 3 000 kusů hry Mensch, ärgere dich nicht.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 A; 25.2 A; 25.3 A; 25.4 N**

VYSVĚTLENÍ

25.3: vyplývá – hra Ludo vyšla v roce 1896 a Schmidt zahájil sériovou výrobu o 18 let později, tedy v roce 1914, ve 20. století. 25.4: Schmidt *poslal* 3 000 kusů do lazaretů, nevyrobil je teprve tehdy.

C5PBD26C0T02 · 2026 – 2. řádný termín (B) · úloha 7 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(1) Loď duchů na mě i z paluby působila stejně opuštěným dojmem jako včera, když jsem ji za svitu měsíce pozorovala z majáku dalekohledem. Našlapovala jsem opatrně, protože paluba mohla být ztrouchnivělá. Naštěstí jsem však i s Drobkem v kapuci byla docela lehká. Vzpomněla jsem si na dnešní odpoledne. Seděla jsem ve svém pokoji a přes vysílačku jsem se bavila s Kamilou o Černém kameni. Přečetla mi pasáž z jedné knihy: „K Černému kameni se už sto let nikdo neodvážil připlout, protože tam straší loď duchů. Tak se říká lodím, které kdysi ztroskotaly. Oběti takového neštěstí se promění ve strašidla."
Na palubě byl zatím klid. Předpokládala jsem, že strašidla vyspávají. ***** jsem se rozhodla nejdřív nakouknout do podpalubí dírou v podlaze a nelézt tam hned po schodech. Pohlédla jsem dolů, ale viděla jsem jen černou vodu. Když jsem ovšem vzápětí zvedla hlavu, vyjekla jsem leknutím. Na přídi lodi duchů, jen pár metrů ode mě, stály hrůzostrašné postavy s mokvajícíma očima. Jedné příšeře chyběla levá noha, další zase měla místo pravé ruky krabí klepeto, přivázané k zápěstí provazem. Nejděsivější ze všech byl ale kapitán. Zpod klobouku mu padaly do tváře hadovité propletence zelených chaluh, jimiž prosvítaly temně žhnoucí oči, a z jeho dlouhých hustých vousů vykukovala chapadla chobotnice!
(2) Příšery se po mně začaly sápat a já jsem byla strachy bez sebe. Pak se mi ale vybavil pravý důvod, proč jsem se na tuhle šílenou cestu vydala: chtěla jsem přece vrátit Drobka jeho mamince! „Co myslíš, Drobku, že by teď udělal můj pradědeček Sindibád?" zeptala jsem se ptáčátka. Po těchto slovech se stvůry zarazily.
„Cože? Ihned mi řekni, kdo vlastně jsi," zaburácel rozzuřeně kapitán.
„Atlanta z majáku na Větrném útesu. Můj pradědeček byl slavný mořeplavec Sindibád!"
Kapitán ohromeně pronesl: „Takže to znamená, že jsi moje pravnučka!" Poté si sundal klobouk a s ním i svoje chaluhové vlasy. •••••
Vysvětlivka: Slovo chaluhy označuje ve výchozím textu mořské řasy.
(M. Dunajcsik: Všímavá siréna; upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (7.1–7.4), zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

7.1 Atlanta se lekla, protože poté, co vylezla z podpalubí, spatřila hrůzostrašné postavy.

7.2 Kapitána lodi duchů rozzuřilo, že Atlanta raději komunikuje s ptáčátkem jménem Drobek než s ním.

7.3 První loď duchů, jejíž posádka se proměnila ve strašidla, ztroskotala na Černém kameni, a to před sto lety.

7.4 Na lodi duchů se nacházela jak příšera, které chyběla dolní končetina, tak příšera, které chyběla část horní končetiny.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 7.1 N; 7.2 N; 7.3 N; 7.4 A

VYSVĚTLENÍ

7.1 N – Atlanta se lekla na palubě, nikoli po výstupu z podpalubí (tam vůbec nesestoupila). 7.2 N – kapitána rozzuřilo, že nezná Atlantinu totožnost. 7.3 N – text říká, že se sto let nikdo neodvážil připlout,

nikoli že tehdy loď ztroskotala. 7.4 A – příšeře chyběla levá noha (dolní) a jiná měla místo pravé ruky klepeto (část horní).

C5PBD26C0T02 · 2026 – 2. řádný termín (B) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Když se řekne Olomouc, řada lidí si ihned vybaví **proslulé** olomoucké tvarůžky, leckdy **nazývané** syrečky. Tvarůžek patří k sýrům s velmi výraznou vůní i chutí. Dnes je tato delikatesa k dostání v 31 variantách: jednotlivé produkty se liší hmotností i tvarem (dělají se bochánky, kroužky aj.), některé jsou i ochucené (např. česnekem, kmínem).

(**2**) Tvarůžky se kdysi začaly vyrábět na venkově u Olomouce, a protože se prodávaly na olomouckých trzích, časem dostaly přízvisko „olomoucké". Nabízely se i v hostincích (skvěle se totiž hodily k pivu) a někdy se používaly také jako platidlo. Některé dochované texty se zmiňují třeba o tom, že když se roku 1601 ve vesnici Hradečná kopala studna, studnař dostal za svou práci peníze a dvě kopy tvarůžků k tomu. V 2. polovině 19. století se centrem výroby syrečků staly Loštice. Právě zde založil roku 1876 svoji tvarůžkárnu Josef Wessels. Po jednadvaceti letech převzal vedení této firmy jeho syn Alois Wessels a tomu se podařilo rozjet výrobu ve velkém. Netrvalo dlouho a syrečky se začaly i vyvážet. Ve 20. letech 20. století pak byla představena zásadní novinka: balení tvarůžků do celofánu, který zmírnil jejich pronikavý zápach a usnadnil manipulaci při prodeji.

(**3**) Za komunistické éry kvalita produkce tvarůžků poněkud klesla, vyhlášenou pochoutkou se znovu staly až po sametové revoluci. Jejich jedinečné vlastnosti byly roku 2010 oceněny výborem Evropské komise, který syrečkům udělil chráněné zeměpisné označení. Od té doby se olomoucké tvarůžky smějí vyrábět jen na Olomoucku. Olomouc je na to právem hrdá, a tak není divu, že se zde koná tvarůžkový festival. Rozhodně si ho nenechte ujít. Pokud navštívíte i **nedaleké** město Loštice, v němž je muzeum tvarůžků, zajděte do místní cukrárny, nabízející tvarůžkové kremrole a další **netradiční** zákusky.

TEXT 2

Sloveso typu A (např. slibovat) má ve 3. osobě čísla jednotného způsobu oznamovacího času přítomného **jiný** tvar než ve 3. osobě čísla množného způsobu oznamovacího času přítomného.

Sloveso typu B (např. končit) má ve 3. osobě čísla jednotného způsobu oznamovacího času přítomného **stejný** tvar jako ve 3. osobě čísla množného způsobu oznamovacího času přítomného.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (18.1–18.4), zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

0.	18.1	V současné době se olomoucké tvarůžky prodávají s 31 různými příchutěmi.
	18.2	Alois Wessels začal tvarůžkárnu, kterou založil v Lošticích jeho otec Josef, řídit později než v roce 1890.
	18.3	Ve 20. letech minulého století se syrečky začaly vyrábět z jiné suroviny, a proto páchly méně pronikavě než ty původní.
	18.4	Existují texty, které zmiňují, že když se roku 1601 ve vsi Hradečná kopala studna, studnař za svou práci obdržel jak peníze, tak 120 kusů tvarůžků.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 N; 18.2 A; 18.3 N; 18.4 A**

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí 31 variant lišících se hmotností a tvarem, ne 31 příchutí (18.1 N); Josef Wessels založil tvarůžkárnu roku 1876 a syn Alois převzal vedení po 21 letech, tedy roku 1897 – tj. po roce 1890 (18.2 A);

ve 20. letech přibyla novinka balení do celofánu, nikoli změna suroviny (18.3 N); dvě kopy = 120 kusů, text to zmiňuje (18.4 A).

C5PBD26C0T02 · 2026 – 2. řádný termín (B) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Slovem advent se označuje období, během něhož se křesťané připravují na oslavy narození Ježíše Krista. Advent začíná čtvrtou neděli před Vánocemi a končí na Štědrý den.
Jedním ze symbolů souvisejících s tímto obdobím je adventní věnec. Čtyři svíčky, **umístěné** po jeho obvodu, se zapalují postupně (každou adventní neděli jedna). Jako první se zapaluje svíce proroků, následuje betlémská svíce, pak pastýřská svíce (na tradičním věnci má růžovou barvu, zatímco ty ostatní jsou fialové). Na poslední adventní neděli připadá andělská svíce, symbolizující mír a pokoj.
(**2**) Mezi typické symboly patří i adventní kalendář. I když některé články uvádějí v souvislosti s jeho vznikem rok 1850, podle řady zdrojů ten první tištěný vyrobil Gerhard Lang až v roce 1908. Tento německý tiskař také do adventního kalendáře přidal otevírací okýnka (tehdy jich bůhvíproč bylo jen 19), pod nimiž se skrývaly biblické verše a obrázky.
(**3**) Na Langovu práci navázal Richard Sellmer. Jeho kalendáře zdobené **zimní** motivy časem pronikly i na americký trh. Roku 1953 byl tehdejší americký prezident Dwight D. Eisenhower vyfocen, jak se svými vnoučaty drží adventní kalendář. Tato fotografie zafungovala jako skvělá reklama, a tak se zájem o Sellmerovy kalendáře ještě zvýšil. Adventní kalendáře jsou populární dodnes. Ty české mívají 24 otevíracích okýnek a pod nimi najdete leccos: od sladkostí přes kosmetiku až třeba po miniaturní hračky.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (25.1–25.4), zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1	Třetí adventní neděli se na tradičním adventním věnci zapaluje růžová svíčka.
25.2	V době, kdy Gerhard Lang přidal do adventního kalendáře otevírací okýnka, trval advent pouze 19 dní.
25.3	V roce 1953 americký prezident Dwight D. Eisenhower účinkoval na žádost Richarda Sellmera v reklamě na jeho adventní kalendáře.
25.4	V České republice se v současnosti vyrábějí celkem tři verze adventního kalendáře, z nichž jedna má pod otevíracími okýnky malé hračky.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 A; 25.2 N; 25.3 N; 25.4 N**

VYSVĚTLENÍ

Třetí adventní neděli se zapaluje pastýřská (růžová) svíce – A; počet 19 okýnek nesouvisí s délkou adventu – N; o záměrné reklamní spolupráci s Eisenhowerem text nic neuvádí – N; text nezmiňuje přesný počet tří verzí, ani že jedna má výhradně hračky – N.

C5PCD26C0T03 · 2026 – 1. náhradní termín (C) · úloha 7.1 · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Jednoho rána Sam Carraclough prodal kolii Lassii. Přišel totiž o práci dělníka v dole a patnáct liber, které za fenku dostal, představovalo víc než jeho tři týdenní mzdy. Ve čtyři hodiny odpoledne jeho syn Joe našel travnatý kout školního dvora prázdný. Když doma zjistil, co se stalo, srdce mu sevřel smutek. Lassie, jeho věrná společnice, měla nyní nového pána – vévodu z Rudlingu. Joe pochopil, že fenka na něj už nikdy čekat nebude.

Jenže hned druhý den ve čtyři odpoledne Lassie vzorně seděla na obvyklém místě. Joe se zaradoval. Možná táta sehnal práci. Jestli to tak je, třeba mu teď rodiče dovolí, aby si Lassii nechal. Už záhy se ale ukázalo, že se mýlil. Do domku Carracloughových **vtrhl** správce vévodova psince a začal řvát: „To jsou teda finty. Vycvičili jste psa, aby se vracel za Joem. Teď ho chcete **střelit** někomu dalšímu." Pak Hynes odvlekl Lassii zpět a **zahradil** jí všechny možné únikové cesty z kotce. Jenže následujícího dne Lassie opět utekla.

„Odveď ji zpět a řekni jí, ať už neutíká," přikázal Joeovi táta. Když chlapec plnil otcovo přání, plakal. Dojemnou scénu sledovala zpoza křoví vévodova vnučka Priscilla.

(**2**) O týden později vévoda odcestoval na svůj zámek ve Skotsku a vzal s sebou i Lassii. Zanedlouho události nabraly rychlý spád. Hynes se s Lassií procházel po zámeckém pozemku, obehnaném silnou zdí s jedinou bránou. Náhle se fenka vysmekla z obojku a pelášila pryč. Hynes se rozběhl za ní. Jakožto správce psince dostával osm liber týdně a nechtěl o ně **přijít**. Priscilla zrovna otevírala bránu, když uslyšela křik: „Slečno, zavřete bránu!" Skoro ho poslechla, ale vtom si vzpomněla, jak onehdy viděla toho chudého kluka loučit se s Lassií. Rozhodla se proto jinak a zabouchla bránu sídla až vteřinu poté, co fenka proběhla. Téměř neslyšně špitla: „Hodně štěstí, Lassie." Kolie neomylně zamířila na jih, do vsi Greenall Bridge za Joem.

(R. Wellsová: Lassie se vrací; upraveno)

Rozhodněte, zda následující tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
Vévodův zámek ve Skotsku se nacházel jižním směrem od vsi Greenall Bridge.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N)

C5PCD26C0T03 · 2026 – 1. náhradní termín (C) · úloha 7.2 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda následující tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
Na tom, že se Lassii podařilo utéct ze zámeckého pozemku ve Skotsku, měla zásluhu také vévodova vnučka Priscilla.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

C5PCD26C0T03 · 2026 – 1. náhradní termín (C) · úloha 7.3 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda následující tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
Od chvíle, kdy Joeův otec prodal Lassii, do chvíle, kdy ke Carracloughovým vtrhl Hynes, uplynulo víc než 28 hodin.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

C5PCD26C0T03 · 2026 – 1. náhradní termín (C) · úloha 7.4 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda následující tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):
Týdenní plat Joeova tatínka na pozici dělníka v dole byl nižší než Hynesův týdenní plat na pozici správce vévodova psince.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

C5PDD26C0T04 · 2026 – 2. náhradní termín (D) · úloha 7.1 · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Od prvního únosu gavaldonských dětí uběhlo už dvě stě let. Každé čtyři roky byly uneseny dvě. Na pohlaví ani na věku nezáleželo. Někdy zmizeli dva chlapci a jindy chlapec s dívkou, některému unesenému bylo šestnáct a jiný sotva oslavil dvanácté narozeniny. Existovalo jediné kritérium: jedno z unesených dětí bylo krásné a hodné a to druhé nehezké a divné.

(**2**) Obyvatelé Gavaldonu nejdříve z únosů vinili medvědy. Časem ale **dospěli** k závěru, že medvědi za nic nemůžou, protože žádného medvěda v okolí neviděli. Zatímco dospělí zvažovali další vysvětlení (třeba teorii o létajícím lidožroutovi), děti z městečka zaznamenaly něco podezřelého. Tváře zmizelých, známé z podobizen vyvěšených na náměstí, totiž objevily ve svých pohádkových knížkách. Malého Honzu, který byl unesen před sto lety, **poznaly** podle rošťáckého rozcuchu a dolíčků ve tvářích. Teď v knížce lehával na peci a měl neutuchající chuť na buchty. Zato **nezbedný** Angus, klučina s pihami a se špičatýma ušima, který zmizel společně s Honzou, se změnil v pihovatého draka.

Dospělí zprvu jejich pohádkové teorii nevěřili. Pak jim ale děti ukázaly obrázky známějších obličejů. Roztomilá Anička, unesená před padesáti lety, seděla na útesu jako krásná mořská víla, kdežto **nemilosrdná** Estra budila hrůzu jako prohnaná čarodějnice.

(**3**) Teď už nikdo v městečku nebyl na pochybách. Unesené děti našly nový život v pohádkových příbězích. Všechny ty knihy pocházely ze zatuchlého knihkupectví, které vlastnil pan Deauville. On sám nevěděl, odkud se berou. Zkrátka jednou za rok se ráno v jeho krámku objevila tajemná zásilka. Když ji pan Deauville onehdy otevřel a začal z ní vybalovat knížky, všiml si, že v záhybu krabice je namalovaný erb s bílou a černou labutí, jehož součástí je stuha s nápisem.

(**4**) Ta malá černá písmenka vysvětlovala, kam se unesené děti poděly: do Školy dobra a zla. Únosy pokračovaly, ale únosce už získal jméno. Gavaldonští mu začali říkat Školník.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

TEXT 2

Slovesa typu A (např. psát) vyjadřují budoucnost pomocí slovesa být (např. budu psát).

Budoucí čas slovesa typu A = infinitiv tohoto slovesa + sloveso být užité v budoucím čase.

Slovesa typu B (např. napsat) vyjadřují budoucnost bez pomoci slovesa být (tedy nikoli budu napsat, ale napíšu).

Rozhodněte, zda tvrzení jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N):
Angus byl unesen ve stejný rok jako Honza a o padesát let dříve než Anička.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **A (ano)**

C5PDD26C0T04 · 2026 – 2. náhradní termín (D) · úloha 7.2 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda tvrzení jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N):
Unesené děti byly různého stáří, například nejmladšímu z nich bylo dvanáct let.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N (ne)

C5PDD26C0T04 · 2026 – 2. náhradní termín (D) · úloha 7.3 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda tvrzení jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N):
Alespoň z jedné zásilky pan Deauville vybalil knihu, na níž byl namalován erb s bílou a černou labutí.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N (ne)

C5PDD26C0T04 · 2026 – 2. náhradní termín (D) · úloha 7.4 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte, zda tvrzení jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N):
Díky nápisu na stuze obyvatelé Gavaldonu zjistili dvě informace: jednak že děti byly uneseny do Školy dobra a zla, jednak že únosce se jmenuje Školník.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N (ne)

C5PDD26C0T04 · 2026 – 2. náhradní termín (D) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) K nejobávanějším živočichům patří bezesporu hroch. Tento zástupce savců, obývající oblasti tropické Afriky (na severu kontinentu byl již ve volné přírodě vyhuben), se vyznačuje válcovitým tělem, krátkýma silnýma nohama a mohutnou hlavou. Jeho šedohnědá **lysá** kůže je extrémně silná. Dospělý hroch může vážit až 3,5 tuny, což z něj dělá třetího nejtěžšího suchozemského živočicha (prvenství v tomto směru drží slon).

(**2**) Hroch je býložravec, na pastvu však chodí jen v noci, aby mu sluneční žár nevysušil kůži. Většinu života tedy tráví ve vodě, nicméně plavat nedovede. Místo toho pod vodou běhá nebo se odráží ode dna. Ve vodě se obvykle odehrávají námluvy a zde také samice odchovávají svá mláďata. Ta jsou kojena zhruba jeden rok, a to výhradně pod vodou. Hroši jsou velmi zdatní potápěči a na jedno nadechnutí běžně vydrží pod hladinou 5 minut. Pokud jim hrozí nebezpečí, dokážou zadržet dech i pětkrát déle.

(**3**) Nenechte se zmást poklidně vyhlížejícími záběry, na nichž se zavalití hroši líně povalují v řece. Stisk jejich čelistí má **nesmírnou** sílu. Hrozivé jsou i jejich obří zuby (ty dolní mohou být u samců dlouhé přes půl metru), což spolu s vrozenou agresivitou dělá z hrochů velmi nebezpečné živočichy. Hroši bedlivě střeží své území a na případného narušitele bez váhání zaútočí. Žijí buď v menší skupině, v níž bývá jen jeden samec, nebo ve velkém stádu s více samci, čítajícím až 150 jedinců. Mezi hrochy panuje přísná hierarchie: hlavní slovo má vždy samec, který je nejsilnější.

(**4**) Za posledních padesát let počet hrochů žijících ve volné přírodě klesl. Mohou za to jednak **neurvalí** lovci (hroší zuby jsou bohužel využívány jako náhražka slonoviny), jednak úbytek vhodných pastvin. Hroši proto byli zařazeni do kategorie „zranitelní", tedy mezi živočichy, kteří čelí **zvýšenému** nebezpečí vyhynutí.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (18.1–18.4), zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1 Byly doby, kdy v severní Africe hroch žil ve volné přírodě.

18.2 Hroch může mít zub dosahující více než půlmetrové délky.

18.3 Ve velkém stádu hrochů zpravidla žije až 150 samců, tedy výrazně více než samic.

18.4 Hroši byli zařazeni do kategorie „zranitelní", protože jednou za padesát let jejich počet klesne.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 ANO; 18.2 ANO; 18.3 NE; 18.4 NE**

C5PDD26C0T04 · 2026 – 2. náhradní termín (D) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Kdy a kde vznikla zmrzlina, přesně nevíme. Některé staré spisy uvádějí, že v Persii se pochoutky podobné zmrzlině konzumovaly již kolem roku 550 př. n. l. Většinou šlo o sníh přelitý ovocnou šťávou. Do Evropy prý recept na zmrzlinu přivezl ve 13. století cestovatel Marco Polo. Po staletí byla exkluzivním dezertem jen pro bohaté a mocné. Mezi obyčejné smrtelníky se začala šířit až koncem 18. století a časem se proměnila ve sladkost **dostupnou** všem.

(**2**) V současnosti se na světě každý rok vyprodukují miliardy litrů zmrzliny. Mezi největší milovníky mražené lahůdky patří Američané. V USA je průměrná roční spotřeba zmrzliny přes 24 litrů na osobu, což je podle statistik čtyřikrát více než v České republice.

V žebříčku nejpopulárnějších zmrzlin drží prvenství vanilková, následuje čokoládová a pak jahodová. Řada výrobců se ale nebojí experimentovat a nabízí i dost netradiční příchutě. Ve Francii například můžete ochutnat zmrzlinu z husích **jater**, v USA se dělá zmrzlina z cikád (tj. z hmyzu žijícího v teplých krajích) a v Japonsku zase s příchutí žraločích **ploutvích**. Ze země **vycházejícího** slunce pochází i nejdražší zmrzlina na světě: vyrábí se z bílých lanýžů[1], zdobená je plátkem jedlého zlata a jedna její porce vyjde na 130 tisíc Kč. Není divu, že si tato delikatesa vysloužila zápis do Guinnessovy knihy rekordů.

[1] velmi vzácná houba rostoucí pod zemí

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (25.1–25.4), zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Cikádová zmrzlina se smí vyrábět výhradně v těch oblastech USA, kde je celoročně teplo.

25.2 Podle některých starých spisů lidé jedli pochoutky podobající se zmrzlině již před více než 2 500 lety.

25.3 Podle statistik se v České republice za rok průměrně zkonzumuje méně než 10 litrů zmrzliny na osobu.

25.4 Jedna porce zmrzliny zapsané do Guinnessovy knihy rekordů obsahuje jedlé zlato, které má hodnotu 130 tisíc Kč.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 NE; 25.2 ANO; 25.3 ANO; 25.4 NE**

Obsah a co z textu vyplývá

88 úloh

C5PAD17C0T01 · 2017 – 1. řádný termín (A) · úloha 9 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

V pravěku obývali krajinu Moravy lidé, jimž archeologové dnes říkají lovci mamutů. **Vedla je k tomu naleziště spousty mamutích ostatků v těsné blízkosti pravěkých osad.** Výzkumy naznačují, že nikde jinde nebyli lidé se srstnatými obry tak spjati.

Lovci mamutů zakládali svá sídliště vždy poblíž nějakého říčního toku. **Pravěká obydlí izolovaly proti chladu drny vyplňující stěny příbytků.** Kostra staveb byla ze dřeva a mamutích kostí. Uvnitř obydlí bylo ohniště. Topilo se nejen dřevem, ale i mamutími kostmi a tukem.

Na lov mamutů se lidé vydávali jen dvakrát do roka. Pravěcí lovci si záměrně vybírali mladé kusy, které měly měkčí maso. K zabití mamuta používali těžký oštěp. Velkým problémem však bylo, že mamuti časem pochopili souvislost mezi přítomností lidí na určitém místě a smrtí svých druhů. Proto když nalezli na lovišti zbytky mamutích těl, už na takové místo nikdy nevkročili. Mamutí ostatky se tedy musely vždy odstranit, aby lovci i nadále mohli lovit. **Snad právě proto vznikly u táborů ohromné zásoby kostí.**

Mamutí maso se tepelně upravovalo, aby bylo lépe stravitelné. Naporcované kusy masa se obvykle udily v kouři nad ohništěm. Maso se také mohlo péct nebo vařit v tzv. varných jámách.

Mamut byl zvířetem nejen loveným, ale i uctívaným. Kosti se využívaly jak k výrobě předmětů denní potřeby, tak k účelům obřadním. Archeologové našli v Brně hrob pravěkého muže, který byl nejspíš šaman. Spolu s cennou figurkou z mamutoviny se v jeho hrobě našlo i několik mamutích kostí. Díky objevu hrobu víme o životě lovců mamutů zase o něco víc.

(Živá historie 3/2016, upraveno)

Která z následujících informací je ve výchozím textu domněnkou?

A. informace, že v Brně byly nalezeny mamutí kosti
B. informace, že lovci mamutů přebývali v blízkosti řek
C. informace, že na Moravě kdysi žili lidé nyní nazývaní lovci mamutů
D. informace, že pravěký muž nalezený v brněnském hrobě byl šaman

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: D)

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí „který byl *nejspíš* šaman" – slovo *nejspíš* signalizuje domněnku.

C5PAD18C0T01 · 2018 – 1. řádný termín (A) · úloha 3 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(1) Jsi to ty, moře. Nezměněné.
Přece máš vždycky jinou tvář.
Jsi stejné. To my došli k změně.
Tak ahoj, moře! Jak se máš?
Když narodíš se v Praze, v Třinci,
o moři nemáš potuchu.
Ahój – tak zdraví námořníci
a Češi. Ti však na suchu.
V přístavu dřímá tolik lodí,
že přes ně vodu nevidíš.
Mít přístav – to se někdy hodí
a někdy je to na obtíž.

(2) Moře – to nejsou jenom lodě,
to je i širá holá pláň.
Strach z vody? Ten tu pošleš k vodě
a už v tom plaveš. A jsi sám.
Racci se křikem dvoří moři.
Je večer. Prostíráme stůl.
Do moře padá slunce. Hoří.
Syčí to. Zbude jenom sůl.
Dech noci sfouknul svíčky všecky.
Sfoukne i moji? Tu taky?
Jen obzor mrká. Spiklenecky.
Útesy. Mosty. Majáky.

(R. Malý, A co šuměla mušle, upraveno)

TEXT 2

Personifikace – lidská činnost se přisuzuje zvířeti, rostlině nebo věci, např. mráz pokreslil všechny okenní tabulky.

(L. Lederbuchová – E. Beránková, Čítanka 6, upraveno)

O které z následujících možností se v druhé části TEXTU 1 nepíše?

A. o bázni související s vodou
B. o ostrých skalnatých výběžcích
C. o kráse právě vycházejícího slunce
D. o hlasovém projevu jednoho druhu ptáků

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **C)**

VYSVĚTLENÍ

Slunce v druhé části textu padá a hoří (zapadá), o vycházejícím slunci se nepíše; možnosti A), B), D) mají oporu v textu.

C5PAD18C0T01 · 2018 – 1. řádný termín (A) · úloha 7 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Za nejslavnějšího rodáka italských Benátek bývá považován Marco Polo, středověký kupec a cestovatel. Jeho cesta do Číny je vylíčena v cestopise Milion, po staletí považovaném za seriózní dílo. V současnosti však mezi některými odborníky panuje názor, že Marco si vše vymyslel. Jaká je tedy pravda?

Víme, že roku 1298 se odehrála námořní bitva mezi janovským a benátským loďstvem. Janované tehdy zajali kapitána jedné benátské galéry, jistého Marca Pola. Marcův spoluvězeň si písemně zaznamenával jeho **zajímavé** vyprávění o cestě do Číny. Když byli zajatci propuštěni, Rustichello da Pisa své zápisy z vězení vydal knižně a **slavný** cestopis byl na světě.

(**2**) Podle knihy se sedmnáctiletý Marco vypravil do Orientu. Dostal se až ke dvoru chána Kublaje, který si prý Marca velmi oblíbil. O životě na chánově dvoře si pak nadšeně četli čtenáři Milionu. Fascinovalo je líčení Kublajovy armády, popis čínské módy nebo používání pro Evropana tehdy neznámého paliva, v němž dnes poznáváme uhlí.

Někteří odborníci ale upozorňují na to, že Marcův popis Kublajovy říše má řadu trhlin. V cestopise je například uvedeno, že Číňané trupy svých pětistěžňových lodí utěsňovali pomocí smoly zvané chunam. Archeolog Daniele Petrella však zjistil, že toto slovo je perské, nikoli čínské. Navíc Kublajovy lodě neměly víc než tři stěžně. Petrella se proto domnívá, že Marco se dostal maximálně na pobřeží Černého moře. Tam se mohl setkat s perskými námořníky a jejich zážitky z Číny pak vydávat za **vlastní**. O tom však neexistují **jasné** důkazy. S Petrellou nesouhlasí třeba čínský historik Tang Pao-chaj, který v Milionu objevil zajímavé detaily. Ty patrně mohl znát jen člověk pohybující se v chánově těsné blízkosti.

Pozn. galéra – válečná loď; chán – titul asijského vládce

(www.magazin2000.cz, upraveno)

Která z následujících možností nejlépe vystihuje hlavní myšlenku výchozího textu, a je tedy nejspíše jeho nadpisem?

A. Čím se živil Marco Polo?
B. S kým cestoval Marco Polo?
C. Byl Marco Polo podvodníkem?
D. Je Marco Polo smyšlená postava?

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

VYSVĚTLENÍ

Text rozvíjí otázku, zda jsou informace v cestopise Milion pravdivé, nebo si je Marco vymyslel – téma podvodnictví vystihuje text nejlépe.

C5PAD18C0T01 · 2018 – 1. řádný termín (A) · úloha 26 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Ajaxův zápisník je projekt, který organizuje Policie ČR. **Během školního roku se žáci základních škol z Karlovarského kraje věnují různým úkolům zaměřeným na dopravní problematiku.** Za jejich splnění čeká děti odměna – zábavný Den s Ajaxem.

V roce 2017 oslavil Ajaxův zápisník již 7. výročí. Policisté se loni s dětmi setkali 15. června na sportovním hřišti v krajském městě Karlovy Vary. Na akci přijelo 452 dětí ze čtrnácti škol z celého kraje. Nejprve děti zhlédly cvičení policejních psů a napjatě sledovaly zadržení pachatelů, který se vloupali do vozidla. Poté děti obcházely stanoviště s různými úkoly. Poznávaly dopravní značky nebo předváděly své znalosti povinného vybavení jízdního kola. Každé dítě si také vyzkoušelo chůzi s „opileckými" brýlemi, které simulují změnu vidění ve stavu podnapilosti. **Na nejšikovnější děti čekaly nejrůznější sladkosti a knížky s dopravní tematikou.**

Ze Dne s Ajaxem byli žáci nadšeni, akce vzbudila pozitivní ohlas i mezi pedagogy.

(www.policie.cz, upraveno)

Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

A. Den s Ajaxem byl loni připraven pro 14 škol z Karlových Varů.
B. Den s Ajaxem se již sedm let koná v Karlovarském kraji 15. června.
C. Během Dne s Ajaxem děti s pomocí policistů procvičovaly jízdu na kole.
D. Během Dne s Ajaxem děti získaly představu o jednom z následků podnapilosti.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **D)**

VYSVĚTLENÍ

Tvrzení A), B) a C) jsou prokazatelně nepravdivá; možnost D) dokládá pasáž o „opileckých" brýlích simulujících změnu vidění.

C5PBD18C0T02 · 2018 – 2. řádný termín (B) · úloha 2 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(1) Jeden mobil se moc zlobil,
že musí psát esemesky,
kde jsou samé třesky plesky.
Štvaly ho ty věčné kecy,
v duchu vrčel: Mluvte k věci!
Nesnášel svou majitelku,
která žvaní půl dne vcelku,
a ať říká cokoli,
pořád jenom blábolí.

(2) A tak naschvál oněměl,
oněměl a pokoj měl
od té ukecané dámy.

Koupila si mobil nový.
Ten starý je v šuplíku
mezi ostatními krámy.
Nezazvoní, nezavrčí,
celý den i v noci mlčí,
celý šťastný si tam hoví
jako kočka na mlíku.

TEXT 2

Anafora – opakování stejného slova na začátku bezprostředně po sobě jdoucích veršů.
Epanastrofa – opakování stejného slova na konci jednoho a na začátku bezprostředně následujícího verše.

Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje vyznění první části TEXTU 1?

A. Mobil se rozčílil na svou majitelku, které trvá dlouho, než se rozmluví.
B. Mobil nemohl vystát svou majitelku, která mluví dlouho, a navíc vulgárně.
C. Mobil nemohl vystát svou majitelku, která mluví dlouho, ale přitom o ničem.
D. Mobil se rozčílil na svou majitelku, které trvá dlouho, než se dostane ke slovu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **C)**

C5PBD18C0T02 · 2018 – 2. řádný termín (B) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Historie hořických trubiček začíná v roce 1812. Tehdy SE zbytky napoleonské armády vracely z Ruska, kde na bitevním poli utrpěly obrovské ztráty, ZPÁTKY do Francie. Jejich cesta vedla i přes Hořice, **malé** městečko nacházející se v Podkrkonoší. U tamějších obyvatel našli vojáci ZRANĚNÍ v bojích **dočasný** azyl. Jeden z nich, údajně kuchař pracující pro samotného Napoleona, prozradil **jisté** paní Líčkové recept na oblíbený císařův pamlsek. Návod na přípravu oplatek stočených do trubiček paní Líčková bedlivě chránila, dědily ho jen ženy z JEJÍHO rodu.
(**2**) Hořickou cukrovinku proslavil až cukrář Karel Kofránek, který se do rodiny Líčkových přiženil. Tajný recept byl totiž součástí věna. V roce 1895 Kofránek zavedl do procesu výroby elektřinu a tím fyzicky **náročnou** ruční výrobu zčásti zmechanizoval. Elektrický přístroj na výrobu oplatek si nechal patentovat roku 1898. Kofránek pro svůj sladký dezert brzy vydobyl respekt světových cukrářů. Trubičky se začaly vyvážet nejen do evropských zemí, ale třeba i do Šanghaje.
(**3**) Na začátku 20. století byl recept na hořické trubičky prozrazen a mezi lidmi se rychle rozšířil. Trubičky vyrábělo skoro každé cukrářství. V roce 1948 byly zrušeny soukromé provozovny, trubičky se pekly dál jen ve státních podnicích. Soukromníci mohli výrobu legendární pochoutky obnovit až v roce 1990. Za pár let už v Hořicích fungovalo celkem pětadvacet výrobců trubiček, v roce 2002 někteří z nich dokonce založili Sdružení výrobců hořických trubiček. O pět let později se hořické trubičky staly v pořadí teprve sedmým českým výrobkem, který získal titul chráněné zeměpisné označení. Od té doby podobné oplatky vyráběné v jiných městech název Hořické trubičky nepoužívají.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

18.1	Sdružení výrobců hořických trubiček založilo dvacet pět hořických výrobců trubiček.	A / N
18.2	Recept na hořické trubičky získal Karel Kofránek díky sňatku s příbuznou paní Líčkové.	A / N
18.3	Titul chráněné zeměpisné označení získalo před hořickými trubičkami šest českých výrobků.	A / N
18.4	Od roku 1895 Karel Kofránek usiloval o patent na svůj vynález elektrického přístroje, podařilo se mu to však až v roce 1898.	A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 18.1) NE 18.2) ANO 18.3) ANO 18.4) NE

C5PBD18C0T02 · 2018 – 2. řádný termín (B) · úloha 26 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Víkend plný strašidel

31. 10. 2017

(**1**) Všichni, kdo se rádi bojí, mohli během minulé soboty a neděle zavítat na některou ze strašidelných prohlídek organizovaných v Olomouckém kraji. Na zámku Plumlov si návštěvníci prohlédli potemnělé sklepení, ve kterém se promítaly hrůzostrašné filmy. Na odvážlivce čekala v blízkém lese stezka odvahy, kde děti i dospělé vylekaly strašidelné bytosti. V olomoucké zoologické zahradě se konal večer duchů, kterého se však mohli zúčastnit pouze návštěvníci v maskách. V závěru této akce se totiž vybíraly tři nejlepší strašidelné kostýmy. Vítězové si za své neobyčejné výtvory odnesli odmněnu.

(**2**) Kdo zavítal do olomouckého muzea vědy, byl nesmírně překvapen. Strašidelnou laboratoří nebo tajemnou komnatou návštěvníky provedli vampýři zbrocení umělou krví. Za vyvrcholení dvoudenní akce lze považovat lampionový průvod středem Olomouce a úchvatný večerní ohňostroj na závěr halloweenských oslav. Ten rozzářil nejen noční oblohu, ale i dychtivé tváře malých strašidýlek.

Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

A. Na akce pořádané v rámci halloweenských oslav přišli všichni nebojácní lidé z Olomouckého kraje.
B. Součástí halloweenských oslav byl kromě lampionového průvodu i ohňostroj pořádaný v neděli večer.
C. Jednou z možností, které nabízely halloweenské oslavy pořádané v Olomouckém kraji, byla spolupráce s pracovníky muzea vědy při analýze umělé krve.
D. Do halloweenských oslav se zapojila také olomoucká zoologická zahrada, na jejíž večer duchů měli lidé oblečení do strašidelného kostýmu vstup zdarma.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **B)**

C5PAD19C0T01 · 2019 – 1. řádný termín (A) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Běžel pes po městě a potkal člověka.
Člověk je jako pes, jenomže neštěká.
A pes mu povídá: „Pojď se mnou, brachu, k nám,
o Štědrém večeru nemá být nikdo sám!
Toulavý člověče, vezmu tě do smečky,
psí máma usmaží voňavé řízečky,
dáme si horký punč, budeme veselí,
však i psí Ježíšek ti něco nadělí!"
(**2**) Tulák šel s hafanem a za čtvrt hodiny
usedl ke stolu v kruhu psí rodiny,
jedlička svítila a došlo na dárky,
našli mu zánovní papuče z almárky
a byli veselí, zpívali koledy,
s cukrovím na míse obešli sousedy
a tulák skotačil s malými štěňátky –
byly to Vánoce skoro jak z pohádky.
Člověk je jako pes, to nikdo nezmění,
až na to, že nemá ocásek k vrtění.

TEXT 2

Neslabičné předložky mívají někdy slabičnou podobu, např. ve spojení V LESE píšeme neslabičnou předložku V, ale ve spojení VE VĚTRU píšeme její slabičnou podobu VE.
(V. Styblík, Český jazyk pro 7. ročník ZŠ, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?

A. Osamělý člověk a nejméně čtyři psi společně usedli na Štědrý večer ke stolu, který měl tvar kruhu.
B. Pes, který v textu promlouvá, na Štědrý večer cíleně hledal po celém městě jednoho osamělého člověka.
C. Psí rodina, s níž tulák slavil Štědrý večer, dodržela alespoň dva vánoční zvyky, které se na českém území udržují dodnes.
D. Pes promlouvající v textu si stanovil závaznou podmínku, a to že pokud chce tulák strávit Štědrý večer se psí smečkou, musí se stát jejím stálým členem.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **C)**

VYSVĚTLENÍ

Psí rodina zpívala koledy a obešla sousedy s cukrovím – to jsou alespoň dva dodnes udržované české vánoční zvyky. Ostatní tvrzení jsou prokazatelně nepravdivá (tvar stolu se v textu neuvádí, setkání bylo náhodné, pes nestanovil žádnou podmínku).

C5PAD19C0T01 · 2019 – 1. řádný termín (A) · úloha 17 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Vyprávění strýčka Řehoře o tom, jak ho zachraňoval bernardýn

V jednom alpském průsmyku kdysi postavil mnich Bernard útulek pro pocestné. Po jeho smrti tam mniši zřídili záchranářskou stanici. První na světě! Vycvičili bernardýny, aby zachraňovali zbloudilé. Bernardýni totiž umí bezpečně vést člověka i ve vysokém sněhu. Psi nosili na krku soudek s nápojem a na hřbetě deky. Když zbloudilému ještě zbývaly síly, přikryl se dekou a pes běžel pro pomoc. Když už ale člověk dost sil neměl, bernardýn ho nejprve musel zahřát svým tělem.

V tom průsmyku bývají časté vánice. V jedné vánici jsem tenkrát zabloudil i já. Rychle se stmívalo. Náhle jsem zahlédl pohyb. Něco strakatého ke mně přiběhlo a olízlo mě to.

„Že ty jsi bernardýn záchranář!" radoval jsem se. Pes si na mě lehl. Byl těžký, téměř mě rozmačkal.

„Okamžitě ze mě slez, valachu, a dej mi napít," hekal jsem.

Odepnul jsem mu soudek s nápojem a vyndal špunt. Bernardýn mě však odstrčil a začal z NĚJ pít sám. V tu ránu ho celý vypil. V klášteře to ale asi někdo popletl. Do soudku se omylem dostal nějaký čisticí prostředek. Zřejmě HO chtěli pořádně umýt. Psovi začalo být špatně od žaludku, který se MU asi nadměrně odmastil.

Začaly se dít divné věci. Pes nepřetržitě pěnil z tlamy i očí. Když **se snažil** štěkat, vyletělo z NĚHO jen mračno duhových bublin. Úplně přestal vidět i slyšet. I nohy mu přestaly **sloužit**. Co chvíli hrozilo, že **se zřítí** do propasti. Naštěstí jsem ho vždy včas **zachytil**. Nakonec jsem si psa hodil přes rameno a donesl ho ke klášteru.

(F. Nepil, Pět báječných strýčků, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

17.1 V první záchranářské stanici na světě, která byla vybudována z bývalého útulku pro pocestné, vycvičil bernardýny na záchranáře mnich Bernard.

17.2 Každého člověka uvízlého ve sněhu bernardýn nejprve zahřál svým tělem a poté vyrazil pro pomoc do kláštera.

17.3 Bernardýnovi, který přišel zachránit Řehoře, se udělalo nevolno z čisticího prostředku, který omylem vypil v klášteře.

17.4 Po vypití obsahu soudku bernardýnovi přestaly fungovat alespoň dva jeho smysly.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **17.1 – N; 17.2 – N; 17.3 – N; 17.4 – A**

VYSVĚTLENÍ

17.1: Bernardýny vycvičili mniši, ne Bernard sám. 17.2: Zahřátí tělem nastalo pouze tehdy, když člověk neměl dost sil. 17.3: Prostředek byl v soudku, ne v klášteře. 17.4: Pes přestal vidět i slyšet – to jsou alespoň dva smysly.

C5PAD19C0T01 · 2019 – 1. řádný termín (A) · úloha 24 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Chystáš se rybařit na území České republiky? To podle zákona mohou i děti. Pokud je jeden z tvých rodičů rybář, může tě nechat rybařit v rámci své povolenky k rybolovu. Druhou možností je přihlásit se do rybářského kroužku.

Rybářské kroužky zahajují činnost v září. Nejdřív tě čeká teorie, např. rozpoznávání základních druhů ryb či obsah rybářského řádu. Teoretické znalosti z témat probíraných na kroužku prověří zkouška mladého rybáře. V únoru začínají praktická cvičení.

Po absolvování kroužku ti bude na základě žádosti, kterou obvykle podává vedoucí kroužku, vystaven rybářský lístek. Můžeš se také stát členem Českého rybářského svazu. Za lístek, povolenku a poplatky za členství ve svazu zaplatí dítě mladší 15 let celkem 600 Kč ročně. Povolenky se prodávají i nečlenům, ale za vyšší cenu. Až si vše vyřídíš, co nejrychleji se vyprav na ryby. Musíš ale dodržovat stejná pravidla jako dospělí rybáři.

(www.rybarsky-listek.info; hobby.idnes.cz, upraveno)

Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

A. Mezi teoretické znalosti, které se ověřují při zkoušce mladého rybáře, patří rozpoznávání základních druhů ryb.

B. Pokud chce dítě mladší 15 let rybařit na území České republiky, musí se podle zákona přihlásit do rybářského kroužku.

C. Jestliže je dítě mladší 15 let členem Českého rybářského svazu, povolenka k rybolovu ho bude stát celkem 600 Kč ročně.

D. O první rybářský lístek pro děti, které úspěšně absolvují rybářský kroužek, je povinen zažádat vedoucí rybářského kroužku.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí, že teorie zahrnuje rozpoznávání základních druhů ryb a zkouška prověřuje teoretické znalosti z probíraných témat; ostatní tvrzení jsou v textu vyvrácena.

C5PBD19C0T02 · 2019 – 2. řádný termín (B) · úloha 2 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**)
Maria Panna v samé **práci**
a Ježíšek jí nechce spát.
Poklízet, vařit, zašívat si
a ještě k tomu kolíbat.
Hrdlička lítá, samá legrace,
a nechce se jí, mršce, do **práce**.
Durdí se Panna: „Co se máš co smát?
Ježíška budeš kolíbat!"
Kolíbala hrdlička,
kolíbala Ježíška,
sotva zavřel očička,
ulítla mu hrdlička.
Kolíbka se zastavila,
Ježíšek, ten pláče zas,
mlíko z plotny utíkalo,
k **obědu** byl právě čas.
„Ty lajdačko, hned pojď sem,
počkej, my tě přivážem!"
Vzala Panna sametku:
„Ty, ty, poběhlice!"
Uvázala hrdličku
rovnou ke kolíbce.
(**2**)
Oběd už je uvařený
a Ježíšek spinká dál,
neposeda nesměje se,
pásek se jí zařezal.
„Prosím, prosím, svatá Panno,
dej mi trošku zalítat,
já už budu tuze hodná,
přijdu zase kolíbat.
Ježíškovi do kašičky
cukrů, cukrů, cukrů dám,
cukrů, cukrů do hubičky,
řekni: Už se nehněvám!"
Panna v smíchu klopí řasy:
„Kš! Kš! Leť si, pohane!
Za trest však na věčné časy
pásek ti už zůstane!"

Které z následujících tvrzení nejlépe odpovídá situaci popsané v první části výchozího textu?

A. Hrdlička ani nezačala plnit úkol, kterým byla pověřena, ačkoli to Marii Panně slíbila.

B. Maria Panna dala najevo, že úkolu, kterým hrdličku pověřila, se hrdlička zhostila ledabyle.

C. Maria Panna předvídala už ve chvíli, kdy hrdličce zadávala úkol, že hrdlička plnění úkolu odloží.

D. Hrdlička už ve chvíli, kdy jí rozzlobená Maria Panna zadávala úkol, rázně odmítla tento úkol splnit.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **B)**

VYSVĚTLENÍ

Maria Panna nazvala hrdličku lajdačkou (= nedbalá, ledabylá), protože hrdlička kolébání zanechala příliš brzy.

C5PBD19C0T02 · 2019 – 2. řádný termín (B) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Nebyla to noc jako obvykle. Panovalo děsivé ticho. Vtom se ozvalo **silné** zadunění.

„Co se děje?" polekaným hlasem zvolala Muminkova maminka.

„Trochu se rozhýbala ohnivá hora," odpověděl Muminkův tatínek.

Vzápětí se údolím přehnala obrovská zpěněná vlna. Muminí dům se zakolébal, rovnováhu však neztratil. Do přízemí ale vnikla voda, proto se celá muminí rodina odebrala do prvního patra. Vyčkávali, co bude **dál**. Brzy ale byli ospalí od šplouchání neklidné vody, a tak se schoulili a usnuli na podlaze. Když se v sedm hodin ráno vzbudili, všichni hned běželi k oknu. Celý svět byl jinačí. Zmizel most, stromy jako by vyrůstaly přímo z vody a z kopců kolem muminího údolí se stalo několik **rozptýlených** ostrůvků.

„A je po ranní kávě," řekl zklamaně tatínek. Maminka pohlédla na zatopené schody do přízemí a povzdechla si.

„Mám se potopit pro snídani?" zeptal se Muminek.

„Nevydržíš tak dlouho bez dechu," nesouhlasila s nápadem maminka.

Tatínek pohotově vyvrtal vrtačkou do podlahy díru a zakrátko už se malým otvorem koukali na kuchyni shora. Maminka okouzleně zírala do slabě osvětleného nazelenalého akvária. Na jeho dně byla kamna, nahoře plavaly stolky a židličky. Rozesmála se, neboť tak zvláštní pohled do kuchyně považovala za zábavný.

„Maminko, nemohl bych to přece jen zkusit?" prosil Muminek.

„No dobrá, ale pořádně se nadechni," poučila ho maminka.

Muminek co nejvíc zklidnil dech a pak se potopil do kuchyně. Plaval ke spižírně, otevřel její dveře a nestačil se divit. Voda uvnitř byla zbarvená rozlitým mlékem. Vznášely se tu podivné kousky něčeho, co bývalo džemem. Muminek rychle popadl máselničku a zabalený bochník chleba a zamířil obloukem do salonu pro plechovku s kávou. Pak vyplaval. Ještě nikdy nebyla snídaně tak zajímavá.

TEXT 2

Metafora je přenesení pojmenování na základě podobnosti, např. ve spojení noční obloha byla poseta diamanty slovo diamanty označuje hvězdy.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

18.1 Noční otřesy půdy, které předcházely zaplavení muminího údolí, přestaly přesně v sedm hodin ráno. A / N

18.2 Ráno muminí rodina zjistila, že během noci vyrostly v údolí nové stromy. A / N

18.3 Svůj původní postoj k Muminkově nápadu potopit se do zatopené části domu maminka změnila. A / N

18.4 V muminím domě se salon nachází přímo nad kuchyní. A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 – N; 18.2 – N; 18.3 – A; 18.4 – N**

VYSVĚTLENÍ

Text neuvádí, kdy otřesy přestaly; stromy nevyrostly, jen vypadaly, jako by vyrůstaly z vody; maminka nejprve nesouhlasila, pak ale svolila; salon je v textu dosažen obloukem z kuchyně, nikoli přímo nad ní.

C5PBD19C0T02 · 2019 – 2. řádný termín (B) · úloha 25 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(1) Na jihu Číny začala výstavba ekologického města budoucnosti, v němž základním dopravním prostředkem budou elektromobily. Na ploše větší než 100 hektarů vyroste do roku 2020 lesní město určené přibližně pro 30 000 obyvatel. ***** Fasády všech budov – od bytových domů přes nemocnice až po školy – budou totiž porostlé ohromným množstvím dřevin. Počítá se s výsadbou celkem 40 000 stromů a téměř jednoho milionu dalších rostlin přibližně 100 druhů.
(2) Tak velké množství rostlin absorbuje v průběhu jednoho roku 10 000 tun oxidu uhličitého a 57 tun dalších látek, které přírodě škodí. Za stejnou dobu rostliny vyprodukují zhruba 900 tun kyslíku. Čínské lesní město by tedy mělo být účinnou zbraní proti znečištění ovzduší v dané oblasti. Mezi očekávané přínosy tohoto projektu lze dále zařadit snížení průměrné teploty vzduchu a zvýšení rozmanitosti živočišných druhů ve městě i jeho okolí. Dřeviny poskytnou přístřeší veverkám a jiným živočichům.

Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

A. V lesním městě na jihu Číny budou moci žít pouze lidé vlastnící elektromobil.
B. V lesním městě na jihu Číny bude vysazeno celkem 140 000 rostlin včetně stromů.
C. Očekává se, že čínské lesní město bude mít dobrý vliv na kvalitu ovzduší v dané oblasti.
D. Je určeno, že v čínském lesním městě musí být plocha každého hektaru osídlena maximálně 300 lidmi.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **C)**

VYSVĚTLENÍ

Text říká: „Čínské lesní město by tedy mělo být účinnou zbraní proti znečištění ovzduší v dané oblasti."

C5PAD20C0T01 · 2020 – 1. řádný termín (A) · úloha 2 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Narodilo se štěně,
lidí se nebálo,
se svým stínem na stěně to štěně
celej den si hrálo.
(**2**) A když povyrostlo víc,
protáhlo si nohy,
vydalo se do ulic, do vesnic
očuchávat rohy.
(**3**) Čuchá tady, čuchá tam
a ocasem vrtí,
uviděl ho jeho pán, grobián,
rozvzteklil se k smrti:
(**4**) Aby pes znal celou ves,
to jsou ňáký mravy?
Takovej všetečnej pes na řetěz,
to mu mravy spraví!
(**5**) **A tak na řetěze rost**,
až z něj vyrost hafan.
Jednou mu pán pro radost dával kost
a byl zle porafán.
(**6**) Jak to, že ten pes kouše,
sám sebe se tázal,
dřív neublížil mouše, proč kouše,
když jsem ho uvázal?
(**7**) Seběhla se celá ves
a pánovi praví:
Celej svět už ví to dnes, že řetěz
mravy nenapraví.
(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

TEXT 2

Když se v jedné sloce vyskytují verše, které se rýmují a zároveň končí slovy, z nichž jedno je celé obsaženo v druhém slově (např. předpos**lední** – **lední**), vzniká **rýmové echo**.
Místo předposlední
při tom závodě
získal medvěd lední
kvůli nehodě.
(CZVV)

Které z následujících tvrzení vyplývá z úseku podtrženého v TEXTU 1?

A. Když jedince zbavíme svobody, jeho chování se nezlepší.

B. Jestliže jedince nezbavíme svobody, jeho chování se zhorší.
C. Celá společnost se začne chovat lépe, pokud každého jedince budeme držet zkrátka.
D. Celá společnost se nebude chovat lépe, dokud každého jedince nezačneme držet zkrátka.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

VYSVĚTLENÍ

Slovo *řetěz* označuje zbavení svobody, *mravy nenapraví* znamená chování se nezlepší – podtržený úsek tedy říká, že zbavení svobody chování nezlepší.

C5PAD20C0T01 · 2020 – 1. řádný termín (A) · úloha 8 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Na návrší si dívky a chlapci hrají na schovávanou. Vysoko nad nimi krouží jestřáb. Děvčata náhle vyplašila hejno koroptví. Všechny děti si rázem hrát přestanou a pozorují dravce útočícího na koroptve. Již jednu drží v pařátech a odlétá s ní. „Už nehrát. Chytat koroptve," obrací se Veverčák na ostatní chlapce. Kopčem a další dva souhlasně přikývnou. Zbylí hoši se opět zapojují do hry.

Čtyři hoši se prodírají křovím. Zdá se, že vůdcem této výpravy na koroptve je bystrý Kopčem. Jako první se vydává ze svahu dolů, Veverčák je mu v patách. Jejich druzi se opozdili, neboť začali sbírat dozrávající jahody. Kopčem vyčítavě pohlédne na mlsné jahodáře, ale mlčí. Sestupuje dál po svahu. **Hoří** loveckou náruživostí. Už ledacos dokáže sám, liščí zuby na jeho náhrdelníku o tom **svědčí**. Již brzy bude moct lovit s dospělými lovci. Posledně ho zahnali kameny, když se chtěl připojit k jejich výpravě na soby.

Znenadání Kopčem spatří, jak mu Veverčák **dává** rukou znamení. Kopčem se k němu tiše připlíží. Veverčák ukazuje někam mezi ostružinové keře. Nehnutě tam leží vyhublá liška. Když si hoši všimnou vran poletujících nad ní, Kopčem zašeptá: „Liška být mrtvá." Oba vykročí směrem k ní, když vtom se zvíře vymrští, chňapne jednu menší vránu do huby a začne utíkat. Než liška zaběhne do houští, Kopčem ji trefí kamenem do nohy. Tím jí **ztíží** útěk, zvíře nyní poskakuje po třech. Hoši se rozběhnou. Jsou zdatní běžci, jejich chodidla dávno přivykla ostrým kamínkům. Raněná liška prchá přímo k divoké řece. Chlapci doufají, že tam ji dohoní. Náhle se však vyčerpané zvíře ztratí v rákosí. Hoši na sebe zklamaně pohlédnou a pak se vrátí k ostatním.

(E. Štorch, Lovci mamutů, upraveno)

Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

A. Výprava na koroptve, které se neúčastnili dospělí lovci, časově předcházela výpravě na soby.
B. Výprava na koroptve, které se neúčastnili dospělí lovci, časově nepředcházela výpravě na soby.
C. Výprava na soby, kterou podnikli dospělí lovci spolu s Kopčemem, časově předcházela výpravě na koroptve.
D. Výprava na soby, kterou podnikli dospělí lovci bez Kopčema, časově nepředcházela výpravě na koroptve.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

VYSVĚTLENÍ

Z textu vyplývá, že výprava na soby proběhla dříve (Kopčema tehdy zahnali kameny) a výprava na koroptve probíhá nyní – výprava na koroptve tedy časově nepředcházela výpravě na soby.

C5PAD20C0T01 · 2020 – 1. řádný termín (A) · úloha 12a · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
12.1 Dozrávající jahody, které sbírali chlapci z Kopčemovy výpravy, rostly pod svahem.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

VYSVĚTLENÍ
Z textu vyplývá jen to, že druzi se opozdili sbíráním jahod; kde jahody rostly, text neuvádí.

C5PAD20C0T01 · 2020 – 1. řádný termín (A) · úloha 12c · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
12.3 Kopčem s Veverčákem přestali pronásledovat zraněné zvíře kvůli ostrým kamínkům, které zpomalovaly jejich běh.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: N

VYSVĚTLENÍ
Text říká, že jejich chodidla si na kamínky přivykla – kamínky je tedy nezpomalovaly; liška se ztratila v rákosí.

C5PAD20C0T01 · 2020 – 1. řádný termín (A) · úloha 12d · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
12.4 Poté, co si Kopčem s Veverčákem všimli vran poletujících nad liškou, dospěl Kopčem k závěru, který se vzápětí ukázal jako mylný.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A

VYSVĚTLENÍ
Kopčem po spatření vran zašeptal „Liška být mrtvá", ale liška se vzápětí vymrštila – jeho závěr byl mylný.

C5PAD20C0T01 · 2020 – 1. řádný termín (A) · úloha 21 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Anglické souostroví Farne je domovem více než 170 000 vodních ptáků, třeba papuchalků severních či kormoránů chocholatých. Svá hnízda zde staví také 2 000 párů rybáků dlouhoocasých. Tito drobní opeřenci, vážící pouhých 100 gramů, patří mezi stěhovavé ptáky. Jsou vytrvalými letci a **právem** jsou považováni za šampiony v dálkových přeletech. Jejich migrační cesta (migrace je přesun živočichů z jedné oblasti do druhé) vede ze severní polokoule Země na polokouli jižní a zpět.

(**2**) Britští vědci se rozhodli o rybácích hnízdících na souostroví Farne získat podrobnější informace. Vybavili proto 53 rybáků měřicím zařízením a sledovali jejich let. Celkem 47 z nich se ze svého zimoviště vrátilo zpět na Farne. Zde se tito ptáci uhnízdili nejspíš na stejném místě jako předtím. Data **dále** ukázala, že Indický oceán rybáci přeletěli bez přestávky. Svou běžnou potravu lovili za letu.

Vědcům se podařilo shromáždit důkazy o ohromujících výkonech ptáčků, kteří váží méně než průměrný mobil. V odborném článku zveřejnili také detaily o nejdelší zaznamenané ptačí migraci. Jeden sledovaný rybák dlouhoocasý totiž zdolal při přesunu z Farne do antarktického zimoviště a zpět neuvěřitelných 96 000 kilometrů. Tento ptačí rekordman započal svůj tah 25. července 2015, na pobřeží Antarktidy se dostal 3. listopadu téhož roku. Po třech měsících pobytu v této oblasti Antarktidu opustil a vydal se na zpáteční cestu. 10. dubna se ocitl na cípu jižní Afriky, **pak** pokračoval na sever a na Farne doletěl 4. května 2016. Rybáci dlouhoocasí se dožívají až třiceti let. Někteří tedy mohou za svůj život nalétat tolik kilometrů, že by to vystačilo **skoro** na čtyři zpáteční cesty na Měsíc.

(www.sciencedaily.com; avifauna.cz; www.idnes.cz, upraveno)

Úsek č. 1: *Vybavili proto 53 rybáků měřicím zařízením a sledovali jejich let.*

Úsek č. 2: *Zde se tito ptáci uhnízdili nejspíš na stejném místě jako předtím.*

Které z následujících tvrzení o těchto dvou úsecích výchozího textu je pravdivé?

A. Pouze v úseku č. 1 je obsažena domněnka.

B. Pouze v úseku č. 2 je obsažena domněnka.

C. V každém z těchto úseků je obsažena domněnka.

D. V žádném z těchto úseků není obsažena domněnka.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

VYSVĚTLENÍ

V úseku č. 2 slovo *nejspíš* vyjadřuje domněnku; úsek č. 1 obsahuje pouze fakta.

C5PAD20C0T01 · 2020 – 1. řádný termín (A) · úloha 25 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Naše svačina často skončí v koši jen proto, že na ni nemáme chuť. Jídla bychom si ale měli vážit. Uvědomme si, že svým přístupem k potravinám ovlivňujeme budoucnost celé planety. Podle odhadů bude v roce 2050 na Zemi žít 9,7 miliard obyvatel (přitom v roce 1960 zde žily jen tři miliardy lidí). Budou mít příští generace co jíst?

Situace ale není růžová ani dnes. ***** Dostatek potravy nemá každý devátý obyvatel Země. Zároveň však potravinami plýtváme! Ve státech Evropské unie se ročně znehodnotí bezmála 89 milionů tun jídla – to je, jako by každý člověk týdně vyhodil čtyři celé pokrmy. Spolu s potravinami přijdou nazmar i paliva, hnojiva a voda použité na jejich výrobu. Navíc nesnědené potraviny většinou míří do spaloven, místo aby se užitečně rozložily na kompostu.

(**2**) Ke změně může přispět každý z nás. Inspiraci přináší třeba mezinárodní projekt Menu pro změnu, který se zaměřuje na zodpovědný přístup ke spotřebě potravin. Do tohoto projektu se zapojilo již devět evropských zemí včetně České republiky.

(www.eatresponsibly.eu, upraveno)

Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

A. Hnojiva použitá na výrobu potravin se vozí do spaloven místo na kompost.
B. Za posledních šedesát let vzrostl počet obyvatel na Zemi o více než šest miliard.
C. Každý člověk žijící v některém ze států Evropské unie vyhodí jednou za týden čtyři celé pokrmy.
D. Do projektu Menu pro změnu se začlenila Česká republika a dalších osm evropských zemí.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: D)

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí, že do projektu se zapojilo devět evropských zemí včetně České republiky, tedy ČR + 8 dalších.

C5PAD21C0T01 · 2021 – 1. řádný termín (A) · úloha 2 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Nad mořem lítá racek,
já stojím na molu,
jenže mám moře práce
a moře úkolů.
(**2**) Chci lovit mořský raky,
hledat loď pokladů,
objevit dávný vraky,
jenže jsem pozadu.
(**3**) Ve čtení, v psaní taky,
v počtech jsem na kuli,
nad mořem táhnou mraky,
když musím k tabuli.
(**4**) Jsem nejlepší ve třídě,
ale jen ve snění,
a když to na mě přijde,
všechno se promění.
(**5**) Nad školou lítá racek,
vzduch voní skořicí
a úča volá: Macek,
nespi mi v lavici.
(P. Šrut, Píseň o moři)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Ten, kdo v textu promlouvá, se někdy oddává snění.
B. Ten, kdo v textu promlouvá, zaspal začátek vyučování.
C. Ten, kdo v textu promlouvá, si zlepšil špatné studijní výsledky.
D. Ten, kdo v textu promlouvá, má často strach z přísné třídní učitelky.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

VYSVĚTLENÍ

Pravdivost tvrzení A) dokládají pasáže o snění (sloka 4: „Jsem nejlepší ve třídě, ale jen ve snění").

C5PAD21C0T01 · 2021 – 1. řádný termín (A) · úloha 11 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Té noci jsem byl doma sám. **Stále** jsem musel myslet na Eliáše Glocka, tajuplného starého vetešníka, o němž mnozí lidé z Vltavína soudili, že je čaroděj a svou duši upsal ďáblu. Musím se ke Glockovi vypravit a zjistit, jestli je to pravda.

Dveře zchátralého vetešnického krámku byly otevřené. Opatrně jsem vkročil do šeré chodby a šel za světlem, vycházejícím ze sklepení. Záhy jsem se ocitl v síni s mramorovou podlahou a klenbou vykládanou drahokamy. **Uprostřed** té nádhery ležel na divanu Eliáš Glock, oblečen do hedvábného županu. Poslouchal překrásné tóny, jež vydávaly flétny a loutny sedmi líbezných otrokyň. Náhle jeho zrak spočinul na mně. Zatroubil na velký zahnutý roh a vzápětí jsem stál v jakémsi nuzném pokoji. V lenošce seděl Eliáš Glock, na sobě jako obyčejně svůj otrhaný kabát.

S úžasem jsem zvolal: „Vy jste skutečně čaroděj! **Vždycky** jsem to říkal. Můj strýc tomu ale nevěří, stejného názoru je také pan doktor Tulipus, pan radní Rubín, varhaník Brum a písař Brk, dokonce i má půvabná sestřenka Serafína. A ještě pan Gram z lékárny."

Eliáš Glock se hrůzostrašně zasmál: „Ale uvěří, až je do skla zakleji!" Opět zatroubil na kouzelný roh a vmžiku držel skleněnou láhev, v níž byli nějací pidimužíci. Vzápětí jsem poznal, že to jsou všichni ti, jež jsem zmínil. Glock mi to potvrdil: „**Tady** je máš, všechny ty pošetilce! Půjdou do světa, Davide! V láhvi procestují tři sféry: sféru vzduchu, země a vody. Musí se mnohému naučit!"

„Pane Glocku, nechte mě jít s nimi!" vyhrkl jsem.

Glock se mě dotkl ebenovou hůlkou a já jsem cítil, jak se scvrkávám. Spustil mě k ostatním a poté láhev vymrštil vzhůru do nebeského prostoru. Opsala oblouk mezi souhvězdími a pak s námi rychle padala dolů. Za chvíli už ležela na dně moře.

Vysvětlivky: vetešník – obchodník se starým opotřebovaným zbožím; divan – pohovka

(K. Dewetter, Neuvěřitelná dobrodružství Davida Damiána, upraveno)

TEXT 2

Když se tvoří 2. pád množného čísla podstatných jmen skloňovaných podle vzoru žena, odstraňuje se koncová samohláska (např. knihy – knih). Pokud se na konec slova dostane obtížně vyslovitelná skupina souhlásek, vkládá se mezi tyto souhlásky tzv. **vkladné e** (např. bitvy – bit**e**v).

(CZVV)

Které z následujících tvrzení NEODPOVÍDÁ TEXTU 1?

A. Když skleněná láhev dopadla na mořské dno, nacházelo se v ní osm lidí včetně Davida.
B. Než Eliáš Glock promluvil o třech sférách, bylo ve skleněné láhvi šest osob mužského pohlaví.
C. Mezi některými lidmi, které Eliáš Glock vymrštil ve skleněné láhvi do nebeského prostoru, byly příbuzenské vztahy.
D. Všichni lidé, kteří ve skleněné láhvi letěli vesmírem, byli zmenšeni proto, že nevěřili v Glockovy kouzelnické schopnosti.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **D)**

VYSVĚTLENÍ

David byl zmenšen proto, že si to sám přál, nikoli proto, že nevěřil v kouzla – naopak byl jediný, kdo věřil.

C5PAD21C0T01 · 2021 – 1. řádný termín (A) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Počet všech býložravců je lichý. Na louce je stejný počet strakatých živočichů jako v ohradě. V ohradě jsou dva masožravci.
B. Počet všech čtyřnohých živočichů je lichý. Na louce je méně býložravců než v ohradě. V ohradě je bílých živočichů více než strakatých.
C. Počet všech bílých živočichů je lichý. V ohradě je více masožravců než na louce. Na louce je čtyřnohých živočichů méně než dvounohých.
D. Počet všech masožravců je lichý. V ohradě je maximálně jeden dvounohý živočich. Na louce je stejný počet strakatých živočichů jako v ohradě.
E. Počet všech dvounohých živočichů je sudý. Na louce je méně masožravců než v ohradě. V ohradě je bílých živočichů méně než strakatých.
F. Počet všech strakatých živočichů je sudý. Na louce je více masožravců než v ohradě. V ohradě je stejný počet dvounohých živočichů jako na louce.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Úloha vázaná na čtyři obrázky (28.1–28.4) zobrazující živočichy na louce a v ohradě; obrázky nejsou dostupné v textovém zdroji. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 – F); 28.2 – E); 28.3 – C); 28.4 – B)**

VYSVĚTLENÍ

Žádný z obrázků neodpovídá popisu A) ani D); přiřazení plyne z logické analýzy počtů a vlastností živočichů na jednotlivých obrázcích.

C5PBD21C0T02 · 2021 – 2. řádný termín (B) · úloha 2 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Ptala se Františky Marta:
„Máme zavřený vrata?
Nepolezou sem strašidla?
Venku je tma jak povidla."

(**2**) „Vrata jsou samý železo,
tudy k nám strašidla nevlezou.
Viděli by je kohouti,
co sedí v jívě na proutí,
a kdyby na ně kokrhali,
strašidla by se hrozně bály."

(**3**) „A tak mi řekni, a honem –
nemůžou spadnout komínem?"
„Tak z toho neměj vůbec strach,
spálily by se na tlapkách."
„Ale Františko, pověz mi –
neschovaly se do slámy?"
„Jsou holý jako žížaly,
vosiny by je píchaly."

(**4**) „A nechce vylízt ze studny
ňáký strašidlo záludný?"
„V studni je zima a mokrý zdi,
tam žádný strašidlo nehnízdí.
Neboj se, Marto, neměj strach,
můžeme zlobit v postýlkách."

Vysvětlivka: vosina (spisovně osina) – ostrý výrůstek na rostlinách
(I. M. Jirous, Magor dětem, upraveno)

Ve výchozím textu promlouvají v přímé řeči pouze Františka a Marta. Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Podle Marty, která uklidňuje Františku, se záludná strašidla skrývají ve studni.
B. Podle Františky, která uklidňuje Martu, se záludná strašidla skrývají ve studni.
C. Podle Marty, která uklidňuje Františku, by strašidla měla strach, pokud by na ně kokrhali kohouti.
D. Podle Františky, která uklidňuje Martu, by strašidla měla strach, pokud by na ně kokrhali kohouti.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **D)**

VYSVĚTLENÍ

Františka uklidňuje Martu a říká, že strašidla by se bála kokrhání kohoutů.

C5PCD21C0T03 · 2021 – 1. náhradní termín (C) · úloha 10 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Události dnešního dne mě utvrdily v mém rozhodnutí. Musím stůj co stůj zjistit, zda se ve vesničce opravdu skrývá netvor. Emma, Bronwyn a Enoch se rozhodli mě na této tajné výpravě doprovodit. Millard, jehož neviditelnost by se nám hodila, s naším plánem ale nechtěl mít nic **společného**. Dokonce jsme ho museli podplatit, aby nás nepráskl ředitelce Peregrinové.

(**2**) Po večeři jsme se s Emmou sešli u schodiště v posledním patře sirotčince. Po žebříku jsme vylezli na půdu a odtud jsme se větrací šachtou dostali na střechu. Tam už na nás čekali Enoch s Bronwyn. Právě jsem se jich chystal zeptat, jak se dostaneme na zem, **vtom** jsem ale spatřil Olivu, jak se vznáší podél střechy. Okolo pasu měla omotaný provaz. Zvědavě jsem se naklonil přes střechu, abych zjistil, k čemu je přivázaná. Uviděl jsem Fionu, jak s provazem v ruce sedí v okně svého pokoje. Velice mě potěšilo, že máme dva komplice.

„Běž první, Jacobe," řekl mi Enoch.

Nervózně jsem couval od okraje střechy: „Součástí **plánu** nebylo, že si zlomím nohy."

„Nezlomíš! Chytni se Olivy a skoč," přikázala mi Emma, „je to legrace, uvidíš. Dělala jsem to už mockrát."

Dobrá, budu jí věřit. Zamířil jsem k Olivě, ona natáhla ruce, objala mě a já jsem se zavřenýma očima vykročil do prázdna. Za okamžik jsem pod nohama ucítil zem. Oliva mě pustila a řítila se zpět na střechu s Júúúúú! na rtech. Ostatní na ni zasyčeli, ať je zticha. Pak ji jeden po druhém objali a ona je **snesla** dolů.

Když jsme byli všichni pohromadě, opatrně jsme se začali plížit k temnému lesu. Fiona s Olivou nám z okna mávaly. Štěstí nám zatím stále přálo. Když se stihneme vrátit před večerkou, Peregrinová nic nezjistí.

(R. Riggs, Sirotčinec slečny Peregrinové pro podivné děti, upraveno)

TEXT 2

Souvětí typu A: v první větě souvětí je podmět nevyjádřený, např. Stále nevím, proč to udělal (kdo, co neví? – nevyjádřený podmět já).

Souvětí typu B: podmět první věty souvětí je vyjádřen celou následující větou, např. Stále se neví, proč to udělal (kdo, co se neví? – podmět proč to udělal).

(CZVV)

Které z následujících tvrzení NEODPOVÍDÁ TEXTU 1? (Všechny postavy označené v TEXTU 1 vlastním jménem jsou lidé.)

A. Enoch byl na střeše dřív než Emma.
B. O tajné výpravě vědělo celkem šest osob.
C. K temnému lesu se plížily celkem čtyři osoby.
D. Jacob se dostal ze střechy na zem dřív než Bronwyn.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

C5PDD21C0T04 · 2021 – 2. náhradní termín (D) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Vytáhnout trávu z hlíny Nachystat noty ptáčkům, Včeličkám květy sladit
a nazeleno natřít. obléci nahé stromy, a děcka nutit vstávat
Načernit pěkně stíny vysmát se poškoláčkům, a kožich kočkám hladit
a všechno živé sbratřit. pozlatit **střechy**, domy. a peckám **jádra** dávat.

Všem hadům svléci kůži, Rozmíchat v lese barvy
načesat řádně louky, a kdeco zrána zrosit,
spočítat lístky **růží** probudit v **zemi** larvy
a pruty leštit, brouky. a teplo do děr nosit.

(báseň F. Halase)

Která z následujících možností nejlépe vystihuje, o čem se píše v TEXTU 1, a je tedy názvem básně?

A. Jak se s námi jaro loučilo
B. Kam se může schovat jaro
C. Co všechno musí udělat jaro
D. Proč k nám letos jaro přišlo pozdě

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **C)**

C5PDD21C0T04 · 2021 – 2. náhradní termín (D) · úloha 20 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Pro většinu lidí je binturong živočichem zcela neznámým, příliš toho o něm nevědí ani odborníci. Z chovů v zajetí ***** znají vzhled těchto živočichů, ***** o jejich životě ve volné přírodě mají informací velmi málo.

Binturongové jsou stromové šelmy žijící v pralesích v jihovýchodní Asii. Kvůli kácení pralesů však jejich počet stále klesá, v odlesněné krajině totiž nepřežijí. Tělo těchto živočichů je přizpůsobeno životu v korunách stromů. Šplhání jim umožňují tlapy s **ostrými** drápy a dlouhý chápavý ocas, za nějž se mohou pověsit na větve nebo se jich přidržet. Chápavý ocas je typický pro některé druhy opic, u šelem je však vzácný. Kromě binturonga má takový ocas jen jediná šelma na světě – jihoamerický kynkažu.

(**2**) Binturong není žádný drobeček: může vážit přes 20 kg (v zajetí dokonce až 30 kg). Vedle drobných obratlovců se binturong živí i rostlinnou stravou, zejména sladkými fíky. S některými druhy fíkovníků ho pojí oboustranně prospěšný vztah: stromy mu poskytují potravu a on zase zajišťuje šíření jejich semen. V jeho trávicím ústrojí se **tvrdá** svrchní vrstva semen změkčí a jen díky tomu mohou semena obsažená v trusu posléze vyklíčit a vyrůst.

Na skoky mezi stromy je binturong moc **těžký**. Když se chce dostat na sousední strom, musí sestoupit na zem. Tam ale číhá nebezpečí: jednak pytlácké pasti nastražené na jinou zvěř, jednak obávaní lovci. Ti binturongy loví pro maso nebo je prodávají na trhu s exotickými zvířaty jako **domácí** mazlíčky. V některých oblastech jsou binturongové oblíbenými společníky, protože jsou přátelští a dají se snadno ochočit.

Binturongy bychom rozhodně měli chránit. Každý zachráněný binturong totiž znamená mimo jiné i spoustu „vysázených" fíkovníků. (www.abicko.cz, upraveno)

Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

A. Šelmy včetně binturonga a kynkažu nemají chápavý ocas.
B. Na rozdíl od jihoamerického kynkažu má binturong chápavý ocas.
C. Na rozdíl od ostatních šelem mají binturong a kynkažu chápavý ocas.
D. Šelmy s výjimkou binturonga a jihoamerického kynkažu mají chápavý ocas.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

C5PDD21C0T04 · 2021 – 2. náhradní termín (D) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Na zalesněném kopci v severních Čechách stojí zřícenina hradu Ralsko. Tvoří ji zbytky dvou čtverhranných obytných věží a dalších budov. Nejzachovalejší částí je 5,6 metru **silná** zeď. Proč byla ale postavena, je dodnes záhadou. *****

Přesné informace o založení hradu nemáme. Jedna písemnost z 13. století se zmiňuje o **jistém** Teodorovi z Ralska, který se údajně účastnil jakéhosi rytířského turnaje. Podle archeologů lze však prokázat pouze to, že ve 14. století hrad již existoval. V následujících stoletích ho obývalo mnoho **významných** šlechticů, jeden čas zde dokonce sídlili loupeživí rytíři. Od 17. století hrad chátral, na jeho zkáze se podíleli i hledači pokladů, kteří ve zdivu udělali četné díry. Poklad na hradě prý skutečně ukrytý je a říká se, že ho hlídá obrovský černý pes. Další z pověstí týkajících se hradu a jeho okolí vypráví o chamtivé ženě, jež kvůli pokladu zapomněla v jeskyni pod kopcem své dítě.

Zřícenina je volně **přístupná**. Trasa vedoucí ke zřícenině začíná ve středu městečka Mimoň, je dlouhá necelých 6 km a je součástí nové naučné stezky. (www.novinypodralskem.cz, upraveno)

Rozhodněte o každé z následujících informací, zda je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako jednoznačný fakt (F), nebo jako domněnka (D).

25.1 informace, že někde na hradě Ralsko je opravdu ukrytý poklad	F / D
25.2 informace, že ke zřícenině hradu Ralsko vede trasa z městečka Mimoň	F / D
25.3 informace, že existuje více než jedna pověst o hradu Ralsko a jeho okolí	F / D
25.4 informace, že v jedné písemnosti z 13. století je jmenován Teodor z Ralska	F / D

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 DOMNĚNKA, 25.2 FAKT, 25.3 FAKT, 25.4 FAKT**

C5PDD21C0T04 · 2021 – 2. náhradní termín (D) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. V celém stojanu je lichý počet třívrstvých dortů. Na horním patře stojanu je alespoň jeden dort bez třešně. Vanilkových dortů není ve stojanu méně než dortů čokoládových.
B. V celém stojanu je lichý počet vanilkových dortů. Na dolním patře stojanu je víc než jeden dort bez třešně. Dvouvrstvých dortů není ve stojanu stejně jako dortů třívrstvých.
C. Na dolním patře stojanu je sudý počet dortů. V celém stojanu je dvouvrstvých dortů stejně jako dortů třívrstvých. Méně než polovina ze všech dortů ve stojanu je bez třešně.
D. V celém stojanu je sudý počet čokoládových dortů. Na horním patře stojanu je alespoň jeden dort bez třešně. Třívrstvých dortů je ve stojanu stejně jako dortů dvouvrstvých.
E. V celém stojanu je lichý počet dvouvrstvých dortů. Dortů s třešní je ve stojanu víc než dortů bez třešně. Na dolním patře stojanu je vanilkových dortů stejně jako dortů čokoládových.
F. Na horním patře stojanu je sudý počet dortů. Třívrstvých vanilkových dortů je ve stojanu víc než dvouvrstvých vanilkových dortů. Čokoládových dortů s třešní je ve stojanu stejný počet jako čokoládových dortů bez třešně.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky se stojany dortů (28.1–28.4); ke každému obrázku přiřadit jeden z popisů A–F. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 B, 28.2 C, 28.3 A, 28.4 F**

C5PBD22C0T02 · 2022 – 2. řádný termín (B) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Obří tělo, mračný zrak,
venku stojí sněhulák.
KDYŽ MRÁZ PÁLÍ, VICHR DUJE,
sněhulák se pošklebuje:
„Dobře tak!"
Sněhuláčku, jak se máš?
Tak zlý nejsi, jak se zdáš,
hrozíš, dokud sníh nejihne,
ale jaro, to ti střihne
na rubáš!
Sněhuláčku ubohý,
nebudeš moct na nohy,
až jen slunko teple svitne,
to tě, sněhuláčku, chytne
za rohy!
Budeš pryč jak na koni,
skřivánek ti zazvoní,
mušky budou hráti tobě
a fialka na tvém hrobě
zavoní.
Vysvětlivka: rubáš – oděv pro zemřelé

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. V textu se píše o někom, kdo zasadí květinu na sněhulákův hrob.
B. V textu se píše o tom, z jakých důvodů chce sněhulák navždy zmizet.
C. V textu se píše o tom, za jakých okolností přestane sněhulák existovat.
D. V textu se píše o někom, kdo je terčem sněhulákovy nelítostné pomsty.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

VYSVĚTLENÍ

Pravdivost tvrzení C) dokládají pasáže o tom, že sněhulák přestane existovat, až zasvítí slunce a přijde jaro.

C5PBD22C0T02 · 2022 – 2. řádný termín (B) · úloha 9 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Narval jednorohý, který žije v mořích blízko severního polárního kruhu, je jedním z nejpozoruhodnějších kytovců. Jeho mláďata jsou skoro černá, dospělí jedinci mají šedobílou barvu. Samci narvala jsou vždy mohutnější než samice: na rozdíl od dospělé samice, jež váží nejvýše 1 000 kilogramů a dorůstá délky maximálně 5 metrů, dospělý samec váží i 1 600 kilogramů a dlouhý může být klidně 6 metrů. Narval se živí zejména rybami, nepohrdne ale ani měkkýši. Od lovu ho neodradí ani souvislá ledová vrstva. K dýchání využívá díry v ledu, jako každý savec totiž potřebuje dýchat vzduch. Bez nádechu vydrží pod hladinou až 30 minut.

Narvalovi se přezdívá mořský jednorožec. Slavný roh, kvůli němuž přezdívku získal, je ale ve skutečnosti kel, tedy extrémně dlouhý zub vyčnívající ven z tlamy. Zatímco pravý horní špičák samcům zpravidla zakrní a dál neroste, jejich levý horní špičák měří přes 2,5 metru. Pouze v ojedinělých případech mají samci narvala dva plně vyvinuté kly.

Odborníci dlouho pátrali po tom, k čemu narvalovi jeho kel slouží. Někteří vědci se dříve domnívali, že samci používají kel jako zbraň při boji o samici. Nedávné výzkumy ale prokázaly, že kel má zcela jinou funkci: funguje jako citlivé čidlo, které samcům třeba pomáhá zjistit teplotu vody či její hloubku a poskytuje jim také další informace nezbytné pro orientaci pod vodou.

Kdysi býval narval častým terčem chamtivých lovců. Někteří lidé byli totiž ochotni zaplatit za narvalí kel nehorázné sumy, neboť byli přesvědčeni, že má magické vlastnosti, např. údajně ochraňoval před jedy. V současnosti zájem o lov těchto živočichů už naštěstí trochu opadl.

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Informace, že kdysi narvalí kel chránil člověka před jedy, je v textu čtenářům předkládána jako fakt.
B. Informace, že kdysi někteří lidé věřili v magické vlastnosti narvalího klu, je v textu čtenářům předkládána jako fakt.
C. Informace, že kdysi byl narval loven častěji než v současné době, je v textu čtenářům předkládána jako domněnka.
D. Informace, že kdysi někteří lidé ochotně zaplatili za narvalí kel hodně peněz, je v textu čtenářům předkládána jako domněnka.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

VYSVĚTLENÍ

Víra v magické vlastnosti klu je podána jako fakt („byli přesvědčeni"); ochrana před jedy je podána jako domněnka (slovo „údajně").

C5PCD22C0T03 · 2022 – 1. náhradní termín (C) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(1) Náš kocourek, rudovousek,
vyvedl nám pěkný kousek,
ano, vyved kus!
Náš kocourek, rudovousek,
nesněd nám jen husy kousek,
on sněd celou hus!
(2) Náš kocourek rozmrzelý
sněd jen husu, nechal zelí,
to mu bylo mdlé;
když jsme se to dozvěděli,
náš kocourek, vždycky bdělý,
věděl, že je zle.
(3) Věděl, že je v nebezpečí,
že ta husa byla něčí,
a on, nezván, host.
Hned pomyslel na zaječí,
na cestu však mezi řečí
poslední vzal kost.
(J. V. Sládek, Rudovousek, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Kocourek snědl pouze husu, protože zelí mělo podle něj příliš výraznou chuť.
B. Kocourek své majitele rozhněval tím, že jejich hostům nechal z husy pouze kost.
C. Kocourek byl záhy po snědení husy přísně potrestán, a proto od svých majitelů nadobro utekl.
D. Kocourek si byl alespoň chvíli vědom toho, že husa byla určena pro někoho jiného než pro něj.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: D)

C5PCD22C0T03 · 2022 – 1. náhradní termín (C) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Když se Prcek vrátil ze zajetí zpět ke svým kamarádům, ***** jim nemusel vyprávět, co se mu přihodilo. Držkoun to totiž celou dobu sledoval ze své pozorovatelny na stromě a **neprodleně** vše hlásil ostatním. Všichni tak s Prckem prožívali zajetí, výprask prutem, všechny ty dlouhé minuty plné utrpení, strachu a vzteku a nakonec i propuštění.

„Musíme zdrhat!" řekl Třesprdelka, kterému velitelovo příšerné dobrodružství připomnělo jeho vlastní nemilé zážitky.

„Nejdřív se musím voblíct," namítl Prcek a položil na zem raneček udělaný z košile. Když **rozvázal** její rukávy, našel boty, triko, ale kalhoty nikde…

„Co se stalo s mejma kalhotama?" zděsil se.

„**Možná** žes je ztratil cestou," napadlo Držkouna.

Parta kamarádů se ihned **pustila** do hledání. I když ale pořádně prozkoumali bojiště, žádný kus látky, který by připomínal kalhoty, na louce neležel. Držkoun dokonce vylezl na strom a díval se, ***** někam nezapadly. Za okamžik oznámil: „Nic nevidím. Seš si jistej, Prcku, žes je strčil dovnitř, když ses za tím křovím převlíkal?"

„Sem si jistej," odpověděl znepokojeně velitel.

Náhle kamarádi zaslechli vítězný zpěv svých protivníků vracejících se domů. Držkoun se natahoval, aby na ně skrz větve viděl, a vtom vztekle zařval: „Voni maj tvoje kalhoty. Čmajzli ti je, lumpové! Navlíkli je na klacek místo svýho praporu."

„Tak to sem vyřízenej! Jak projdu vesnicí? A co řeknu doma?" zbledl Prcek.

Po nekonečných minutách usilovného přemýšlení se Držkoun plácl do čela: „Mám to! Hele, já k vám jít nemůžu, protože by mě tví rodiče mohli načapat. Ty tam ale jít můžeš. Svlíknu si svoje kalhoty a dám ti je. Ty se zadem dostaneš domů, vezmeš si jiný kalhoty a ty moje mi přineseš." Zdálo se, že je to geniální nápad.

(L. Pergaud, Knoflíková válka, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1	Parta se skládala celkem ze tří kamarádů: Prcka, Držkouna a Třesprdelky.	A	N
18.2	Prcek si byl už ve chvíli, kdy rozvazoval raneček, jistý tím, že mu kalhoty vzali jeho protivníci.	A	N
18.3	Prckovo zajetí časově předcházelo výprasku, který od stejných protivníků schytal Třesprdelka.	A	N
18.4	Držkoun se odmítl vrátit k sobě domů, protože se domníval, že by ho tam mohli přistihnout Prckovi rodiče.	A	N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 NE; 18.2 NE; 18.3 NE; 18.4 NE**

C5PCD22C0T03 · 2022 – 1. náhradní termín (C) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Prase Pigcasso, žijící na farmě v Jihoafrické republice, je světoznámé díky svým obrazům. Chybělo však málo a o tohoto talentovaného malíře bychom **přišli**.
S malováním začal Pigcasso krátce poté, co ho v roce 2016 jedna žena odkoupila z místních jatek, čímž mu zachránila život. V novém bydlišti čekaly na Pigcassa různé hračky, sele však všechny rozdupalo nebo snědlo. Nedotčených zůstalo pouze několik starých štětců. Pigcassovu majitelku proto napadlo před prasátko **postavit** plátno a barvy. Pigcasso si **vzal** štětec do rypáku, začal s ním kroužit po plátně a první dílo prasečího umělce bylo na světě. Od té doby vytvořil přes čtyři stovky obrazů.
(**2**) Fotky a videa zachycující toto talentované prasátko, jak maluje obrazy či hrdě pózuje před svými výtvory, sleduje na sociálních sítích přes 57 tisíc lidí. Pigcassova díla se dobře prodávají, například v roce 2021 zaplatil kupec za jeden jeho obraz skoro půl milionu korun, což je nový rekord v oblasti prodeje uměleckého díla vytvořeného zvířetem. Pigcasso tak **překonal** dosavadního rekordmana šimpanze Conga, jehož malba se v roce 2005 prodala za 350 tisíc korun. Veškeré výtěžky z prodeje Pigcassových obrazů putují na dobročinné účely, zejména na provoz útulků pro domácí zvířata.
(www.aktualne.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1	Skutečnost, že Pigcasso je prase malující obrazy, je známá více než 57 tisícům lidí.	A	N
25.2	Pigcassova majitelka zachránila seleti život, protože chtěla, aby se naučilo malovat.	A	N
25.3	Pigcasso zničil všechny předměty, které mu jeho majitelka v novém domově připravila, včetně štětců.	A	N
25.4	V 21. století se prodaly celkem dva obrazy malované zvířetem: první vytvořil šimpanz Congo, druhý namalovalo prase jménem Pigcasso.	A	N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 ANO; 25.2 NE; 25.3 NE; 25.4 NE**

C5PDD22C0T04 · 2022 – 2. náhradní termín (D) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Kdys byla jedna princezna
tak přemilá, tak líbezná!
Byl ženichů hned **plný** hrad,
leč otec, ten ji nechtěl vdát.
Tu v uchazečů přišel rej
princ z daleka – byl čaroděj.
A když byl otcem odmítnut,
zved výše kouzelnický prut.
A s kletbou děsnou přejel most
a zaklel hrad i kolem hvozd.
Sto pavouků se zakmitlo
a všady kol se zachytlo.
Od větve k větvi dál a dál
a každý pilně tkal a tkal.
Od stromu k valům, ku hrázi,
ty nitě byly provazy.
Vše objaly, vše sevřely,
král s dcerou hlady vymřeli.
Jen prales bujel, prales kvet
a pavoučí v něm hýřil svět.
Vysvětlivka: hvozd – velký hustý les
(J. Vrchlický, Začarovaný les, zkráceno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Pavouci svými sítěmi obmotali krále s dcerou dřív než stromy kolem hradu.
B. Kvůli kletbě ztratili pavouci schopnost tkát provazy místo slabých pavoučích sítí.
C. Král sice pozval ženichy na námluvy, pak si ale své rozhodnutí vdát dceru rozmyslel.
D. Kletba byla na hrad i okolní les uvalena poté, co král odmítl dát čaroději svou dceru za ženu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: D)

C5PAD23C0T01 · 2023 – 1. řádný termín (A) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Hloupé holky netopýry / mají často za upíry / a hraběte Drákulu / za hodného bambulu. // Ale to se strašně pletou! / Tamhleten stín za roletou, / to je **upír** Drákula! // Jak to žádá tradice – / navoněný levandulí / už se chystá za Vendulí / Novákovou z 3. C. // Nakroutí si zplihlé kníry, / vyděsí dva netopýry / a pak nechá za vraty / hrad i celé Karpaty. // Letí v plášti mezi mraky, / cení zuby – **upířáky** / a ve svitu měsíce / navoněný levandulí / skočí oknem za Vendulí / Novákovou z 3. C. // Jenže neví Drákula, / jak chytrá je Vendula! // Ta, než vleze pod deku, / schroupá kilo česneku. / Ví, že platí na upíry / jen česnek či prošlé sýry, / že ta vůně (pardon, smrad) / zažene je do Karpat. // Proto jezte česnek denně, / ať Drákula zaručeně / ze své hradní světnice / navoněný levandulí / nevrátí se za Vendulí / Novákovou z 3. C. // (P. Šrut, Hrabě Drákula a Nováková z 3. C, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Vendula Nováková si je vědoma toho, že upíry zapudí kromě česneku i prošlé sýry.
B. Před setkáním s hrabětem Drákulou považovala Vendula Nováková upíry za dobráky.
C. Na noční výpravu za Vendulou Novákovou se hrabě Drákula vydal v doprovodu dvou netopýrů.
D. Hrabě Drákula se vždy za úplňku navoní levandulí, aby svým zápachem nevaroval vyhlédnutou oběť.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **A)**

VYSVĚTLENÍ

Pravdivost tvrzení v A) dokládá pasáž: *Ví, že platí na upíry / jen česnek či prošlé sýry.*

C5PBD23C0T02 · 2023 – 2. řádný termín (B) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

A tak ti budu vyprávět
o plavčíku, co málem svět
obeplul na své plachetnici
a jmenoval se plavčík Jan
a doma říkali mu Janek.
Taková loď si žádá vánek,
když ten se opře do plachet,
nemůže plavčík zahálet.
Kormidlo třímá bez únavy
a ryby vystrkují hlavy
z moře, jež tiché je jak laňka,
a obdivují toho Janka.
Plavčík Jan na obdiv si zvykl
a časem natolik už zpychl,
když ryby tleskaly mu zvučně,
že třímal už jen jednoručně.
A když tu slávu takhle nesl,
do hlubin jeho koráb klesl,
protože najel na útes.
Plavčík Jan taky na dno kles.
Nahoru vyplaval však zručně
a tentokráte obouručně.
Rybky, co tleskaly mu právě,
zatímco oddával se slávě,
jakmile nastala ta změna,
vzaly hned ploutve na ramena.
A kde se vzala, tu se vzala,
velryba k němu připlavala
a on ji na nos políbil.
Hle, co se stalo: náhle totiž
velryba zívla velmi zjevně
a plavčík Jan už nebyl zevně.
Co ti mám ještě vyprávět?
Plavčík Jan obeplouvá svět
a nic mu k štěstí nechybí
v břiše veliké velryby.
(J. Skácel, Uspávanka s plavčíkem a velrybou, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Po celou dobu, kdy Jan plul na plachetnici, držel kormidlo jednou rukou.

B. Předtím, než Janova loď ztroskotala, ryby projevovaly k plavčíkovi obdiv.

C. Ve chvíli, kdy se zhoršily povětrnostní podmínky, Janova loď najela na útes.
D. Poté, co se velryba rozhodla vzít Jana na cestu kolem světa, ji plavčík políbil.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

VYSVĚTLENÍ

Pravdivost tvrzení B dokládají pasáže o rybách, které obdivovaly Jana (a tleskaly mu) ještě před tím, než jeho koráb klesl.

C5PBD23C0T02 · 2023 – 2. řádný termín (B) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Adara si nikdy nebyla zcela jistá, jestli zima přináší ledového draka, nebo ledový drak zimu. Vždy ale věděla, kdy zima, sníh a ledový drak mají přijít, protože v tu dobu měla narozeniny.

(**2**) Adara se narodila za strašného mrazu. Zima na ní tenkrát nechala své otisky. Asi proto byla jiná než ostatní děti. Už si nevzpomínala, kdy ledového draka spatřila poprvé. Připadalo jí, že byl součástí jejího života **odjakživa**.

Adara znala draky už předtím. Hal, mladší bratr jejího otce, totiž létal na jednom z nich. Ledový drak byl ale daleko větší, byl pokrytý jinovatkou a zuby – tři řady hrozivých kopí nestejné délky – měl z rampouchů. Když zamával křídly, zafoukal studený vítr, když dýchal, tvořil se led. Adara se ho ale nebála. Byla přece zimní dítě.

(**3**) Té zimy, kdy oslavila své páté narozeniny, na něm letěla poprvé. Ledový drak si ji opět našel na poli, kde jako obvykle stavěla hrad ze sněhu. Když toho rána dosedl **vedle** ní, rozhodla se na něj vylézt. Objala jeho studený krk a vzápětí se spolu vznesli do oblak. **Odtud** najednou viděla svět úplně jinak. Když letěli nad otcovou farmou, zahlédla svého bratra Geoffa. Vypadal docela maličký.

Adara s drakem strávili ve vzduchu dlouhé hodiny. Jejich první společný let byl vzrušující, ale také dost nebezpečný. Adara totiž neměla postroj, jaký používá Hal a ostatní královští drakoletci. **Občas** proto hrozilo, že ji drak máváním křídel setřese. K večeru konečně začali klesat. Bylo těsně po setmění, když přistáli na zemi. Doma otec Adaru nejdřív objal a pak jí vynadal. Nechápala to. Geoff jí ale pošeptal: „Proletěl tudy ledový drak a všechny vyděsil. Otec se bál, že tě ta stvůra sežrala." Adara se jen usmála.

(G. R. R. Martin, Ledový drak, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1 Ledový drak měl v tlamě kromě rampouchů také hrozivá kopí uspořádaná do tří řad. A / N

18.2 Když Adařin otec zjistil, že se jeho dcera proletěla na ledovém drakovi, vyhuboval jí. A / N

18.3 Adara pravidelně stavěla na poli hrad ze sněhu, protože díky této stavbě ji ledový drak lépe našel. A / N

18.4 Od chvíle, kdy Adara vzlétla na ledovém drakovi, do chvíle, kdy po svém prvním společném letu přistáli na zemi, uběhlo méně než 24 hodin. A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

18.1 N; 18.2 N; 18.3 N; 18.4 A

VYSVĚTLENÍ

18.1 – zuby (kopí) měl drak z rampouchů, ne kopí navíc; 18.2 – nevyplývá: otec Adaře vynadal, protože se bál, že ji ledový drak sežral; z textu nevyplývá, že věděl o jejím letu na drakovi; 18.3 – text říká „jako obvykle", ale neříká proč; 18.4 – vzlet i přistání se odehrály v jednom dni (ráno → těsně po setmění).

C5PBD23C0T02 · 2023 – 2. řádný termín (B) · úloha 21 · 1 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Tvrzení č. 1: Hal, jeden z královských drakoletců, je Adařin strýc.
Tvrzení č. 2: Geoff, Adařin bratr, je menšího vzrůstu než Adara.
Vyplývá z výchozího textu alespoň některé z výše uvedených tvrzení?

A. ne, žádné z těchto tvrzení
B. ano, ale pouze tvrzení č. 1
C. ano, ale pouze tvrzení č. 2
D. ano, každé z těchto tvrzení

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

VYSVĚTLENÍ

Tvrzení č. 1 vyplývá (Hal = mladší bratr otce = strýc). Tvrzení č. 2 nevyplývá – Geoff se jen jevil z výšky malinký, text nehovoří o jeho skutečném vzrůstu.

C5PBD23C0T02 · 2023 – 2. řádný termín (B) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Už od roku 1968 se v Conghamu scházejí fanoušci nejpomalejších dostihů. Tehdy se totiž v této anglické vesničce poprvé konalo mistrovství světa v hlemýždích závodech.

Jejich pravidla jsou poměrně jednoduchá. Závodů se mohou účastnit jen hlemýždi zahradní. Ačkoliv jsou pořadatelé celkem tolerantní, s obřími afrických šneky byste na dráhu vpuštěni nebyli. Závodí se na navlhčené **hladké** látce, na níž jsou vyznačeny dvě čáry – startovní a cílová. Mezi nimi je vzdálenost 33 centimetrů. Hlemýždi jsou rozestavěni na start a jejich úkolem je co nejrychleji a co možná nejkratší cesta se doplazit do cíle. Závodník, který chce vyhrát, musí nasadit opravdu **ostré** tempo. Rekord zatím **drží** hlemýžď Archie, který se v roce 1995 do cíle dostal za rovné dvě minuty. Druhý nejrychlejší výkon v historii závodů předvedl Sammy, jenž v roce 2019 zvítězil s časem jen o 38 sekund horším.

O titul mistra světa každým rokem **usilují** až dvě stovky hlemýžďů, ne všichni ale závod dokončí. Záleží i na aktuálním počasí – někteří hlemýždi se před vedrem schovají do ulity a nikdo je nedonutí, aby v závodu pokračovali. Hlemýždí mistrovství světa je tak především kombinací trpělivosti, zábavy a jistého nadhledu.

(www.idnes.cz; www.novinky.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Hlemýžď Sammy, vítěz hlemýždích závodů z roku 2019, se do cíle dostal za dvě minuty 38 sekund. A / N

25.2 Podle pravidel hlemýždích závodů činí jak délka startovní čáry, tak délka cílové čáry 33 centimetrů. A / N

25.3 V anglickém Conghamu se první mistrovství světa v hlemýždích závodech konalo před více než půlstoletím. A / N

25.4 Ze všech hlemýžďů, kteří se od roku 1995 do roku 2019 zúčastnili mistrovství světa v Conghamu, se mistry světa stali pouze dva. A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

25.1 A; 25.2 N; 25.3 A; 25.4 N

VYSVĚTLENÍ

25.1 – Archie 2 min, Sammy o 38 s horší = 2:38; 25.2 – text uvádí vzdálenost mezi čárami, ne délku čar; 25.3 – 1968, od té doby více než 50 let; 25.4 – text nezmiňuje výsledky závodů v letech 1996–2018.

C5PCD23C0T03 · 2023 – 1. náhradní termín (C) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**)
Máme kostru ve skříni,
v noci chrastí v kuchyni,
vždycky vleze do ledničky,
zakousne se do ředkvičky
a po noční svačině
zase vleze do skříně.

(**2**)
Náš kostlivec ve skříni
nemiluje koření,
čichne k pepři a pak pčíká,
rychle hledá láhev mlíka,
a když se ho napije,
podlahu nám polije.

(**3**)
Náš kostlivec ve skříni
chce si sehnat brnění,
k oblékání už má návod,
bude dělat strašný rachot
a sousedům na dvoře
bude klepat na dveře.

(**4**)
Náš kostlivec ve skříni
vyjel v noci na koni,
mraky plují, měsíc svítí,
mlhou, polem už se řítí,
potom zmizel v bažinách,
zaúpěl a šel z něj strach.

(**5**)
Náš kostlivec ve skříni
pokaždé si umíní,
že až půjdu večer spát,
bude mi u hlavy stát,
jenže já vytáhnu meč,
křiknu: Nestůj, venku kleč.

(**6**)

Náš kostlivec ve skříni
v noci skáče v předsíni,
dupe, až se lustr houpe,
a on se na stěnu drápe,
černý rubáš na sobě,
drápe se i po stropě.
(J. Hutka, Máme kostru ve skříni, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Mezi kostlivcova běžná jídla se řadí ředkvičky zapíjené mlékem.
B. Kostlivec se za bezmračných měsíčných nocí rád projíždí na koni.
C. Mezi kostlivcovy noční aktivity patří skákání v jedné z místností obydlí.
D. Kostlivec pravidelně večer hlídá s mečem v ruce jednoho obyvatele bytu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

C5PDD23C0T04 · 2023 – 2. náhradní termín (D) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Lichožrout mé ségry Božky
je labužník na ponožky.
Přišel k nám už předloni
a nic mu jen tak nevoní
jak ponožky její.
Vážně!
Nic jiného nejí.
Jenom jednou – za totáče –
spořádal i punčocháče
od tetičky z Francie.
(Chudinka, už nežije.)
Ach, to bylo pláče
pro ty punčocháče!
Prohledala každý kout
a ten prevít Lichožrout
v koši prádla seděl zticha
a počítal:
Sudá, lichá…
Totiž:
Lichožrout mé ségry Božky
(tlusté břicho, žádné nožky)
z párů dělá licháče.
Pět ponožek ke sváče,
nejmíň sedm k večeři,
pak vyklouzne ze dveří
a hurá zas k sousedům!
V noci projde celý dům,
vynechá jen pana Krohu.
A proč právě pana Krohu?
Vám to klidně říci mohu:
on má jenom jednu nohu.
Vysvětlivka: totáč – totalitní režim, tj. režim založený na potlačování lidských práv
(P. Šrut, Lichožrout, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Lichožrout spořádá každý den celkem dvanáct párů ponožek.
B. Lichožrout se vydává na noční výpravy k sousedům vyjma pana Krohy.
C. Lichožrout snědl tetiny punčocháče, které jí sestra Božka dovezla z Francie.
D. Lichožrout denně vysedává v prádelním koši, kde třídí kusy špinavého prádla.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

C5PDD23C0T04 · 2023 – 2. náhradní termín (D) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1:

(**1**) Lydia stála uprostřed kuchyně a přihlížela, jak si jídlo na sporáku spokojeně pobrukuje. „Asi by ses měl podívat do dětského pokoje, Georgi."

„Proč? Stalo se něco?" zajímalo George.

„Zkrátka mi to tam teď **připadá** divné."

Šli spolu chodbou svého dokonalého domu. Jen samotný nábytek a nejrůznější technické vychytávky je přišly na třicet tisíc dolarů.

„Tak co se ti tu nezdá?" zeptal se George, když vstoupili do dětského pokoje.

(**2**) Chvilku se nic nedělo, záhy se ale před očima manželů Hadleyových zjevila africká savana, **věrně** zachycená do posledního kamínku a stébla trávy, a strop pokoje se proměnil v oblohu spalovanou žhavým sluncem. Georgeovi se rázem orosilo čelo potem.

„Pojď z toho slunce," řekl Lydii, „tohle už je moc skutečné. Stejně ale nechápu, co tě na tom znepokojuje."

Vtom se z přístrojů v rozích pokoje začaly linout pachy: horká vůně trávy, chladivý závan napajedla, ostrý zápach zvířat. Posléze se přidaly i první zvuky africké savany: dusot antilopích kopýtek, šustot supích křídel. Z keřů se vynořili lvi a pomalu se blížili k manželům Hadleyovým. George zaplavil obdiv ke géniovi, který tohle vše vymyslel. Dětský pokoj občas vypadal až neuvěřitelně přesně. Když George dostal chuť odskočit si do jakékoliv země, stačil mžik – a přání se splnilo.

Lvi se nyní zastavili a upřeně George s Lydií pozorovali. Znenadání se k nim rozběhli. Lydia zaječela a utekla na chodbu. George **vyrazil** za ní. Jakmile za sebou zabouchl dveře pokoje, rozesmál se.

„Georgi, málem nás sežrali!" polykala slzy Lydia.

„Uznávám, **nepochybně** to působí, jako by to bylo opravdové – úplná Afrika v domě. Ale nezapomeň, že to byl jen prostorový barevný film o přírodě."

(R. Bradbury, Ilustrovaný muž, upraveno)

TEXT 2:

Personifikace se uplatňuje např. ve spojení mráz kreslil na okna květy – něco (mráz), co je v našem běžném životě neživé, dělá něco (kreslí), co je typické pro člověka. Ve spojení nastaly silné mrazy se personifikace neuplatňuje.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

18.1 Jediným místem, kam dětský pokoj dokázal člověka přenést, byla Afrika. A / N

18.2 Manželé Hadleyovi koupili svůj dokonalý dům za celkem třicet tisíc dolarů. A / N

18.3 Manželé Hadleyovi vnímali africkou savanu v dětském pokoji dříve zrakem než sluchem. A / N

18.4 Když George poprvé spatřil obraz africké savany v dětském pokoji, zpotil se strachem z toho, co bude následovat. A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

18.1 N; 18.2 N; 18.3 A; 18.4 N

C5PDD23C0T04 · 2023 – 2. náhradní termín (D) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Mezi nejagresivnější hry na světě zaručeně patří florentský fotbal. Tento sport, jehož kořeny sahají do 16. století, se hraje výhradně v italském městě Florencii.

Ve florentském fotbale spolu soupeří dva týmy po 27 hráčích. Někteří na sobě během zápasu mají kromě bot jen nabírané kalhoty ke kolenům a hrdě divákům ukazují svalnatá potetovaná záda, jiní jsou oblečeni v kompletních kostýmech. Tým, jehož hráči se podaří dopravit kožený míček do soupeřovy sítě, získává bod. Jeden zápas trvá 50 minut, vítězem se stává tým, **který** získá více bodů. Během utkání je například zakázáno kopat protihráče do hlavy, řada tvrdých zákroků je ale povolena. Týmy rozhodně *****, zápas proto občas připomíná masovou rvačku. Pokud se souboj příliš vyostří, zamává rozhodčí hráčům před obličeji pštrosím perem, aby je dostal od sebe.

V současnosti se tomuto sportu věnují pouhé čtyři týmy. Sezóna je ve Florencii zahájena vždy začátkem června, a to dvěma zápasy. Jejich vítězové se 24. června utkají ve finálovém zápase, jímž se završí oslavy svátku svatého Jana Křtitele, patrona Florencie. Víc utkání se v daném roce nekoná, což je vzhledem k brutalitě tohoto sportu jen dobře.

(www.reflex.cz; plus.rozhlas.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Ročně se ve Florencii uskuteční celkem tři zápasy ve florentském fotbale. A / N

25.2 Někteří z hráčů florentského fotbalu mají při zápasu částečně obnažená těla. A / N

25.3 Během utkání ve florentském fotbale se na hřišti pohybuje jeden rozhodčí a celkem 27 hráčů. A / N

25.4 V okamžiku, kdy se jednomu hráči podaří dopravit míček do soupeřovy sítě, dané utkání vyhrává tým tohoto hráče. A / N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

25.1 A; 25.2 A; 25.3 N; 25.4 N

C5PAD24C0T01 · 2024 – 1. řádný termín (A) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Ze všech superhrdinů je nejdivnější zdaleka. Nic neumí a před domem ho nóbl bourák nečeká.
Na Supermana nestačí – ani na Batmana, bych řek. Já ho mám ale nejradši: jmenuje se The Flek.
Nesviští kolem zeměkoule, neumí vyslat rázové vlny, nadání totiž má jen jedno: na všem udělat hnusné skvrny.
Nelítá, neplave, neskáče, což ho trápí nesmírně. Kvůli své jediné schopnosti zaplatí majlant v čistírně.
Vysvětlivka: Superman a Batman jsou superhrdinové.
(T. Burton, The Flek, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Ten, kdo v textu promlouvá, má nepochybně vřelejší vztah k Batmanovi než k The Flekovi.
B. Ten, kdo v textu promlouvá, uvádí, že The Flek se ve všech ohledech vyrovná Supermanovi.
C. Ten, kdo v textu promlouvá, tvrdí, že nadání The Fleka spočívá ve schopnosti vytvářet skvrny.
D. Ten, kdo v textu promlouvá, se trápí, protože kvůli The Flekovi utrácí hodně peněz v čistírně.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

VYSVĚTLENÍ

Správnost tvrzení C) dokládá pasáž o jediném nadání The Fleka – dělat hnusné skvrny – a verš o placení v čistírně, který se vztahuje k The Flekovi, nikoli k vypravěči.

C5PAD24C0T01 · 2024 – 1. řádný termín (A) · úloha 8 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Už odpradávna velbloud vláčí těžký náklad pod žárem nelítostného slunce. Ne nadarmo se mu říká koráb pouště. Tento mohutný býložravec dokáže zázraky: bez vody vydrží prokazatelně přes dva týdny a po dlounou dobu (údajně dokonce pět týdnů) přežije i bez jídla.

Velbloud je rychlý a vytrvalý běžec: za 12 hodin uběhne až 175 km. Řadí se mezi mimochodníky (stejně jako např. žirafy či sloni). To jsou čtyřnozí živočichové, kteří při chůzi používají současně vždy dvě nohy na stejné straně těla (tj. buď na levém, nebo na pravém boku). Když tedy například vykročí oběma levýma nohama, obě pravé spočívají na zemi.

Na světě žijí velbloudi, kteří se pyšní dvěma hrby, a velbloudi jednohrbí (zvaní též dromedáři). Ti jsou sice o jeden výčnělek na hřbetě chudší, přesto mají v určitém směru nad těmi dvouhrbými navrch – tvoří totiž naprostou většinu světové velbloudí populace. Říká se, že v hrbech si velbloudi nosí vodu na dlouhou cestu. To je ale jen pověra. Mají v **nich** totiž uložen tuk (o hmotnosti až 35 kg), který slouží jako zásobárna energie pro horší časy. Velikost hrbů se mění v závislosti na množství uloženého tuku: *****.

Pro život v drsných podmínkách jsou velbloudi skvěle vybaveni. Klidně odpočívají na horkém písku, a přesto se nespálí. Ztvrdlá kůže, kterou mají na kolenou (a dromedáři navíc také na hrudi), totiž funguje jako ochrana před popáleninami. Velbloudi se ani příliš neboří do písku, a to díky specifickému tvaru nášlapné části nohy. Nelehké putování pouští **jim** usnadňují i tři víčka na každém oku a husté řasy: během písečných bouří tato výbava zmírňuje negativní vliv písku a silného větru na oči. Nehostinné prostředí pouště zkrátka pro tyto živočichy nepředstavuje žádný problém.

(Epocha 12/2023, upraveno)

Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu? (Po doplnění možnosti musí být výchozí text smysluplný.)

A. čím jsou hrby větší, tím menší jsou zásoby uložené energie, a to kvůli průběžnému ubývání tuku
B. čím jsou hrby menší, tím větší jsou zásoby uložené energie, a to kvůli průběžné spotřebě tuku
C. při dostatku potravy a vody jsou hrby větší, v opačném případě se v souvislosti se spotřebou tuku zmenšují
D. při dostatku potravy a vody jsou hrby menší, v opačném případě se důsledkem ubývání tuku začnou zvětšovat

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

VYSVĚTLENÍ

Při dostatku potravy se tuk ukládá a hrby rostou; při nedostatku se čerpá z tuku a hrby se zmenšují – to odpovídá logice textu i možnosti C).

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Do světa dva čerti přišli
oblečeni v módním šatě,
hlavu hrdě vztyčovali,
prsty rukou celé v zlatě.
Mimo vyšší kruhy věru
společnost neměli jinou:
svůj vždy k svému – poznají se
ti, kdož páchnou čertovinou.
S chuďasem však jednou také
čerti podali si ruce –
jako by však spálili se,
řvali strašně v kruté muce.
Což v té ruce kříž byl skrytý,
že pryč chasa řvoucí chvátá?
Hrozivější než kříž byla
ďáblu – ruka mozolnatá!
Vysvětlivka: vyšší kruhy – skupina mocných lidí
(A. Koukl, Balada o čertech, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Čerti během mučení drželi kříž, a proto se jim na rukou udělaly mozoly.
B. Čerti od sebe každého odpudili nepříjemným pachem, kterým byli obklopeni.
C. Když čerti pobývali na světě, nejméně v jedné situaci zareagovali velmi hlasitě.
D. Když šli čerti do společnosti, nejméně jednou se oblékli do módních zlatých šatů.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

VYSVĚTLENÍ

Tvrzení C) dokládají verše „řvali strašně v kruté muce" – čerti reagovali velmi hlasitě, když si podali ruku s chudákem.

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 9a · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Koníček mořský je drobná rybka, žijící v mělkých pobřežních vodách. Zpravidla měří 15 cm, v ojedinělých případech dosahuje až dvojnásobku této délky. Tento zajímavý živočich má specifický vzhled: jeho hlava tvarem připomíná koňskou a několikrát prohnuté tělo se trochu podobá písmenu S.

Stavba těla omezuje koníčka mořského v pohybu. Plavat proto může pouze ve vzpřímené poloze, takže se pohybuje opravdu pomalu. Většinu času tráví na dně moře v porostu řas či ve větvích korálů, k nimž se obratně přichytí pomocí spirálovitě zatočeného ocásku. Koníček mořský, stejně jako jiné ryby, dýchá žábrami. Živí se hlavně malými korýši, požírá ale i rybí potěr (tzn. čerstvě vylíhnuté rybičky). Koníček mořský je dravec, svou kořist však nepronásleduje. Trpělivě čeká, až dopluje k němu, a pak ji nasaje do tlamičky. Jeho oči jsou schopny pohybovat se nezávisle na sobě: *****.

U koníčků mořských přivádí potomky na svět sameček. Má totiž poblíž břišní ploutvičky vak, do **něhož mu** samička na konci námluv naklade vajíčka. Z nich se po třech až pěti týdnech vylíhnou zhruba 12milimetrová mláďata. Jejich otec se o ně vzorně stará a postupně je připravuje na samostatný život v moři. Sameček koníčka mořského může „rodit" až čtyřikrát ročně.

V současnosti hrozí koníčkům mořským vyhubení. Extrakt z jejich těl využívá tradiční čínská medicína, a to například při léčbě srdečních chorob. Tento extrakt prý také zpomaluje plešatění. Koníčci mořští se ale loví i z dalších důvodů: stávají se ozdobou akvárií, jsou součástí šperků či pochoutkou, která se podává na špejli. V poslední době proto ochránci zvířat stále častěji bijí na poplach.

(www.abicko.cz; www.national-geographic.cz, upraveno)

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

9.1 Poloha, v níž plave koníček mořský, souvisí se stavbou těla tohoto živočicha.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

A

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí: „Stavba těla omezuje koníčka mořského v pohybu. Plavat proto může pouze ve vzpřímené poloze."

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 9b · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

9.2 Hlavním důvodem, proč jsou koníčci mořští loveni, je jejich využití v akvaristice.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

N

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí jako první důvod využití tradiční čínskou medicínou, akvaristika je jen jedním z dalších důvodů.

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 9c · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
9.3 Během jednoho roku každý sameček koníčka mořského přivede na svět mláďata čtyřikrát.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:
N

VYSVĚTLENÍ
Text uvádí „může ‚rodit' až čtyřikrát ročně" – jde o maximum, nikoli o pravidelnou skutečnost pro každého samečka.

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 9d · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).
9.4 Ačkoli existují koníčci mořští, kteří měří 30 cm, obvyklá délka těchto živočichů je menší.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:
A

VYSVĚTLENÍ
Text říká: „Zpravidla měří 15 cm, v ojedinělých případech dosahuje až dvojnásobku této délky" (tj. 30 cm).

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 11 · 1 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Informace č. 1: Slovní spojení rybí potěr označuje čerstvě vylíhnuté rybičky.
Informace č. 2: Extrakt z těl koníčků mořských zpomaluje plešatění.
Které z následujících tvrzení o výše uvedených informacích je pravdivé?

A. Podle výchozího textu je jistá pouze informace č. 1.
B. Podle výchozího textu je jistá pouze informace č. 2.
C. Každá z těchto informací je podle výchozího textu jistá.
D. Žádná z těchto informací není podle výchozího textu jistá.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **A)**

VYSVĚTLENÍ
Informace č. 1 je uvedena závorkou se zkratkou „tzn." (jistá); informace č. 2 je uvozena slovem „prý" (nejistá).

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Jednoho večera vešla Emily do dílny svého souseda Johna. V koutě leželo krásné jablko. Okamžitě po něm sáhla. **Právě** když spokojeně ohryzávala jádřinec, přišel John. Jakmile ji uviděl, polekaně vyjekl: „Kam se podělo to jabko?"

(**2**) „Já – já jsem ho snědla," koktala Emily.

„Proboha, to jsi neměla! To jabko bylo votrávený, byla to návnada pro krysy! Zabilo by jich to tucet cobydup!"

Vzápětí dílnou proběhla zděšená tvář, práskly dveře a Emily zmizela ve tmě. Pádila k domu, v němž žila od smrti rodičů. Teď byl ale tichý a temný. Emily zoufale vykřikla. Pomalu **nabývala** jistoty: až se všichni vrátí, najdou ji mrtvou. Jak dlouho vlastně trvá cobydup? A bude smrt bolet? Roztřesenýma rukama zapálila svíčku a vlekla se po schodech do hostinského pokoje, v němž jediném bylo zrcadlo. Sotva spatřila svůj smrtelně bledý obličej, zhrozila se. Ano, tohle je nepochybně tvář umírajícího člověka. Z rozjímání ji vytrhl zvuk kol, který se ozval zvenčí. Emily spěchala dolů do kuchyně, kam záhy vešly i její tety. Nevěřícně zíraly na tragicky vyhlížející stvoření se svíčkou v ruce.

„Emily, co se děje?" vykřikla Laura.

(**3**) „Umírám," odpověděla Emily vážně. „John **nalíčil** past na krysy. Dal do kouta otrávené jablko a já jsem ho snědla. Už mi zbývá jen pár minut života."

„Kdy jsi ho snědla?" zeptala se Laura vyděšené neteře.

„Zhruba před hodinou."

„To bys už teď byla mrtvá, nebo by ti přinejmenším bylo dost špatně," vyhodnotila situaci Alžběta. Potom rozhodla: „Lauro, dej jí pořádnou dávku hořčice s vodou, tímhle dávidlem určitě nic nezkazíme. Já jdu pro doktora. Cestou se ještě stavím u Johna."

Když se po chvilce vrátila sama, Laura vyhrkla: „Kde máš doktora?"

„Žádného doktora není **třeba**. Myslela jsem si to od samýho začátku. John si z Emily vystřelil. Chtěl ji trošku vystrašit," vysvětlila Alžběta.

(L. M. Montgomeryová, Emily z Novoluní, upraveno)

TEXT 2

Pojmenování typu A je založeno na záměně celku a části. Například ve větě V parku nebyla ani noha je vyjádřeno, že v parku nikdo nebyl. Slovem noha (tj. část) je označena osoba (tj. celek).

Pojmenování typu B na záměně celku a části založeno není. Například ve větě Včera jsem si zlomil nohu slovo noha označuje dolní končetinu, a ne nějakou osobu.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

18.1 Emily tvrdila, že člověk zemře pár minut poté, co sní otrávené jablko. A N

18.2 Alžběta se rozhodla zajít za Johnem, aby jí poradil, kde by našla lékaře. A N

18.3 Hořčice smíchaná s vodou obsahuje účinné protilátky proti jedu na krysy. A N

18.4 V domě, kde žije Emily, se jediný pokoj se zrcadlem nachází ve stejném patře jako kuchyně. A N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 N; 18.2 N; 18.3 N; 18.4 N**

VYSVĚTLENÍ

Všechna čtyři tvrzení jsou nepravdivá: Emily řekla, že jí zbývá „pár minut" (ne že tak rychle se umírá obecně); Alžběta šla za Johnem kvůli ověření, ne kvůli radě ohledně lékaře; o protilátkách se v textu nic neříká; zrcadlo bylo v hostinském pokoji nahoře, kuchyně dole.

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 21 · 1 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Které z následujících tvrzení o TEXTU 1 je pravdivé?

A. V druhé části textu hovoří přímou řečí celkem dvě osoby: z textu vyplývá, že obě jsou v příbuzenském vztahu.
B. V druhé části textu hovoří přímou řečí celkem dvě osoby: z textu vyplývá, že nejsou v příbuzenském vztahu.
C. V druhé části textu hovoří přímou řečí celkem tři osoby: z textu vyplývá, že dvě z nich jsou v příbuzenském vztahu.
D. V druhé části textu hovoří přímou řečí celkem tři osoby: z textu vyplývá, že všechny jsou v příbuzenském vztahu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

VYSVĚTLENÍ

V druhé části mluví Emily, John a Laura (tři osoby); Emily a Laura jsou v příbuzenském vztahu (Laura je Emilina teta/Emily je Lauřina neteř), John příbuzný není.

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

V roce 1951 se během jednoho mysliveckého večírku začalo debatovat o tom, jestli je kulík zlatý nejrychleji létajícím ptákem v Evropě, či **nikoli**. Spolehlivé informace, které by spor rozsoudily, ale nebyly k dispozici. Jedním z diskutujícím byl i sir Hugh Beaver, šéf pivovaru Guinness. Právě on se potom obrátil na londýnskou informační agenturu se žádostí, aby se pokusila sestavit **aspoň** základní přehled zajímavých NEJ.

První Guinnessova kniha rekordů spatřila světlo světa roku 1955: měla necelých dvě stě stran a vyšla v nákladu tisíc výtisků. Od té doby tato publikace každoročně přináší aktuální informace z oblasti rekordů. Rekordy jsou v knize uspořádány do několika kategorií, např. člověk, živá příroda, sport, umění nebo vesmír. Kromě klasických NEJ, jako je nejstarší člověk či nejtěžší zvíře, se v Guinnessově knize objevují i opravdové kuriozity. Mezi **nima** najdeme rekordmana s největším množstvím prádelních kolíčků na obličeji, nejpočetnější pochod zombies nebo muže s nejvíce švábý v ústech.

Ve slavné knize jsou zastoupeni i Češi. K **těm** nejúspěšnějším patří Zdeněk Bradáč: poprvé byl do Guinnessovy knihy zapsán roku 2004, dnes má na svém kontě celkem 25 světových rekordů. Za zmínku stojí třeba rekord z roku 2009, kdy se pod vodou vyprostil z trojích policejních pout.

(www.irozhlas.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Každoročně vychází celkem tisíc výtisků Guinnessovy knihy rekordů. A N

25.2 Guinnessova kniha rekordů byla poprvé vydána před více než půlstoletím. A N

25.3 Guinnessova kniha rekordů je rozdělena do celkem pěti oddílů, z nichž každý obsahuje rekordy z jiné kategorie. A N

25.4 Zdeněk Bradáč je držitelem mnoha světových rekordů: první z nich vytvořil v roce 2004, v následujících letech pak zdolal dalších 25 rekordů. A N

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 N; 25.2 A; 25.3 N; 25.4 N**

VYSVĚTLENÍ

25.1 N – tisíc výtisků byl náklad prvního vydání (1955), nikoli každoročně; 25.2 A – 1955 je více než 50 let před rokem vydání testu; 25.3 N – text uvádí „několik kategorií", příklady nejsou vyčerpávající; 25.4 N – text říká, že Bradáč má celkem 25 rekordů, ne že jich dalších 25 přidal po roce 2004.

C5PCD24C0T03 · 2024 – 1. náhradní termín (C) · úloha 11 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Labutě byly odjakživa považovány za symbol krásy a věrnosti. Kvůli jejich eleganci si je oblíbili šlechtici, a proto je často chovali jako okrasné ptáky, kteří byli ozdobou jezírek v zámeckých parcích. Ve **volné** přírodě se ale u nás začaly labutě častěji vyskytovat teprve nedávno – v druhé polovině 20. století.

Labuť velká, nejrozšířenější druh labutě v Česku, má bílé peří a typické černé **zbarvení** okolo zářivě oranžového zobáku. Není to žádný drobeček: dospělý jedinec má rozpětí křídel něco přes dva metry a vážit může více než 12 kilogramů. Labuť velká je býložravec (její jídelníček se skládá převážně z vodních rostlin či rostlin rostoucích na břehu), občas si ale stravu zpestří i malými vodními živočichy. Lidé často labutě krmí rohlíky či chlebem, to však odborníci nedoporučují. Větší množství pečiva totiž může labutím (i jiným živočichům) způsobit zdravotní problémy.

Labutě jsou tažní ptáci. Ty, které žijí v České republice, ovšem poslední dobou do teplých krajů neodlétají, ale **mírnou** zimu zpravidla přečkávají na našich **nezamrzajících** řekách. Zimovat k nám přilétají i labutě ze severní Evropy, takže v tomto ročním období se u nás zvýší počet labutí až na čtyři tisíce.

Labutě žijí v menších hejnech, která opouštějí jen během hnízdění. Jejich námluvy jsou skutečnou podívanou a vzniklý labutí pár si bývá obdivuhodně věrný: obvykle spolu stráví zbytek života. V období od dubna do června samička snese 4–7 vajec, mláďata se vylíhnou zhruba za 40 dní. *****, rodiče se o ně společně starají ještě několik měsíců.

Co se hlasového projevu týče, labutě velké nejsou vyhlášení zpěváci. Před svou smrtí prý ale každá labuť zazpívá svou nejkrásnější píseň. Proto se spojení labutí píseň někdy používá pro označení mimořádného výkonu, jímž umělec ukončí svou kariéru.

(www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

Informace č. 1: Předtím než labuť zemře, zazpívá svou nejkrásnější píseň.

Informace č. 2: Mimořádný výkon, kterým umělec ukončí svou kariéru, se někdy označuje jako labutí píseň.

Které z následujících tvrzení o výše uvedených informacích je pravdivé?

A. Jako nesporný fakt je ve výchozím textu čtenářům předkládána pouze informace č. 1.
B. Jako nesporný fakt je ve výchozím textu čtenářům předkládána pouze informace č. 2.
C. Každá z těchto informací je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako nesporný fakt.
D. Žádná z těchto informací není ve výchozím textu čtenářům předkládána jako nesporný fakt.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

C5PCD24C0T03 · 2024 – 1. náhradní termín (C) · úloha 20 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1:

(**1**) Krisa byla zoufalá. Přece ten revolver, který jí svěřili kluci z Gangu, včera ráno důkladně ZAHRABALA pod stromem. Jak to, že teď tam není? Zamyšleně se podívala na Prcka: „Potřebuju s něčím píchnout. Někdo mi šlohnul tamtu věc."

Už se stmívalo, když se Krisa s Prckem vydali do lesa hledat revolver. Náhle zahlédli jakousi stařenu. Krisa ZASYČELA: „To je ta divná bába. **Včera tady sbírala byliny – tu věc má určitě ona.**" Opatrně se začali za ženou plížit, když vtom se otočila. Vzápětí se s nimi rozhoupal svět a pak se ponořili do tmy. Probírali se hrozně ztěžka. Co se sakra stalo? Kde to jsou? Hustý les jim připadal úplně cizí. Vyrazili na cestu, ale neměli ani ponětí, kam jdou. Po nějaké době začaly stromy konečně řídnout. Děti se s úlevou rozběhly k chatrči na kraji lesa.

(**2**) Ve dveřích stanula ženská postava. Prcek strnul zděšením. Tuhle osobu přece zná. „Vy jste nás začarovala!" vykřikl. „Šli jsme za váma a najednou jsme byli jinde!"

„Já čarovat neumím," zasmála se babka.

„Určitě jo! Řekni, Kriso, jak to bylo s tim kamenem," naléhal Prcek.

„Jedna holka," vysvětlovala jeho parťačka neochotně, „po vás včera hodila kámen. Prolít skrz vás."

„Říkáte, že se vám dějí divné věci? Tak to jste se jistě dotkli kamene z Oblázkové hory! Ale to je vlastně nesmysl, vždyť se ho dotkla ta holka, a ne vy," mrkla na ně šibalsky žena.

Prcek se opatrně zeptal: „A co kdybysme se ho dotkli?"

„Tak by se vám začalo plnit to, co jste si nejvíc přáli," odvětila žena.

„Ale my jsme si nic nepřáli!"

„Stačí, že má člověk nějaké přání v hloubi duše. Ale děti," zvážněla stařena, „jestli vám mám pomoct, nesmíte přede mnou nic tajit. Tak jak to bylo doopravdy?"

(B. Dočkalová, Tajemství Oblázkové hory, upraveno)

TEXT 2:

Slovesa typu A mají předponu za-, která u těchto sloves vyjadřuje, že děj trval jen krátkou dobu, např. pes krátce zavrtěl ocasem × pes delší dobu vrtěl ocasem.

U **sloves typu B** předpona za- nevyjadřuje, že děj trval jen krátkou dobu, ale má jiný význam, např. místnost se zalidnila (předpona za- má zde význam zaplnit nějaký prostor).

Které z následujících tvrzení o druhé části TEXTU 1 je pravdivé?

A. V této části hovoří přímou řečí celkem tři osoby, z nichž jedna je Krisa.
B. V této části hovoří přímou řečí celkem tři osoby, mezi něž ale nepatří Krisa.
C. V této části hovoří přímou řečí celkem čtyři osoby, z nichž jedna je Krisa.
D. V této části hovoří přímou řečí celkem čtyři osoby, mezi něž ale nepatří Krisa.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **A)**

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Kam zmizela nám princezna,
kam utekla, kam schovala se,
ve které zemi pávy pase,
kdo do té země cestu zná?
Je daleko a je až kdesi
za sedmi řekami a lesy,
tak daleko a ještě dál.
V té zemi za železnou mřeží,
ve vysoké až k nebi věži
princeznu černokněžník střeží.
Být princem, nic bych neváhal,
jal bych se přes **ty** řeky brodit,
princeznu šel bych vysvobodit,
černému muži bych ji vzal.
Tomu, co za železnou mřeží,
ve vysoké až k nebi věži
princeznu hlídá, přísně střeží.
A jestli vrátíme se zpátky,
s princeznou budem pásti pávy
na našem dvorku, ne až kdesi
za sedmi řekami a lesy,
tam za horou, ba ještě dál.
(J. Skácel, Pohádka o princezně a pávech, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Ten, kdo v textu promlouvá, zjistil, že černokněžníkovi pomáhá s hlídáním princezny černý muž.
B. Ten, kdo v textu promlouvá, uvádí, že pokud by byl princem, vydal by se bez váhání vysvobodit princeznu.
C. Ten, kdo v textu promlouvá, si přeje pást s princeznou pávy v zemi, do níž se z jeho domova jde přes sedm řek a lesů.
D. Ten, kdo v textu promlouvá, chtěl najít někoho, kdo zná cestu do země za sedmi řekami a lesy a pomůže mu vysvobodit princeznu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 19 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Jupiter North a Morrigan Crowová hleděli z okna jídelny. Lesem se k rodinnému sídlu Crowových blížilo **cosi** temného. Zprvu to vypadalo jako hejno netopýrů. Bylo to však příliš hlasité. Mezi **vší** tou černí svítily stovky rudých teček. Morrigan se zděsila, když zjistila, že to jsou oči mužů, koní a honicích psů.

„To jsou Honci z kouře a stínů. Musíme utéct," řekl Jupiter, vzal Morrigan za ruku a táhl ji pryč z jídelny.

„Ale co bude s mou rodinou?" zeptala se Morrigan a ukazovala na ostatní Crowovy. Všichni tři klidně seděli u stolu uprostřed rozlehlé jídelny, jako by přízračné lovce neviděli ani neslyšeli.

„Nic se jim nestane, jim ublížit nemohou. Ti Honci jdou **jen** po tobě, Morrigan."

Jupiter a Morrigan vyběhli po schodech do třetího patra. Tam mladík dokořán otevřel nejbližší okno a Morrigan uviděla na nádvoří podivný stroj s prosklenou kabinou, který připomínal obrovského pavouka.

„**Až** napočítám do tří, skočíme dolů," řekl Jupiter a vylezl na parapet. Dívka se ohlédla. Několik metrů od nich stál pes: pozoroval je žhnoucíma rudýma očima a zlověstně vrčel. Další psi se ozývali z nižších pater.

„Jedna," řekl Jupiter a pomohl dívce na okenní římsu. Štěkot psí smečky, řítící se po schodech, hrozivě zesílil. „Dva." Jupiter objal Morrigan. To už k nim od schodiště přibíhali běsnící psi. „Tři!" Chladný vzduch zasvištěl uprchlíkům kolem uší. Pak se ozvalo řinčení rozbitého skla a oba tvrdě dopadli na podlahu stroje. Zatímco si Morrigan vytahovala střep z ruky, Jupiter prudce stlačil řídicí páku dolů. Ospalý motor se probral k životu, plechový pavouk sebou škubl a všechny čtyři páry jeho obřích kovových noh vykročily k městu.

„A co teď?" zeptala se Morrigan a snažila se nepozvracet kabinu toho zvláštního stroje.

„Najdeme bránu do Nikdyuše," vysvětlil jí Jupiter, „jen tak Honcům unikneme."

(J. Townsendová, Nikdyuš, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

19.1 Podivný stroj připomínající pavouka měl osm kovových noh.

19.2 Honci z kouře a stínů byli v určitý okamžik schováni za hejnem netopýrů.

19.3 Jupiter začal s odpočítáváním poté, co se do třetího patra dostalo více psů než jeden.

19.4 Při útěku před Honci z kouře a stínů rozbila Morrigan sklo v okně, z něhož skákala do podivného stroje.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **19.1 ANO; 19.2 NE; 19.3 NE; 19.4 NE**

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Ve volné přírodě žijí papoušci většinou ve velkých hejnech, ***** jako domácí mazlíčci jsou zpravidla chováni samostatně. To na ně může mít nepříjemný dopad – často se pak nudí a cítí se osaměle. Svůj smutek vyjadřují specificky: někdy se na bidýlku pohupují zepředu dozadu, někdy si zase vytrhávají peří. Vědci se ***** rozhodli vyzkoušet, zda tito ptáci, kteří vynikají vysokou **inteligenci** a rádi se učí novým věcem, budou schopni mezi sebou komunikovat pomocí videohovorů.

Experimentu se zúčastnilo 18 papoušků. Majitel nejdřív svého mazlíčka naučil, že když zobákem zazvoní na zvoneček, ukážou se na tabletu fotografie dalších papoušků **zapojených** do experimentu. Jakmile se papoušek dotkl některé z nich, zahájil se videohovor. Pestrobarevní opeřenci si experiment zjevně užívali: například napodobovali chování svého protějšku, zpívali si, nebo dokonce společně usínali. Někteří občas vzali do zobáku nějaký předmět a ukázali ho novému kamarádovi.

Po analýze více než 1 000 hodin záznamů z celkem 147 papouščích videohovorů vědci dospěli k závěru, že rozhovory mají na papoušky pozitivní vliv. Tato forma komunikace by podle odborníků mohla **papouškům** alespoň částečně nahradit život v hejnech. **Velkou** spokojenost s experimentem projevili i majitelé papoušků.

(www.novinky.cz; echo24.cz, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Papoušci chovaní jako domácí mazlíčci dávají minimálně dvěma způsoby najevo, že jsou smutní.

25.2 Každý z 18 papoušků, kteří se pokusu zúčastnili, absolvoval v rámci experimentu celkem 147 videohovorů.

25.3 Cílem experimentu bylo zjistit, proč papoušci chovaní v zajetí komunikují méně než papoušci žijící ve volné přírodě.

25.4 Videohovory mezi dvěma papoušky mívaly podobný průběh: nejprve ptáci napodobovali chování toho druhého, nakonec oba usnuli.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 ANO; 25.2 NE; 25.3 NE; 25.4 NE**

C5PAD25C0T01 · 2025 – 1. řádný termín (A) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Kde bydlí víla? / Asi v mechu, / celou noc tančí bez oddechu, / pak věneček si odstrojí / a ustele si pod chvojí. / A co má k jídlu? / Místo kávy / do hrníčku si sbírá z trávy / třpytivé rosné krůpěje. / A ráno si je ohřeje. / A to jí stačí? / Stačí asi, / je živa jenom z vůně, krásy / a na svůj usměvavý ret / dá lupen růže, který slét. // A viděl jsi ji? / Jenom v šeru / a větřík tam **hrál** na **citeru**. / Myslel jsem – někdo neznámý, / a lampa ve tmě zhasla mi. / A byla hezká? / Jistě byla, / je hezká každá, když je víla. / A druhého dne jsem tam zdvih / pár kvítečků už povadlých.

Vysvětlivka: citera – hudební nástroj

(J. Seifert, Rozhovor, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Podle někoho, kdo v textu promlouvá, je hezký vzhled pro víly typický.

B. Někdo, kdo v textu promlouvá, uvádí, že rty víly jsou tvořeny jen z lístků růží.

C. Podle někoho, kdo v textu promlouvá, se víla lidem zjeví jen tehdy, když je šero.

D. Někdo, kdo v textu promlouvá, si není jistý tím, zda víla sbírá do hrnku kapky rosy.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

VYSVĚTLENÍ

Tvrzení A) dokládá verš „je hezká každá, když je víla", který vyjadřuje, že hezký vzhled je pro víly typický.

C5PAD25C0T01 · 2025 – 1. řádný termín (A) · úloha 12 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Aru se probrala na podlaze v Síni bohů. Vzápětí spatřila své spolužáky. Vypadali, jako když se film zastaví uprostřed bojové scény. Byli ztuhlí v čase. Aru se postavila a opatrně se jich dotkla. Kůži měli teplou, na krku jim **tepala** krev, na těle žádné zranění. SAKRA, co se to stalo? pomyslela si.

Náhle se odněkud zvenčí ozval jakýsi skřípot. Znělo to jako otevírání dveří. Aru se rozběhla ke vchodu. To, co před Síní bohů objevila, jí vůbec nedávalo smysl. Máma s očima plnýma paniky měla obě nohy nad zemí, jako by zmrzla ve skoku. Kamenný slon, jenž stál v muzeu desítky let, zvedl chobot a znovu vydal ten skřípavý zvuk.

(**2**) Vystrašená Aru se pokoušela stáhnout mámu na zem a přitom křičela: „Mami, dělej něco! Ten slon je posedlý!" Jenže máma se ani nepohnula.

Vtom z nitra **oživlého** slona zaburácel hluboký a drsný hlas: „Slyšte všichni! Jak se opovažujete rozsvítit lampu?" Vzápětí slonovi cosi vylétlo z tlamy. Byl to… holub.

„Kde je ten prastarý válečník, který rozsvítil lampu z Bháratu?" zjišťoval pták.

Dívka bez přemýšlení vyhrkla: „Jak to, že teď zníš jinak?" Předtím byl holubův hlas temný jako bouře, teď jí ale připomínal jejího matikáře s pisklavým hlasem.

Holub nafoukl hruď: „Něco se ti nezdá na mé mluvě, lidská holko? Buď ráda, že se s tebou vůbec bavím. Měla bys vědět, že jsem schopný napáchat velikou zkázu! Kdekdo se mě bojí!"

(**3**) „A co je na tom dobrého?"

„Na tom je něco mocného," odfrkl si pták, „a když si můžu vybrat mezi dobrem a mocí, vždy zvolím to druhé. Ale k věci. Lampa byla rozsvícena. Rozsvítit ji **zvládne** jen ten, kdo má mimořádné schopnosti – Pánduovec. Jeho role je nyní zcela **zásadní**!"

Aru zvedla bradu: „Tu lampu jsem rozsvítila já."

Holub dočista zkoprněl: „HERNAJS, tak to se můžeme se světem rozloučit."

(R. Chokshi, Aru Šah a konec času, upraveno)

TEXT 2

Výraz typu A: i bez okolního textu **lze** určit, o který slovní druh jde, např. domy (je to vždy podstatné jméno).

Výraz typu B: bez okolního textu **nelze** určit, o který konkrétní slovní druh jde, např. stát (může to být buď podstatné jméno, nebo sloveso).

Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje slova SAKRA a HERNAJS, zapsaná v TEXTU 1 velkými písmeny?

A. Tato slova v textu nejspíše vyjadřují vinu či stud.
B. Tato slova v textu zcela určitě vyjadřují vinu a znepokojení.
C. Tato slova v textu zcela určitě vyjadřují nepříjemné překvapení a stud.
D. Tato slova v textu nejspíše vyjadřují nepříjemné překvapení či znepokojení.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **D)**

VYSVĚTLENÍ

Obě slova reagují na znepokojující situace, která mluvčí nepříjemně překvapí; jde o citoslovce vyjadřující nejspíše nepříjemné překvapení či znepokojení, nikoli vinu nebo stud.

C5PAD25C0T01 · 2025 – 1. řádný termín (A) · úloha 21 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(1) Hrad Houska, ležící necelých 60 kilometrů severně od Prahy, patří k vyhledávaným turistickým cílům. V prostorách i okolí tohoto hradu se prý dodnes děje cosi podivného.
Odpradávna se říká, že se na Housce nachází brána do pekel. ***** Možná to není tak nesmyslné, jak by se na první pohled mohlo zdát. Někteří lidé totiž tvrdí, že název hradu pochází z keltského výrazu gosca (česky brána). Zlem prosáklá puklina by měla být v místech, kde dnes stojí hradní kaple.
(2) O Housce kolují i jiné děsuplné zkazky. Pod hradem se údajně nacházejí tajemné chodby, v nichž jsou kostry „nelidí" a další hrůzostrašné věci. Traduje se také, že po Housce se v noci prochází postava v černém hábitu. Přítomnost nadpřirozených úkazů na Housce se ale nikdy nepotvrdila.
Podle historiků založil tento hrad český král Přemysl Otakar II., a to v první polovině 13. století. Za dobrou obranyschopnost vděčil hrad především své poloze: kdysi se k němu dalo dostat pouze z jihu. Dobře opevněné sídlo bývalo domovem mnoha šlechtických rodů. Pro širokou veřejnost Houska své brány otevřela teprve v roce 1999.
(3) Kromě klasické prohlídky tohoto hradu, za niž osoby starší 15 let zaplatí 180 Kč a děti do 15 let o 50 Kč méně, zde můžete zažít i něco netradičního. V prostorách, kde byly kdysi zaparkovány panské kočáry, najdete expozici nazvanou Peklem – mechanický model pekla o délce 12 metrů. Jeho konstrukci i všech 94 figurek vyřezaly z lipového dřeva šikovné ruce českých řezbářů. Expozice zahrnuje celkem jedenáct výjevů: například v jedné scéně ďábel rozdmýchává oheň v kotli, z něhož trčí nohy, hned vedle stojí pekelník, který mele hříšné duše. Vstupné do expozice Peklem činí 80 Kč za osobu.
(hradhouska.cz; www.novinky.cz; www.peklem.cz, upraveno)

Popis situace: Marie Šťastná byla na klasické prohlídce hradu Houska se svými dvěma dětmi: osmiletou Evou a šestnáctiletým Otou. Po prohlídce její děti ještě samy navštívily expozici Peklem. Když si paní Šťastná doma zapisovala výdaje, uvědomila si, že •••••.
Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (•••••) ve výše uvedeném popisu situace, aby sdělení týkající se výdajů bylo pravdivé?

A. její vstupenka stála přesně o 50 Kč méně než obě vstupenky pro Evu
B. za vstupenky pro Otu utratila přesně o 50 Kč více než za vstupenky pro Evu
C. za svou vstupenku utratila přesně o 50 Kč méně než za vstupenku na hrad pro Otu
D. každá ze vstupenek pro Otu stála přesně o 50 Kč více než každá ze vstupenek pro Evu

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

VYSVĚTLENÍ

Paní Šťastná: 180 Kč (hrad). Ota (starší 15 let): 180 + 80 = 260 Kč. Eva (8 let, o 50 Kč méně na hrad): 130 + 80 = 210 Kč. Za Otu zaplatila o 50 Kč více než za Evu (260 − 210 = 50).

C5PBD25C0T02 · 2025 – 2. řádný termín (B) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Nad **zelenou** louží
vosa bosa krouží
už snad od pátku.
Bříško, krk i záda
prohlíží si ráda
v tomto zrcátku.
Kroutí se a kroutí
v **zelenavém** proutí,
pyšně zvedá nos.
„Jak mi to dnes sluší!
Já jsem, na mou duši,
nejkrásnější z vos!"
Venku před maštalí
čtyři koně stáli,
bílé hříbátko.
Hříbě zasmálo se,
rozběhlo se v rose,
vypilo té vose zrcátko.
Vysvětlivka: maštal – konírna, stáj pro koně
(K. Šiktanc, Vosa parádnice, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Zelená louže, nad níž létala vosa, se u maštale vytvořila už v pátek.
B. Bílé hříbátko, které běželo v rose, se vose vysmívalo kvůli jejímu vzhledu.
C. Naparující se vosa kroužila nad zelenou louží, která jí posloužila jako zrcátko.
D. Čtyři koně a hříbátko vyšli ven z maštale, aby pozorovali pyšně se chovající vosu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

VYSVĚTLENÍ

Vosa kroužila nad louží, která jí sloužila jako zrcátko (prohlíží si bříško, krk i záda v tomto zrcátku), a chovala se pyšně (nejkrásnější z vos).

C5PBD25C0T02 · 2025 – 2. řádný termín (B) · úloha 21 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Nad mořem se shromáždí hejno ptáků. Vzápětí se všichni řítí dolů a s hlasitým šplouchnutím rozrazí hladinu. Za chvilku se vynoří, v zobáku ale žádnou rybu nenesou. Francouzští rybáři, kteří byli svědky podobné scény, kdysi tomuto ptákovi dali jméno Fou de Bassan (blázen z Bassanu). Usoudili totiž, že je extrémně nešikovný, protože se z lovu vždy vrací s prázdnou. Opak je ale pravdou – terej bílý (tak zní jeho pravé jméno) je zdatný lovec, jenž potravu polyká pod vodou.
Terej bílý je největší mořský pták Evropy. Dospělý jedinec má dlouhá křídla (jejich rozpětí může být i 190 cm) a jeho hmotnost se většinou pohybuje mezi 2,8 a 3,2 kg. *****
(**2**) Je-li pro **tereje bílého** něco příznačné, pak je to jeho způsob obstarávání **potravy**, jemuž se říká **střemhlavé potápění**. Při lovu mu pomáhá ostrý zrak. Jakmile ve vodě spatří kořist, vrhne se klidně i z výšky 30 metrů dolů a hladinu **moře** protne neuvěřitelnou rychlostí. Prudký náraz jeho těla na hladinu způsobí, že menší ryby v **okolí** jsou omráčeny, či dokonce usmrceny. Možná vás **zajímá**, jak takový kaskadérský kousek může terej vůbec přežít. Snadno – díky pevnému zobáku a tvrdé lebce. Vy ale **podobné věci** nezkoušejte. Člověk by totiž skok do vody z třicetimetrové výšky patrně nepřežil.
(**3**) Terejové bílí jsou velmi společenští: hnízdí v početných koloniích na skalních útesech. Na začátku minulého století panovala obava, že tito ptáci pravděpodobně skončí na seznamu ohrožených živočišných druhů. V roce 1913 totiž na světě žilo jen 100 000 jedinců, a to v méně než dvaceti koloniích. O necelých 60 let později už ale celková populace terejů bílých vzrostla (dokonce dvojnásobně) a tento trend zatím trvá. V současné době se největší kolonie terejů bílých nachází na kanadském ostrově Bonaventura: v roce 2021 zde sídlilo více než 60 000 párů.
(www.national-geographic.cz; www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

Klíčová slova jsou slova nebo slovní spojení vystihující obsah sdělení. Ve které z následujících možností jsou uvedena čtyři klíčová slova vystihující obsah sdělení druhé části výchozího textu? (Posuzovaná slova a slovní spojení jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

A. terej bílý, moře, okolí, podobné věci
B. terej bílý, potrava, zajímat, podobné věci
C. terej bílý, střemhlavé potápění, okolí, zajímat
D. terej bílý, potrava, střemhlavé potápění, moře

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: D)

VYSVĚTLENÍ

Druhá část textu popisuje způsob lovu tereje bílého – střemhlavé potápění za potravou; slova *okolí*, *zajímat* a *podobné věci* jsou příliš obecná a nevystihují téma části textu.

C5PCD25C0T03 · 2025 – 1. náhradní termín (C) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) U potoka na stráni
skákali dva klokani.
Jeden skočil sedm metrů,
a to ještě proti větru,
druhý ale zakopnul,
do potoka upadnul.
Plave klokan v potoce,
vylezl až v zátoce.
Když chtěl z kapsy vylít vodu,
nečekal tam žádnou zradu,
ale sáhnul na raky,
ti ho štípli do ruky.
(**2**) Klokan křičí: „Běžte ven,
kapsa není podnájem!"
RAKŮM SE VŠAK V KAPSE LÍBÍ,
to bydlení nemá chyby.
Teplé je a útulné
pro dva raky potulné.
(**3**) Raci v kapse zůstali,
klokan skáče po poli.
Tam pes dingo číhá v křoví,
vyrazí po klokanovi.
Psa čekala klepeta,
vylít jako raketa.
Chudák dingo – v čumáku
má štípance od raků.
Kňučí, mručí, kulhá, pláče,
klokan domů v klidu skáče.
Je mu zcela nebesky,
už se cítí moc hezky.
(J. Hutka, Klokan, upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Jednomu klokanovi, který měl v kapse raky, se na stráni podařil skok dlouhý sedm metrů.
B. Raci se jednomu klokanovi pomstili štípnutím poté, co jim řekl, že jim neposkytne bydlení.
C. Důvodem náhlého útoku psa na jednoho klokana byli raci, kteří byli schovaní v klokaní kapse.
D. Přítomnost raků, které měl jeden klokan ve své kapse, pro něj nakonec měla pozitivní důsledky.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: D)

C5PCD25C0T03 · 2025 – 1. náhradní termín (C) · úloha 7.1 · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Řekne-li se o někom, že má obě ruce levé, znamená to, že je **pěkný** nešika. Tohle rčení nejspíš vymysleli praváci. Ti se zpravidla vyznačují až neuvěřitelnou nešikovností levé ruky. Často si proto myslí, že leváci nic kloudného nesvedou ani levou, natož pak pravou rukou. Jenže to je **obrovský** omyl: *****, žádní nemotorové to tedy nejsou.

(**2**) Martina Navrátilová hraje tenis levou rukou, až do svých devíti let ale při zápasech ruce střídala. Když se roku 1965 probojovala až na mistrovství republiky žactva, řekli jí zkušení tenisté, že by forhend měla hrát jen levačkou. Do týdne se to naučila. Přestože na tehdejším mistrovství zlato nezískala, levou rukou hrála dál. Tenkrát se také zařekla, že už prohrávat nebude. A svatá pravda, od té doby prohrála v žákovském tenise snad jen dva nebo tři zápasy. Příliš proher nezakusila ani v dospělosti.

Jako dítě střídala ruce i při jiných činnostech, třeba při kreslení. Na základní škole naše budoucí tenisová hvězda zprvu psala levou, jenže si pokaždé rozmazala napsané řádky. „Zkus to pravou!" napadlo její rodiče. Od té doby při psaní používá pravačku.

(**3**) Jeden by řekl, že dívenka, z níž se později stala slavná tenistka, v tělocviku jistě všechny převálcovala. **Zkrátka** že měla nad ostatními navrch. Jednou ale Martina přinesla domů poznámku: „Neumí kotoul!" Otci to vysvětlila dost **stručně**: „Madam mě dnes vyvolala z řady, řekla ‚Udělej kotoul!' a já na ni zůstala civět." Děti z Řevnic říkaly mezi sebou učitelce tělocviku madam, protože do tělocvičny chodila zásadně v kožichu, který při vyučování nesvlékala, a ve střevíčkách.

„A proč jsi na ni civěla?"

„Já nevím, co je to kotoul," odpověděla popravdě Martina.

„Víš ty co? Udělej kotrmelec."

Martina udělala kotrmelec. V pokoji na zemi. Bezvadně.

„Tak tohle je kotoul. Vy tomu spíš říkáte kotrmelec," řekl otec. Pak vzal žákovskou a pod poznámku od učitelky tělesné výchovy dopsal: „Tak jí ho ukažte."

Madam na to neodepsala a kotoul Martině rovněž neukázala.

Vysvětlivka: forhend – typ tenisového úderu

(V. Škutina, Martina: z Řevnic na wimbledonský dvůr, upraveno)

TEXT 2

Příslovečná spřežka je příslovce, které vzniklo spojením předložky s jiným existujícím tvarem současného slova (např. s tvarem podstatného jména, zájmena či číslovky). Příslovečné spřežky jsou např. slova nahoru (na + horu) či předtím (před + tím).

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

7.1 Martina Navrátilová začala hrát tenis dřív než v den svých devátých narozenin.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **ANO**

C5PCD25C0T03 · 2025 – 1. náhradní termín (C) · úloha 7.2 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
7.2 Od roku 1965 do ukončení své tenisové kariéry prohrála Martina Navrátilová maximálně tři tenisové zápasy.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: NE

C5PCD25C0T03 · 2025 – 1. náhradní termín (C) · úloha 7.3 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
7.3 Martinina učitelka tělesné výchovy chodila do tělocvičny v kožichu a ve střevíčkách, protože chtěla, aby ji žáci oslovovali „madam".

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: NE

C5PCD25C0T03 · 2025 – 1. náhradní termín (C) · úloha 7.4 · 0,5 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).
7.4 Z Martiny Navrátilové se stala slavná tenistka, ačkoli po celou školní docházku neuměla udělat jednoduchý cvik zvaný kotoul či kotrmelec.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: NE

C5PCD25C0T03 · 2025 – 1. náhradní termín (C) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Ve známé komedii Adéla ještě nevečeřela zločinec vypěstuje rostlinu, která při poslechu jedné skladby spořádá obrovského psa. Jde sice jen o výplod scenáristovy fantazie, nicméně některé rostliny se Adéle trochu podobají.

***** Právě proto se masožravky vybavily důmyslnými pastmi: do **svých** lapacích listů jsou schopny přivábit drobné živočichy, zvláště pak hmyz. Poté je chytí a stráví.

(**2**) Je zde ovšem jeden zásadní rozpor – masožravky loví hmyz, aby získaly živiny, zároveň ho ale potřebují k opylování svých květů. Musely tedy najít efektivní způsob, jak odlišit potravu od opylovače. Vědci zjistili, že za tímto účelem masožravky používají tři různé metody. Některé druhy například kvetou jen v období, kdy jejich pasti ještě nejsou funkční. Princip metody prostorové zase tkví v tom, že květy vyrůstají na dlouhých stoncích, zatímco lapací listy s pastmi se nacházejí mnohem níže, takže tam uvíznou živočichové pohybující se po zemi. Další masožravky si zase umí vypomoct dokonalým trikem: opylovače přitahují jinou vůní, než jakou vábí kořist.

(**3**) Na světě se vyskytuje zhruba 600 druhů masožravých rostlin. Masožravky se liší jak zbarvením či tvarem listů, tak **svými** rozměry. Některé jsou spíše menší (např. rosnatka minor má stvol dlouhý zhruba 10 cm a listy o délce maximálně 3 cm), jiné jsou velké jako dospělý člověk. Mezi největší druhy masožravek se řadí láčkovka rádža. Tato rostlina dokáže do svých pastí o velikosti lidského chodidla lapit nejen hmyz, ale dokonce drobné obratlovce, jako jsou myši nebo malé žáby.

Asi nejznámější masožravou rostlinou je mucholapka podivná. Okraje jejího lapacího listu jsou pokryty sladkým nektarem, na nějž láká hmyz. Jakmile tam hmyz přistane, mucholapka bleskurychle (často během půl sekundy) uzavře svůj lapací list, čímž oběti znemožní únik.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1	Vědci zjistili, že masožravé rostliny používají za účelem odlišení opylovače od kořisti tři různé metody.
18.2	Květy masožravé rostliny, která používá prostorovou metodu, se nacházejí výše než pasti této masožravky.
18.3	Existuje alespoň jeden druh masožravé rostliny, která je schopna chytit do svých pastí i některé obratlovce.
18.4	Listy rosnatky minor, která patří mezi menší druhy masožravých rostlin, dorůstají maximálně třícentimetrové délky.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 ANO, 18.2 ANO, 18.3 ANO, 18.4 ANO**

C5PCD25C0T03 · 2025 – 1. náhradní termín (C) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Kdybyste sestavili pomyslnou hitparádu nejneobvyklejších jídel světa, na předních místech by se jistě umístil pokrm suo-tiou. Jeho název se překládá jako „nasát a vyhodit".
Hlavní složku této kulinářské rarity z Číny jsou říční kameny. Pokrm suo-tiou, právem považovaný za nejtvrdší jídlo na světě, se **připravuje** na jedné pánvi: oblázky se **dají** na rozpálený olej a postupně se přidává koření a zelenina. Výsledkem je pikantní omáčka, která se z kamenů ocucá. Poté se oblázky vyplivnou. Specialita ani není příliš drahá: v roce 2024 porce suo-tiou o hmotnosti 0,5 kg vyšla na 16 jüanů (tehdy zhruba 55 Kč).
S prapodivnými jídly se ovšem nesetkáme jen v Asii. Příkladem může být casu marzu – sýr vyráběný na Sardinii. V bochníku sýra z ovčího mléka se vytvoří díra, aby se do něj dostaly sýrohlodky drobné. Tyto mouchy nakladou dovnitř vajíčka: jedna samička jich **dokáže** najednou naklást až 500. Když se vylíhnuté larvy prokousávají sýrem ven, uvolňují ze svého trávicího traktu kyseliny. Díky tomu prý casu marzu chutná neskutečně jemně. Sýr se konzumuje i s živými larvami, takže **jde** o zážitek jen pro otrlé: larvy jsou totiž schopny vyskočit až do výšky 15 cm.
Vysvětlivka: Sardinie – italský ostrov ve Středozemním moři

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1	Sýr casu marzu je produkt z ovčího mléka vyráběný na italském území.
25.2	Jako druhá ingredience v pořadí se při přípravě suo-tiou na pánev přidá olej.
25.3	V roce 2024 bylo možné koupit půlkilovou porci suo-tiou v přepočtu cca za 55 Kč.
25.4	V jednom bochníku sýra casu marzu se nachází maximálně 500 vajíček nakladených sýrohlodkami drobnými.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 ANO, 25.2 NE, 25.3 ANO, 25.4 NE**

C5PDD25C0T04 · 2025 – 2. náhradní termín (D) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Jeden sedlák měl tři syny,
nebáli se žádné dřiny.
„Kubo, dojdi pro kládu!"
Kuba kývl: „Tak já jdu."
Šlapal, šlapal, přišel k lesu:
„Já tu kládu neunesu!"
Posadil se, **vzdychl**: „**Ech**,
co mám dělat? Je to pech!"
Kuba nejde… Co se děje?
Zavolali pro Matěje.
„Matěji, běž pro kládu!"
Matěj kývl: „Tak já jdu."
Šlapal, šlapal, přišel k lesu:
„Já ji taky neunesu!"
Posadil se, **vzdychl**: „**Ach**."
Kuba dodal: „Kde je brach?"
Matěj nejde… To je doba –
ztratili se v lese oba!
„Honzo, dojdi pro kládu!"
Honza kývl: „Tak já jdu."
Šlapal, šlapal, přišel k lesu:
„Sám tu kládu neunesu.
Na jednoho je jí moc –
pospěšte mi na pomoc!
Chopte se té klády, bratři,
ve třech máme sílu za tři!"
Už se kláda nakládá:
„Hej rup! Šup s ní na záda!"
Už ji nesou svižným krokem
polní cestou za potokem,
tuhle kládu z javora
přinesli až do dvora.

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Kládu se podařilo přinést do dvora až poté, co Honza dal svým bratrům najevo, že je zapotřebí spojit síly.
B. Přinést kládu do dvora trvalo bratrům tak dlouho, protože nedochvilný Honza přišel na schůzku v lese pozdě.
C. Sedlák přikázal všem svým synům přinést kládu do dvora, protože jim chtěl dokázat, že není radno neustále zahálet.

D. Sedlákovi synové se na popud svého otce rozhodli společně vymyslet vhodný postup při práci, a tak se jim podařilo přinést kládu do dvora.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

C5PDD25C0T04 · 2025 – 2. náhradní termín (D) · úloha 11 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Strýček Jindřich seděl na zápraží a pozoroval oblohu, jež byla šedivější než obvykle. Vedle něj stála Dorotka s pejskem Totem v náručí. Odkudsi ze severu k nim dolehlo zakvílení větru a vysoká tráva se začala vlnit.

„Pozor, blíží se vichřice, Emo," zavolal Jindřich na svou ženu, „jdu se podívat do stájí na dobytek." Když se teta Ema podívala ven z okna chalupy, ihned pochopila, že jim hrozí velké nebezpečí. Bylo jasné, že se všichni musí schovat do větrného sklepa – jámy vyhloubené v zemi pod chalupou. „Dorotko, honem!" vykřikla Ema, zvedla poklop v podlaze a slezla po žebříku dolů.

***** Chalupa se zatřásla tak silně, že Dorotka spadla. Toto jí zakňučel u nohou. Náhle se dům třikrát otočil dokola a zvedl se do výše. Vichřice ho unášela pryč, jako by to bylo pírko. Uběhlo několik hodin a chalupa s oběma cestujícími stále letěla. Už byli na míle daleko od rodného kraje. Dorotka se nakonec doplazila do postele a tvrdě usnula. Toto se přitulil k ní.

(**2**) Probral je prudký náraz. Chalupa nehnutě stála a **dovnitř** proudilo sluneční světlo. Když Dorotka vyšla před dům, úžasem naprosto oněměla. Dívence připadalo, že snad prožívá nějaký sen. Ocitla se **uprostřed** překrásné krajiny. Všude kvetly cizokrajné květiny, na stromech seděli pestrobarevní ptáci, opodál bublal třpytivý potůček. Náhle dívka zpozorovala, že k ní kráčí skupinka velmi podivných lidí. Dorotku překvapilo, že všichni čtyři jsou velcí jako ona, ale vypadají **daleko** starší. Bez většího zaváhání přistoupili k dívence a hluboce se jí uklonili.

(**3**) Jediná žena v hloučku promluvila: „Buď vítána v zemi Mlaskalů, vznešená čarodějko. Jsme ti vděčni, že jsi zabila Zlou kouzelnici a osvobodila náš lid z poddanství."

Dorotka se rozpačitě usmála: „To bude nějaký omyl. Já jsem nikoho nezabila."

„Ale tvoje chalupa ano. Podívej se," usmála se stařenka.

Dorotka se ohlédla a strnula. **Zpod** chalupy vyčnívaly dvě nohy ve špičatých botách.

(L. F. Baum, Čaroděj ze země Oz, upraveno)

TEXT **2**

Rozdíl mezi krátkými a dlouhými samohláskami (a × á, e × é, i × í atd.) může mít zásadní vliv na význam slova, např. žití × žíti, pravém × právem.

Slovní tvar typu A: změníme-li v daném tvaru délku každé samohlásky, získáme spisovný tvar jiného ohebného slova.

Slovní tvar typu B: změníme-li v daném tvaru délku každé samohlásky, získáme spisovné neohebné slovo.

Kolik živých lidí se podle TEXTU 1 setkalo v zemi Mlaskalů před chalupou?

A. pět lidí, z nichž pouze jedna osoba byla ženského pohlaví
B. pět lidí, z nichž celkem dvě osoby byly ženského pohlaví
C. šest lidí, z nichž pouze jedna osoba byla ženského pohlaví
D. šest lidí, z nichž celkem dvě osoby byly ženského pohlaví

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **B)**

C5PDD25C0T04 · 2025 – 2. náhradní termín (D) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Nedaleko Berouna se nacházejí dvě významné hradní zříceniny: Žebrák, který vás na první pohled upoutá **svou** mohutnou válcovou věží, a o něco zachovalejší Točník. Jejich návštěvu stihnete během jediného dne. Nádvoří Žebráku totiž s nádvořím Točníku, ležícím jen o 100 metrů výše, spojuje stezka dlouhá něco málo přes kilometr.

Jako první z obou památek byl postaven Žebrák. Časem se stal vyhledávaným útočištěm českých panovníků. Pobýval zde například král Václav IV., během jehož vlády (1378–1419) byl původně nepříliš velký hrad přestavěn na velkolepé sídlo. Zanedlouho byl hrad bohužel poškozen požárem a poté se **jeho** význam začal snižovat. K úplné zkáze Žebráku přispěly další požáry (po tom posledním v roce 1532 už hrad nebyl opraven) i hledači pokladů. Ti ničili zdi hradních prostor, protože toužili nalézt zlato, které zde údajně bylo ukryto. Hrad Žebrák je otevřen denně (vyjma pondělí) výhradně během letních prázdnin, v období září–říjen ho lze navštívit jen o víkendu. Zpřístupněny jsou torzo paláce, hladomorna či již zmíněná věž, sloužící jako rozhledna.

Hrad Točník se podle řady odborníků začal stavět roku 1395, někteří vědci se ale domnívají, že jeho stavba započala už o 10 let dříve. Točník bývá díky své výjimečné architektuře označován za poslední hrad a zároveň první zámek v Čechách. *****

(**2**) Brány Točníku jsou otevřeny denně (opět kromě pondělí) od června do září, v říjnu je návštěvní doba omezena na víkendy. Na prohlídku se můžete klidně vydat bez průvodce: v pokladně hradu dostanete brožurku s potřebnými informacemi, její součástí je i přehledná mapka. Zhlédnout zde můžete několik paláců, zbytek hradní věže či 72 metrů hlubokou studnu. Hradní příkop obývají dva medvědi, kteří se sem roku 2013 nastěhovali jako mláďata.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

18.1 Král Václav IV. se narodil v jiném století, než ve kterém zemřel.

18.2 Část hradu Žebrák byla zbořena, když byl nalezen poklad ukrytý v jeho zdech.

18.3 Od doby, kdy byl hrad Žebrák postaven, do konce roku 1532 byl tento hrad zasažen nejméně třemi požáry.

18.4 Pokud člověk půjde z nádvoří hradu Žebrák na nádvoří hradu Točník, alespoň část cesty bude stoupat.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 ANO; 18.2 NE; 18.3 ANO; 18.4 ANO**

C5PDD25C0T04 · 2025 – 2. náhradní termín (D) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

V thajském městě Lopburi žijí spolu s 58 000 lidmi tisíce makaků. Opice zde skáčou po autech, šplhají po střechách domů a velmi si oblíbily také dva zdejší starobylé chrámy.

Podle thajských mýtů kdysi Lopburi založil opičí král Hanuman, takže makakové jsou údajně původními obyvateli města. Fakta ale hovoří jinak: opice se začaly ve větší míře stahovat z nedalekých pralesů do města na konci 17. století, protože je přilákaly dary určené bohům, které byly vystavené před chrámy. Dnes jsou makakové hlavně turistickým lákadlem. Pokud chcete zažít něco opravdu mimořádného, vydejte se do Lopburi koncem listopadu. Od roku 1989 zde totiž poslední listopadovou neděli probíhá Opičí festival.

Festival je zahájen slavnostním průvodem s maškarními převleky, všude se zpívá a tančí. Strhující podívaná na vás ale **čeká** u chrámu Phra Prang Sam Yot, kde se nachází největší sídlo místní opičí populace. Během festivalu se zde pro makaky pořádají čtyři okázalé hostiny: začíná se v 10 hodin a pokračuje se v pravidelných dvouhodinových intervalech. Takové hodování není zrovna levná záležitost. V roce 2014 chystalo bufet pro opičky 20 kuchařů z místních restaurací a celkového množství lahůdek vyšlo na půl milionu thajských bahtů, což tehdy bylo v přepočtu zhruba 250 tisíc Kč.

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 V thajském městě Lopburi žije přes padesát tisíc lidí a celkem tisíc makaků.

25.2 V roce 2014 měl jeden thajský baht menší hodnotu než jedna česká koruna.

25.3 Poslední hostina pro makaky, která je pořádána během Opičího festivalu v Lopburi, začíná v 18:00.

25.4 Makakové se začali do Lopburi více stahovat koncem 17. století, tedy ve stejném století, v němž byly vybudovány dva zdejší chrámy.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 NE; 25.2 ANO; 25.3 NE; 25.4 NE**

C5PAD26C0T01 · 2026 – 1. řádný termín (A) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(1) Táta kouká jako cizí, / co to vidí v televizi? / Chudák štěně Opuštěně! / Táta řekne odhodlaně: / „Vezmem si ho ještě dnes, / než z něj bude Opupes!" / A tak si vzal frak a lulku / a už míří do útulku: / tam se, chudák, tulí k stěně / malé štěně Opuštěně. / „Půjdeš se mnou?" ptá se táta. / „Haf, haf, půjdu natotata." / „Auta budou kolem bzučet, / vezmu si tě do náruče. / (2) Nehody jsou dnes a denně, / pojď, ty štěně Opuštěně. / U nás, tam tě uvítá / domeček jak ulita." / (3) Tak to vzali přes vesnice, / vydýchat si mohli plíce, / jak se hnali do přístřeší. / Sára už se doma těší, / kouká z okna: „Co to štěká?" / Maličkatá bílá deka! / „Maminka ti nandá mlíčka, / budem si tě hezky hýčkat, / vykoupem tě v horké pěně, / viď, ty štěně Opuštěně! / (4) Pak ti budem drbat záda, / maličkatá, huňatá, / jak to mají ráda / Opuštěňata." /
Vysvětlivka: lulka – typ dýmky
(R. Král: Pohádka o Opuštěněti; upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Útulek leží v obci přímo sousedící s vesnicí, v níž štěně našlo nový domov.
B. Táta vzal štěně do náruče předtím, než byl cestou domů svědkem nehody.
C. Do útulku se táta vydal pro konkrétní štěně, které tentýž den spatřil v televizi.
D. Když štěně dorazilo do nového domova, byla tam pro něj připravena bílá deka.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

VYSVĚTLENÍ

Táta spatřil štěně v televizi a hned téhož dne se pro něj vydal do útulku; bílá deka se v textu zmiňuje, když se Sára diví, co štěká, nikoli jako příprava na příchod štěněte.

C5PAD26C0T01 · 2026 – 1. řádný termín (A) · úloha 9 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Tom se otočil k sestře: „My jsme v minulosti, že jo? To je paráda!" Stela ho objala: „Máš pravdu, je to báječné. Teď se ale vraťme domů." Tom souhlasil, a tak se oba vydali k tomu zvláštnímu stromu. Začali šplhat nahoru. Vtom se ozvalo: „Vy se před někym schováváte?" Zespoda na ně zíral ušmudlaný kluk. „Co nás otravuješ?" houkla Stela. Pak křikla na Toma: „Lez dál. To je ten zloděj stříbra." Sourozenci zrychlili. Předpokládali, že se co nejdřív zanoří do tmy tunelu času, jímž se vrátí do své doby. Jenže místo toho se nad nimi objevilo **jasně modré** nebe.

(**2**) „Ten tunel tu není!" vykřikla Stela. „Musíme dolů!" Bác! Přistání na zem bylo **tvrdé**. „Vypadá to, že jsme všichni v **pěkný** bryndě," řekl ten cizí kluk. „V bryndě jsi jen ty!" odsekla Stela. „Víme, že jsi zloděj. Ti lidé v zahradě nám to řekli." Chlapec si vzdychl: „Ale já přece nekradu! A mimochodem: jsem Janek." Pak jim vyprávěl smutný příběh. Jeho otec Jakub pracoval pro Gladstonovy. Když před pár lety z domu zmizelo nějaké stříbro, jeden sluha falešně obvinil Jakuba z krádeže a Jakub skončil ve vězení. Teď už je sice na svobodě, ale nemůže sehnat práci, navíc jeho nářadí zůstalo ve sklepě u Gladstonových. Janek se proto vplížil do domu, aby to nářadí získal zpět. „Bez práce táta dlouho nevydrží. Umře na zlomenou duši, nebo kvůli hladu. Tím jsem si jistej," řekl sklesle Janek. Za chvilku pokračoval: „Takže zrovinka vcházím zadníma dveřma do kuchyně, když zaslechnu divnej zvuk. Tak se schovám za skříň v chodbě. Vtom z jednoho pokoje vyjde sluha Gruber, strčí si něco pod bundu a zmizí v zahradě. Začnu ho pronásledovat, ale najednou vyběhne ven půlka domu a žene se za mnou." Když to dovyprávěl, Stela se cítila **pod psa**, že ho předtím nazvala zlodějem.

(K. Inglisová: Tajné jezero; upraveno)

TEXT 2

Někdy je skutečnost vyjádřena **přímo**, což znamená, že slova jsou užita v základním významu. Příkladem jsou věty *Na nebi zářily hvězdy* nebo *Právě čtu Čapkovu povídku*. Někdy je ale skutečnost vyjádřena **pomocí přenesení významu**, a to: na základě podobnosti (např. ve větě *Na nebi zářily diamanty* slovo *diamanty* není užito ve svém základním významu, tzn. neoznačuje drahokamy, ale hvězdy); na základě věcné souvislosti (např. ve větě *Právě čtu Čapka* slovo *Čapek* není užito ve svém základním významu, tzn. neoznačuje spisovatele, ale jeho knihu).

Co se podle TEXTU 1 stalo až poté, co se Janek představil Stele a Tomovi?

A. Janek vlezl do domu Gladstonových.
B. Janek spatřil sluhu Grubera, jak mizí v zahradě.
C. Stela s Tomem se od neznámých lidí dozvěděli, že Janek je zloděj.
D. Stela s Tomem se od Janka dozvěděli, že Jankův otec pracoval pro Gladstonovy.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **D)**

VYSVĚTLENÍ

Informaci o otci předal Janek sourozencům teprve při vyprávění po svém představení; vlezení do domu a setkání s Gruberem se odehrálo dříve.

C5PAD26C0T01 · 2026 – 1. řádný termín (A) · úloha 16 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Milá Jano,
chtěla bych ti pogratulovat k úspěchu ve výtvarné soutěži, na jejíž organizaci se podílela také naše škola. Svým obrázkem včelaře jsi porotu zaujala natolik, že sis odnesla diplom za 1. místo v kategorii Vesnická řemesla! Ať ti malování stále přináší radost.
Věra Macháčková, třídní učitelka

Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

A. Jde o blahopřání adresované Janě, v němž je zdůrazněno její prvenství v jedné kategorii výtvarné soutěže.
B. Jde o blahopřání adresované učitelce, v němž je zdůrazněno Janino prvenství v jedné kategorii výtvarné soutěže.
C. Jde o blahopřání adresované Janě, v němž je dívka chválena jak za získání 1. místa, tak za pomoc při organizaci výtvarné soutěže.
D. Jde o blahopřání adresované učitelce, v němž je Jana chválena jak za získání 1. místa, tak za pomoc při organizaci výtvarné soutěže.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **A)**

VYSVĚTLENÍ

Oslovení *Milá Jano* ukazuje, že text je adresován Janě; organizace soutěže je připisována škole, nikoli Janě.

C5PBD26C0T02 · 2026 – 2. řádný termín (B) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Slezl měsíc z oblohy, uhodil se do nohy, hledal tichý kout. Všude se ho ale báli, že je horký, že je spálí – kde jen ulehnout?

(**2**) Chodil skoro hodinu, zabloudil až ke mlýnu, kde byl velký stoh. „Pojď si, brachu, lehnout ke mně, netlačí tu tvrdá země, voní tady hloh!"

(**3**) Měsíc přeběh údolí, kutálí se po poli jako žlutý míč. „Děkuju ti, milý stohu, nechám odpočinout nohu, půjdu zase pryč."

(**4**) Lehl na dvě vteřiny do slaměné peřiny, hned však zase vstal. „**Ouvej**, ouvej, to to píchá, špatně se mi tady dýchá, proč jsi mě sem zval?"

(**5**) Stoh odhodil čepici: „Odpusť mi to, měsíci, chceš být asi sám." Rozhrnul mrak blízko lesa, zdvihl měsíc na nebesa. „Tak, a buď si tam!"

Vysvětlivky: stoh – velká kupa slámy či obilí; hloh – rostlina

(K. Šiktanc: Měsíc a stoh; upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Když měsíc slezl z oblohy, všichni měli strach, že ho na zemi něco spálí.
B. Měsíc se na okamžik přikryl peřinou, kterou jen pro něj ze slámy vyrobil stoh.
C. Poté, co měsíc nějakou dobu zkoušel na zemi najít tiché místo, se jen náhodou dostal ke mlýnu.
D. Měsíc nenašel na obloze tiché místo, kde by si mohl se zraněnou nohou odpočinout, a proto slezl na zem.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

VYSVĚTLENÍ

Pravdivost tvrzení C dokládají pasáže básně: měsíc chodil skoro hodinu a zabloudil až ke mlýnu – tedy se tam dostal náhodou.

C5PBD26C0T02 · 2026 – 2. řádný termín (B) · úloha 10 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(1) Loď duchů na mě i z paluby působila stejně opuštěným dojmem jako včera, když jsem ji za svitu měsíce pozorovala z majáku dalekohledem. Našlapovala jsem opatrně, protože paluba mohla být ztrouchnivělá. Naštěstí jsem však i s Drobkem v kapuci byla docela lehká. Vzpomněla jsem si na dnešní odpoledne. Seděla jsem ve svém pokoji a přes vysílačku jsem se bavila s Kamilou o Černém kameni. Přečetla mi pasáž z jedné knihy: „K Černému kameni se už sto let nikdo neodvážil připlout, protože tam straší loď duchů. Tak se říká lodím, které kdysi ztroskotaly. Oběti takového neštěstí se promění ve strašidla."
Na palubě byl zatím klid. Předpokládala jsem, že strašidla vyspávají. ***** jsem se rozhodla nejdřív nakouknout do podpalubí dírou v podlaze a nelézt tam hned po schodech. Pohlédla jsem dolů, ale viděla jsem jen černou vodu. Když jsem ovšem vzápětí zvedla hlavu, vyjekla jsem leknutím. Na přídi lodi duchů, jen pár metrů ode mě, stály hrůzostrašné postavy s mokvajícíma očima. Jedné příšeře chyběla levá noha, další zase měla místo pravé ruky krabí klepeto, přivázané k zápěstí provazem. Nejděsivější ze všech byl ale kapitán. Zpod klobouku mu padaly do tváře hadovité propletence zelených chaluh, jimiž prosvítaly temně žhnoucí oči, a z jeho dlouhých hustých vousů vykukovala chapadla chobotnice!
(2) Příšery se po mně začaly sápat a já jsem byla strachy bez sebe. Pak se mi ale vybavil pravý důvod, proč jsem se na tuhle šílenou cestu vydala: chtěla jsem přece vrátit Drobka jeho mamince! „Co myslíš, Drobku, že by teď udělal můj pradědeček Sindibád?" zeptala jsem se ptáčátka. Po těchto slovech se stvůry zarazily.
„Cože? Ihned mi řekni, kdo vlastně jsi," zaburácel rozzuřeně kapitán.
„Atlanta z majáku na Větrném útesu. Můj pradědeček byl slavný mořeplavec Sindibád!"
Kapitán ohromeně pronesl: „Takže to znamená, že jsi moje pravnučka!" Poté si sundal klobouk a s ním i svoje chaluhové vlasy. •••••
Vysvětlivka: Slovo chaluhy označuje ve výchozím textu mořské řasy.
(M. Dunajcsik: Všímavá siréna; upraveno)

Které z následujících tvrzení **NEODPOVÍDÁ** výchozímu textu?

A. Atlanta vstoupila na loď duchů dříve, než mluvila s kapitánem této lodi.
B. Atlanta vstoupila na loď duchů dříve, než mluvila s Kamilou o Černém kameni.
C. Atlanta pozorovala loď duchů dalekohledem dříve, než mluvila s kapitánem této lodi.
D. Atlanta pozorovala loď duchů dalekohledem dříve, než mluvila s Kamilou o Černém kameni.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

VYSVĚTLENÍ

Pořadí událostí: pozorování dalekohledem – rozhovor s Kamilou – vstup na loď – rozhovor s kapitánem; Atlanta tedy mluvila s Kamilou dříve, než vstoupila na loď (nikoli naopak).

C5PBD26C0T02 · 2026 – 2. řádný termín (B) · úloha 16 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Chcete poznat nové kamarády a povídat si s nimi anglicky? Vydejte se na náš jazykový tábor Friends. Tábor se uskuteční od pondělí 13. 7. do neděle 19. 7. 2026 a je určen dětem ve věku 6 až 12 let (jak začátečníkům, tak dětem s mírně pokročilou angličtinou). Cena 8 500 Kč zahrnuje ubytování, stravu, výukové materiály a výuku se zkušenými lektory. Více na www.friends-4ever.cz.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

A. Cílem textu je vzbudit ve čtenáři zájem o jazykový tábor Friends, který je určen nejen dětem s mírně pokročilou angličtinou.

B. Cílem textu je vzbudit ve čtenáři zájem o jazykový tábor Friends se zaměřením na angličtinu, kterého se může zúčastnit jakékoli dítě mladší 12 let.

C. Text předkládá cenově výhodnou nabídku, platnou jen jeden týden: tato nabídka se týká jazykového tábora Friends, který je určen nejen dětem s mírně pokročilou angličtinou.

D. Text předkládá cenově výhodnou nabídku, platnou jen jeden týden: tato nabídka se týká jazykového tábora Friends se zaměřením na angličtinu, kterého se může zúčastnit jakékoli dítě mladší 12 let.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

VYSVĚTLENÍ

Text je inzerát cílený na potenciální zájemce; tábor je určen začátečníkům i dětem s mírně pokročilou angličtinou, ale má věkové omezení 6–12 let, takže se ho nemůže zúčastnit jakékoli dítě mladší 12 let.

C5PCD26C0T03 · 2026 – 1. náhradní termín (C) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Na ulici nastal zmatek,
může za to semafor,
*****,
vymyslel si bezva fór:
růžově a modře svítí.
Řidiči jsou zmatení,
policie už se řítí
sepsat o tom hlášení.
Je to jasný jako facka,
pravil řidič tříkolky:
na modrou maj jezdit kluci,
růžová je pro holky.
Jenže každý nepochopil
tato nová pravidla,
a tak už se v křižovatce
srazila dvě vozidla.
Dodávka se chtěla vyhnout,
narazila do značky,
přijedou i záchranáři,
už se blíží houkačky.
Zapeklitá situace
vyvolala paniku,
ve vozovce běhá ovce,
skočila tam z chodníku.
Chlapi v černých uniformách
s vysílačkou u ucha
oznámili na centrálu,
že to bude porucha.
Rozhodli se pro rychlé
a radikální řešení:
porouchaný semafor
prý hned na místě vymění.
(Š. Krejčí: Nezbedný semafor; upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Policisté byli vysláni na křižovatku, aby vyslechli řidiče tříkolky a jeho výpověď zapsali.
B. Hlavní příčinou paniky, která nastala mezi přítomnými řidiči, byla ovce pobíhající ve vozovce.
C. Nepochopení toho, co znamená modrá a růžová barva na semaforu, vedlo ke srážce dvou vozidel.
D. Muži v černých uniformách dostali přes vysílačku příkaz, aby o poruše semaforu ihned informovali centrálu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

C5PCD26C0T03 · 2026 – 1. náhradní termín (C) · úloha 18 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Během léta bývají zahrady i krásně rozkvetlé louky plné motýlů, s nástupem podzimu se ovšem situace zásadně změní. Kam křehcí krasavci mizí? Téměř nikdo neví, že někteří motýli odlétají do teplých krajin. Příkladem je třeba babočka admirál, rozšířená po celé Evropě. Nejodvážnějším cestovatelem z hmyzí říše je ale monarcha stěhovavý. Tento motýl, žijící v létě u hranic USA s Kanadou, se na zimu vždy přesouvá do středního Mexika. Jeho výkon je obdivuhodný, monarcha totiž denně zvládne urazit i 120 km.

(**2**) Babočka s monarchou jsou však spíše výjimkou. Většina motýlů totiž zimu přečkává v různých vývojových stádiích: nejčastěji ve formě vajíčka nalepeného na větvích rostlin, ve stádiu housenky či jako kukly; nejméně druhů přezimuje ve stádiu dospělého jedince. Mezi motýlí otužilce patří žluťásek řešetlákový. Tento středně velký motýl na zimu **upadá** do strnulosti podobné zimnímu spánku, typickému pro řadu savců. Na rozdíl od jiných motýlů, kteří zimu tráví ve speciálním úkrytu (v tmavé jeskyni, v dutině stromu aj.), žluťásek řešetlákový **zpravidla** přezimuje tak, že se zavěsí na nějakou rostlinu. V těle mu proudí zvláštní látka, díky níž se udrží naživu i při nízkých teplotách.

(**3**) Žluťásek řešetlákový bývá prvním motýlem, kterého spatříte koncem zimy **poletovat** v přírodě. Možná se ptáte, jak ho poznáte. Docela snadno: křídla samečků jsou zbarvena jasně žlutě, samička je světlejší a obě pohlaví mají na každém křídle červenofialovou tečku.

Další zajímavostí tohoto motýla je jeho dlouhý životní cyklus. Z nakladených vajíček se vylíhnou zelenobílé housenky. Stádium housenky trvá cca 30 dnů, stádium kukly je asi o polovinu kratší. Dospělý žluťásek se dožívá až 12 měsíců a to je v motýlí říši úctyhodný věk. Obvykle totiž motýli žijí ve stádiu dospělého jedince jen 2–3 týdny, některé druhy **dokonce** jen pár dnů. Žluťásek řešetlákový je zkrátka motýlí rekordman.

TEXT 2

Sloveso typu A je sloveso, jehož trvalou součástí je SE, např. *smát se* (např. věta *Tomáš tomu smál* není gramaticky správná).

Sloveso typu B je sloveso, které lze použít jak bez SE, tak s ním (záleží na tom, co chceme vyjádřit), např. *chytit se* × *chytit* (*chytil se za hlavu* × *chytil míč*).

Pozn.: U sloves typu A lze SE vypustit pouze ve specifických případech (např. *Smál se tomu? – Ano, smál.*).

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (18.1–18.4), zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

18.1 Je obvyklé, že ve stádiu dospělého jedince motýli nežijí déle než měsíc.

18.2 Od nakladení vajíček do vylíhnutí housenek, z nichž se později stane dospělý žluťásek řešetlákový, uplyne zhruba 30 dnů.

18.3 Cíl cesty, na niž se vždy na zimu vydává monarcha stěhovavý, se nachází ve středním Mexiku, a to 120 km od hranic USA s Kanadou.

18.4 Samička žluťáska řešetlákového se od samečka liší nejen tím, že je světlejší, ale i tím, že na rozdíl od něj má na každém křídle červenofialovou tečku.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **18.1 A, 18.2 N, 18.3 N, 18.4 N**

C5PCD26C0T03 · 2026 – 1. náhradní termín (C) · úloha 22 · 1 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje téma (tj. hlavní myšlenku) druhé části TEXTU 1?

A. charakteristika vývojových stádií žluťáska řešetlákového
B. srovnání zimního spánku savců a žluťáska řešetlákového
C. přezimování motýlů se zaměřením na žluťáska řešetlákového
D. typy zimních úkrytů charakteristické pro žluťáska řešetlákového

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **C)**

C5PCD26C0T03 · 2026 – 1. náhradní termín (C) · úloha 25 · 2 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Hobbyhorsing spojuje pohyb, kreativitu a lásku ke koním. Zrodil se ve Finsku a nabízí možnost, jak si dítě může užít jezdectví, *****. Tento netradiční sport se proslavil díky finskému dokumentu Hobbyhorse Revolution z roku 2017.

Chcete se tomuto sportu věnovat? Pak potřebujete hobbyhorse – napodobeninu koňské hlavy na tyči. Základní verzi hobbyhorse lze koupit za 500 Kč, za nadstandardní model zaplatíte až 4 000 Kč. Tuto pomůcku si ale můžete vyrobit i sami ze dřeva, plsti či jiných materiálů. Jakmile ji budete mít, už vám nic nebrání v **účasti** na závodech.

Soutěže v hobbyhorsingu mají jasně **stanovená** pravidla, např. hobbyhorse nesmí být lehčí než 350 gramů a musí se držet předepsaným způsobem. Závodí se v různých disciplínách: při parkuru závodníci zdolávají **sérii** překážek na závodní dráze, při drezuře zase předvádějí klus či cval. Jednou z **nejzajímavějších** disciplín je skok mohutnosti, při němž se soutěžící snaží přeskočit co nejvyšší překážku. Jen pro zajímavost – v této hobbyhorsingové disciplíně byl v březnu 2026 překonán světový rekord, když sportovkyně Nikol na závodech v Praze přeskočila překážku vysokou 155 cm.

Hobbyhorsing vyvolává rozporuplné reakce: jedni ho považují za čiré bláznovství, druzí tvrdí, že skvěle propojuje zábavu s rozvíjením fyzických dovedností.

Vysvětlivka: plsť – druh textilie

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení (25.1–25.4), zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

25.1 Hobbyhorsing je původně finský sport, který vznikl v roce 2017.

25.2 Cena jakéhokoli nadstandardního modelu hobbyhorse činí 4 000 Kč.

25.3 Jedno z pravidel soutěží v hobbyhorsingu stanovuje, že hmotnost hobbyhorse musí být přesně 350 gramů.

25.4 Při skoku mohutnosti, jedné z hobbyhorsingových disciplín, byla překážka vysoká 155 cm poprvé přeskočena v roce 2026 na závodech v Praze.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **25.1 N, 25.2 N, 25.3 N, 25.4 A**

C5PDD26C0T04 · 2026 – 2. náhradní termín (D) · úloha 1 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Malý velbloud jednou v poušti
spatřil palmy, vodu, houští.
Hned se pustil za nimi,
běžel celé hodiny.
(**2**) Nepomyslel na potíže.
Místo aby byly blíže,
jsou teď palmy mnohem dál.
V poledne to velbloud vzdal.
Kam dohlédne, holé skály.
Velbloud fňuká, slunce pálí,
dlouhé nožky těžce vleče,
hlava bolí, v zádech křeče,
strašlivě mu kručí v bříšku.
A tu náhle potká lišku.

„Ztratil jsem se, hledám mámu –
nevidělas karavanu?
Nesli pytle s vanilkou."
(**3**) „Ti tu byli před chvilkou!
Už jsou támhle, u těch skal."
Plakal, anebo se smál?
Velbloud běžel ze všech sil.
Za kopcem je dohonil.
Šťastně našel mámu s tátou,
dostal pusu chundelatou,
napil se a najedl.
Styděl se, co provedl.
(**4**) Když konečně došli domů
k stanům pod korunou stromu,
rodiče se usmívali:
„Palmy, voda kdesi v dáli?
Tahle země neznámá
byla fata morgána –
jenom přelud, zrcadlení.
Honils to, co vlastně není!"

Vysvětlivka: karavana – skupina obchodníků a zvířat cestující pouští
(A. Šotolová: Fata morgána; upraveno)

Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A. Liška věděla, kam má karavana namířeno, a proto malého velblouda doprovodila ke skalám.

B. Rodiče malého velblouda byli součástí karavany, která s nákladem vanilky putovala pouští.
C. Malý velbloud vzdal své snažení v poledne, což bylo celou hodinu poté, co opustil své rodiče.
D. Malý velbloud pociťoval stud kvůli tomu, že mu rodiče dali na veřejnosti chundelatou pusu.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

C5PDD26C0T04 · 2026 – 2. náhradní termín (D) · úloha 2 · 1 b.

K témuž výchozímu textu výše.

Které z následujících tvrzení odpovídá čtvrté části výchozího textu?
A. Malý velbloud byl zklamán tím, že v neznámé daleké zemi nebyly palmy ani voda.
B. Malý velbloud se podle svých rodičů nechal oklamat přeludem, že v dáli jsou palmy a voda.
C. Rodiče malého velblouda se podle něj nechali oklamat přeludem, že v dáli jsou palmy a voda.
D. Rodiče malého velblouda byli zklamáni tím, že v neznámé daleké zemi nebyly palmy ani voda.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

Vyhledání informace v textu

50 úloh

C5PAD17C0T01 · 2017 – 1. řádný termín (A) · úloha 2 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Složil jsem noviny, položil je na stolek a povídali jsme si se Zrzkem o něčem jiném. Vždycky je o čem povídat. Třeba proč černý kocour přebíhá lidem přes cestu a proč někteří lidé věří, že jim nosí smůlu a že **štěstí** nosí jen a jen trojbarevná kočička. Proč lidé kočce neříkají kocourka nebo kocouřička. Proč se kocourům a kočkám dohromady říká kočka a proč se **kohoutovi** neříká slepičák, když se slepicím říká slepice. Nebo proč kočky nesedají na **vajíčkách** jako slepice. Tak třeba o tom jsme mluvili.
(M. Černík, Kocouří knížka, upraveno)

Která z následujících informací je obsažena ve výchozím textu?
A. o čem se psalo v novinách
B. z čeho vzniklo slovo kočka
C. že jsou někteří lidé pověrčiví
D. že jsou některé kočky škodolibé

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

VYSVĚTLENÍ

Text zmiňuje, že někteří lidé věří, že jim černý kocour nosí smůlu – to dokazuje jejich pověrčivost; informace A), B) a D) v textu obsaženy nejsou.

C5PAD17C0T01 · 2017 – 1. řádný termín (A) · úloha 27 · 3 b.

Přiřaďte k jednotlivým vlajkám (27.1–27.3) odpovídající popis (A–E). (Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Vlajka je rozdělena dvěma svislými čarami. Na vlajce je lichý počet světlých hvězd, světlých trojúhelníků je méně než tmavých.

B. Vlajka je rozdělena dvěma vodorovnými čarami. Na vlajce je shodný počet světlých a tmavých hvězd, počet světlých trojúhelníků je sudý.

C. Vlajka je rozdělena dvěma svislými čarami. Na vlajce je lichý počet tmavých hvězd, počet tmavých trojúhelníků a světlých hvězd je shodný.

D. Vlajka je rozdělena dvěma vodorovnými čarami. Na vlajce je lichý počet tmavých hvězd, světlých hvězd je více než tmavých trojúhelníků.

E. Vlajka je rozdělena dvěma vodorovnými čarami. Na vlajce je sudý počet světlých trojúhelníků, tmavých trojúhelníků je více než tmavých hvězd.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Tři obrázky vlajek (27.1, 27.2, 27.3) s různými počty světlých/tmavých hvězd a trojúhelníků, rozdělené svislými nebo vodorovnými čarami. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **27.1 – D); 27.2 – C); 27.3 – B)**

VYSVĚTLENÍ

Žádná z vlajek neodpovídá možnosti A) ani E).

C5PBD17C0T02 · 2017 – 2. řádný termín (B) · úloha 17a · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Les byl doslova nasáklý vodou, takže nohy zanechávaly krátery v mechovém porostu. Najednou jsem něco zahlédl za balvany. Zvíře v podivném maškarním úboru. Na vlhké černé kůži ohnivě plály žluté nepravidelné skvrny. Mlok skvrnitý v plné kráse. A odevšad vylézali další a další. Kdo vyslal tak početnou armádu mloků a kam? Z jejich podzemních úkrytů je vylákal déšť. Zatímco jindy by lovili jen v noci, dnes vylezli už za soumraku hledat žížaly a larvy hmyzu.

I když mlok k životu potřebuje vlhkost, vodu jako takovou vyhledává jen na jaře. Tehdy samice klade čtyřnohé larvy do pomalu tekoucích potoků či studánek. Taková mločí maminka může mít v ojedinělých případech najednou až sedmdesát dětí. Larvy mloků jsou světlejší než dospělí jedinci, mají žábry a dlouhý ocas lemovaný ploutvičkou. Zvolna se plíží vodou a tlamičkou lapají vodní hmyz. Brzy dospějí – ztmavnou, žábry za jejich hlavami zcela zmizí stejně jako ocasní lem. Pak mladí mloci opustí vodu.

Mlok na svou obranu používá jed, kterým může některé menší živočichy i zabít. Ještě před sto padesáti lety se proto mnoho lidí mloků bálo. Někteří je dokonce považovali za čarodějná zvířata. Alchymisté mloky zabíjeli kvůli přípravě lektvarů. Dnes už ovšem víme, že výměšek mloka je sice jedovatý, ale pro člověka příliš nebezpečný není. Vezmeme-li však mloka do ruky, musíme si dát pozor, aby se nám jeho jed nedostal do očí, způsobil by nám totiž nepříjemné pálení.

(K. Patočka, Náš les, upraveno)

17.1 Vypište z prvního odstavce TEXTU 1 slovo, které je v textu užito ve významu ZE VŠECH MÍST, STRAN.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **odevšad**

VYSVĚTLENÍ

Slovo *odevšad* je přímým výskytem v prvním odstavci textu.

C5PBD17C0T02 · 2017 – 2. řádný termín (B) · úloha 17b · 1 b.

K témuž výchozímu textu výše.

17.2 Vypište z druhého odstavce TEXTU 1 slovo, které je v textu užito ve významu ZANEDLOUHO.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **brzy**

VYSVĚTLENÍ

Slovo *brzy* je přímým výskytem ve druhém odstavci textu.

C5PBD17C0T02 · 2017 – 2. řádný termín (B) · úloha 24 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (24.1–24.4) odpovídající popis (A–F): (Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Kluk s větším nosem nemá brýle. Ten s brýlemi má oválný tvar obličeje. Ani jeden kluk nemá na tvářích sudý počet pih.

B. Alespoň jeden z kluků má kulatý tvar obličeje. Kluk bez brýlí má na tvářích sudý počet pih. Ten s brýlemi má větší nos.

C. Kluk bez brýlí má větší nos, ten s brýlemi má oválný tvar obličeje. Alespoň jeden z kluků má na tvářích sudý počet pih.

D. Kluk s menším nosem má brýle, druhý kluk má oválný tvar obličeje. Alespoň jeden z kluků má na tvářích sudý počet pih.

E. Alespoň jeden z kluků má kulatý tvar obličeje. Kluk s menším nosem má brýle. Ani jeden kluk nemá na tvářích sudý počet pih.

F. Alespoň jeden z kluků má kulatý tvar obličeje. Ten s větším nosem nemá brýle. Kluk se sudým počtem pih na tvářích má brýle.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky dvojic kluků (24.1–24.4) s různými kombinacemi: přítomnost brýlí, velikost nosu, tvar obličeje (kulatý/oválný), počet pih (sudý/lichý). Bez přístupu k obrázkům. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **24.1 E), 24.2 C), 24.3 A), 24.4 B)**

VYSVĚTLENÍ

Možnosti D) a F) neodpovídají žádnému z obrázků.

C5PAD18C0T01 · 2018 – 1. řádný termín (A) · úloha 24 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (24.1–24.4) odpovídající popis (A–F): (Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Lichý počet dárků nemá mašli, svíček na stromečku je sudý počet. Na vrcholu stromečku je pěticípá hvězda.
B. Alespoň jeden hranatý dárek má mašli, svíček na stromečku je lichý počet. Na vrcholu stromečku je pěticípá hvězda.
C. Sudý počet dárků má mašli, svíček na stromečku je méně než všech dárků. Na vrcholu stromečku je pěticípá hvězda.
D. Lichý počet dárků nemá mašli, kulatých dárků je méně než svíček na stromečku. Na vrcholu stromečku je šesticípá hvězda.
E. Sudý počet dárků má mašli, hranatých dárků je méně než svíček na stromečku. Na vrcholu stromečku je šesticípá hvězda.
F. Alespoň jeden kulatý dárek má mašli, dárků s mašlí je méně než svíček na stromečku. Na vrcholu stromečku je šesticípá hvězda.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Úloha obsahuje 4 obrázky vánočních stromků s dárky (24.1–24.4); žák přiřazuje popis A–F k obrázkům. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 24.1 F), 24.2 B), 24.3 A), 24.4 E)

VYSVĚTLENÍ

Žádný z obrázků neodpovídá možnostem C) ani D).

C5PBD18C0T02 · 2018 – 2. řádný termín (B) · úloha 24 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (24.1–24.4) odpovídající popis (A–F):
(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Alespoň v jedné váze je lichý počet květin, vyšší váza je kulatá. V nižší váze nejsou růže.
B. Alespoň jedna váza je tyčová, ve vyšší váze je lichý počet květin. V nižší váze nejsou růže.
C. Alespoň v jedné váze jsou růže, v obou vázách dohromady je lichý počet květin. Nižší váza je kulatá.
D. Alespoň v jedné váze jsou tulipány, v obou vázách dohromady je sudý počet květin. Vyšší váza je kulatá.
E. Alespoň jedna váza je kulatá, v obou vázách dohromady je lichý počet květin. Ve vyšší váze nejsou tulipány.
F. Alespoň jedna váza je tyčová, v obou vázách dohromady je sudý počet květin. Ve vyšší váze nejsou tulipány.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky váz s květinami (tyčové a kulaté vázy, tulipány a růže); k obrázkům 24.1–24.4 přiřadit popis A–F. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 24.1) C 24.2) B 24.3) F 24.4) E

C5PAD19C0T01 · 2019 – 1. řádný termín (A) · úloha 2 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Běžel pes po městě a potkal člověka.
Člověk je jako pes, jenomže neštěká.
A pes mu povídá: „Pojď se mnou, brachu, k nám,
o Štědrém večeru nemá být nikdo sám!
Toulavý člověče, vezmu tě do smečky,
psí máma usmaží voňavé řízečky,
dáme si horký punč, budeme veselí,
však i psí Ježíšek ti něco nadělí!"
(**2**) Tulák šel s hafanem a za čtvrt hodiny
usedl ke stolu v kruhu psí rodiny,
jedlička svítila a došlo na dárky,
našli mu zánovní papuče z almárky
a byli veselí, zpívali koledy,
s cukrovím na míse obešli sousedy
a tulák skotačil s malými štěňátky –
byly to Vánoce skoro jak z pohádky.
Člověk je jako pes, to nikdo nezmění,
až na to, že nemá ocásek k vrtění.

TEXT 2

Neslabičné předložky mívají někdy slabičnou podobu, např. ve spojení V LESE píšeme neslabičnou předložku V, ale ve spojení VE VĚTRU píšeme její slabičnou podobu VE.
(V. Styblík, Český jazyk pro 7. ročník ZŠ, upraveno)

Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje slabičná podoba neslabičné předložky? Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.

A. běžel pes po městě
B. pojď se mnou, brachu
C. člověče, vezmu tě do smečky
D. našli mu zánovní papuče z almárky

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **B)**

VYSVĚTLENÍ

V úseku B) je předložka „se" slabičnou podobou neslabičné předložky „s"; ostatní předložky (po, do, z) v neslabičné podobě neexistují nebo jsou již v neslabičném tvaru.

C5PAD19C0T01 · 2019 – 1. řádný termín (A) · úloha 18 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Vyprávění strýčka Řehoře o tom, jak ho zachraňoval bernardýn

V jednom alpském průsmyku kdysi postavil mnich Bernard útulek pro pocestné. Po jeho smrti tam mniši zřídili záchranářskou stanici. První na světě! Vycvičili bernardýny, aby zachraňovali zbloudilé. Bernardýni totiž umí bezpečně vést člověka i ve vysokém sněhu. Psi nosili na krku soudek s nápojem a na hřbetě deky. Když zbloudilému ještě zbývaly síly, přikryl se dekou a pes běžel pro pomoc. Když už ale člověk dost sil neměl, bernardýn ho nejprve musel zahřát svým tělem.

V tom průsmyku bývají časté vánice. V jedné vánici jsem tenkrát zabloudil i já. Rychle se stmívalo. Náhle jsem zahlédl pohyb. Něco strakatého ke mně přiběhlo a olízlo mě to.

„Že ty jsi bernardýn záchranář!" radoval jsem se. Pes si na mě lehl. Byl těžký, téměř mě rozmačkal.

„Okamžitě ze mě slez, valachu, a dej mi napít," hekal jsem.

Odepnul jsem mu soudek s nápojem a vyndal špunt. Bernardýn mě však odstrčil a začal z NĚJ pít sám. V tu ránu ho celý vypil. V klášteře to ale asi někdo popletl. Do soudku se omylem dostal nějaký čisticí prostředek. Zřejmě HO chtěli pořádně umýt. Psovi začalo být špatně od žaludku, který se MU asi nadměrně odmastil.

Začaly se dít divné věci. Pes nepřetržitě pěnil z tlamy i očí. Když **se snažil** štěkat, vyletělo z NĚHO jen mračno duhových bublin. Úplně přestal vidět i slyšet. I nohy mu přestaly **sloužit**. Co chvíli hrozilo, že **se zřítí** do propasti. Naštěstí jsem ho vždy včas **zachytil**. Nakonec jsem si psa hodil přes rameno a donesl ho ke klášteru.

(F. Nepil, Pět báječných strýčků, upraveno)

Které z následujících tvrzení o zájmenech zapsaných ve výchozím textu velkými písmeny je pravdivé?

A. Zájmeno *něj* zastupuje podstatné jméno *špunt*.
B. Zájmeno *ho* zastupuje podstatné jméno *prostředek*.
C. Zájmeno *mu* zastupuje podstatné jméno *žaludek*.
D. Zájmeno *něho* zastupuje podstatné jméno *pes*.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **D)**

VYSVĚTLENÍ

NĚJ zastupuje soudek; HO zastupuje soudek; MU zastupuje pes; NĚHO zastupuje pes (vyletělo z něho mračno bublin).

C5PAD19C0T01 · 2019 – 1. řádný termín (A) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F). Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.

A. V celé skříňce je lichý počet kulatých lahví. Na dolní polici skříňky je maximálně jedna prázdná láhev. Méně než polovina všech lahví ve skříňce je se zátkou.

B. Na horní polici skříňky je sudý počet lahví. Přesně polovina všech lahví ve skříňce je hranatá. V celé skříňce je plných lahví stejně jako prázdných.

C. V celé skříňce je lichý počet plných lahví. Na dolní polici je maximálně jedna kulatá láhev. Přesně polovina všech lahví ve skříňce je bez zátky.

D. Na dolní polici skříňky je sudý počet lahví. Méně než polovina všech lahví ve skříňce má zátku. V celé skříňce je více hranatých lahví než kulatých.

E. V celé skříňce je sudý počet prázdných lahví. Na horní polici je jedna kulatá láhev se zátkou. Méně než polovina všech lahví ve skříňce je hranatá.

F. Na horní polici skříňky je alespoň jedna láhev se zátkou. Méně než polovina všech lahví ve skříňce je plná. V celé skříňce je kulatých lahví stejně jako hranatých.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky skříněk s lahvemi různých tvarů (kulaté/hranaté), naplněnosti a přítomnosti zátky; každý obrázek přiřadit k popisu A–F. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 – D); 28.2 – A); 28.3 – B); 28.4 – E)**

VYSVĚTLENÍ

Možnosti C) a F) nezodpovídají žádnému z obrázků.

C5PBD19C0T02 · 2019 – 2. řádný termín (B) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F). (Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Alespoň tři černí hráči jsou na bílé části hřiště. Na tmavé části hřiště je lichý počet hráčů. V bílém týmu je více dívek než chlapců.

B. Na tmavé části hřiště je lichý počet chlapců. Více než dva černí hráči jsou na bílé části hřiště. V bílém týmu je shodný počet chlapců a dívek.

C. Na bílé části hřiště je lichý počet bílých hráčů. Ze všech hrajících dívek je pouze jedna na tmavé části hřiště. V černém týmu je více chlapců než dívek.

D. Alespoň jedna dívka z černého týmu je na tmavé části hřiště. Na bílé části hřiště je sudý počet hráčů. V černém týmu je shodný počet chlapců a dívek.

E. Na bílé části hřiště je lichý počet dívek. Na tmavé části hřiště je lichý počet hráčů. V bílém týmu je shodný počet chlapců a dívek.

F. Alespoň jeden černý hráč je na tmavé části hřiště. Na bílé části hřiště je sudý počet chlapců. V černém týmu je shodný počet chlapců a dívek.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Úloha vázaná na 4 obrázky (28.1–28.4) znázorňující rozmístění hráčů na hřišti; obrázky nejsou k dispozici v textovém zdroji. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 – E); 28.2 – C); 28.3 – B); 28.4 – F)**

VYSVĚTLENÍ

Možnosti A) a D) neodpovídají žádnému z obrázků.

C5PAD20C0T01 · 2020 – 1. řádný termín (A) · úloha 12b · 0,5 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Na návrší si dívky a chlapci hrají na schovávanou. Vysoko nad nimi krouží jestřáb. Děvčata náhle vyplašila hejno koroptví. Všechny děti si rázem hrát přestanou a pozorují dravce útočícího na koroptve. Již jednu drží v pařátech a odlétá s ní. „Už nehrát. Chytat koroptve," obrací se Veverčák na ostatní chlapce. Kopčem a další dva souhlasně přikývnou. Zbylí hoši se opět zapojují do hry.

Čtyři hoši se prodírají křovím. Zdá se, že vůdcem této výpravy na koroptve je bystrý Kopčem. Jako první se vydává ze svahu dolů, Veverčák je mu v patách. Jejich druzi se opozdili, neboť začali sbírat dozrávající jahody. Kopčem vyčítavě pohlédne na mlsné jahodáře, ale mlčí. Sestupuje dál po svahu. **Hoří** loveckou náruživostí. Už ledacos dokáže sám, liščí zuby na jeho náhrdelníku o tom **svědčí**. Již brzy bude moct lovit s dospělými lovci. Posledně ho zahnali kameny, když se chtěl připojit k jejich výpravě na soby.

Znenadání Kopčem spatří, jak mu Veverčák **dává** rukou znamení. Kopčem se k němu tiše připlíží. Veverčák ukazuje někam mezi ostružinové keře. Nehnutě tam leží vyhublá liška. Když si hoši všimnou vran poletujících nad ní, Kopčem zašeptá: „Liška být mrtvá." Oba vykročí směrem k ní, když vtom se zvíře vymrští, chňapne jednu menší vránu do huby a začne utíkat. Než liška zaběhne do houští, Kopčem ji trefí kamenem do nohy. Tím jí **ztíží** útěk, zvíře nyní poskakuje po třech. Hoši se rozběhnou. Jsou zdatní běžci, jejich chodidla dávno přivykla ostrým kamínkům. Raněná liška prchá přímo k divoké řece. Chlapci doufají, že tam ji dohoní. Náhle se však vyčerpané zvíře ztratí v rákosí. Hoši na sebe zklamaně pohlédnou a pak se vrátí k ostatním.

(E. Štorch, Lovci mamutů, upraveno)

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

12.2 Během útoku dravce na koroptve bylo na návrší přítomno nejméně šest chlapců.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **A**

VYSVĚTLENÍ

Veverčák oslovuje „ostatní chlapce" (množné číslo, tj. min. 2) + Kopčem + další dva = nejméně 5, plus Veverčák = nejméně 6 chlapců celkem na návrší.

C5PAD20C0T01 · 2020 – 1. řádný termín (A) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Celkový počet strak je lichý. Polovina ze všech hnízd je na stromech. Listnatých stromů je méně než jehličnatých.
B. Listnatých dřevin je lichý počet. Stromů není méně než keřů. Na všech keřích dohromady je více strak než hnízd.
C. Listnatých stromů je lichý počet. Polovinu ze všech jehličnatých dřevin tvoří keře. Na všech stromech dohromady je více hnízd než strak.
D. Jehličnatých dřevin je sudý počet. Na keřích je méně strak než na stromech. Počet hnízd na stromech není shodný s počtem hnízd na keřích.
E. Jehličnatých stromů je sudý počet. Na všech stromech dohromady je méně strak než hnízd. Počet hnízd na stromech je shodný s počtem hnízd na keřích.
F. Celkový počet hnízd je sudý. Méně než polovinu ze všech listnatých dřevin tvoří stromy. Počet jehličnatých stromů není shodný s počtem jehličnatých keřů.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky (28.1–28.4) zobrazují stromy a keře (listnaté/jehličnaté) se stračími hnízdy a strákami; úloha je vázána výhradně na obrázky. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 C) 28.2 A) 28.3 E) 28.4 D)**

VYSVĚTLENÍ

Možnosti B) a F) neodpovídají žádnému z obrázků.

C5PAD21C0T01 · 2021 – 1. řádný termín (A) · úloha 20 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Viktorie královská, jihoamerická vodní rostlina, právem vzbuzuje obdiv. Její obrovské listy, plovoucí na hladině, mají 2,5 metru v průměru a unesou i větší dítě (jeden list totiž snese zátěž až 45 kilogramů). Rostlina je dokonale přizpůsobena vodnímu prostředí, například každý list pokrývá ochranná vosková vrstva. ***** listy při vlnobití nezalévala voda, mají zvednuté okraje. Voda, jíž se listy plní za deště, postupně odtéká speciálním odtokovým kanálkem. Spodní strany listů jsou vybaveny ostrými ostny, patrně na obranu proti zubům některých živočichů.

(**2**) Pohled na rozkvétající viktorii je úchvatný. Sněhobílý květ se začíná poprvé otevírat krátce po západu slunce. Jakmile se rozvine, láká opylovače (nejčastěji brouky) svou vůní, která údajně připomíná ananas, a také teplem. Uvnitř květu je totiž přibližně o deset stupňů Celsia více než v jeho okolí. Z vyhřáté jídelny broučci nespěchají. Ráno se ale květ zavře a malincí vězni nemohou ven. Od dopoledne okvětní plátky mění barvu z bílé na sytě růžovou a také dochází k uvolňování pylu. Večer se květ opět otevře a osvobozený hmyz prchá na další, dosud bílé květy i s nákladem pylu na těle. Růžový květ pak za svítání definitivně uvadne.

(**3**) Viktorii královskou objevil v roce 1801 český badatel Tadeáš Haenke při výpravě do amazonských pralesů. Své současné jméno však tato vodní královna získala až v roce 1837, a to díky vědci Johnu Lindleymu.

V Evropě rostlina volně neroste, ale pěstuje se v botanických zahradách. ***** v noci bývají zahrady již zavřené, možnost sledovat kvetoucí viktorii se přece jen občas naskytne. Některé botanické zahrady totiž kvůli této podívané pořádají i noční prohlídky. (www.stoplusjednicka.cz, upraveno)

Která z následujících informací je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako domněnka?

A. informace, že květ viktorie královské voní podobně jako ananas
B. informace, že listy viktorie královské mají na své spodní straně ostny
C. informace, že uvnitř květu viktorie královské je vyšší teplota než v jeho okolí
D. informace, že dešťová voda odtéká z listů viktorie královské odtokovým kanálkem

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **A)**

VYSVĚTLENÍ

Slovo *údajně* před „připomíná ananas" signalizuje, že jde o neprokázanou domněnku, nikoli ověřený fakt.

C5PBD21C0T02 · 2021 – 2. řádný termín (B) · úloha 12 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Až teď, ve svých dvanácti letech, se dozvídám, že mým tátou je bůh moře a že potřebuje mou pomoc. Podíval jsem se na Cheiróna. „Vy už **dávno** víte, že jsem syn mocného Poseidóna, že? Není mi jasné, proč jste mi to zatajil•"

„Nebyl jsem si jistý," odpověděl Cheirón, „měl jsem jen podezření, Percy."

„Tak si to shrňme. Zeus, vládce oblohy, se hněvá. Někdo mu totiž ukradl nejmocnější zbraň ve vesmíru. Já mám jít do podsvětí, střetnout se s vládcem mrtvých, najít tu zbraň a vrátit ji **zpět** na Olymp do letního slunovratu, který bude už za deset dnů. Když se mi to povede, dokážu, že tím zlodějem nebyl můj otec."

„Správně," potvrdil moje slova Cheirón.

Otočil jsem se na Grovera: „Co ty na to?"

„Mírumilovní satyrové a podsvětí, to přece nejde **dohromady**," řekl dost vystrašeně.

(**2**) „Nemusíš chodit se mnou," snažil jsem ho uklidnit.

ZAVÁHAL, ale pak odpověděl: „Zachránil jsi mi život, Percy! Neopustím tě."

Ulevilo se mi. Netušil jsem, jestli satyr něco zmůže proti mrtvým, ale cítil jsem se líp, že do toho nepůjdu sám. Obrátil jsem se na Cheiróna: „A kde je ten vstup do podsvětí•"

„Občas se stěhuje. Teď je v Los Angeles."

„Takže skočíme do letadla a pak…"

„Ne, musíš cestovat po zemi!" přerušil mě Cheirón. „Nejsilnějším soupeřem tvého otce je Zeus. Letadlem proto letět nesmíš. Ocitl by ses v království tohoto boha a dolů by ses živý nevrátil!" Nad námi udeřil blesk a ZABURÁCEL hrom. „Na cestě tě budou doprovázet dva společníci," pokračoval Cheirón, „ten druhý už brzy přijde."

Vzduch se zachvěl a **náhle** se v místnosti zjevila Annabeth, dcera bohyně moudrosti.

„Dohlídnu na to, abys to nezpackal," řekla.

„Trojice," zamyslel jsem se nahlas. „To snad půjde."

Vysvětlivka: Satyr je bájná bytost s částečně lidskou a částečně zvířecí podobou.

(R. Riordan, Percy Jackson, upraveno)

Kromě osob promlouvajících v přímé řeči jsou v TEXTU 1 označeny vlastním jménem další dvě postavy. Které postavy to jsou?

A. vládce oblohy a bůh moře
B. vládce mrtvých a bůh moře
C. vládce oblohy a bohyně moudrosti
D. vládce mrtvých a bohyně moudrosti

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **A)**

VYSVĚTLENÍ

Vlastním jménem jsou označeni Zeus (vládce oblohy) a Poseidón (bůh moře); ostatní postavy promlouvají v přímé řeči.

C5PBD21C0T02 · 2021 – 2. řádný termín (B) · úloha 25 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Když přijíždíte do španělského městečka Guadix, upoutá vás zvláštní věc: komíny trčící přímo ze země. Zdejší lidé totiž nebydlí jen v běžných domech, ale i pod zemí. Jak je to možné? ***** Toho se využívalo už na konci 15. století. Tehdy si zde lidé vybudovali první podzemní obydlí, protože z těch nadzemních byli kvůli své víře vystěhováni. Dnes už ale jeskynní příbytky neslouží jako útočiště pro pronásledované. Jsou to moderní byty, vybavené vodovodem, elektřinou i internetem.

(**2**) Pokoje sice postrádají okna, zato mají dokonalou klimatizaci. V jeskynních bytech se totiž celoročně drží stálá teplota 18–20 stupňů Celsia (v zimě se přitom venkovní teploty v této oblasti blíží k 0 stupňům Celsia). Podzemní obydlí jsou tedy nejlepším úkrytem jak před spalujícím letním sluncem, tak před nepříjemným zimním chladem. V 60. letech 20. století se řada lidí odstěhovala z jeskynních příbytků na pobřeží, dnes se ale do podzemí život vrací. Zrekonstruované byty často slouží i jako ubytovací zařízení. Turistům se tak nabízí možnost strávit noc v jeskyni, aniž se vzdají pohodlí.

(www.hedvabnastezka.cz, upraveno)

Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

A. V celé oblasti se pod povrchem země nacházejí měkké horniny, v nichž se snadno hloubí umělé jeskyně.

B. V celé oblasti se pod povrchem země nacházejí tvrdé horniny, v nichž se umělé jeskyně nehloubí snadno.

C. V celé oblasti se pod povrchem země nacházejí tvrdé horniny, proto v Guadixu lze stavět pouze nadzemní domy.

D. V celé oblasti se pod povrchem země nacházejí měkké horniny, proto v Guadixu nelze stavět žádné nadzemní domy.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

VYSVĚTLENÍ

Text uvádí, že v Guadixu stojí jak nadzemní, tak podzemní příbytky; vynechané místo odpovídá na otázku „Jak je to možné?" a logicky pokračuje zmínkou o snadném hloubení v měkkých horninách.

C5PBD21C0T02 · 2021 – 2. řádný termín (B) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F). (Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. V celém stojanu je sudý počet vanilkových dortů. Na horním patře stojanu je alespoň jeden dort s třešní. Třívrstvých dortů není ve stojanu víc než dortů dvouvrstvých.

B. Na horním patře stojanu je sudý počet dortů. V celém stojanu je dvouvrstvých dortů stejně jako dortů třívrstvých. Čokoládových dortů není ve stojanu víc než dortů vanilkových.

C. Na dolním patře stojanu je sudý počet dortů. Méně než polovina ze všech dortů ve stojanu je s třešní. Třívrstvých dortů není ve stojanu stejně jako dortů dvouvrstvých.

D. Na horním patře stojanu je alespoň jeden dort s třešní. V celém stojanu je čokoládových dortů méně než dortů vanilkových. Dvouvrstvých dortů je ve stojanu stejně jako dortů třívrstvých.

E. V celém stojanu je lichý počet dvouvrstvých dortů. Vanilkových dortů není ve stojanu víc než dortů čokoládových. Méně než polovina ze všech dortů ve stojanu je s třešní.

F. V celém stojanu je lichý počet čokoládových dortů. Víc než polovina ze všech dortů ve stojanu je bez třešně. Na dolním patře stojanu je třívrstvých dortů stejně jako dortů dvouvrstvých.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Úloha vázaná na obrázky stojanů s dorty (28.1–28.4); obrázky nebyly čteny. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 – C); 28.2 – E); 28.3 – B); 28.4 – A)**

VYSVĚTLENÍ

Možnosti D) a F) neodpovídají žádnému z obrázků.

C5PCD21C0T03 · 2021 – 1. náhradní termín (C) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F). (Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Počet všech dvounohých živočichů je sudý. V ohradě je méně masožravců než na louce. Na louce je bílých živočichů víc než strakatých.

B. Počet všech masožravců je lichý. Na louce je maximálně jeden dvounohý živočich. V ohradě je stejný počet bílých živočichů jako na louce.

C. Počet všech čtyřnohých živočichů je lichý. Na louce je víc býložravců než v ohradě. V ohradě je strakatých živočichů méně než bílých.

D. Počet všech bílých živočichů je sudý. Na louce je méně masožravců než v ohradě. V ohradě je stejný počet dvounohých živočichů jako na louce.

E. Počet všech býložravců je lichý. V ohradě je maximálně jeden dvounohý živočich. Na louce není stejný počet bílých živočichů jako v ohradě.

F. Počet všech strakatých živočichů je lichý. Na louce je víc masožravců než v ohradě. V ohradě není stejný počet dvounohých živočichů jako na louce.

Vysvětlivky: Na louce jsou dva strakatí býložravci: jeden čtyřnohý; jeden dvounohý. V ohradě jsou dva bílí čtyřnozí masožravci.

28.1	28.2	28.3	28.4

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Úloha 28 se vztahuje na 4 obrázky (28.1–28.4) zachycující zvířata na louce a v ohradě; každý obrázek je třeba přiřadit k jednomu popisu A–F. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 D), 28.2 A), 28.3 F), 28.4 C)**

C5PAD22C0T01 · 2022 – 1. řádný termín (A) · úloha 11 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Kočky obdivovali již staří Egypťané. Bezmezně **je** uctívali, neboť věřili, že právě ony mají boží dar ochránit **je** před zlem. Také v Evropě se kočky po staletí těšily všeobecné oblibě. Na začátku 13. století se však postoj Evropanů k těmto živočichům zásadně změnil: ze symbolu štěstí se rázem stala stvůra s očima planoucíma pekelným ohněm. Papež Řehoř IX. černé kočky dokonce označil za ďáblovy spojence a prohlásil, že tyto tvory doma chovají jen čarodějnice.

Takovým hloupostem v dnešní době snad už nikdo nevěří, nicméně pravda je, že kočky nás svými skoro až magickými schopnostmi občas úplně ohromí. Například díky svým citlivým tlapkám s měkkými polštářky dokážou zaznamenat i nepatrné záchvěvy země. *****

Kočka ovšem není jen dobrý věštec, ale také vynikající lovec. Tiše se připlíží ke kořisti a trpělivě číhá na vhodný okamžik, aby zaútočila. Při lovu využívá svůj skvělý sluch: nejenže slyší vyšší tóny než člověk, ale dokáže také přesněji určit, odkud zvuk přichází. K její lovecké výzbroji, obdivuhodné v mnoha směrech, patří i výtečný zrak. Některé barvy, které vnímá člověk, sice kočka nerozezná (třeba červenou), ve tmě však vidí daleko lépe než my. Její zornice, za světla stažené do úzkých štěrbinek, se v šeru rozšíří. Kočičí oči pak získají typický zlatozelený svit a díky němu jsou v noci za příznivých podmínek vidět až ze vzdálenosti 80 metrů.

Kočka je zvídavá a nebojácná, a proto se často ocitá v nebezpečných situacích. Ne nadarmo se ale o ní odedávna říká, že má devět životů. Může totiž přežít třeba pád z velké výšky, dokonce i ze šestého či vyššího patra. Je to zkrátka mimořádné stvoření.

(S. Starikovič, Proč má bílý pudl černý nos?, upraveno)

TEXT 2

Slovní tvar typu A: ze samotného tvaru slova (tzn. bez okolního textu) **nelze** určit, ve kterém čísle je slovo užito, např. jablka (je to třeba tvar 2. pádu čísla jednotného nebo tvar 1. pádu čísla množného).

Slovní tvar typu B: ze samotného tvaru slova (tzn. bez okolního textu) **lze** určit, ve kterém čísle je slovo užito, např. jablku (je to buď tvar 3. pádu, nebo tvar 6. pádu, v obou případech však čísla jednotného).

Které z následujících tvrzení o zájmenech tučně vyznačených v TEXTU 1 je pravdivé?

A. Obě tato zájmena zastupují stejné podstatné jméno, a to *kočka*.
B. Obě tato zájmena zastupují stejné podstatné jméno, a to *Egypťan*.
C. Prvním zájmenem je zastupováno podstatné jméno *kočka*, druhým zájmenem je zastupováno podstatné jméno *Egypťan*.
D. Prvním zájmenem je zastupováno podstatné jméno *Egypťan*, druhým zájmenem je zastupováno podstatné jméno *kočka*.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **C)**

VYSVĚTLENÍ

Obě tučná zájmena jsou „je“. První („Bezmezně je uctívali“) zastupuje kočky – Egypťané uctívali kočky. Druhé („ochránit je před zlem“) zastupuje Egypťany – kočky mají ochránit Egypťany. Správná je tedy možnost C).

C5PAD22C0T01 · 2022 – 1. řádný termín (A) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F). (Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Osobní vlak má lichý počet vagónů. Nákladní vlak nemá více vagónů než vlak osobní. Vlak na 2. koleji má sudý počet plných vagónů.

B. Jeden z vlaků má sudý počet prázdných vagónů. Osobní vlak má lichý počet plných vagónů. Vlak na 1. koleji má více vagónů než vlak na 2. koleji.

C. Celkový počet vagónů na obrázku je lichý. Vlak na 2. koleji má méně vagónů než vlak na 1. koleji. Nákladní vlak má lichý počet prázdných vagónů.

D. Osobní vlak nemá prázdných vagónů stejně jako těch plných. Nákladní vlak má sudý počet vagónů. Vlak na 1. koleji má lichý počet plných vagónů.

E. Vlak na 2. koleji má lichý počet prázdných vagónů. Nákladní vlak má jiný počet vagónů než vlak osobní. Osobní vlak má sudý počet plných vagónů.

F. Vlak na 1. koleji nemá méně prázdných vagónů než vlak na 2. koleji. Osobní vlak má více než jeden plný vagón. Nákladní vlak má lichý počet plných vagónů.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky (28.1–28.4) znázorňují schémata dvou kolejí s vlaky; každý obrázek obsahuje nákladní vlak na koleji 1 a osobní vlak na koleji 2 s různým počtem plných a prázdných vagónů. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 – B); 28.2 – A); 28.3 – D); 28.4 – E)**

VYSVĚTLENÍ

Možnosti C) a F) nevyhovují žádnému z obrázků; přiřazení B, A, D, E odpovídá schématům na obrázcích dle řešení.

C5PBD22C0T02 · 2022 – 2. řádný termín (B) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F). (Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. V kulatém akváriu je sudý počet rostlin. V každém z akvárií je více než jedna rybka. V hranatém akváriu je lichý počet živočichů.

B. V kulatém akváriu je lichý počet živočichů. V jednom z akvárií je více než jeden šnek. V hranatém akváriu není stejný počet rostlin jako v kulatém.

C. Více než polovina všech rybek je v hranatém akváriu. V kulatém akváriu je méně rostlin než v hranatém. V jednom z akvárií je stejný počet šneků a rybek.

D. V obou akváriích dohromady je lichý počet živočichů. V kulatém akváriu je stejný počet rostlin jako v hranatém. V hranatém akváriu je více rybek než šneků.

E. V obou akváriích dohromady je sudý počet rostlin. V hranatém akváriu není stejný počet šneků jako v kulatém. Více než polovinu všech živočichů v kulatém akváriu tvoří rybky.

F. Více než polovinu všech živočichů v hranatém akváriu tvoří rybky. Alespoň v jednom z akvárií je lichý počet rostlin. V kulatém akváriu je stejný počet šneků jako v hranatém.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky akvárií (28.1–28.4) s různým počtem rostlin, rybek a šneků; otázka přiřazuje každý obrázek k jednomu popisu A–F. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 – E); 28.2 – D); 28.3 – B); 28.4 – F)**

VYSVĚTLENÍ

Možnosti A) a C) neodpovídají žádnému z obrázků; přiřazení vychází ze spočítání živočichů a rostlin v každém akváriu na obrázcích.

C5PCD22C0T03 · 2022 – 1. náhradní termín (C) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Vlak na 2. koleji nemá víc plných vagónů než vlak na 1. koleji. Nákladní vlak má poslední vagón prázdný. Osobní vlak má lichý počet prázdných vagónů.
B. Jeden z vlaků má sudý počet plných vagónů. Nákladní vlak má lichý počet prázdných vagónů. Vlak na 2. koleji má méně vagónů než vlak na 1. koleji.
C. Nákladní vlak nemá plných vagónů stejně jako těch prázdných. Osobní vlak má sudý počet vagónů. Vlak na 2. koleji má lichý počet prázdných vagónů.
D. Celkový počet vagónů na obrázku je lichý. Vlak na 1. koleji má více vagónů než vlak na 2. koleji. Osobní vlak má lichý počet plných vagónů.
E. Vlak na 2. koleji má lichý počet plných vagónů. Osobní vlak má jiný počet vagónů než vlak nákladní. Nákladní vlak má sudý počet prázdných vagónů.
F. Nákladní vlak má lichý počet vagónů. Osobní vlak nemá více vagónů než vlak nákladní. Vlak na 1. koleji má sudý počet prázdných vagónů.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Obrázky vlaků na dvou kolejích s různým počtem plných a prázdných vagónů (28.1–28.4) (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 C); 28.2 E); 28.3 B); 28.4 F)**

C5PDD22C0T04 · 2022 – 2. náhradní termín (D) · úloha 11 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Želvy se řadí mezi nejstarší plazy, na Zemi se totiž objevily před více než dvěma sty miliony let. V současnosti jich na světě žije více než 350 druhů, většina z nich jsou želvy suchozemské a sladkovodní. Mořských želv je dnes pouhých sedm druhů.

Mořské želvy jsou bezesporu úžasní živočichové. Když ze slzovodů umístěných v oblasti očí vylučují slanou vodu, může to někomu připomínat lidský pláč. Jejich krunýř je svým tvarem přizpůsoben životu pod vodou. Kromě kožatek mají všechny mořské želvy kostěný krunýř, jehož vnější část je tvořena destičkami z keratinu (keratin je látka nacházející se např. i v lidském nehtu). Pomocí ploutví, připomínajících křídla ptáků, mořské želvy elegantně plují oceánem. Za potravou, kterou tvoří medúzy, mořské houby či rybky, se potápějí do opravdu velké hloubky (například kožatka velká, jeden z nejlepších potápěčů v živočišné říši, se umí ponořit až do hloubky přes 1 200 metrů). Když nadejde čas rozmnožování, mořské želvy vylezou na pláž a tam do hnízd, která v písku šikovně vyhloubí zadními končetinami, nakladou vejce.

(**2**) Přestože mořské želvy plní v mořích velmi důležité role (např. na korálových útesech požírají mořské houby, jež by pro korály mohly být smrtící), člověk svým chováním odpradávna ohrožuje jejich existenci. Již staří Řekové lovili želvy kvůli krunýřům, z **nichž** vyráběli šperky a hřebeny. K zásadnímu poklesu želví populace později přispělo i to, že lidé začali více konzumovat maso těchto živočichů. ***** Další nebezpečí představují pytláci, kteří želvám kradou vejce. Ochránci želv ale využívají moderní technologie, například falešná vejce se skrytým lokátorem. Díky **němu** je snadné pytláka vystopovat.

(www.abicko.cz; National Geographic 10/2019, upraveno)

Tvrzení: Zájmeno *nichž* ve výchozím textu odkazuje k podstatnému jménu xxxxx, zájmenem *němu* je ve výchozím textu zastupováno podstatné jméno xxxxx.

Která dvě podstatná jména je nutné doplnit na vynechaná místa (xxxxx) ve výše uvedeném tvrzení, aby toto tvrzení bylo pravdivé?

(Posuzovaná zájmena jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

A. Řek – vejce
B. Řek – lokátor
C. krunýř – vejce
D. krunýř – lokátor

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: D)

C5PDD22C0T04 · 2022 – 2. náhradní termín (D) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. V kulatém akváriu je lichý počet živočichů. V jednom z akvárií jsou celkem dvě rybky. V kulatém akváriu není stejný počet rostlin jako v hranatém.
B. Více než polovinu všech živočichů v hranatém akváriu tvoří šneci. Alespoň v jednom z akvárií je lichý počet rostlin. V hranatém akváriu je stejný počet rybek jako v kulatém.
C. V hranatém akváriu je sudý počet rostlin. V každém z akvárií jsou alespoň dva šneci. V hranatém akváriu je lichý počet živočichů.
D. V obou akváriích dohromady je sudý počet rostlin. V kulatém akváriu není stejný počet rybek jako v hranatém. Více než polovinu všech živočichů v kulatém akváriu tvoří šneci.
E. V obou akváriích dohromady je lichý počet živočichů. V hranatém akváriu je stejný počet rostlin jako v kulatém. V hranatém akváriu je více šneků než rybek.
F. Více než polovina všech šneků je v hranatém akváriu. V kulatém akváriu je více rostlin než v hranatém. V jednom z akvárií je stejný počet šneků a rybek.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky akvárií (28.1–28.4): kulatá a hranatá akvária s různými počty rybek, šneků a rostlin. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1: B, 28.2: A, 28.3: D, 28.4: E**

C5PAD23C0T01 · 2023 – 1. řádný termín (A) · úloha 21 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Chyběla hodina do půlnoci a obě děti napjatě čekaly v pokoji 213. Alžběta se dívala do kukátka, zatímco Freddy listoval v černé knize. **Zčistajasna** ho něco napadlo: „Hele, není zvláštní, že kniha o šifrách zmiňuje i klíče, které odemykají jakési tajemství?"

Alžbětě se vybavila podivná písmena, která pro ni zůstávala hádankou, a tak požádala Freddyho: „Najdi tu stránku s těmi dvěma stříbrnými písmeny. Co asi znamenají?"

„Nevím, o čem mluvíš," odpověděl Freddy.

(**2**) „Ukážu ti to," řekla a natáhla se pro černou knihu. Jakmile do ní nahlédla, nevěřila svým očím. Uprostřed stránky totiž nyní bylo KLÍ. Alžběta zbledla: „Koukni na to stříbrně napsané KLÍ! Včera tady bylo jenom KL a předevčírem dopoledne jsem tady viděla jen jedno stříbrné písmeno."

Freddy ale zavrtěl hlavou. „Nic stříbrného tu není. Já vidím jen rok a jméno autora."

„Možná se musíš na ta písmena dívat z určitého úhlu!"

Freddy stránku pozorně zkoumal, nakonec ale pokrčil rameny: „Pořád nic."

(**3**) Najednou do pokoje **dolehly** kroky z chodby. Alžběta se vrátila ke kukátku. „Už jde Norbridge," špitla. Chvilku přemýšlela a pak řekla: „Počkáme deset minut a vyrazíme za ním do knihovny."

„Víš, už si nejsem jistý, že ho chci špehovat," zaváhal Freddy.

Alžběta se ale nedala **odbýt**: „Máme spolu dohodu. Tak pojď!"

Zakrátko se ocitli v chodbě, na jejímž konci byla knihovna. Freddy zašeptal: „Vážně si myslím, že bychom se měli vrátit."

„Nebuď strašpytel a důvěřuj našemu plánu. Nic jsme přece neponechali náhodě," řekla Alžběta, zastavila se přede dveřmi vedoucími do knihovny a vzala za kliku.

(**4**) Vtom se ozval tichý hlas: „Půlnoc – to je tedy dost zvláštní doba na návštěvu knihovny!" Alžběta leknutím **málem** zaječela. Přímo za ní stála Selena Hiemsová.

(B. Guterson, Hotel Winterhouse, upraveno)

TEXT 2

Součástí souvětí jsou různé věty, např. věty typu A nebo typu B.

Věta typu A je smysluplnou odpovědí na otázku, kterou pokládáme pomocí příslovcí odkdy, dokdy, kdy. Příklady: Bude ho hledat, dokud ho nenajde. (DOKDY ho bude hledat? → Dokud ho nenajde.); Když se setmělo, šli spát. (KDY šli spát? → Když se setmělo.)

Na **větu typu B** se **nelze** zeptat pomocí příslovcí odkdy, dokdy, kdy. Tato věta je totiž smysluplnou odpovědí na otázku, kterou pokládáme pomocí zájmen. Příklady: Přinutil je, aby se usmířili. (K ČEMU je přinutil? → Aby se usmířili.); Zda Eva nakonec přijde, vůbec netušil. (CO vůbec netušil? → Zda Eva nakonec přijde.)

Tvrzení: Od doby, kdy Alžběta na určité stránce černé knihy viděla jediné stříbrné písmeno, do doby, kdy na téže stránce spatřila napsané KLÍ, uběhlo *****.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*****) ve výše uvedeném tvrzení, aby toto tvrzení odpovídalo TEXTU 1?

A. méně než 24 hodin

B. přesně 24 hodin

C. přesně 48 hodin

D. více než 48 hodin

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: D)

VYSVĚTLENÍ

Alžběta viděla jedno písmeno předevčírem dopoledne a KLÍ vidí hodinu před půlnocí – uplynulo minimálně zhruba 59 hodin, tedy více než 48 hodin.

C5PAD23C0T01 · 2023 – 1. řádný termín (A) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F). (Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Celkový počet domů je lichý. Patrových domů je méně než přízemních. Většina domů mezi stromy má sedlovou střechu.

B. Celkový počet domů s plochou střechou je lichý. Přízemních domů je méně než patrových. Většina všech domů je na kopci.

C. Celkový počet přízemních domů je sudý. Většina všech domů je patrových. Mezi stromy se nachází více než jeden dům se sedlovou střechou.

D. Na kopci se nachází více než jeden dům s plochou střechou. Celkový počet patrových domů je sudý. Mezi stromy se nachází méně domů než na kopci.

E. Mezi stromy je více patrových domů než přízemních. Na kopci je lichý počet domů s plochou střechou. Celkový počet domů se sedlovou střechou je sudý.

F. Domů se sedlovou střechou je méně než domů s plochou střechou. Mezi stromy je více patrových domů než na kopci. Celkový počet domů na kopci je lichý.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky vesniček s domy (přízemní/patrové, sedlová/plochá střecha, poloha mezi stromy nebo na kopci); k nim nabídka popisů A–F. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 28.1 D); 28.2 C); 28.3 A); 28.4 E)

VYSVĚTLENÍ

Popisy B) a F) neodpovídají žádnému z obrázků.

C5PBD23C0T02 · 2023 – 2. řádný termín (B) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Na tácu je více bonbonů než v košíku. Na pomlázce je lichý počet stuh. Čokoládových vajíček je méně než malovaných.
B. V košíku je sudý počet vajíček. Celkový počet čokoládových vajíček je větší než počet bonbonů na tácu. Na pomlázce není sudý počet stuh.
C. Více než polovina všech bonbonů je na tácu. Celkový počet malovaných vajíček je lichý. Čokoládových vajíček je méně v košíku než na tácu.
D. Celkový počet vajíček je větší než celkový počet bonbonů. Na tácu je lichý počet vajíček. V košíku je méně čokoládových vajíček než bonbonů.
E. V košíku je sudý počet bonbonů. Počet malovaných vajíček na tácu není shodný s počtem malovaných vajíček v košíku. Na pomlázce je sudý počet stuh.
F. Celkový počet vajíček je lichý. V košíku je více vajíček než bonbonů. Počet malovaných vajíček na tácu je shodný s počtem malovaných vajíček v košíku.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky (28.1–28.4) znázorňující velikonoční tác a košík s bonbony a vajíčky a pomlázku se stuhami; úloha vázána na vizuální obsah obrázků. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

28.1 C); 28.2 D); 28.3 F); 28.4 A)

VYSVĚTLENÍ

Možnosti B) a E) nezbyly přiřazeny žádnému obrázku.

C5PCD23C0T03 · 2023 – 1. náhradní termín (C) · úloha 21 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Stařík a dívka vešli na dvůr. Pod oknem stavení se v šeru rýsovala postava jakéhosi **mohutného** tvora, který v tlapách svíral kýtu a soustředěně ji ohlodával. Starý muž přistoupil blíž a zvolal: „Jorku Byrnisone, můžeme si promluvit?"

Medvěd pustil kýtu na zem a po všech čtyřech vyrazil ke dvojici. Pak se nečekaně vztyčil v celé své velikosti – měřil snad přes tři metry – a zaburácel: „Co chcete? Kdo jste?" Jeho **hluboký** hlas jako by otřásal zemí.

„Já jsem Farder Coram a tahle dívka je Lyra. Chceme ti nabídnout práci," řekl muž.

„Já práci mám. Spravuju porouchané stroje a zvedám těžké věci," odpověděl staříkovi Jorek. Zvědavost mu ale nedala: „O co teda jde?"

„Míříme na sever," vysvětlil Farder, „chceme najít místo, kde jsou drženy unesené děti. Musíme je osvobodit ze zajetí a přivést zpátky. Hodila by se nám tvá pomoc."

„Vím, co je to za lidi, kteří to mají na svědomí," pokýval hlavou medvěd, „předevčírem byli ve městě a odvezli další děcka." Pak se zeptal: „A jak platíte?"

„Jestli žádáš zlato, dostaneš ho, Jorku," nabídl Farder.

„To je mi k ničemu," zavrčel medvěd.

„Odpusť, že se ptám," vyzvídal Farder, „ale co tě zde drží? Mohl bys přece vést **svobodný** život na pláních nebo bojovat za dobrou věc. To je úkol **hodný** medvěda!"

Lyře se ve tváři zračilo zděšení. Obávala se, že tato poněkud drzá poznámka by zvíře mohla rozdráždit k nepříčetnosti, a tak nechápala, kde stařík bere odvahu říct ji nahlas.

„Trčím tady proto, že mi sebrali brnění," povzdechl si smutně Jorek, „bez něj nemůžu válčit. Moje cena je tedy taková: přidám se k vám, jestliže najdete moji zbroj."

(P. Pullman, Zlatý kompas, upraveno)

TEXT 2: Neslabičné předložky mívají v některých případech pro snazší výslovnost slabičnou podobu. Třeba ve spojení Z KOLA použijeme neslabičnou předložku Z, ale ve spojení ZE STRANY použijeme její slabičnou podobu.

Tvrzení: *Na dvoře se nacházeli dívka Lyra,* _____.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*****) ve výše uvedeném tvrzení, aby toto tvrzení odpovídalo TEXTU 1?

A. stařík Farder a medvěd Jorek
B. stařík, Farder a medvěd Jorek
C. stařík Farder, medvěd a Jorek
D. stařík, Farder, medvěd a Jorek

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

C5PCD23C0T03 · 2023 – 1. náhradní termín (C) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F). (Žádnou možností z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Celkový počet domů se sedlovou střechou je lichý. Patrových domů je méně než přízemních. Většina všech domů je mezi stromy.

B. Celkový počet patrových domů je sudý. Na kopci se nachází více než jeden dům s plochou střechou. Většina všech domů je přízemních.

C. Celkový počet domů je lichý. Většina všech domů je patrových. Na kopci je méně domů se sedlovou střechou než domů s plochou střechou.

D. Na kopci je více přízemních domů než patrových. Mezi stromy je lichý počet domů se sedlovou střechou. Celkový počet domů s plochou střechou je sudý.

E. Mezi stromy se nachází více než jeden dům se sedlovou střechou. Celkový počet přízemních domů je sudý. Na kopci se nachází méně domů než mezi stromy.

F. Domů s plochou střechou je méně než domů se sedlovou střechou. Na kopci je více přízemních domů než mezi stromy. Celkový počet domů mezi stromy je lichý.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky (28.1–28.4) zobrazují různé kombinace domů se sedlovou a plochou střechou, přízemních a patrových, umístěných mezi stromy nebo na kopci. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 E); 28.2 B); 28.3 C); 28.4 D)**

C5PDD23C0T04 · 2023 – 2. náhradní termín (D) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Více než polovina vajíček v košíku je čokoládových. Celkový počet bonbonů je lichý. Na tácu je méně malovaných vajíček než v košíku.
B. Více než polovina vajíček na tácu je čokoládových. V košíku je více malovaných vajíček než na tácu. Na tácu je sudý počet bonbonů.
C. Celkový počet malovaných vajíček je lichý. Počet bonbonů v košíku je shodný s počtem bonbonů na tácu. Na pomlázce je sudý počet stuh.
D. Celkový počet malovaných vajíček je větší než počet bonbonů na tácu. Na pomlázce je lichý počet stuh. Více než polovina všech vajíček je v košíku.
E. V košíku je více čokoládových vajíček než na tácu. Celkový počet malovaných vajíček je menší než celkový počet bonbonů. V košíku je sudý počet bonbonů.
F. Na tácu je lichý počet malovaných vajíček. Celkový počet vajíček v košíku je sudý. Počet malovaných vajíček v košíku je menší než počet bonbonů na tácu.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky (28.1–28.4) znázorňující velikonoční tác a košík s vajíčky (čokoládovými a malovanými) a bonbony a pomlázku se stuhami; úloha vázána na vizuální obsah obrázků. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:
28.1 A; 28.2 D; 28.3 E; 28.4 F

C5PAD24C0T01 · 2024 – 1. řádný termín (A) · úloha 11 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Už odpradávna velbloud vláčí těžký náklad pod žárem nelítostného slunce. Ne nadarmo se mu říká koráb pouště. Tento mohutný býložravec dokáže zázraky: bez vody vydrží prokazatelně přes dva týdny a po dlounou dobu (údajně dokonce pět týdnů) přežije i bez jídla.

Velbloud je rychlý a vytrvalý běžec: za 12 hodin uběhne až 175 km. Řadí se mezi mimochodníky (stejně jako např. žirafy či sloni). To jsou čtyřnozí živočichové, kteří při chůzi používají současně vždy dvě nohy na stejné straně těla (tj. buď na levém, nebo na pravém boku). Když tedy například vykročí oběma levýma nohama, obě pravé spočívají na zemi.

Na světě žijí velbloudi, kteří se pyšní dvěma hrby, a velbloudi jednohrbí (zvaní též dromedáři). Ti jsou sice o jeden výčnělek na hřbetě chudší, přesto mají v určitém směru nad těmi dvouhrbými navrch – tvoří totiž naprostou většinu světové velbloudí populace. Říká se, že v hrbech si velbloudi nosí vodu na dlouhou cestu. To je ale jen pověra. Mají v **nich** totiž uložen tuk (o hmotnosti až 35 kg), který slouží jako zásobárna energie pro horší časy. Velikost hrbů se mění v závislosti na množství uloženého tuku: *****.

Pro život v drsných podmínkách jsou velbloudi skvěle vybaveni. Klidně odpočívají na horkém písku, a přesto se nespálí. Ztvrdlá kůže, kterou mají na kolenou (a dromedáři navíc také na hrudi), totiž funguje jako ochrana před popáleninami. Velbloudi se ani příliš neboří do písku, a to díky specifickému tvaru nášlapné části nohy. Nelehké putování pouští **jim** usnadňují i tři víčka na každém oku a husté řasy: během písečných bouří tato výbava zmírňuje negativní vliv písku a silného větru na oči. Nehostinné prostředí pouště zkrátka pro tyto živočichy nepředstavuje žádný problém.

(Epocha 12/2023, upraveno)

Informace č. 1: Velbloud vydrží více než 14 dní bez vody.
Informace č. 2: Velbloud přežije 35 dní bez jídla.
Které z následujících tvrzení o výše uvedených informacích je pravdivé?

A. Jako domněnka je ve výchozím textu předkládána pouze informace č. 1.
B. Jako domněnka je ve výchozím textu předkládána pouze informace č. 2.
C. Každá z těchto informací je ve výchozím textu předkládána jako domněnka.
D. Žádná z těchto informací není ve výchozím textu předkládána jako domněnka.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

VYSVĚTLENÍ

Informace č. 1 je podána jako fakt (slovo „prokazatelně"); informace č. 2 jako domněnka (slovo „údajně").

C5PAD24C0T01 · 2024 – 1. řádný termín (A) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F). (Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. Na celém jezeře je lichý počet lodí. Většinu ze všech motorových lodí na jezeře tvoří čluny. U jižního břehu kotví dvě tmavé lodě.

B. U severního břehu kotví sudý počet bílých lodí. Ze všech lodí na jezeře jsou celkem čtyři motorové. U jižního břehu nekotví žádná jachta.

C. Na celém jezeře je sudý počet plachetnic. U severního břehu kotví více lodí než u břehu jižního. Většinu ze všech lodí na jezeře tvoří bílé lodě.

D. U jižního břehu kotví lichý počet lodí. Na celém jezeře je počet plachetnic shodný s počtem jachet. U severního břehu nekotví žádný tmavý člun.

E. U jižního břehu kotví sudý počet motorových lodí. U severního břehu kotví tmavá plachetnice. Na celém jezeře jsou dvě jachty, z nichž každá kotví u jiného břehu.

F. Na celém jezeře je sudý počet tmavých lodí. Počet plachetnic, které kotví u severního břehu, je shodný s počtem člunů kotvících u jižního břehu. U severního břehu kotví lichý počet lodí.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky jezera s loděmi (28.1–28.4); přiřazení k textovým popisům A–F. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ:

28.1 C); 28.2 A); 28.3 F); 28.4 B)

VYSVĚTLENÍ

--

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 10 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Koníček mořský je drobná rybka, žijící v mělkých pobřežních vodách. Zpravidla měří 15 cm, v ojedinělých případech dosahuje až dvojnásobku této délky. Tento zajímavý živočich má specifický vzhled: jeho hlava tvarem připomíná koňskou a několikrát prohnuté tělo se trochu podobá písmenu S.

Stavba těla omezuje koníčka mořského v pohybu. Plavat proto může pouze ve vzpřímené poloze, takže se pohybuje opravdu pomalu. Většinu času tráví na dně moře v porostu řas či ve větvích korálů, k nimž se obratně přichytí pomocí spirálovitě zatočeného ocásku. Koníček mořský, stejně jako jiné ryby, dýchá žábrami. Živí se hlavně malými korýši, požírá ale i rybí potěr (tzn. čerstvě vylíhnuté rybičky). Koníček mořský je dravec, svou kořist však nepronásleduje. Trpělivě čeká, až dopluje k němu, a pak ji nasaje do tlamičky. Jeho oči jsou schopny pohybovat se nezávisle na sobě: *****.

U koníčků mořských přivádí potomky na svět sameček. Má totiž poblíž břišní ploutvičky vak, do **něhož mu** samička na konci námluv naklade vajíčka. Z nich se po třech až pěti týdnech vylíhnou zhruba 12milimetrová mláďata. Jejich otec se o ně vzorně stará a postupně je připravuje na samostatný život v moři. Sameček koníčka mořského může „rodit" až čtyřikrát ročně.

V současnosti hrozí koníčkům mořským vyhubení. Extrakt z jejich těl využívá tradiční čínská medicína, a to například při léčbě srdečních chorob. Tento extrakt prý také zpomaluje plešatění. Koníčci mořští se ale loví i z dalších důvodů: stávají se ozdobou akvárií, jsou součástí šperků či pochoutkou, která se podává na špejli. V poslední době proto ochránci zvířat stále častěji bijí na poplach.

(www.abicko.cz; www.national-geographic.cz, upraveno)

Které z následujících tvrzení o dvou zájmenech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

A. Obě zájmena odkazují ke stejnému slovu, a to vak.
B. Obě zájmena odkazují ke stejnému slovu, a to sameček.
C. Zájmeno něhož odkazuje ke slovu sameček, zájmeno mu odkazuje ke slovu vak.
D. Zájmeno něhož odkazuje ke slovu vak, zájmeno mu odkazuje ke slovu sameček.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **D)**

VYSVĚTLENÍ

„Vak, do něhož (= vaku) mu (= samečkovi) samička naklade vajíčka" – něhož = vak, mu = sameček.

C5PBD24C0T02 · 2024 – 2. řádný termín (B) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. V dolní části vitríny je lichý počet digitálních hodin. V celé vitríně je nástěnných hodin více než stojacích. V horní části vitríny je méně kulatých hodin než hranatých.

B. V horní části vitríny jsou jedny hranaté stojací hodiny. V celé vitríně je sudý počet ručičkových hodin. V dolní části vitríny je digitálních hodin méně než ručičkových.

C. V celé vitríně je lichý počet hranatých hodin. Více než polovinu ze všech hodin ve vitríně tvoří kulaté hodiny. V horní části vitríny je méně nástěnných hodin než v té dolní.

D. V dolní části vitríny jsou jedny hranaté digitální hodiny. V horní části vitríny je více stojacích hodin než v té dolní. V celé vitríně je sudý počet hranatých ručičkových hodin.

E. V horní části vitríny je celkový počet vystavených hodin sudý. V celé vitríně je digitálních hodin méně než ručičkových. V dolní části vitríny je méně stojacích hodin než v té horní.

F. V celé vitríně je sudý počet nástěnných hodin. V dolní části vitríny je počet digitálních hodin shodný s počtem ručičkových hodin. Ze všech hodin v horní části vitríny jsou pouze jedny hranaté.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky vitríny s hodinami (28.1–28.4); každý zobrazuje různé rozložení kulatých/hranatých, ručičkových/digitálních, nástěnných/stojacích hodin v horní a dolní části vitríny. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 B); 28.2 C); 28.3 E); 28.4 A)**

C5PCD24C0T03 · 2024 – 1. náhradní termín (C) · úloha 28 · 4 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Úloha 28 obsahuje čtyři obrázky (28.1–28.4) zobrazující jezero s loděmi u severního a jižního břehu. K obrázkům přiřaďte odpovídající popis (A–F). Vysvětlivky: na jezeru celkem pět lodí – tři motorové, dvě plachetnice bez motoru; u severního břehu kotví dva čluny (jeden tmavý, druhý bílý) a bílá jachta; u jižního břehu kotví dvě plachetnice (jedna bílá, druhá tmavá).

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. U jižního břehu kotví sudý počet lodí. Ze všech lodí na jezeře jsou více než čtyři motorové. U severního břehu nekotví žádná jachta.
B. Většinu ze všech motorových lodí na jezeře tvoří čluny. U jižního břehu kotví více lodí než u břehu severního. U severního břehu kotví lichý počet bílých lodí.
C. U severního břehu kotví více motorových lodí než jedna. Na celém jezeře je lichý počet tmavých lodí. Jak u severního břehu, tak u jižního břehu kotví jedna jachta.
D. Na celém jezeře je sudý počet lodí. Počet tmavých lodí, které kotví u jižního břehu, je shodný s počtem bílých lodí kotvících u severního břehu. U severního břehu kotví více motorových lodí než jedna.
E. Počet plachetnic, které kotví u jižního břehu, je shodný s počtem plachetnic kotvících u severního břehu. Na celém jezeře je sudý počet motorových lodí. Na celém jezeře jsou dvě jachty, z nichž každá kotví u jiného břehu.
F. Počet člunů, které kotví u severního břehu, je shodný s počtem jachet kotvících u břehu jižního. Více než polovina ze všech motorových lodí na jezeře kotví u jižního břehu. U severního břehu kotví sudý počet bílých lodí.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky jezera s loděmi u severního a jižního břehu (28.1–28.4); přiřadit popis A–F. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1: D; 28.2: B; 28.3: C; 28.4: F**

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 11 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Pralesničky jsou malé žáby žijící v tropických pralesích Střední a Jižní Ameriky. Obvykle je najdeme v podrostu 1–2 metry nad zemí. Známých je asi 170 druhů pralesniček: většina z nich měří zhruba 2 centimetry, jen několik druhů dorůstá délky 6 centimetrů.

Tito obojživelníci umí **přitáhnout** pozornost svým vzhledem. Mezi jednotlivými druhy sice existují **značné** rozdíly (některé žabky jsou citronově žluté, jiné **křiklavě** červené, další zase zářivě modré), jejich společným znakem je ale velká intenzita barev. Dechberoucí zbarvení má ovšem funkci varovnou, nikoli okrasnou. Jde o signál určený predátorům: nejez mě, jsem jedovatá. Ze své překrásné kůže totiž žabky snadno **vyloučí** prudký jed.

Pralesničkám se často říká šípové žáby. Je to kvůli tomu, že američtí indiáni jejich jedem natírali šípy nebo hroty šipek do foukačky a pak otrávené střely používali při lovu. Některé indiánské kmeny v Amazonii zase pomocí jedu pralesničky barvířské přebarvovaly ptákům peří, které původně mělo zelenou barvu. Když indiáni potřeli zředěným jedem místa po vytrhaných perech, narostlo ptákům peří žluté či oranžové. Z různobarevných per si pak vyráběli čelenky.

Svůj jed pralesničky získávají zejména z potravy, např. z mravenců či termitů, kteří se živí jedovatými rostlinami. Zvláštní jídelníček žabkám nijak neublíží. Získaný jed umějí využít tak, aby jim POSKYTOVAL OCHRANU před nepřítelem. Skoro to vypadá, že DOKÁŽOU ZÁZRAKY. Pro člověka však pralesničky zpravidla nebezpečí nepředstavují. Výjimkou je pralesnička strašná: jed z jedné této žabky by usmrtil více než 10 lidí!

Za pralesničkami rozhodně nemusíte cestovat přes oceán, prohlédnout si je můžete také v zoologických zahradách. Například pražská zoo uspořádala v roce 2019 unikátní výstavu, na níž bylo v teráriích k vidění 30 druhů těchto pestrobarevných obojživelníků.

(www.stoplusjednicka.cz; www.zoopraha.cz, upraveno)

TEXT 2

Slovní spojení typu A (např. provádět sběr) lze ve větě nahradit spisovným slovesem se stejným či podobným významem (např. sbírat), které má stejný kořen jako podstatné jméno v daném slovním spojení. Při náhradě je někdy nutné v dané větě použít některá slova v jiném tvaru, než ve kterém byla původně, např. Prováděl sběr bylin → Sbíral byliny.

Slovní spojení typu B nahradit jedním slovesem tak, jak je popsáno výše, **nelze**.

Otázka č. 1: Dozvíme se z TEXTU 1, kolik přesně existuje druhů pralesniček?

Otázka č. 2: Dozvíme se z TEXTU 1, proč se pralesničkám často říká šípové žáby?

Lze na některou z výše uvedených otázek pravdivě odpovědět ANO?

A. Pravdivě odpovědět „ano" lze pouze na otázku č. 1.
B. Pravdivě odpovědět „ano" lze pouze na otázku č. 2.
C. Pravdivě odpovědět „ano" lze na každou z těchto otázek.
D. Pravdivě odpovědět „ano" nelze na žádnou z těchto otázek.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **B)**

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 21 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Jupiter North a Morrigan Crowová hleděli z okna jídelny. Lesem se k rodinnému sídlu Crowových blížilo **cosi** temného. Zprvu to vypadalo jako hejno netopýrů. Bylo to však příliš hlasité. Mezi **vší** tou černí svítily stovky rudých teček. Morrigan se zděsila, když zjistila, že to jsou oči mužů, koní a honicích psů.

„To jsou Honci z kouře a stínů. Musíme utéct," řekl Jupiter, vzal Morrigan za ruku a táhl ji pryč z jídelny.

„Ale co bude s mou rodinou?" zeptala se Morrigan a ukazovala na ostatní Crowovy. Všichni tři klidně seděli u stolu uprostřed rozlehlé jídelny, jako by přízračné lovce neviděli ani neslyšeli.

„Nic se jim nestane, jim ublížit nemohou. Ti Honci jdou **jen** po tobě, Morrigan."

Jupiter a Morrigan vyběhli po schodech do třetího patra. Tam mladík dokořán otevřel nejbližší okno a Morrigan uviděla na nádvoří podivný stroj s prosklenou kabinou, který připomínal obrovského pavouka.

„**Až** napočítám do tří, skočíme dolů," řekl Jupiter a vylezl na parapet. Dívka se ohlédla. Několik metrů od nich stál pes: pozoroval je žhnoucíma rudýma očima a zlověstně vrčel. Další psi se ozývali z nižších pater.

„Jedna," řekl Jupiter a pomohl dívce na okenní římsu. Štěkot psí smečky, řítící se po schodech, hrozivě zesílil. „Dva." Jupiter objal Morrigan. To už k nim od schodiště přibíhali běsnící psi. „Tři!" Chladný vzduch zasvištěl uprchlíkům kolem uší. Pak se ozvalo řinčení rozbitého skla a oba tvrdě dopadli na podlahu stroje. Zatímco si Morrigan vytahovala střep z ruky, Jupiter prudce stlačil řídicí páku dolů. Ospalý motor se probral k životu, plechový pavouk sebou škubl a všechny čtyři páry jeho obřích kovových noh vykročily k městu.

„A co teď?" zeptala se Morrigan a snažila se nepozvracet kabinu toho zvláštního stroje.

„Najdeme bránu do Nikdyuše," vysvětlil jí Jupiter, „jen tak Honcům unikneme."

(J. Townsendová, Nikdyuš, upraveno)

Která z následujících možností odpovídá výchozímu textu?

A. V jednu chvíli se v jídelně nacházely celkem čtyři osoby: Jupiter a tři členové rodiny Crowových.
B. V jednu chvíli se v jídelně nacházelo alespoň pět osob: Jupiter a čtyři členové rodiny Crowových.
C. V jednu chvíli se v jídelně nacházely celkem čtyři osoby: Jupiter a tři další osoby, z nichž pouze dvě patřily do rodiny Crowových.
D. V jednu chvíli se v jídelně nacházelo alespoň pět osob: Jupiter a čtyři další osoby, z nichž pouze tři patřily do rodiny Crowových.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 28 · 4 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Úloha 28 je vázána na obrázky vitrin s hodinami (28.1–28.4); obrázky nejsou součástí textového zadání.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

A. V dolní části vitríny je sudý počet hranatých hodin. V horní části vitríny je méně stojacích hodin než v té dolní. V celé vitríně jsou dvoje kulaté nástěnné hodiny.
B. V celé vitríně je sudý počet vystavených hodin. V horní části vitríny jsou alespoň jedny nástěnné ručičkové hodiny. Více než polovinu ze všech hodin ve vitríně tvoří hranaté hodiny.
C. V celé vitríně je sudý počet hranatých hodin. Ze všech hodin v horní části vitríny jsou pouze jedny kulaté. V dolní části vitríny je počet digitálních hodin shodný s počtem ručičkových hodin.
D. V horní části vitríny je lichý počet nástěnných hodin. V celé vitríně je počet kulatých hodin shodný s počtem hranatých hodin. V horní části vitríny je méně vystavených hodin než v té dolní.
E. V celé vitríně je lichý počet digitálních hodin. Počet hranatých hodin v dolní části vitríny je shodný s počtem hranatých hodin v horní části vitríny. V dolní části vitríny je více vystavených hodin než v té horní.
F. V dolní části vitríny je sudý počet vystavených hodin. V celé vitríně je počet digitálních stojacích hodin shodný s počtem ručičkových stojacích hodin. V horní části vitríny jsou více než jedny nástěnné hodiny.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Úloha vázána na 4 obrázky vitrin s hodinami (28.1–28.4); každý obrázek zobrazuje vitrinu s různými kombinacemi hodin. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 F; 28.2 B; 28.3 D; 28.4 E**

C5PAD25C0T01 · 2025 – 1. řádný termín (A) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádná možnost z nabídky A–F nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)

A. V celé bonboniéře je sudý počet hranatých bonbonů. V každé z jejích krajních řad je jeden ozdobený čokoládový bonbon. V prostřední řadě bonboniéry není žádný oválný bonbon.

B. V jedné ze tří řad bonboniéry jsou celkem dva čokoládové bonbony. Většinu ze všech bonbonů v bonboniéře tvoří hranaté bonbony. V celé bonboniéře je lichý počet marcipánových bonbonů.

C. V prostřední řadě bonboniéry je alespoň jeden marcipánový bonbon. V celé bonboniéře je lichý počet oválných bonbonů. V každé ze tří řad bonboniéry je alespoň jeden bonbon bez ozdoby.

D. V každé ze tří řad bonboniéry je alespoň jeden hranatý bonbon. V celé bonboniéře je sudý počet bonbonů bez ozdoby. V každé z krajních řad bonboniéry je více marcipánových bonbonů než čokoládových.

E. V celé bonboniéře je sudý počet čokoládových bonbonů. V prostřední řadě je alespoň jeden ozdobený oválný bonbon. Počet bonbonů v jedné krajní řadě bonboniéry je shodný s počtem bonbonů v její druhé krajní řadě.

F. V prostřední řadě bonboniéry je sudý počet bonbonů. Alespoň v jedné krajní řadě bonboniéry je méně hranatých bonbonů než oválných. V celé bonboniéře je počet čokoládových bonbonů shodný s počtem marcipánových bonbonů.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky bonboniér (28.1–28.4), každá se třemi řadami různých bonbonů (marcipánové/čokoládové, oválné/hranaté, s ozdobou/bez). Úloha je vázána výhradně na vizuální obsah obrázků. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 – B); 28.2 – C); 28.3 – A); 28.4 – E)**

VYSVĚTLENÍ

Přiřazení vychází z vizuálního srovnání obrázků bonboniér s popisy; možnosti D) a F) nebyly přiřazeny žádnému obrázku.

C5PBD25C0T02 · 2025 – 2. řádný termín (B) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádná možnost z nabídky A–F nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)

A. Na vedlejší silnici je více dvoustopých vozidel než jednostopých. Na hlavní silnici je alespoň jedno bílé vozidlo. Na obrázku je lichý počet autobusů.

B. Více než polovinu všech dvoustopých vozidel na obrázku tvoří auta. Na hlavní silnici je lichý počet tmavých vozidel. Na vedlejší silnici je jeden autobus.

C. Celkový počet vozidel na obrázku je lichý. Ze všech bílých vozidel na obrázku je pouze jedno na vedlejší silnici. Na hlavní silnici jsou celkem dvě dvoustopá vozidla.

D. Na vedlejší silnici je lichý počet vozidel. Počet jednostopých vozidel na hlavní silnici je shodný s počtem jednostopých vozidel na vedlejší silnici. Na obrázku jsou celkem dvě bílá auta.

E. Na obrázku je sudý počet tmavých vozidel. Počet dvoustopých vozidel na hlavní silnici je shodný s počtem dvoustopých vozidel na vedlejší silnici. Na hlavní silnici je více aut než autobusů.

F. Na obrázku je sudý počet jednostopých vozidel. Na hlavní silnici je více aut než na vedlejší silnici. Počet tmavých vozidel na vedlejší silnici je shodný s počtem tmavých vozidel na hlavní silnici.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky křižovatek (28.1–28.4) s různými vozidly na hlavní a vedlejší silnici; úloha je vázána na grafické schéma. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 – D); 28.2 – C); 28.3 – F); 28.4 – B)**

VYSVĚTLENÍ

Úloha vyžaduje porovnání vlastností vozidel na každém obrázku s podmínkami v popisech A–F.

C5PCD25C0T03 · 2025 – 1. náhradní termín (C) · úloha 9 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Řekne-li se o někom, že má obě ruce levé, znamená to, že je **pěkný** nešika. Tohle rčení nejspíš vymysleli praváci. Ti se zpravidla vyznačují až neuvěřitelnou nešikovností levé ruky. Často si proto myslí, že leváci nic kloudného nesvedou ani levou, natož pak pravou rukou. Jenže to je **obrovský** omyl: *****, žádní nemotorové to tedy nejsou.

(**2**) Martina Navrátilová hraje tenis levou rukou, až do svých devíti let ale při zápasech ruce střídala. Když se roku 1965 probojovala až na mistrovství republiky žactva, řekli jí zkušení tenisté, že by forhend měla hrát jen levačkou. Do týdne se to naučila. Přestože na tehdejším mistrovství zlato nezískala, levou rukou hrála dál. Tenkrát se také zařekla, že už prohrávat nebude. A svatá pravda, od té doby prohrála v žákovském tenise snad jen dva nebo tři zápasy. Příliš proher nezakusila ani v dospělosti.

Jako dítě střídala ruce i při jiných činnostech, třeba při kreslení. Na základní škole naše budoucí tenisová hvězda zprvu psala levou, jenže si pokaždé rozmazala napsané řádky. „Zkus to pravou!" napadlo její rodiče. Od té doby při psaní používá pravačku.

(**3**) Jeden by řekl, že dívenka, z níž se později stala slavná tenistka, v tělocviku jistě všechny převálcovala. **Zkrátka** že měla nad ostatními navrch. Jednou ale Martina přinesla domů poznámku: „Neumí kotoul!" Otci to vysvětlila dost **stručně**: „Madam mě dnes vyvolala z řady, řekla ‚Udělej kotoul!' a já na ni zůstala civět." Děti z Řevnic říkaly mezi sebou učitelce tělocviku madam, protože do tělocvičny chodila zásadně v kožichu, který při vyučování nesvlékala, a ve střevíčkách.

„A proč jsi na ni civěla?"

„Já nevím, co je to kotoul," odpověděla popravdě Martina.

„Víš ty co? Udělej kotrmelec."

Martina udělala kotrmelec. V pokoji na zemi. Bezvadně.

„Tak tohle je kotoul. Vy tomu spíš říkáte kotrmelec," řekl otec. Pak vzal žákovskou a pod poznámku od učitelky tělesné výchovy dopsal: „Tak jí ho ukažte."

Madam na to neodepsala a kotoul Martině rovněž neukázala.

Vysvětlivka: forhend – typ tenisového úderu

(V. Škutina, Martina: z Řevnic na wimbledonský dvůr, upraveno)

TEXT 2

Příslovečná spřežka je příslovce, které vzniklo spojením předložky s jiným existujícím tvarem současného slova (např. s tvarem podstatného jména, zájmena či číslovky). Příslovečné spřežky jsou např. slova nahoru (na + horu) či předtím (před + tím).

Která z následujících možností nejspíše patří na vynechané místo (*****) v TEXTU 1?

A. naprostá většina leváků má totiž pravou ruku dost nešikovnou
B. naprostá většina praváků má totiž levou ruku dost nešikovnou
C. naprostá většina leváků má totiž pravou ruku skoro tak šikovnou jako levou
D. naprostá většina praváků má totiž levou ruku skoro tak šikovnou jako pravou

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **C)**

C5PCD25C0T03 · 2025 – 1. náhradní termín (C) · úloha 20 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Ve známé komedii Adéla ještě nevečeřela zločinec vypěstuje rostlinu, která při poslechu jedné skladby spořádá obrovského psa. Jde sice jen o výplod scenáristovy fantazie, nicméně některé rostliny se Adéle trochu podobají.

***** Právě proto se masožravky vybavily důmyslnými pastmi: do **svých** lapacích listů jsou schopny přivábit drobné živočichy, zvláště pak hmyz. Poté je chytí a stráví.

(**2**) Je zde ovšem jeden zásadní rozpor – masožravky loví hmyz, aby získaly živiny, zároveň ho ale potřebují k opylování svých květů. Musely tedy najít efektivní způsob, jak odlišit potravu od opylovače. Vědci zjistili, že za tímto účelem masožravky používají tři různé metody. Některé druhy například kvetou jen v období, kdy jejich pasti ještě nejsou funkční. Princip metody prostorové zase tkví v tom, že květy vyrůstají na dlouhých stoncích, zatímco lapací listy s pastmi se nacházejí mnohem níže, takže tam uvíznou živočichové pohybující se po zemi. Další masožravky si zase umí vypomoct dokonalým trikem: opylovače přitahují jinou vůní, než jakou vábí kořist.

(**3**) Na světě se vyskytuje zhruba 600 druhů masožravých rostlin. Masožravky se liší jak zbarvením či tvarem listů, tak **svými** rozměry. Některé jsou spíše menší (např. rosnatka minor má stvol dlouhý zhruba 10 cm a listy o délce maximálně 3 cm), jiné jsou velké jako dospělý člověk. Mezi největší druhy masožravek se řadí láčkovka rádža. Tato rostlina dokáže do svých pastí o velikosti lidského chodidla lapit nejen hmyz, ale dokonce drobné obratlovce, jako jsou myši nebo malé žáby.

Asi nejznámější masožravou rostlinou je mucholapka podivná. Okraje jejího lapacího listu jsou pokryty sladkým nektarem, na nějž láká hmyz. Jakmile tam hmyz přistane, mucholapka bleskurychle (často během půl sekundy) uzavře svůj lapací list, čímž oběti znemožní únik.

Informace č. 1: Mucholapka podivná je nejznámější masožravou rostlinou.
Informace č. 2: Mucholapka podivná často uzavře svůj lapací list během půl sekundy.
Které z následujících tvrzení o výše uvedených informacích je pravdivé?

A. Pouze informace č. 1 je ve výchozím textu předkládána jako zcela jistá.
B. Pouze informace č. 2 je ve výchozím textu předkládána jako zcela jistá.
C. Každá z těchto informací je ve výchozím textu předkládána jako zcela jistá.
D. Žádná z těchto informací není ve výchozím textu předkládána jako zcela jistá.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: B)

C5PCD25C0T03 · 2025 – 1. náhradní termín (C) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádná možnost z nabídky A–F nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)
Vysvětlivky s příkladem: Na malém obrázku vpravo je bonboniéra. V jedné její krajní řadě jsou tři marcipánové bonbony: dva z nich jsou oválné (ten vlevo je ozdobený) a jeden je hranatý bez ozdoby. V druhé krajní řadě bonboniéry jsou dva čokoládové bonbony: ten hranatý je ozdobený, ten oválný je bez ozdoby. V prostřední řadě bonboniéry není žádný bonbon.

A. V celé bonboniéře je sudý počet čokoládových bonbonů. Více než polovina ze všech bonbonů v bonboniéře je bez ozdoby. V prostřední řadě jsou celkem tři bonbony.
B. V každé ze tří řad bonboniéry je alespoň jeden hranatý bonbon. V celé bonboniéře je více čokoládových bonbonů než marcipánových. Celkový počet ozdobených bonbonů je sudý.
C. V prostřední řadě bonboniéry je lichý počet bonbonů. V jedné z jejích krajních řad není žádný marcipánový bonbon. V celé bonboniéře je více než jeden hranatý bonbon bez ozdoby.
D. V každé ze tří řad bonboniéry je alespoň jeden ozdobený bonbon. V prostřední řadě je jeden hranatý čokoládový bonbon bez ozdoby. V celé bonboniéře je lichý počet marcipánových bonbonů.
E. V prostřední řadě bonboniéry je sudý počet oválných bonbonů. V celé bonboniéře jsou dva ozdobené marcipánové bonbony. V každé z krajních řad bonboniéry je jeden hranatý bonbon bez ozdoby.
F. V celé bonboniéře je sudý počet hranatých bonbonů. Počet bonbonů v jedné krajní řadě bonboniéry je shodný s počtem bonbonů v její druhé krajní řadě. Ze všech čokoládových bonbonů v bonboniéře je pouze jeden v prostřední řadě.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Úloha 28 obsahuje 4 obrázky bonboniér (28.1–28.4); odpovědi jsou přiřazovány na základě vizuálního rozboru obrázků, které nejsou součástí textového souboru testu. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: 28.1 F), 28.2 A), 28.3 D), 28.4 B)

C5PDD25C0T04 · 2025 – 2. náhradní termín (D) · úloha 8 · 3 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Strýček Jindřich seděl na zápraží a pozoroval oblohu, jež byla šedivější než obvykle. Vedle něj stála Dorotka s pejskem Totem v náručí. Odkudsi ze severu k nim dolehlo zakvílení větru a vysoká tráva se začala vlnit.

„Pozor, blíží se vichřice, Emo," zavolal Jindřich na svou ženu, „jdu se podívat do stájí na dobytek." Když se teta Ema podívala ven z okna chalupy, ihned pochopila, že jim hrozí velké nebezpečí. Bylo jasné, že se všichni musí schovat do větrného sklepa – jámy vyhloubené v zemi pod chalupou. „Dorotko, honem!" vykřikla Ema, zvedla poklop v podlaze a slezla po žebříku dolů.

***** Chalupa se zatřásla tak silně, že Dorotka spadla. Toto jí zakňučel u nohou. Náhle se dům třikrát otočil dokola a zvedl se do výše. Vichřice ho unášela pryč, jako by to bylo pírko. Uběhlo několik hodin a chalupa s oběma cestujícími stále letěla. Už byli na míle daleko od rodného kraje. Dorotka se nakonec doplazila do postele a tvrdě usnula. Toto se přitulil k ní.

(**2**) Probral je prudký náraz. Chalupa nehnutě stála a **dovnitř** proudilo sluneční světlo. Když Dorotka vyšla před dům, úžasem naprosto oněměla. Dívence připadalo, že snad prožívá nějaký sen. Ocitla se **uprostřed** překrásné krajiny. Všude kvetly cizokrajné květiny, na stromech seděli pestrobarevní ptáci, opodál bublal třpytivý potůček. Náhle dívka zpozorovala, že k ní kráčí skupinka velmi podivných lidí. Dorotku překvapilo, že všichni čtyři jsou velcí jako ona, ale vypadají **daleko** starší. Bez většího zaváhání přistoupili k dívence a hluboce se jí uklonili.

(**3**) Jediná žena v hloučku promluvila: „Buď vítána v zemi Mlaskalů, vznešená čarodějko. Jsme ti vděčni, že jsi zabila Zlou kouzelnici a osvobodila náš lid z poddanství."

Dorotka se rozpačitě usmála: „To bude nějaký omyl. Já jsem nikoho nezabila."

„Ale tvoje chalupa ano. Podívej se," usmála se stařenka.

Dorotka se ohlédla a strnula. **Zpod** chalupy vyčnívaly dvě nohy ve špičatých botách.

(L. F. Baum, Čaroděj ze země Oz, upraveno)

TEXT **2**

Rozdíl mezi krátkými a dlouhými samohláskami (a × á, e × é, i × í atd.) může mít zásadní vliv na význam slova, např. žití × žíti, pravém × právem.

Slovní tvar typu A: změníme-li v daném tvaru délku každé samohlásky, získáme spisovný tvar jiného ohebného slova.

Slovní tvar typu B: změníme-li v daném tvaru délku každé samohlásky, získáme spisovné neohebné slovo.

Vypište z druhé části TEXTU 1 tři jednoslabičné předložky.
(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **před, na, bez**

C5PDD25C0T04 · 2025 – 2. náhradní termín (D) · úloha 20 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Nedaleko Berouna se nacházejí dvě významné hradní zříceniny: Žebrák, který vás na první pohled upoutá **svou** mohutnou válcovou věží, a o něco zachovalejší Točník. Jejich návštěvu stihnete během jediného dne. Nádvoří Žebráku totiž s nádvořím Točníku, ležícím jen o 100 metrů výše, spojuje stezka dlouhá něco málo přes kilometr.

Jako první z obou památek byl postaven Žebrák. Časem se stal vyhledávaným útočištěm českých panovníků. Pobýval zde například král Václav IV., během jehož vlády (1378–1419) byl původně nepříliš velký hrad přestavěn na velkolepé sídlo. Zanedlouho byl hrad bohužel poškozen požárem a poté se **jeho** význam začal snižovat. K úplné zkáze Žebráku přispěly další požáry (po tom posledním v roce 1532 už hrad nebyl opraven) i hledači pokladů. Ti ničili zdi hradních prostor, protože toužili nalézt zlato, které zde údajně bylo ukryto. Hrad Žebrák je otevřen denně (vyjma pondělí) výhradně během letních prázdnin, v období září–říjen ho lze navštívit jen o víkendu. Zpřístupněny jsou torzo paláce, hladomorna či již zmíněná věž, sloužící jako rozhledna.

Hrad Točník se podle řady odborníků začal stavět roku 1395, někteří vědci se ale domnívají, že jeho stavba započala už o 10 let dříve. Točník bývá díky své výjimečné architektuře označován za poslední hrad a zároveň první zámek v Čechách. *****

(**2**) Brány Točníku jsou otevřeny denně (opět kromě pondělí) od června do září, v říjnu je návštěvní doba omezena na víkendy. Na prohlídku se můžete klidně vydat bez průvodce: v pokladně hradu dostanete brožurku s potřebnými informacemi, její součástí je i přehledná mapka. Zhlédnout zde můžete několik paláců, zbytek hradní věže či 72 metrů hlubokou studnu. Hradní příkop obývají dva medvědi, kteří se sem roku 2013 nastěhovali jako mláďata.

Které z následujících tvrzení o zájmenech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé, vezmeme-li v potaz také smysl sdělení?

A. Zájmeno *svou* něco přivlastňuje věži, zájmeno *jeho* něco přivlastňuje hradu.
B. Zájmeno *svou* něco přivlastňuje věži, zájmeno *jeho* něco přivlastňuje požáru.
C. Zájmeno *svou* něco přivlastňuje Žebráku, zájmeno *jeho* něco přivlastňuje hradu.
D. Zájmeno *svou* něco přivlastňuje Žebráku, zájmeno *jeho* něco přivlastňuje požáru.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: C)

C5PDD25C0T04 · 2025 – 2. náhradní termín (D) · úloha 28 · 4 b.

VÝCHOZÍ TEXT

Úloha 28 obsahuje obrázky křižovatek s vozidly (28.1–28.4); přiřaďte k nim odpovídající popisy (A–F). Vysvětlivky: Na malém obrázku vpravo je křižovatka s jednou hlavní silnicí (označena dopravními značkami a přerušovanou čarou) a s jednou vedlejší silnicí. Motorky na posuzovaných obrázcích jsou vždy tmavé.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F). (Žádná možnost z nabídky A–F nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)

A. Na obrázku je sudý počet vozidel. Na vedlejší silnici je více dvoustopých vozidel než jednostopých. Na hlavní silnici je jeden bílý autobus.
B. Na obrázku je lichý počet autobusů. Na hlavní silnici jsou celkem tři dvoustopá vozidla. Na vedlejší silnici je více bílých vozidel než na hlavní silnici.
C. Na hlavní silnici je sudý počet vozidel. Na vedlejší silnici je jeden autobus. Více než polovina ze všech dvoustopých vozidel na obrázku je na hlavní silnici.
D. Na hlavní silnici jsou alespoň dvě tmavá vozidla. Celkový počet dvoustopých vozidel na obrázku je sudý. Na vedlejší silnici je méně vozidel než na hlavní silnici.
E. Na obrázku je lichý počet bílých vozidel. Více než polovinu všech dvoustopých vozidel na obrázku tvoří auta. Na hlavní silnici je více vozidel než na vedlejší silnici.
F. Na obrázku je sudý počet jednostopých vozidel. Na hlavní silnici je více aut než na vedlejší silnici. Více než polovina ze všech bílých vozidel na obrázku je na vedlejší silnici.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Obrázky 28.1–28.4 znázorňují křižovatky s vozidly (tmavé motorky, tmavá/bílá auta, tmavé/bílé autobusy) na hlavní a vedlejší silnici. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 C); 28.2 D); 28.3 F); 28.4 A)**

C5PAD26C0T01 · 2026 – 1. řádný termín (A) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádná možnost z nabídky A–F nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)

A. Na horní polici je víc šedých knih než na spodní polici. Ze dvou kapradin na obrázku je jedna na spodní polici. Na celém obrázku je lichý počet knih.

B. Na spodní polici je sudý počet černých knih. Na horní polici jsou všechny knihy postaveny svisle. Na celém obrázku je víc kaktusů než kapradin.

C. Na prostřední polici je sudý počet knih. Na celém obrázku je šedých knih méně než černých. Na horní polici jsou všechny knihy položeny vodorovně.

D. Na celém obrázku je lichý počet knih postavených svisle. Na horní polici jsou dvě rostliny. Na spodní polici je stejný počet knih jako na horní polici.

E. Na prostřední polici je alespoň jedna kniha postavena svisle. Na obrázku je lichý počet kaktusů. Na spodní polici je jedna šedá kniha položena vodorovně.

F. Na horní polici je stejný počet rostlin jako na spodní polici. Na celém obrázku je sudý počet černých knih. Víc než polovinu všech knih tvoří knihy postavené svisle.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky (28.1–28.4) znázorňují police s knihami (šedé/černé, svisle/vodorovně) a rostlinami (kaktusy, kapradiny); úloha spočívá v přiřazení slovního popisu k obrázku. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 – F); 28.2 – C); 28.3 – B); 28.4 – D)**

VYSVĚTLENÍ

Každý popis odpovídá přesně jednomu obrázku podle kombinace počtu a rozmístění knih a rostlin.

C5PBD26C0T02 · 2026 – 2. řádný termín (B) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádná možnost z nabídky A–F nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)

A. Na jedné z předních věží jsou dvě kulatá okna. Hrad má lichý počet věží. Na hradě se nenachází žádná věž bez špičaté střechy.

B. Jedna z hradních věží nemá cimbuří. Každá hradní věž má špičatou střechu. Celkový počet hranatých oken na hradních věžích je sudý.

C. Celkový počet věží se špičatou střechou je sudý. Každá z předních věží má cimbuří. Na jedné z hradních věží jsou pouze hranatá okna.

D. Na obrázku je kulatých oken méně než hranatých. Jedna z předních věží nemá cimbuří. Celkový počet oken na hradních věžích je lichý.

E. Na každé z předních věží je alespoň jedno hranaté okno. Celkový počet věží s cimbuřím je lichý. Na jedné věži se špičatou střechou není žádné kulaté okno.

F. Na obrázku je více než jedna věž, která má jak špičatou střechu, tak cimbuří. Celkový počet kulatých oken na hradních věžích je lichý. Na každé z předních věží jsou dvě hranatá okna.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky hradů (28.1–28.4) s různým počtem věží, oken a cimbuří; přiřazení k textovým popisům A–F. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 – B); 28.2 – D); 28.3 – F); 28.4 – A)**

VYSVĚTLENÍ

--

C5PCD26C0T03 · 2026 – 1. náhradní termín (C) · úloha 28 · 4 b.

Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).
(Žádná možnost z nabídky A–F nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)

A. Na celém obrázku je lichý počet černých knih. Na prostřední polici je méně knih než na spodní polici. Na spodní polici je alespoň jedna kniha postavena svisle.
B. Na obrázku je sudý počet rostlin. Na horní polici je pouze jedna kniha položena vodorovně. Na spodní polici je stejný počet černých knih jako na horní polici.
C. Na prostřední polici je lichý počet knih. Na každé z polic je alespoň jedna rostlina. Na celém obrázku je víc knih položených vodorovně než knih postavených svisle.
D. Na spodní polici je stejný počet šedých knih jako na horní polici. Na celém obrázku je víc kaktusů než kapradin. Na horní polici je lichý počet knih postavených svisle.
E. Na celém obrázku je sudý počet knih postavených svisle. Jak na horní polici, tak na spodní polici je jeden kaktus. Na prostřední polici je víc knih než na horní polici.
F. Na celém obrázku je lichý počet knih položených vodorovně. Na prostřední polici je alespoň jedna rostlina. Celkový počet šedých knih je shodný s celkovým počtem černých knih.

⚠ K úloze patří obrázek/figura. Čtyři obrázky policových sestav s knihami (černé/šedé, svislé/vodorovné) a rostlinami (kaktusy, kapradiny); k nim se přiřazují popisy A–F. (viz originál v Komplet PDF)

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **28.1 E), 28.2 C), 28.3 F), 28.4 A)**

C5PDD26C0T04 · 2026 – 2. náhradní termín (D) · úloha 20 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) K nejobávanějším živočichům patří bezesporu hroch. Tento zástupce savců, obývající oblasti tropické Afriky (na severu kontinentu byl již ve volné přírodě vyhuben), se vyznačuje válcovitým tělem, krátkýma silnýma nohama a mohutnou hlavou. Jeho šedohnědá **lysá** kůže je extrémně silná. Dospělý hroch může vážit až 3,5 tuny, což z něj dělá třetího nejtěžšího suchozemského živočicha (prvenství v tomto směru drží slon).

(**2**) Hroch je býložravec, na pastvu však chodí jen v noci, aby mu sluneční žár nevysušil kůži. Většinu života tedy tráví ve vodě, nicméně plavat nedovede. Místo toho pod vodou běhá nebo se odráží ode dna. Ve vodě se obvykle odehrávají námluvy a zde také samice odchovávají svá mláďata. Ta jsou kojena zhruba jeden rok, a to výhradně pod vodou. Hroši jsou velmi zdatní potápěči a na jedno nadechnutí běžně vydrží pod hladinou 5 minut. Pokud jim hrozí nebezpečí, dokážou zadržet dech i pětkrát déle.

(**3**) Nenechte se zmást poklidně vyhlížejícími záběry, na nichž se zavalití hroši líně povalují v řece. Stisk jejich čelistí má **nesmírnou** sílu. Hrozivé jsou i jejich obří zuby (ty dolní mohou být u samců dlouhé přes půl metru), což spolu s vrozenou agresivitou dělá z hrochů velmi nebezpečné živočichy. Hroši bedlivě střeží své území a na případného narušitele bez váhání zaútočí. Žijí buď v menší skupině, v níž bývá jen jeden samec, nebo ve velkém stádu s více samci, čítajícím až 150 jedinců. Mezi hrochy panuje přísná hierarchie: hlavní slovo má vždy samec, který je nejsilnější.

(**4**) Za posledních padesát let počet hrochů žijících ve volné přírodě klesl. Mohou za to jednak **neurvalí** lovci (hroší zuby jsou bohužel využívány jako náhražka slonoviny), jednak úbytek vhodných pastvin. Hroši proto byli zařazeni do kategorie „zranitelní", tedy mezi živočichy, kteří čelí **zvýšenému** nebezpečí vyhynutí.

Na kterou z následujících otázek se v druhé části výchozího textu nachází odpověď?

A. Proč hroch nedovede plavat?
B. Jak dlouho trvají hroší námluvy?
C. Jak často jsou kojena hroší mláďata?
D. Proč hroch chodí na pastvu jen v noci?

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: D)

Porovnání dvou textů/zdrojů

2 úloh

C5PDD24C0T04 · 2024 – 2. náhradní termín (D) · úloha 10 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

Pralesničky jsou malé žáby žijící v tropických pralesích Střední a Jižní Ameriky. Obvykle je najdeme v podrostu 1–2 metry nad zemí. Známých je asi 170 druhů pralesniček: většina z nich měří zhruba 2 centimetry, jen několik druhů dorůstá délky 6 centimetrů.

Tito obojživelníci umí **přitáhnout** pozornost svým vzhledem. Mezi jednotlivými druhy sice existují **značné** rozdíly (některé žabky jsou citronově žluté, jiné **křiklavě** červené, další zase zářivě modré), jejich společným znakem je ale velká intenzita barev. Dechberoucí zbarvení má ovšem funkci varovnou, nikoli okrasnou. Jde o signál určený predátorům: nejez mě, jsem jedovatá. Ze své překrásné kůže totiž žabky snadno **vyloučí** prudký jed.

Pralesničkám se často říká šípové žáby. Je to kvůli tomu, že američtí indiáni jejich jedem natírali šípy nebo hroty šipek do foukačky a pak otrávené střely používali při lovu. Některé indiánské kmeny v Amazonii zase pomocí jedu pralesničky barvířské přebarvovaly ptákům peří, které původně mělo zelenou barvu. Když indiáni potřeli zředěným jedem místa po vytrhaných perech, narostlo ptákům peří žluté či oranžové. Z různobarevných per si pak vyráběli čelenky.

Svůj jed pralesničky získávají zejména z potravy, např. z mravenců či termitů, kteří se živí jedovatými rostlinami. Zvláštní jídelníček žabkám nijak neublíží. Získaný jed umějí využít tak, aby jim POSKYTOVAL OCHRANU před nepřítelem. Skoro to vypadá, že DOKÁŽOU ZÁZRAKY. Pro člověka však pralesničky zpravidla nebezpečí nepředstavují. Výjimkou je pralesnička strašná: jed z jedné této žabky by usmrtil více než 10 lidí!

Za pralesničkami rozhodně nemusíte cestovat přes oceán, prohlédnout si je můžete také v zoologických zahradách. Například pražská zoo uspořádala v roce 2019 unikátní výstavu, na níž bylo v teráriích k vidění 30 druhů těchto pestrobarevných obojživelníků.

(www.stoplusjednicka.cz; www.zoopraha.cz, upraveno)

TEXT 2

Slovní spojení typu A (např. provádět sběr) lze ve větě nahradit spisovným slovesem se stejným či podobným významem (např. sbírat), které má stejný kořen jako podstatné jméno v daném slovním spojení. Při náhradě je někdy nutné v dané větě použít některá slova v jiném tvaru, než ve kterém byla původně, např. Prováděl sběr bylin → Sbíral byliny.

Slovní spojení typu B nahradit jedním slovesem tak, jak je popsáno výše, **nelze**.

Které z následujících tvrzení o dvou slovních spojeních zapsaných v TEXTU 1 velkými písmeny je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

A. Každé z těchto slovních spojení je typu A.
B. Žádné z těchto slovních spojení není typu A.
C. Pouze slovní spojení *dokázat zázraky* je typu A.
D. Pouze slovní spojení *poskytovat ochranu* je typu A.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **D)**

C5PAD26C0T01 · 2026 – 1. řádný termín (A) · úloha 10 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

TEXT 1

(**1**) Tom se otočil k sestře: „My jsme v minulosti, že jo? To je paráda!" Stela ho objala: „Máš pravdu, je to báječné. Teď se ale vraťme domů." Tom souhlasil, a tak se oba vydali k tomu zvláštnímu stromu. Začali šplhat nahoru. Vtom se ozvalo: „Vy se před někym schováváte?" Zespoda na ně zíral ušmudlaný kluk. „Co nás otravuješ?" houkla Stela. Pak křikla na Toma: „Lez dál. To je ten zloděj stříbra." Sourozenci zrychlili. Předpokládali, že se co nejdřív zanoří do tmy tunelu času, jímž se vrátí do své doby. Jenže místo toho se nad nimi objevilo **jasně modré** nebe.

(**2**) „Ten tunel tu není!" vykřikla Stela. „Musíme dolů!" Bác! Přistání na zem bylo **tvrdé**. „Vypadá to, že jsme všichni v **pěkný** bryndě," řekl ten cizí kluk. „V bryndě jsi jen ty!" odsekla Stela. „Víme, že jsi zloděj. Ti lidé v zahradě nám to řekli." Chlapec si vzdychl: „Ale já přece nekradu! A mimochodem: jsem Janek." Pak jim vyprávěl smutný příběh. Jeho otec Jakub pracoval pro Gladstonovy. Když před pár lety z domu zmizelo nějaké stříbro, jeden sluha falešně obvinil Jakuba z krádeže a Jakub skončil ve vězení. Teď už je sice na svobodě, ale nemůže sehnat práci, navíc jeho nářadí zůstalo ve sklepě u Gladstonových. Janek se proto vplížil do domu, aby to nářadí získal zpět. „Bez práce táta dlouho nevydrží. Umře na zlomenou duši, nebo kvůli hladu. Tím jsem si jistej," řekl sklesle Janek. Za chvilku pokračoval: „Takže zrovinka vcházím zadníma dveřma do kuchyně, když zaslechnu divnej zvuk. Tak se schovám za skříň v chodbě. Vtom z jednoho pokoje vyjde sluha Gruber, strčí si něco pod bundu a zmizí v zahradě. Začnu ho pronásledovat, ale najednou vyběhne ven půlka domu a žene se za mnou." Když to dovyprávěl, Stela se cítila **pod psa**, že ho předtím nazvala zlodějem.

(K. Inglisová: Tajné jezero; upraveno)

TEXT 2

Někdy je skutečnost vyjádřena **přímo**, což znamená, že slova jsou užita v základním významu. Příkladem jsou věty *Na nebi zářily hvězdy* nebo *Právě čtu Čapkovu povídku*. Někdy je ale skutečnost vyjádřena **pomocí přenesení významu**, a to: na základě podobnosti (např. ve větě *Na nebi zářily diamanty* slovo *diamanty* není užito ve svém základním významu, tzn. neoznačuje drahokamy, ale hvězdy); na základě věcné souvislosti (např. ve větě *Právě čtu Čapka* slovo *Čapek* není užito ve svém základním významu, tzn. neoznačuje spisovatele, ale jeho knihu).

Které z následujících tvrzení je pravdivé? (Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

A. Jak v podtrženém úseku TEXTU 1 (*najednou vyběhne ven půlka domu*), tak ve větě *Lupiči rozbili okna v levé půlce domu* je skutečnost vyjádřena přímo, a nikoli pomocí přenesení významu.

B. Jak v podtrženém úseku TEXTU 1, tak ve větě *Lupiči rozbili okna v levé půlce domu* je skutečnost vyjádřena pomocí přenesení významu, a nikoli přímo.

C. V podtrženém úseku TEXTU 1 je skutečnost vyjádřena přímo a ve větě *Lupiči rozbili okna v levé půlce domu* je vyjádřena pomocí přenesení významu.

D. V podtrženém úseku TEXTU 1 je skutečnost vyjádřena pomocí přenesení významu a ve větě *Lupiči rozbili okna v levé půlce domu* je vyjádřena přímo.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: **D)**

VYSVĚTLENÍ

Půlka domu v TEXTU 1 označuje přeneseně osoby v domě; ve větě o lupičích je *levá půlka domu* užita přímo (konkrétní část budovy).

Porozumění textu

1 úloh

C5PBD26C0T02 · 2026 – 2. řádný termín (B) · úloha 3 · 1 b.

VÝCHOZÍ TEXT

(**1**) Slezl měsíc z oblohy, uhodil se do nohy, hledal tichý kout. Všude se ho ale báli, že je horký, že je spálí – kde jen ulehnout?
(**2**) Chodil skoro hodinu, zabloudil až ke mlýnu, kde byl velký stoh. „Pojď si, brachu, lehnout ke mně, netlačí tu tvrdá země, voní tady hloh!"
(**3**) Měsíc přeběh údolí, kutálí se po poli jako žlutý míč. „Děkuju ti, milý stohu, nechám odpočinout nohu, půjdu zase pryč."
(**4**) Lehl na dvě vteřiny do slaměné peřiny, hned však zase vstal. „**Ouvej**, ouvej, to to píchá, špatně se mi tady dýchá, proč jsi mě sem zval?"
(**5**) Stoh odhodil čepici: „Odpusť mi to, měsíci, chceš být asi sám." Rozhrnul mrak blízko lesa, zdvihl měsíc na nebesa. „Tak, a buď si tam!"
Vysvětlivky: stoh – velká kupa slámy či obilí; hloh – rostlina
(K. Šiktanc: Měsíc a stoh; upraveno)

Které z následujících tvrzení o dvou úsecích podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

A. Jak v úseku z druhé sloky, tak v úseku z páté sloky nejspíše promlouvá stoh.
B. Jak v úseku z druhé sloky, tak v úseku z páté sloky nejspíše promlouvá měsíc.
C. V úseku z druhé sloky nejspíše promlouvá měsíc, v úseku z páté sloky nejspíše promlouvá stoh.
D. V úseku z druhé sloky nejspíše promlouvá stoh, v úseku z páté sloky nejspíše promlouvá měsíc.

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ: A)

VYSVĚTLENÍ

V úseku z druhé sloky promlouvá stoh (nabídka ke spánku), v úseku z páté sloky také promlouvá stoh, který říká měsíci, aby zůstal na nebesích.